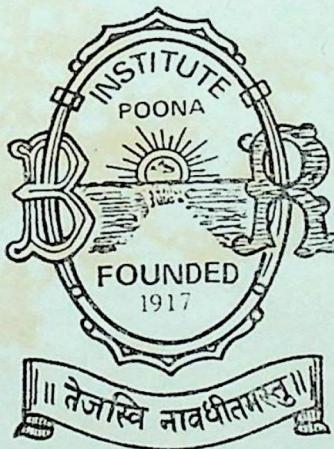

7749

Descriptive Catalogue of Manuscripts

IN THE
GOVERNMENT MANUSCRIPTS LIBRARY
deposited at the
BHANDARKAR ORIENTAL RESEARCH INSTITUTE

Serial Number 26

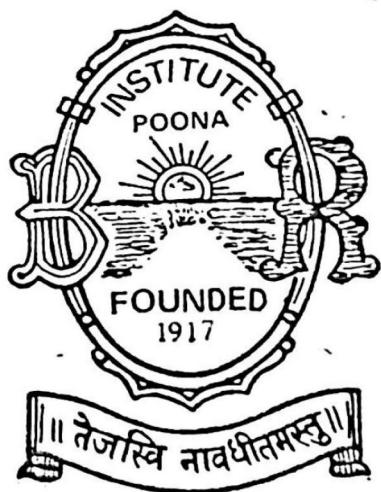
Bhandarkar Oriental Research Institute
POONA
1987

Descriptive Catalogue of Manuscripts

IN THE
GOVERNMENT MANUSCRIPTS LIBRARY
deposited at the
BHANDARKAR ORIENTAL RESEARCH INSTITUTE

Serial Number 26

**Bhandarkar Oriental Research Institute
POONA**

1987

Descriptive Catalogue of Manuscripts
Serial Number 26
Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona 4 (India)

Printed at : The Bhandarkar Institute Press, Poona.
Published by : R. N. Dandekar, Honorary Secretary,
Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona.

DESCRIPTIVE CATALOGUE OF MANUSCRIPTS

IN THE
GOVERNMENT MANUSCRIPTS LIBRARY
deposited at the
Bhandarkar Oriental Research Institute

Serial Number 26

Vol I ; Part III

UPANISAD

COMPILED BY
The Late Professor P. K. GODE

**Bhandarkar Oriental Research Institute
POONA
1987**

10 AUGUST 1970 CLOUDS 100%

SKY 100% CLOUDS

100% CLOUDS

WIND DIRECTION 100% CLOUDS

WIND SPEED 100% CLOUDS

WIND DIRECTION 100% CLOUDS

WIND SPEED 100% CLOUDS

WIND DIRECTION

WIND SPEED

WIND DIRECTION

WIND SPEED 100% CLOUDS

WIND DIRECTION 100% CLOUDS

WIND SPEED

WIND

FOREWORD

This is the second volume of the *Descriptive Catalogue of Manuscripts* to be published under the scheme of special assistance from the Ministry of Education, Government of India. The grateful thanks of the Bhandarkar Oriental Research Institute are due to the Ministry for its kind interest in the work of the Institute.

The manuscript of this volume was prepared by the Late Professor P. K. Gode, Curator of the Bhandarkar Oriental Research Institute, many years ago. It had, therefore, to be thoroughly rechecked, amended, and added to wherever necessary, before it could be handed over to the press. For this editing and also for seeing the volume through the press within a short period of time we are sincerely thankful to our present Curator, Dr. P. D. Navathe, and Academic Superintendent, Shri A. N. Gokhale.

We are glad to report that the Institute has already received from the Ministry a grant towards the printing of two more volumes of the *Descriptive Catalogue*. The manuscript of these two volumes is ready and is now being edited for the press. It is hoped that the volumes will be published during the course of this year.

Bhandarkar Oriental
Research Institute,
Poona, India
March 20, 1987

R. N. Dandekar

• 100 •

CONTENTS

No.		Pages
687	Bahvṛcopaniṣad	1
688-690	Bṛhajjābālopaniṣad	1-3
691, 692	Bṛhadāraṇyaka	3-5
693-700	Bṛhadāraṇyakopaniṣad	5-10
701	- Do - (Chapter VI)	10-11
702	- Do - with Comm. of Rāghavendra	11-12
703-712	- Do - Bhāṣya of Śaṅkarācārya	12-20
713, 714	- Do - Bhāṣya of Ānandatīrtha	21-22
715	- Do - Bhāṣya with Comm. of Ānandajñāna	22-23
716	- Do - Vārttikā	24
717	- Do - Bhāṣyaṭīkā of Ānandajñāna	25-26
718	- Do - - Do - of Ānandatīrtha	26-27
719	Bṛhadāraṇyakavyākhyā called Mitākṣarā by Nityānandāśrama	27-28
720	Bṛhadāraṇyakavārttika of Sureśvarācārya	29-30
721	Bṛhadāraṇyakopaniṣadbhāṣyavārttika of Sureśvarācārya	30-31
722	Bṛhadāraṇyakopaniṣadbhāṣya	31-32
723	Bṛhadāraṇyakopaniṣaddīpikā of Vidyāraṇya	32
724	Bṛhannārāyaṇopaniṣad	33
725-728	- Do - 1st Part	33-35
729-732	- Do - 2nd Part	35-37
733-744	Brahmabindūpaniṣad	37-43
745	- Do - with Dīpikā of Nārāyaṇa	43-44
746	- Do - Dīpikā of Nārāyaṇa	44-45
747	Brahmavallīupaniṣad	45
748	Brahmavidopaniṣad	45-46
749-760	Brahmavidyopaniṣad	46-52
761	Brahmopaniṣad	52-53
762	Brahmavidyopaniṣaddīpikā	53
763-777	Brahmopaniṣad	54-61
778	- Do - Dīpikā	61
779	Brahmaṇopaniṣadbhāṣyāṭippaṇa	61-62

No.	Pages
780 Bhasmajābālopaniṣad	62-63
781-783 Bhāvanopaniṣad	63-65
784, 785 Bhikṣukopaniṣad	65-66
786 Bhūdevopaniṣad	66-67
787 Bhṛguvallī	67
788 Brahmagallī-upaniṣad	68
789-795 Bhṛguvallyupaniṣad	68-71
796, 797 Maṇḍalabṛāhmaṇopaniṣad	72-73
798, 799 Maṇḍūkopaniṣad	73-75
800 Mantrikopaniṣad	75-76
801-805 Mahānārāyaṇopaniṣad	76-79
806 - Do - Dīpikā	79-80
807 Mahāvākyopaniṣad	80
808 Mahopaniṣaddīpikā	80-81
809-823 Māṇḍūkyopaniṣad	81-89
824 - Do - with Tippaṇī	89
825 - Do - Dīpikā by Nārāyaṇa	90-91
826, 827 - Do - Bhāṣya by Śaṅkarācārya	91-93
828 - Do - with Tīkā of Rāghavendra	93-94
829 Mādhyamīdināraṇyakavyākhyā	94-95
830 Muktikopaniṣad	95
831-849 Muṇḍakopaniṣad	95-116
850 - Do - Bhāṣya by Śaṅkarācārya	116-117
851 - Do - with Tippaṇī	117
852 - Do - with Dīpikā of Śaṅkarānanda	118
853 - Do - Vivaraṇa by Śaṅkarācārya	119
854 - Do - Bhāṣya by Śaṅkarācārya	119-120
855 - Do - Dīpikā by Nārāyaṇa	120-122
856 Mudgalopaniṣad	122
857-859 Mṛtyulāṅgalopaniṣad	122-124
860 Maitrāyaṇīyopaniṣad	124-125
861 - Do - Dīpikā	125-126
862 Maitreyyupaniṣad	126
863 Maitryupaniṣaddīpikā (Maitrāyaṇyupaniṣaddīpikā)	126-127
864 Yājñavalkyopaniṣad	127-128
865 Yogakunḍalyupaniṣad	128-129

No.		Pages
866	Yogacūḍāmaṇyupaniṣad	129
867	Yogatattvopaniṣad	129
868	Yogacūḍāmaṇyupaniṣad	130
869–881	Yogatattvopaniṣad	131–137
882	– Do – with Dīpikā of Nārāyaṇa	137–138
883	– Do – with Dīpikā	138–139
884, 885	Yogaṛājopaniṣad	139–140
886–898	Yogaśikhopaniṣad	140–147
899	– Do – with Dīpikā of Nārāyaṇa	147–148
900	– Do – with Dīpikā	148
901	Yogaśikṣopaniṣad	148–149
902–905	Rahasyopaniṣad	149–151
906	Rādhātāpinī	151–152
907	Rādhikātāpinī	152–153
908	Rāmapūrvatāpanī-upaniṣad	153
909	Rāmapūrvatāpanīyamupaniṣad	153–154
910–914	Rāmapūrvatāpanīyopaniṣad	154–156
917	– Do –	158
915, 916	Rāmapūrvatāpinyupaniṣad	157–158
917–919	Rāmapūrvatāpanīyopaniṣaddīpikā	158–160
920	Rāmapūrvatāpanīyopaniṣad with Comm.	
	of Viśveśvara	160–161
921	Rāmayantroddhāra from Rāmatāpanīyupaniṣad	161–162
922, 923	Rāmarahasyopaniṣad	162–163
924	Rāmottaratāpanīyopaniṣad	163
925	Rāmottaratāpinyupaniṣad	163–164
926	Rāmottaratāpanīyopaniṣad	164
927	Rāmottaratāpanī-upaniṣad	165
928–932	Rāmottaratāpanīyopaniṣad	165–168
933, 934	Rāmottaratāpanīyopaniṣad with Tīkā called Ānandanidhi	168–171
935, 936	Rāmottaratāpanīyopaniṣad	171–172
937–942	Rāmopaniṣad	172–175
943	Rāmopaniṣaddīpikā	176
944	Rudrahṛdayopaniṣad	177
945	Rudrākṣajābālopaniṣad	177
946	Laghunārāyaṇopaniṣaddīpikā	178

Contents

No.		Pages
947	Vajrasūcikopaniṣad	178
948–962	Vajrasūcyupaniṣad	179–189
963, 964	Varadurgopaniṣad	189–191
965, 966	Varadapūrvatāpanīyopaniṣad	191
967	Varadapūrvatāpanīyopaniṣaddīpikā	192
968	Varāhopaniṣad	192
969–970	Vallitritayadīpikā (Śikṣāvallī, Bhṛguvallī, Brahmavallī)	193–194
971–974	Vāsudevopaniṣad	195–197
975	— Do — with Commentary	197
976	Vāsudevopaniṣaddīpikā	198
977	Viśrāmopaniṣad	199
978	Vedāntamantraviśrāmopaniṣad	200
979	Vaitathyaprakaraṇa (Upaniṣad)	201
980	Vaitathyākhyaprakaraṇa 2nd Prakaraṇa	201
981	Vaitathyaprakaraṇa	202
982–986	Vaitathyākhyaprakaraṇa	202–204
987, 988	Śarabhopaniṣad	204–205
989, 990	Śāṇḍilyopaniṣad	506
991	Śāṭhyāyanīyopaniṣad	207
992, 993	Śārīrakopaniṣad	208, 209
994–998	Śikṣopaniṣad	209–212
999	Śaunakopaniṣad	212
1000–1003	Śvetāśvataropaniṣad	213–215
1004	„ with Dīpikā	215
1005	Śvetāśvataropaniṣaddīpikā	217
1006	Śvetāśvataropaniṣadāloka	217
1007	Śaṭprāśnopaniṣaddīpikā	218
1008	Śaṭprāśnopaniṣadbhāṣya	219
1009	Śaṭprāśnopaniṣaddīpikā	220
1010–1020	Śamnyāsopaniṣad	220–225
1021	Śamnyāsopaniṣaddīpikā	226
1022	Śamhitopaniṣadvivaraṇa	226
1023	Sarasvatīrahasyopaniṣad	227
1024–1028	Sarvopaniṣad	228–230
1029	Sarvopaniṣaddīpikā	230
1030–1034	Sarvopaniṣatsāra	231–233

Contents

xi

No.		Pages
1035	Sāmavedarahasyopaniṣad	233
1036	Sāmavedopaniṣad	234
1037, 1038	Sāvitryupaniṣad	235, 236
1039, 1040	Sītopaniṣad	236, 237
1041–1043	Sundarītāpanyupaniṣad	237–239
1044	Sundaryupaniṣad	239
1045, 1046	Subālopaniṣad	240
1047–1052	Sūryopaniṣad	241–245
1053	Sūryopaniṣaddīpikā	245
1054	Saubhāgyalakṣmyupaniṣad	246
1055, 1056	Skandopaniṣad	246–247
1057–1067	Haṁsopaniṣad	248–254
1068	Haṁsopaniṣaddīpikā	254
1069	Haṁsopaniṣad	254
1070	Haṁsopaniṣaddīpikā	255
1071, 1072	Hanumadupaniṣad	256, 257
1073, 1074	Hanumānopaniṣad	247, 258
1075, 1076	Hayagrīvopaniṣad	258, 259
1077	Hanumadupaniṣad	260

UPANISADS

(Vol. I : Part III)

वहृचोपनिषद्

No. 687

Size. — 9 $\frac{7}{16}$ in. by 5 $\frac{13}{16}$ in.

Extent. — 1^b to 2^a leaves ; 15 lines to a page; 35 letters to a line.

Description. — See No 487 (1) / 1882-83 Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins. — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्राय नमः । ओं वाङ् मे मन-
सीति शांतिः ॥ ओं देवी ह्यकाम्र आसीत् । सैव जगदंडमसृजत । काम-
कलेति विज्ञायते । श्रिंगारकलेति विज्ञायते । तस्या एव ब्रह्मा अजीजनत् ।
etc.

Ends. — fol. 2^a

ऋचो अक्षरे परमे व्योमन् । यस्मिं देवा अधिविश्वे निषेदुः । यस्तत्र वेद
किमु चाकरिष्यति । य इत्तद्विदुस्त इमे समासत इत्युपनिषत् ॥
ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
वहृचोपनिषत् समाप्ता ॥ श्री ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

बृहज्जावालोपनिषद्

No. 688

Size. — 9 $\frac{11}{16}$ in. by 6 in.

Extent. — 1^a to 5^a + 11 lines on fol. 10^b of Kauṣītakyupaniṣad
(No. 487 (24) / 1882-83); 20 lines to a page; 40-42 letters
to a line.

Description. — See No. 487 (1) / 1882-83 Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I,
Pt. II, p. 88).

Bṛhajjābālopaniṣad

487 (25)
1882-83

Begins. — fol. 10^b of Kauśītakyupaniṣad

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुमचंद्राय नमः ॥ यत् ज्ञानामिस्वातिरिक्त-
भ्रमं भस्म करोति तत् । ब्रह्मजावालनिगमशिरो वेद्यमहं महः । ओं भद्रं कर्णे-
भिरिति शांतिः ॥ etc.

Ends. — 5^a

यत्र गत्वा न निवत्तंते योगिनस्तदेतद्वचाभ्युक्तं तद्विष्णोः परमं पदं सदा
पश्यति सूरयः द्विवीव चक्षुराततं तद्विप्रासो विपन्न्यवो जागृवांसस्समिंधते
विष्णोर्यत्परमं पदं ॥ ओं सत्यमित्युपनिषद् अष्टमं ब्राह्मणं ओं भद्रं कर्णेभि-
रिति शांतिः ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठान० श्रीरामचंद्रार्पणमस्तु ॥

बृहज्जावालोपनिषद्

Bṛhajjābālopaniṣad

No. 689

35

1884-87

Size. — 8½ in. by 4 in.

Extent. — 37 leaves; 8 lines to a page; 25 letters to a line.

Description. — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear, legible and uniform; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age. — A modern Copy.

Begins. — fol. 1^a

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसांबाय नमः ॥ ॐ भद्रं० स्वस्ति० ॐ शांतिः
शांतिः ३ ॥ ॐ आपो वा हृदमासंत्सलिलमेव तत्प्रजापतिरेकः पुष्करपर्णे भुसुंडः
समभवत् ॥ तस्यांतर्मनसि कामः समवर्तत ॥

Ends. — fol. 37^a

अथ कालाम्निरुद्रः प्रोवाच सदृजपत्वा देवमनुप्रविशतीत्यों सत्यमों
तत्सत्यम् ॥ ॐ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः ॥ स्वस्ति न हंद्रो वृद्धश्रवाः०
ॐ शांतिः शांतिः शांतिः ॥
इति बृहज्जावालोपनिषत् समाप्तं ॥ ८

बृहदारण्यकोपनिषद्

No. 690

Size.— $9\frac{7}{16}$ in. by $5\frac{13}{16}$ in.

Extent.— 1^a to 49^b leaves; 14 lines to a page; 26–28 letters to a line.

Description.— See No. 487 (1) / 1882–83 Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Age.— Does not appear to be very old.

Begins.— fol. 1^b

श्रीगणेशाव नमः ॥

विश्वेशं माधवं दुर्घटं दंडपणिं च भैरवं ।

वेदे काशि गुहां गंगां भवानी मनकर्णिकां ॥ १ ॥

उपा वा अश्वस्य मेध्यस्य शिरः सूर्यश्रक्षुर्वातः प्राणो व्यात्तमभिवैश्वानरः
संवत्सर आत्माश्वस्य मेध्यस्य द्यौः पृष्ठमंतरिक्षमुदरं पृथिवीपाजस्य दिशः etc.

Ends.— fol. 49^b

समानमा सांजिवित्पुत्रात्साजिवीत्पुत्रो मांडूकायनेमांडूकायनिमांडव्या-
न्मांडव्यः कौत्सात्कौत्सोर्माहित्येर्माहिस्थिर्वामकक्षायणाद्वामकक्षायणः शांडिल्या-
च्छांडिल्यो वात्साद्वात्स्यः कुश्रेः कुश्रिर्यज्ञवचसो राजस्तंबायनायज्ञवचा राज-
स्तंबायनः स्तुरात्कावषेयात्तुरः कावषेयः प्रजापतेः प्रजापतिर्ब्रह्मणो व्रह्म स्वयंभु
ब्रह्मणे नमः ॥ ४ ॥ ओम् ॥ पंचमं ब्राह्मणं ॥ ५ ॥ छ ॥

इत्युपनिषत्कांडे अष्टमोध्यायः ॥ श्रीदुर्घटराजार्पणमस्तु ॥ छ ॥

याद्वशं पुस्तकं ..... मम दोषो न विद्यते ॥

श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ श्रीसीतारामचंद्राभ्यां नमः ।

fol. 50^b इति बृहदारण्यकोपनिषत्समाप्तिः ॥

References.—MSS. — A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum i, 375^b; ii,
85^a, 213^a; iii, 80^a.

Printed Editions:— Printed several times.

बृहदारण्यक

No. 691

Size. — $8\frac{1}{2}$ in. by $8\frac{1}{2}$ in.

Extent.— 122 leaves; 7 lines to a page; 24 letters to a line.

Br̥hadāraṇyaka

39
1879–80

Description.—Old Country paper ; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास् ; handwriting bold, clear, legible and uniform ; borders ruled in double black lines ; accents marked in red ink ; folios numbered in right hand margins ; The Ms. begins with the 3rd Brāhmaṇa of the 1st Adhyāya of the Brhadāraṇyakopaniṣad and gives the text of the Mādhyandina Śākhā of the whole Upaniṣad to the end of the Vaṁśa. Complete.

Age.—Samvat 1528.

Begins.—fol. 1^b

॥ ॐ नमो विनायकाय ॥ द्वयाह प्राजापत्या । देवाश्रासुराश्र ततः कानी-
यसा एव देवाज्यायसा असुरास्त एषु लोकेष्वस्पद्वंत ॥ १ ॥ etc.

Ends.—fol. 121^b

कश्यपो नैधुविर्वाचो वा × × एया आंभिष्यादित्यादादित्यानीमानि
शुक्लानि यजू॒॒षि वाजसनेयेन याज्ञवल्क्येनाख्यायंते । ३३ ब्राह्मणं ॥ ससमः
प्रपाठकः समाप्तः ॥ कंडिका १०१ उपनिषदा(द)भिधानं चतुर्दशं कांडं
समाप्तं ॥ छ ॥ ० ॥ छ ॥ अस्मिन्कांडे प्रपाठकाः सप्त ॥ कांडे ब्राह्मणा ५० । कांडे
कंडिका संख्या ७९५ ॥ छ ॥ संवत् १५२८ वर्षे भाद्रपदशुद्धि २ शनौ अद्येह
कलंबशलग्रामवास्तव्य उदीच्यज्ञातीय उ० मूलराजसुतश्रीधरेण भात्मअध्यय-
नाथं तथा परेषां च पुस्तकमिदमलेखि ॥

वृहदारण्यैक

No. 692

Brhadāraṇyaka

7
1891-95

Size.—11 $\frac{1}{4}$ in. by 4 $\frac{3}{4}$ in.

Extent.—58 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description.—Country paper ; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास् ; handwriting bold, clear, legible and uniform ; borders ruled in double black lines ; accents marked in red ink ; leaves very brittle ; first two leaves slightly broken. The Ms. contains 3rd, 4th and 5th Prapāṭhakas of Kāṇḍa XIV.

Age.—Samvat 1715

Begins. — fol. 1^b

... श्रीगणेशाय ॥ द्वयाह प्रजापत्याः ॥ देवाश्रासुराश्र ततः कानीयसा एव
देवा ज्याय...असुरास्त एषु लोकेष्वस्पद्धते ॥ १ ॥

Ends. — fol. 58^b

कश्यपो नैश्चुविर्वचा वागंभिण्याऽअंभिण्यादित्यादादित्यानीमानि शुक्लानि यजूः सि
वाजसनेयेन याज्ञवल्क्येनाख्यायंते ॥ ३३ ॥ ब्राह्मणं ॥ ५ ॥ पंचमः प्रपाठकः
समाप्तः ॥ इत्यारण्यकाख्यं नाम चतुर्दशमं कांडं संपूर्णं ॥ संवत् १७१५ वर्षे
कार्त्तिंगवदि ५ तिथौ रविवासरे लिखितं चतुरदासेनस्वयंपठनार्थं रामपुरमध्ये ।

बृहदारण्यकोपनिषद्

No. 693

Bṛhadāraṇyakopaniṣad

42
1895-98

Size. — 9 $\frac{5}{8}$ in. by 4 $\frac{3}{4}$ in.

Extent. — 146 leaves; 6 lines to a page; 22 letters to a line.

Description. — Thick Country paper; Devanāgarī characters; hand-writing clear, legible and uniform; accents marked in red ink; folios numbered in both margins. Complete.

Age. — Saka 1731.

Begins. — fol. 1^b

ॐ नमो श्रीगणेशाय नमः ॥ द्वयाह प्रजापत्याः । देवाश्रासुराश्र ततः कानीयसा
एव देवा ज्यायसा असुरास्त एषु लोकेष्वस्पद्धते ॥ १ ॥

Ends. — fol. 146^a

अंभिण्यादित्यादादित्यानीमानि शुक्लानि यजूः सि वाजसनेयेन याज्ञवल्क्ये-
नाख्यायंते ॥ ३३ ॥

इति वाजसनेयेन उपनिषद्य पंचमप्रपाठकास्माप्तः ॥ कंडिका १०१ ब्राह्मण ५ ॥ २ ॥
शके १७३१ शुक्लनामसं० फालगुण वद्य ५ वार २ न० १३ तदिनी पुस्तक(कं)
समाप्तः(सं) ॥ रामचंद्र जगन्नाथ बाहुंगकरेन लिखितं मुकाम सुमझे ॥

बृहदारण्यकोपनिषद्

No. 694

Size. — 10 $\frac{1}{4}$ in. by 4 $\frac{3}{8}$ in.

Extent. — 39 leaves; 12 lines to a page; 42 letters to a line.

Description. — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting small and closely written but clear and legible; borders ruled in triple black lines; folios numbered in both margins; slightly moth-eaten; yellow pigment used for correction; red pigment used for marking the portion. The Ms. contains adhyāyas 1–6.

Age. — Samvat 1831

Begins. — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः

उपा वा अध्यस्य मेध्यस्य शिरः । सूर्यशक्तुर्वातः प्राणो व्यात्तमप्नि-
वैश्वानरः । etc.

Ends. — fol. 39^a

शांडिल्याच्छांडिल्यो वात्साद्वात्स्यः कुश्रः कुश्रियज्ञवचसो राजस्तंवायनाद्य-
ज्ञवचा राजस्तंवायनस्तुरात्काववेयान्नुरः काचवेयः प्रजापतेः प्रजापतिर्ब्रह्मणो
ब्रह्म स्वयंभु ब्रह्मणे नमः ॥ पंचम वाह्यण ५ इति षष्ठाध्यायः ६ ॥ समाप्त शुभ-
मस्तु संवत् १८३१

बृहदारण्यकोपनिषद्

No. 695

Size. — 11 $\frac{3}{4}$ in. by 5 $\frac{3}{4}$ in.

Extent. — 9 leaves; 10–14 lines to a page; 25–40 letters to a line.

Description. — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting somewhat careless and not uniform; folios numbered in both margins; slightly moth-eaten; incomplete.

Age. — Not very old.

Begins. — fol. 1^b

ॐ नमः श्रीब्रह्मणे ॥

उषा वा अश्वस्य मेध्यस्य शिरः सूर्यशक्तुर्वातः प्राणो व्यात्तमप्नि-
वैश्वानरः etc.

Bṛhadāraṇyakopaniṣad

30

1899–1915

Ends. — fol. 9^b

आत्मा सवांतरः कतमो याज्ञवल्क्य सवांतरो न द्वेष्टद्वारं पश्येत्तेश्चुते:
श्रोतारः शृणुयानमतेमतारं मन्त्रीथा न विज्ञातेर्विज्ञातारं विजानीया एषत
आत्मा सवांतरोतोन्यदात्तं ततो होपस्तश्चाक्रायण उपरराम २७ चतुर्थं ब्राह्मणं ॥

बृहदारण्यकोपनिषद्

No. 696

Size. — 13 $\frac{3}{4}$ in. by 5 $\frac{3}{4}$ in.

Extent. — 41 leaves; 11 lines to a page; 45 letters to a line.

Description. — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in triple black lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; slightly moth-eaten. The Ms. contains adhyāyas 3-8.

Age. — Does not appear to be very old.

Begins. — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ आ उपा वा अश्वस्य शिरः सूर्यश्चक्षुर्वातः प्राणो
व्यात्तमप्निवैश्वानरः संवत्सर आत्माश्वस्य मेघे...चौः पृष्ठमंतरिक्षमुदरं पृथिवी
पाजस्य दिशः पार्श्वे अवांतरदिशः etc.

Ends. — fol. 41^a

शांडिल्याच्छांडिल्यो वात्स्याद्वात्स्यः कुञ्चे(:) कुञ्चिर्यज्ञवचसो राजस्तंबायनाच्च-
ज्ञवचा राजस्तंबायनस्तुरात्कावषेयात्तुरः कावषेयः प्राजापतेः प्रजापति ब्रह्मणो
ब्रह्म स्वयंभु ब्रह्मणे नमः ॥ ४ ॥ इत्यष्टमस्य पंचमं ब्राह्मणं ॥ इत्यष्टमोध्यायः
समाप्तः ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ शुभमस्तु ॥

श्रीमल्लारिपदांभोजषट्पदाग्यितचेतसः ।

मंवाजीशर्मणो ह्येतत् पुस्तकं विद्धि शोभनं ॥ १ ॥

बृहदारण्यकोपनिषद्

No. 697

Size. — 8 in. by 4 in.

Extent. — 65 leaves; 9 lines to a page; 30 letters to a line.

Bṛhadāraṇyakopaniṣad

29

1899-1915

Description. — Country and modern paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; slightly moth-eaten; yellow pigment occasionally used for corrections; the folios are numbered as follows : 1-15, 1-18, 4-35. The Ms. contains adhyāyas 5, 3 and 2; incomplete.

Age. — Not old.

Beings. — fol 1^b

श्रीमद्भुरवे नमः हरिः ॐ

पूर्णमदः पूर्णमिदं पूर्णत्पूर्णमुदच्यते

पूर्णस्य पूर्णमादाय पूर्णमेवावशिष्यते १

ॐ खं ब्रह्म खं पुराणं चायुरं खमिति ह स्माह कौख्यायणीपुत्रे वेदोर्यं
ब्राह्मणा विदुवेदेनैनयद्वेदितव्यं प्रथमं ब्राह्मणं etc.

fol 6^a इति बृहदारण्यउपनिषत्पंचमोध्यायः ॥ ५ ॥

fol 15^a इति बृहदारण्यके तृतीयोध्यायः ३

fol 23^a (53^a) इति बृहदारण्यकोपनिषदि द्वितीयोध्यायः समाप्तः २

Ends. — fol. 35^b (65^b)

पुनः मत्येस्विन्मृत्युना वृक्णः कस्मान्मूलात्प्ररोहति रेतस इति मा वोचत
जीवतस्तप्तजायते ॥ धानारुह इव वै वृक्षोंजसा प्रेत्यसं ... ...

बृहदारण्यकोपनिषद्

Bṛhadāraṇyakopaniṣad

No. 698

27

1884-87

Size. — 8 $\frac{1}{2}$ in. by 5 $\frac{1}{4}$ in.

Extent. — 108 leaves; 9 lines to a page; 20 letters to a line.

Description. — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; accents marked in red ink; folios numbered in both margins; begins with the 3rd Prapāṭhaka and ends with the 32nd Kaṇḍikā of the 5th Prapāṭhaka; incomplete.

Age. — Appears to be old.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ सरस्वतै नमः गुरुभ्यो नमः ॥
द्वया ह प्राजापत्याः देवाश्चासुराश्च ततः कानीयसाऽप्तव देवाः ज्यायसाऽभ-
सुराः स्तऽप्तु लोकेष्वस्पद्धंत ॥ १ ॥ etc.

Ends — fol. 10^b

हरितात्कश्यपाद्वरितः कश्यः शिल्पात्कश्यपात्तिथ्ल्यः कश्यपाः कश्यपां नैधुवैः
कश्यपो नैधुविर्धा.....

बृहदारण्यकोपनिषद्

No. 699

Bṛhadāraṇyakopaniṣad

46

1884-86

Size — 11 $\frac{3}{4}$ in. by 5 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 75 + 2 (77) leaves; 9 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; hand-writing bold, clear, legible and uniform; red pigment used for marking and yellow pigment for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Not old.

Begins — fol. 1^a

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
अविघमस्तु ॥ हरि: ॐ

उषा वा अश्वस्य मेध्यस्य शिरः सूर्यशक्तुर्वातः प्राणो व्यात्तमभिवैश्वानरः
संवत्सर आत्माश्वस्य मेध्यस्य द्यौः पृष्ठमंतरिक्षमुदरं पृथिवीपाजस्यं दिशः etc.
after two folios again folios numbered from 1.

On fol. 1^b ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ द्वया ह प्राजापत्याः देवाश्चासुराश्च ततः कानीयसा एव देवा ज्यायसा
असुरास्त एषु लोकेष्वस्पद्धंत ॥ १ ॥ ते ह देवा ऊचुः हंतासुरान्यज्ञ उद्गीथेनात्यया-
मेति ॥ २ ॥ etc.

Ends — fol. 74^b

...यणाद्वामकक्षायणः शांडिल्याछांडिल्यो वात्साद्वात्स्यः कुश्रोः कुश्रिर्यज्ञ-
वचसोराजस्तं वायनाद्यज्ञवचाराजस्तं वायनः सुराः का वयेषातुरः कावषेयः
प्रजापते: प्रजापतिर्ब्रह्मणोर्ब्रह्म स्वयंभू ब्रह्मणे नमः ॥ ४ ॥ पंचमं ब्राह्मणं ॥
इति बृहदारण्यके षष्ठोध्यायः ॥ ६ ॥

समाप्तश्चायं बृहदारण्य ॥ ॥ श्रीमत्तारायण ॥ ॥
श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

बृहदारण्यकोपनिषद्

No. 700

Size — $10\frac{7}{8}$ in. by $4\frac{13}{16}$ in.

Extent — 72 leaves; 6 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double red lines; folios numbered in both margins; yellow pigment occasionally used for corrections; fol. no. 60 missing; incomplete.

The Upaniṣad belongs to the White Yajurveda. It contains Prapāthakas II, III and IV.

Age — Not old.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

६४ दृष्टवाला किर्दिनूचानो गार्ये ७ आस ॥ स होवाचाजातशत्रुं काश्यं ब्रह्म ते व्रवाणीति स होवाचाजातशत्रुः सद्वस्त्रमेतस्यां धाचि दद्मो जनको जनक५ इति वै जन धावंतीति ॥ १ ॥ etc.

Ends — fol. 72^b

प्राध्वं सनान्मृत्युः प्राध्वं सनः प्रध्वं सनात्प्रध्वं सनऽ एकर्षेरेकर्षिर्बिंब-
प्रजित्तेच्चिप्रजित्तिर्वयेव्यष्टिः सनारोः सनारुः सनातनात्सनातनः सनगात्सनगः
परमेष्ठिनः परमेष्ठी ब्रह्मणो ब्रह्म स्वयंभु ब्रह्मणे नमः ॥ ३८ ॥ ब्राह्मणं ॥ ३ ॥
पूर्णमदः पूर्णमिदं ॥

वृहदारण्यकोपनिषद् (वष्टाध्याय)

No. 701

Size — 8 $\frac{7}{16}$ in. by 4 $\frac{1}{8}$ in.

Bṛhadāraṇyopaniṣad (Chapter VI)

494

1882-83

Extent — 16 leaves; 10 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking the portion; folios numbered in right hand margins; yellow pigment occasionally used for corrections: the Ms. contains the 6th Adhyāya only.

Age — A modern copy.

Begins — fol. 1^a

ॐ पूर्णमदः पूर्णमिदं० ॥ ॐ शांतिः ॥ २॥ जनको है वैदेह आसांचक्रेऽथ ह
याज्ञवल्क्य आववाज तं होवाच याज्ञवल्क्य किमर्थमचारीः पशुनिच्छन्न एवं
तानित्युभयमेव संम्रालिति होवाच ॥ १ ॥ etc.

Ends — fol. 16^b

सनासः सनातनात्सनातनः सनकात् सनकः परमेष्ठिनः परमेष्ठो ब्रह्मणोब्रह्म
स्वयंभु ब्रह्मणे नमः ॥ ॥ पष्टव्राह्मणं । इति उपनिषत्कांडे कण्वशाखियिनां
षष्ठोध्यायः ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ७ ॥

बृहदारण्यकोपनिषद्
withटीका

No. 702

Bṛhadāraṇyakopaniṣad
with Commentary

705
—
1887-91

Size — 10 $\frac{7}{8}$ in. by 6 $\frac{3}{8}$ in.

Extent — 135 leaves; 10-12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; text in the middle and the commentary above and below it; folios numbered in both margins; incomplete.

Age — Not very old

Author — of com. Rāghavendra

Begins — (Text) fol. 1^b

॥ श्रीवेदव्यासाय नमः ॥
श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्येभ्यो नमः हरिः ॐ उषा वा अश्वस्य मेध्यस्य
शिरः सूर्यशक्तुर्वातः प्राणोव्यात्तमभिवैश्वानरः संवत्सर आत्माश्वस्य मेध्यस्य
थोल्पृष्ठमंतरिक्षमुदरं पृथिवीपाजस्यं दिशः etc.

Begins — (Com) fol. 1^b

॥ श्री वेदव्यासाय नमः ॥
 कल्याणगुणपूर्णाय दोषदूराय विष्णवे ।
 नमः श्रीप्राणनाथाय भक्ताभीष्टप्रदायिने ॥ १ ॥
 प्रणम्य श्रीमदानंदतीर्थादिगुरुशेखरान् ।
 काण्वोपनिषदोर्थानां संग्रहः क्रियते मया ॥ २ ॥ etc.

Ends — (Text) fol. 125^a

सर्वैः कामैस्त्वर्पये तु स्वाहायातिरश्चीति पद्यसे अहं विधरणी हृति तां
 त्वाधृतस्य धारया यजे संरापिनामहं स्वाहा १

Ends — (Com) fol. 125^a

अंतः पुरुषस्य कामा ३ प्रांति तेभ्यो भागधेयं हविर्भाजं जुहोमि ते ददामि
 ते तृसाः संतः सामां सर्वैः कामैः तर्पयन्तु स्वाहायातिरश्चोर्हविधरणी विघ्नकत्री
 हृति निष्पद्यते तां त्वां संराधनां संरोधनीनामिकानहं यजे स्वाहेति १ खंडः

बृहदारण्यकोपनिषद्भाष्य

No. 703

Bṛhadāraṇyakopaniṣadbhāṣya

255

Viśrāma (ii)

Size — 11 in. by 5 in.

Extent — 52 leaves ; 13 lines to a page ; 40–42 letters to a line.

Description — Country paper ; Devanāgrī characters with पृष्ठमात्राः ; handwriting clear, legible and uniform ; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion ; edges of some folios slightly worn out ; foll. 1–56, 64–90, 98–131, 138–153, 162–166, missing ; in complete. commentary on Bṛhadāraṇyakopaniṣad.

Age — Appears to be old

Author — Śaṅkarācārya

Begins — abruptly fol. 57^a

... शिष्टं लोक्यं लोकद्वितं पितुराहुर्वाह्यणा अत एव ह्येनं पुत्रमनुशासति:
 लोक्योयं नः स्यादिति पितरः । सपिनायदा यस्मिन्काल एवं वित्पुत्रसमर्पित-
 कर्तव्यता ऋतुरस्माल्लोकात्प्रैति श्रियते etc.

Begins — fol. 61^a

इति श्रीगोविंदभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिवाजकाचार्यस्य श्रीशंकर-
 भगवतः कृतायां बृहदारण्यकटीकायां तृतीयोध्यायः समाप्तः ॥
 हृति शिवमस्तु ॥ ७ ॥

Begins — fol. 177^a

इति ... पंचमोध्यायः समाप्तः ॥ श्रीः ॥ छ ॥

Ends — fol. 190^b

एवमिदं सत्याख्यं ब्रह्म ज्योतिर्मेयेण मंडलेनापि हितमिवासमाहित-
चेतसामद्वयत्वात्तदुच्यते । सत्यस्यापि हितं मुखं स्वरूपं तदपिधानं पात्र...

बृहदारण्यकोपनिषद्भाष्य

No. 704

Bṛhadāranyakopaniṣadbhāṣya

773

1891-95

Size — 11 $\frac{1}{4}$ in. by 6 $\frac{3}{4}$ in.

Extent — 56 leaves ; 14–16 lines to a page ; 38–40 letters to a line.

Description — Country paper ; Devanāgarī characters ; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; yellow pigment used for corrections ; folios numbered in both margins.

The Ms. contains commentary on the 6th Adhyāya of Bṛhadāranyakopaniṣad.

Age — Not very old

Author — Saṃkarācārya

Begins — fol. 1^b

॥ श्री ॥ ॐ सच्चिदानन्दपरब्रह्मणे नमः ॥

अथ बृहदारण्यषष्ठाध्यायस्य शंकराचार्यकृतं भाष्यं लिख्यते ॥ श्रीराम ॥
ॐ जनको ह वैदेह आसांचकेस्य संबंधः शारीराद्यानष्टौ पुरुषान्निरुद्ध
व्यूहा प्रत्यूहा पुनर्हृदये दिग्भेदेन च पुनः पंचधा व्यूहा हृदये प्रत्यूहा हृदयं
शरीरं च पुनरन्योन्यप्रतिष्ठं प्राणादिपञ्चवृत्यात्मके समानाख्ये जगदात्मनि सूत्र
उपसंहृत्य जगदात्मानं शरीरहृदयसूत्रावस्थमतिक्रांतवान् etc.

Ends — fol. 56^b

एकर्षेरेकर्षिंतिप्रचित्तेर्विप्रचित्तिः व्यष्टेव्यष्टिः सनारोत्सनारः सनातनात्स-
नातनः सनगात्सनगः परमेष्ठिनः परमेष्ठी ब्रह्मणे ब्रह्म स्वयंभु ब्रह्मणे नमः ॥ छ ॥
इति षष्ठं ब्राह्मणं ॥ इति बृहदारण्यके षष्ठोध्यायः ॥
अथानंतरं याज्ञवल्कीयस्य कांडस्य वंश आरभ्यते ॥
यथा मधुकांडस्य वंशः व्याख्यानं तु पूर्ववत् ब्रह्म स्वयंभु ब्रह्मणे नमः ॥ छ ॥
इति श्रीगोविंदभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिवाजकाचार्यस्य श्रीशंकर-
भगवत्कृतायां बृहदारण्यकृत्तौ षष्ठोध्यायः ॥

इहास्मिन् मठे पूर्वं संपादितं वाजसनेयिशाखीयबृहदारण्यकाख्योपनिषद्भाष्यं श्रीमद्विद्यारण्ययतींद्रकृतं पंचाध्यारया अस्मज्जिकटे वर्तमानमासीत् ॥ तस्यैव षष्ठाध्यायभाष्यस्य प्रयत्ने कृतेष्यलब्धत्वादिदं श्रीमज्जगद्गुरुशंकराचार्यकृतं षष्ठाध्यायस्य भाष्यं संपाद्य विलिखितं ॥

बृहदारण्यकोपनिषद्भाष्य

No. 705

Bṛhadāraṇyakopaniṣadbhāṣya

247

1882-83

Size — 10 $\frac{1}{2}$ in. by 3 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 164 leaves ; 10-11 lines to a page ; 45 letters to a line.

Description — Country paper ; Devanāgarī characters with पुष्टमात्रास ; old in appearance ; handwriting small but clear, legible and uniform ; borders ruled in double black lines ; red pigment used for marking the portion; folios numbered in righthand margins; edges worn out; foll. 1-16, 32, 33, 45, 69-92, 94-99, 103-106, 108-116, 121, 141, 149, 171, 173, 174, 205, 232, 233, 234 missing; incomplete.

The Ms. contains commentary on Bṛhadāraṇyakopaniṣadbhāṣya.

Age — Appears to be fairly old

Author — Śamkarācārya

Begins — abruptly fol. 17^a

मंत्राभिधेयामसतो मासनमयेति अत्र चोपासनाया कर्मणश्च कर्तृत्वेन वागादय एवं विवक्षते etc.

Ends — abruptly fol. 236^b

प्रतिष्ठितोस्य हृति प्राण हृति देहात्मानौ प्राणे..

बृहदारण्यकोपनिषद्टीका

No. 706

Bṛhadāraṇyakopaniṣadṭīkā

32

1899-1915

Size — 8 $\frac{15}{16}$ in. by 4 $\frac{1}{8}$ in.

Extent — 254 leaves ; 11 lines to a page ; 40-42 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgrī characters with पृष्ठमात्रास ; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; read pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; edges slightly worn out; Nos. 6 and 7 on one folio and fol. No. 198 repeated; complete.

Age — Saṁvat 1608

Author — Śaṁkarācārya

Begins — fol. 1^b

श्रीः ॥

प्रणम्य जानकीनाथं जगजज्ञन्मादिकारणं ॥

ॐ ॥ ॐ नमो ब्रह्मादिभ्यो ब्रह्मविद्यासंप्रदायकर्तुभ्यो वंशर्थिभ्यो नमो नमो गुरुभ्यः ॥ उषा वा अश्वस्येत्येवमाद्या वाजसनेयिब्राह्मणोपनिषत् । तस्या इयमल्प-
ग्रन्थावृत्तिरारभ्यते etc.

Ends — fol. 254^b

तानीमानि शुक्लानीत्यन्यामिश्राणि ब्राह्मणेन अथवा यजूँ षि यानीमा-
नीत्येतत्प्र… पतिमारभ्य यावत्योंतिमाषी पुत्रस्तावदधोमुखो नियनाचार्यपर्वकमो
वंशः ब्रह्मणः प्रवचनाख्यस्य तश्चेतद्ब्रह्मप्राजापतिप्रबंधपरंपरया गत्यास्मास्वनेकधा
विप्रसृतमनाद्यनंतं स्वयंभु ब्रह्म नित्यं तस्मै ब्रह्मणे नमः । नमस्तदनुवर्त्तिभ्यो
गुरुभ्यो पीति ॥ ४ ॥

इति श्रीगोविंदभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य शंकर-
भगवतः कृतायां बृहदारण्यकटीकायां अष्टमोध्यायः समाप्तः ॥ ४ ॥

शुभं भवतु ॥ कल्याणमस्तु संवत् १६०८ वर्षे माघ वदि ६ सोमे अद्येह-
श्रीपञ्चमध्ये द्वीपाभज्ञातीयमहंसा … सुतशंघलिखितं । लेखकपाठक्योः शुभं
भवतु ॥ ४ ॥

वालं चवीसलनगरानागर श्रीपाददामोदराश्रमतेहनी प्रति

बृहदारण्यकोपनिषद्भाष्य

No. 707

Bṛhadāraṇyakopaniṣadbhāṣya

247

1882-83

Size — 10½ in. by 3½ in.

Extent — 164 leaves ; 11 lines to a page; 44 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; old in appearance ; handwriting small but clear, legible and uni-

form; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; edges slightly worn out. The following folios are missing :— 1–16, 32, 33, 45, 69–92, 94–99, 103–106, 108–116, 121, 141, 149, 171, 173, 174, 205, 232, 233, 234; incomplete.

Commentary on Brhadāraṇyakopaniṣad.

Age — Appears to be old.

Author — Śāṅkarācārya

Begins — abruptly fol. 17^a

...मन्त्राभिधेयामसतो मा सद्गमयेति अत्र चोपासनाया कर्मणश्च कर्तृत्वेन
वागाद्य एवं विवक्षंते etc.

Ends — abruptly fol. 236^b

शरीरस्यापि नाम कर्मरूपा ... शरीरयोरेवमन्योन्यप्रतिष्ठोक्ता कार्यकारण-
योरतस्त्वां पृच्छामि कस्मि .. प्रतिष्ठि ... इति प्राण इति देहात्मानौ प्राणे ...

बृहदारण्यकोपनिषद्भाष्य

No. 708

Brhadāraṇyakopaniṣadbhāṣya

18

Viśrāma (i)

Size — 10 in. by 4½ in.

Extent — 649 leaves; 7 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; folios numbered in both margins; the Ms. contains Adhyāyas 1–6.

Commentary on Brhadāraṇyakopainiṣad

Age — Śaka 1687

Author — Śāṅkarācārya

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
ॐ नमो ब्रह्मणे ॥ नमो ब्रह्मादिभ्यो ब्रह्मविद्यासंप्रदायकर्तृभ्यो वंशऋषिभ्यो
नमो गुरुभ्यः उपा वा अश्वस्येत्येवमाद्या वाजसनेयिवाह्यणोपनिषत्स्या
इयमल्पग्रंथावृत्तिरारभ्यते ॥ etc.

Ends — fol. 648^a

अथेदानीं समस्तप्रवचनवंशस्थीप्रधानाद्वृणवानुत्रो भवतीति प्रस्तुतमततः
स्थीविशेषणेनैव पुत्रविशेष आचार्या परंपरा कीर्त्यते तानिमानि शूक्लानित्या-
व्यामिश्राणि ब्रह्मणेन अथ यातयामानि यजूऽपि यामानीमानीत्येतत्प्रजा-
पतिमारभ्य यावत्पाँतिमाषीपुत्रस्तावद्धोमुखो नियताचार्यव्रह्मणः पर्वक्रमे वंशो
प्रवचनाख्यस्य तच्चैतद्व्रह्म प्रजापतिप्रवंधपरंपरया गत्यास्मास्वनेकधा विप्र-
सुतमानाद्यमनंत स्वयंभु ब्रह्म नित्यं तस्मै ब्रह्मणे नमः ॥ नमस्तवनुवार्तिभ्यो
गुरुभ्योपीति ॥

इति श्रीगोविंदभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
शंकरभगवत्कृतायां वृहदारण्यकटीकायां षष्ठोध्यायः ॥

शुभं भूयात् ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

शके १६८७^b पार्थिवनामसंवत्सरे श्रावणमासे कृष्णपक्षे दशम्यां रवि-
वासरे लिखितं हरिनंदन गौडब्राह्मण काशीकर ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

बृहदारण्यकोपनिषद्
with भाष्य

No. 709

Bṛhadāraṇyakopanīṣad
with Bhāṣya

561

Viśrāma (i)

Size — 11½ in. by 5½ in.

Extent — ? leaves; 10–15 lines to a page; 35–40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting
not legible in most places; the Ms. is in a bad condition;
several folios missing; leaves not properly numbered; most
folios stuck to each other; no section of the Ms. is complete;
many leaves damaged and torn; text in the middle with the
commentary above and below it; incomplete.

Age — Does not appear to be very old

Author of Bhāṣya — Saṅkarācārya

Begins — (text) abruptly fol. 4^a

ब्रह्मार्द्देसि गौतम योनमानमुपागा एहि व्येवत्वाज्जपयिष्यामीति ॥१॥ etc.

Begins — (comm.) fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ नमो ब्रह्मादि ..... नमो गुरुभ्यः ॥

उषा वा अश्वस्ये ... etc.

Ends — It is impossible to find where the Ms. ends for the leaves are not continuously and properly numbered and most of the leaves are stuck together.

बृहदारण्यकोपनिषद्भाष्य

No. 710

Bṛhadāraṇyakopaniṣadbhāṣya

19

Viśrāma (i)

Size — 10½ in. by 4¹¹₁₆ in.

Extent — 376 leaves; 9 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; folios numbered in both margins; complete.

Commentary on the Bṛhadāraṇyakopaniṣad

Age — Saṃvat 1751

Author — Saṃkarācārya

Begins — fol. 1^b

ॐ नमः पुरुषोत्तमाय । नमो ब्रह्मादिभ्यो ब्रह्मविद्यासंप्रदायकर्तृभ्यो वंश-
र्पिभ्यः नमो गुरुभ्यः । नारायणो जयति । उषा वा अश्वस्येत्येवमाद्या वाजसनेयि-
व्राह्मणोपनिषत्तस्या इयमल्पग्रंथावृत्तिराभ्यते ।

Ends — fol. 376^b

ब्रह्मणः प्रवचनाख्यस्य चैतचैतद्वद्व प्रजापतिप्रबंधपरंपरया गत्यास्मास्वनेकधा
विप्रसूतमनायनंतं स्वयंभु च ब्रह्म नित्यं तस्मै ब्रह्मणे नमः नमस्तदनुवर्तिभ्यो
गुरुभ्यः ।

Col. — इति श्रीमद्भगवतः पूज्यपादशिष्यस्य शंकरभगवतः कृतायां श्रीमद्बृहदा-
रण्यकटीकायां अष्टमोध्यायः ॥ समाप्तमिदं बृहदारण्यकभाष्यं ।
संवत् १७५१ वर्षे कार्तिकशुक्लसप्तम्यां लिखितं ।

बृहदारण्यकोपनिषद्
with भाष्य

No. 711

Bṛhadāraṇyakopaniṣad
with Bhāṣya

32
—
1891-95

Size — 12 $\frac{3}{8}$ in. by 5 $\frac{5}{8}$ in.

Extent — 115 leaves; 10-12 lines to a page; 40-42 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; text in the middle with the commentary above and below it; folios numbered in both margins; yellow pigment occasionally used for corrections; incomplete.

Age — Not very old

Author of comm. — Saṃkarācārya

Begins — (text) fol. 3^b

ॐ उपा वा अश्वस्य मेधस्य शिरः सूर्यश्चकुर्वातः प्राणो व्यात्तमभिवैश्वानरः
संवत्सर आत्माश्वस्य मेधस्य ॥ १ ॥ etc.

Begins — (comm.) fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ नमो ब्रह्मादिभ्यो ब्रह्मविद्यासंप्रदायकर्तुभ्यो वंशविर्भ्यो नमो गुरुभ्यः
उषा वा अश्वस्येवमाद्या वाजसनेयिब्राह्मणस्योपनिषत्स्या ह्यमल्पग्रन्थावृत्ति-
रारभ्यते etc.

Begins — fol. 87^b

इति श्रीगोविंदभगवत्पादपूज्यशिष्यस्य परमहंसपरिवाजकाचार्यस्य
श्रीशंकरभगवत्कृतौ बृहदारण्यकवृत्तौ तृतीयोध्यायः स ॥

Ends — (text) fol. 115^b

तस्य हैतस्य पुरुषस्य रूपं छ

Ends — (comm.) fol. 115^b

आगतेन गुणेन कर्मणा सगुणो भवति निर्गुणोपि सत्कर्ता भोक्ता वध्यते
मुच्यते च विज्ञानात्मेति वैशेषिकचित्तमप्यनुसरते .....

बृहदारण्यकोपनिषद् भाष्य

No. 712

Bṛhadāraṇyakopaniṣadbhāṣya

654

1887-91

Size — 10 $\frac{1}{2}$ in. by 3 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 134 leaves; 7 lines to a page; 42-45 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; edges worn out; folios numbered in both margins; yellow pigment used for corrections; the Ms. commentary on Adhyāyas 6-8 of the Bṛhadāraṇyakopaniṣad.

Age — Saṁvat 1636.

Author — Saṁkarācārya.

Begins — fol 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

जनको हृ वैदेह आसांचक्रे । अस्य संवंधः । शारीराद्यानष्टौ पुरुषात्रि ...
ह्य प्र ... ह्य पुनर्हृदये दिग्भेदेन च पुनः पंचधा व्यूह्य हृदये प्रत्युहृदयं शरीरं
च पुनरन्व्योन्यप्रतिष्ठं etc.

Begins — fol 89^b

ॐ गोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परिवाजकाचार्यस्य शंकरभगवतः कृतायां
बृहदारण्यकभाष्यव्याख्यायां पष्ठोध्यायः ॥ समाप्तः ॥

Ends — fol. 134^b

प्रवचनाख्यस्य तद्वैतद्व्याप्रजापतिप्रवंधपरंपरया गत्याऽसास्वनेकधा विप्रसृत-
मनाद्यनंतं स्वयंभु ब्रह्म नित्यं तस्मै ब्रह्मणे नमः नमस्तद्विर्त्तिभ्यो गुरुभ्यः ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिवाजकाचार्यगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्येति श्रीम-
त्परमहंसपरिवाजकाचार्यस्य श्रीमच्छंकरभग(व)तः कृतायां बृहदारण्यकटीका-
यामष्टमोध्यायः

संवत् १६३६ समष्टि अग्रहन शुद्धि १० शुक्रे लिखितं काश्यां वास विश्वनाथ-
ब्राह्मणेन किमर्थे रामानंदपाठार्थं ॥

बृहदारण्यकोपनिषद् भाष्य

No. 713

Brhadāraṇyakopaniṣadbhāṣya

33

1895-98

Size — 9½ in. by 3¾ in.

Extent — 77 leaves; 9-10 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting small, but clear and legible; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right hand margins; complete in 8 Adhyāyas.

Commentary on the Brhadāraṇyakopaniṣad.

Age — Saṃvat 1663.

Author — Ānandatīrtha.

Begins — fol. 1^b

॥ श्री मध्वपतये नमः ॥

प्राणादेरीशितारं परमसुखनिधिं सर्वदोषव्यपेतं
 सर्वात्मथं सुपूर्णं प्रकृतिपतिमजं सर्वेबाह्यं सुनित्यं ।
 सर्वज्ञं सर्वशक्तिं सुरमुनिमनुजाद्यैः सदा सेव्यमानं
 विष्णु वंदे सदाहं सकलजगदनाद्यांतभानन्ददं तं ॥ १ ॥
 यथा तुष्टाव लक्ष्मीशं सर्गदौचतुराननः ।
 तथा जगाद सूर्याय याज्ञवल्क्याय सोव्रवीत् ॥
 वाजिरूपेण सूर्येण प्रोक्तं वाजसनेयकं ।
 कण्वाय याज्ञवल्क्योदात् काण्वं तेन प्रकीर्तिमिति वाराहे ॥ etc.

Ends — fol. 77^a

त्रेतायां द्वापरे चैव कलौ चैते क्रमात्क्रयः ।
 एषां हि परमो विष्णुर्नेता सर्वेश्वरेश्वरः ॥
 स्वयं तु ब्रह्मसंज्ञोसौ परस्मै ब्रह्मणे नमः ॥ इति च ।
 पूर्णारण्यगुणोदारधाम्ने नित्याय वेधसे ॥
 आनंदानंदसांदाय प्रेयसे विष्णवे नमः ॥
 ॥ इति श्रीमदानंदतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचिते
 श्रीमद्बृहदारण्यकभाष्ये अष्टमोऽध्यायः ॥
 श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ...
 ॥ संवत् १६६३ समये कुष्ठावादिपञ्चमिं ग्रथसमाप्त ॥

बृहदारण्यकोपनिषद्भाष्य

No. 714

Bṛhadāraṇyakopaniṣadbhāṣya

32

A 1881-82

Size — 8½ in. by 4½ in.

Extent — 62 leaves; 16-18 lines to a page; 35-40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting careless and not uniform; borders ruled in two double black lines; edges worn out; red pigment used for marking the portion; folios not properly numbered, several folios missing; incomplete.

Commentary on the Bṛhadāraṇyakopaniṣad.

Age — Appears to be old.

Author — Ānandatīrtha.

Begins — fol. 1^a

श्रीवेदव्यासाय नमः ॥
ॐ ॥ नित्यानित्यजगद्वात्रे नित्याय ज्ञानमूर्त्ये ॥
पूर्णनिंदाय हरये सर्वयज्ञभुजे नमः ॥ १ ॥ etc.

Begins — fol.

इति श्रीमदानंदतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचिते श्रीमद्बृहदारण्यकभाष्ये
तृतीयोध्यायः ॥

Ends — fol. 81^b

अमादिति । अमान्निमित्ताद्गवत्कर्मवर्जनादेतोः पापात्मको मृत्युरन्यान्
देवानवाप अनेनश्राम्यति श्रोत्रं हृत्यन...

— — —

बृहदारण्यकोपनिषद्भाष्य
withटीका

No. 715

Bṛhadāraṇyakopaniṣadbhāṣya
with Commentary

686

1887-91

Size — 12½ in. by 5½ in.

Extent — 199 leaves; 10-14 lines to a page; 50-55 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks ; Devanāgarī characters ; handwriting clear, legible and uniform ; red pigment used for marking the portion ; yellow pigment used for corrections ; the folios are numbered as follows :—
 1-22 (of which fol. 13, is repeated).
 15-24, 1-12, 1-9, 1-3, 1-4, 1-26, 1-113.

The Ms. contains the Text, Bhāṣya and the comm. on bhāṣya.

Age — Modern copy.

Author — Of Bhāṣya. Śāṅkarācārya.
 of Bhāṣyatīkā Ānandajñāna.

Begins — fol. 1^a

श्रीवक्रतुंडाय नमः ॥
 तदुक्तं वृहदारण्यके ॥ भूलश्रुतिः ॥
 नैवेह किंचनाग्र आसीत् मृत्युनैवेदमावृतमासीत् ॥ अथ भाष्यं ॥ इह संसार-
 मंडले किंचन किंचिदपि नामरूपप्रविभक्तविशेषं नैवासीन्न बभूव अग्रे प्रागुत्पत्ते-
 र्मनआदेः किं शून्यमेव बभूव शून्यमेव स्याचैवेह किं च नेति श्रुतेः ॥ etc.

Ends (Bhāṣya) — fol. 199^b

प्राध्व ᳚ सनात् मृत्युः प्राध्व ᳚ सनः प्रध्व ᳚ सनात्प्रध्व ᳚ सन एकवैरेक-
 र्षिर्विप्रचितेर्विप्रचितिर्व्यष्टिर्व्यष्टिः सनारो सनारुः सनातनात्सनातनः सनगात्स-
 नगः परमेष्ठिनः परमेष्ठी ब्रह्मणो ब्रह्म स्वयंभु ब्रह्मणे नमः ॥ ३ ॥
 इति षष्ठं ब्राह्मणं ॥ इति वृहदारण्यके षष्ठोध्यायः समाप्तः

Ends (Comm. on Bhāṣya) — fol. 199^b

यथा प्रथमांतः शिष्यो गुरुस्तु पंचम्यंत इति चतुर्थाते व्याख्यातं तथात्रापी-
 त्याह ॥ व्याख्यानं ह्विति ॥ इत्यागमोपपति ॥
 इति श्रीगोविंदभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य श्रीशं(क)र-
 भगवतः कृतायां वृहदारण्यकवृत्तौ षष्ठौध्यायः ॥ ४ ॥ भ्यांसंसन्यासंसेति कर्तव्य-
 ताकमात्मज्ञानममृःतत्वसाधनं सिद्धमित्युपसंहर्तुमिति शब्दः ॥ परिसमाप्तौ
 मंगलमाचरति ॥ ब्रह्मेति ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीशुद्धानंदपूज्यपादशिष्यस्य भगवदा-
 भेदज्ञानविरचितायां वृहदारण्यकभाष्यटीकायां षष्ठौध्यायः समाप्तः ॥ ६ ॥

बृहदारण्यकोपनिषद्-
वार्तिकटीका

No. 716

Bṛhadāraṇyakopaniṣad-
vārtikaṭīkā

250
1882-83

Size.—10½ in. by 4 $\frac{7}{16}$ in.

Extent.—408 leaves; 9-10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description.—Country paper: Devanāgarī characters; handwriting clear and legible but not uniform; borders of a few folios ruled in two double black lines and those of others ruled in double black; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; fol. Nos. 178 & 179 numbered on the same folios; The Ms. contains commentary on the 6th Adhyāya of the Vārtika of Bṛhadāraṇyakopaniṣad.

Age.—Saṃvat 1771.

Author.—Ānandajñāna.

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
अस्ति प्रत्यगुपाधिवर्गविद्वुरं शुद्धं परं भास्वरं
पूर्णानंदं (म)पास्तभेदविभवं ब्रह्मेति निर्ज्ञायते ॥ १ ॥
तस्मिन्नस्मि सदानिषाणधिषणोधीशब्दयोर्नोपदे
वेदान्तं ते वधिगम्यमानमहिमन्यात्माववेद्यमपि ॥
पूर्वध्याये सञ्चिदानंदं प्रत्यगाकारवह्वनिर्धार्याध्यायान्तरमारभमाणो वृत्तमनु-
द्वत्यानंदमिति etc.

Ends — fol. 409^a

चैत्यवंदनादिरूपदेशो म्लेच्छपाथाणां पुरुषापसदानां भवतीति न पुरुषधौरे-
याणां मुमुक्षुणामित्याह । श्रेयोर्थिनामिति । वेदानुशासनज्ञानफलमाह । कृत-
कृत्य इति । तत्र हेत्वं तरनैरपेक्ष्यं सूचयति क्षिप्रमिति ॥ ३ ॥ इति श्रीशुद्धानंद-
पूज्यपादविद्वान्येणानंदज्ञानेन विरचितायां सुरेश्वरवार्तिकटीकायां शास्त्रप्रकाशिकायां
घटोध्यायः ॥ ३ ॥ ३ ॥ संवत् १७७१ वर्षे फागणमासे बुद्धवासरे कृष्णपक्षे
तिथौ सप्तम्यां ग्रन्थसंमाप्तं । लिखितमिदकेवल रामेण परोपकाराय ॥ शुभं
भवतु ॥ कल्याणमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥ ३ ॥ ३ ॥

बृहदारण्यकोपनिषद्धार्थ-
टीका

No. 717

Bṛhadāraṇyakopaniṣadbhāṣya-
ṭīkā

248
1882-83

Size. — 10 $\frac{3}{8}$ in. by 4 $\frac{11}{16}$ in.

Extent. — 353 leaves; 10 lines to a page; 40 letters to a line.

Description.—Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in triple black lines; red pigment used for marking the portion; many folios extremely moth-eaten; the Ms. contains commentary on Adhyāyas 3, 5, 6, 7 and 8 of the Bṛhadāraṇyakopaniṣadbhāṣya; separate pagination for each Adhyāya.

Age. — Samvat 1727; Saka 1592.

Author. — Ānandajñāna.

Begins. — fol. 1^a

श्रीमहागणाधिपतये नमः ॥
 यदविद्यावशाद्विश्वं दृश्यते रशनादिवत् ।
 यद्विद्या च तद्वानिस्त्वं वंदे पुरुषोत्तमं ॥ १ ॥
 नमस्त्ययंतसंदोहसरसीरुहभानवे ।
 गुरवे परपक्षौघः ध्वांतध्वंसपठीयसे ॥ २ ॥
 भगवत्पादपादाब्जद्वंद्वं द्वंद्वनिर्बहर्ण ।
 सुरेश्वरादिसतभूंगैरवलंबितमाभजे ॥ ३ ॥
 बृहदारण्यके भाष्ये शिष्योपकृतिसिद्धये ।
 सुरेश्वरोक्तिमाश्रित्य क्रियते न्यायनिर्णयः ॥ ४ ॥ etc.

— fol. 122^a इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीशुद्धानंदपूज्यपादशिष्य
भगवदानंदज्ञानकृतायां बृहदारण्यकभाष्यटीकायां तृतीयोध्यायः समाप्तः ॥

— fol. 55^b इति ..... चतुर्थोध्यायः

Ends. — fol. 37^a

नमो जन्मादिसंबंधवंधविध्वंसहेतवे ।
 हरये परमानंदपरिज्ञानवपुर्भृते ॥ १ ॥
 नमस्त्ययंतसंदोहसरसीरुहभानवे ।
 गुरवे परपक्षौघध्वांतध्वंसपठीयसे ॥ २ ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिवाजकाचार्यश्रीमत्शुद्धानन्दपूज्यपादशिष्यस्य परम-
हंसपरिवाजकाचार्यश्रीमदानन्दज्ञानभगवतः कृतौ बृहदारण्यकभाष्यटीकायां अष्ट-
मोध्यायः समाप्तः ॥ ८ ॥ समाप्ता चेयं बृहदारण्यकभाष्यटीका ॥ संवत् १७२७
वर्षे शके १५९२ प्रवर्त्तमाने दक्षिणायनगते श्रीसूर्ये शरदतौ महामांगल्यप्रदे
कार्तिकमासे शुद्धपक्षे भूमिसुतवासरान्वितायां पूर्णिमायामलेखीदं पुस्तकं
महत्तरश्रीसूरजित्कथ्य शुभमस्तु श्रीरचलास्तु दीर्घायुरस्तु ॥ श्रीः श्रीः ॥
बृहदारण्यकभाष्यानन्दगिरिः अष्टमः ॥

बृहदारण्यकोपनिषद्भाष्य-
टीका

No. 718

Bṛhadāraṇyakopaniṣadbhāṣya-
ṭīkā

703
1882-83

Size. — 9 $\frac{1}{2}$ in. by 4 $\frac{3}{8}$ in.

Extent. — 65 leaves; 11 lines to a page; 40 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking the portion; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; the Ms. contains commentary Bṛhadāraṇyakopaniṣadbhāṣya on Adhyāyas 5, 6 and 7; separate pagination for each Adhyāya; fol. of the 6th Adhyāya missing; incomplete.

Age. — Samvat 1678.

Author. — Ānandatīrtha.

Begins. — fol. 1^b

श्रीवेदव्यासाय नमः ॥

भगवानेव सर्वोत्तमः सर्वगुणपरिपूर्णमुमुक्षुगास्यो मोक्षद इत्यध्यायद्वयोक्त-
मृषिभिर्मांसया समर्थितमित्याहानेनाध्यायेन तत्रादौ मीमांसाप्रकारमेवा-
ख्यायिक्याद जनको वैदेह इति । विदेहानां वंशे भवो वैदेहः जनको... मह-
किल बभूत । etc.

— fol. 23^b इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचित बृहदारण्यकोपनिष-
द्भाष्यटीकायां रवृत्तमयतिकृतायामनंतभट्टेन संगृही(ता)यां पञ्चमोध्यायः
॥ शुभमस्तु ॥

fol. 29^b of 6th adhyāya

इति श्रीमदानंदतीर्थभगवत्पादाचार्यमतानुसारिण्यां वृहदारण्यकटीकायां पष्ठोध्यायः समाप्तः ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ संवत् १६७८ समये ज्येष्ठकृष्ण-सप्तम्यां ॥ शुभमस्तु ॥

Ends.— fol. 65^b (13^b)

एनः पापमनिष्टं कर्मत्यर्थः । अस्मद्युयोज्ञि अस्मत्तो वियोजय । यु पृथगभाव इति धातोः । वयं ते तुभ्यं भक्तिज्ञानाभ्यां भूयिष्टां नम इति उक्ति विधेम । ननु तस्यान्यत्प्रतिकर्तुं शक्तुम इत्यर्थः

इति श्रीमदानंदतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचितश्रीमद्वृहदारण्यकभाष्यटीकायां श्रीमद्वृत्तवर्तीर्थपूज्यपादशिष्यरघूत्तमतीर्थकृतायां सप्तमोध्यायः ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

श्रीमन्मध्वराजः प्रीयतां मम ॥ श्रीरस्तु ॥

संवत् १६७८ समये ज्येष्ठवदि दशमी ॥ शुभमस्तु ॥

वृहदारण्यकव्याख्या
called मिताश्वरा

Bṛhadāraṇyakavyākhyā
called mitākṣarā

No. 719

40

1879-80

Size.— 9 $\frac{1}{2}$ in. by 5 $\frac{1}{2}$ in.

Extent.— 152 leaves; 15-16 lines to a page; 35 letters to a line.

Description.— Country paper; Devanāgarī characters; handwriting not quite legible for the Ms. is spoiled by water or moisture and the folios blackened to a certain extent on the right hand side by means of the ink being spread over; red pigment used; edges slightly worn out; foll. 15 to 49 missing; incomplete.
Commentary on the Bṛhadāraṇyaka.

Age.— Samvat I744

Author.— Nityānandāśrama pupil of Puruṣottamāśrama.

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नमः श्रीलक्ष्मीनृसिंहाय नमः ॥
योनंतोनंतशक्तिः सृजति जगदिदं पालयत्यंतरात्मासंविश्यंते निपीय स्वकमहि-
मता... चिन्मूर्तिरास्ते । योनुग्रहः सज्जनानां परमहिततमः पापिनामुग्रमूर्तिः
सोस्माक... प्रदिशतु भगवानात्मदः श्रीनृसिंहः ॥ १ ॥

यन्मूलप्रवहत्पवित्रपथसः संसेवनादेव मे
रागद्वेषमदाभिधाग्रहगणा नेशु(ः) स्म संतापिनः ।
यत्संसारपरिश्रमापहदया संशीतलामोदभाग् ।
वंदे तत्पुरुषोत्तमाश्रमगुरोः पादारविंदद्वयं ॥ २ ॥
या काण्वोपनिषत्प्रसिद्धा अशनायेति अशितुमिच्छा (अश) नाया तया
लक्षणभूतया लक्षितेन मृत्युना बुद्ध्यादितादात्म्यमापन्नेनात्मस्वरूपेणेत्यर्थः ॥ etc.

Ends —

अथ व ५ शस्तदिदमिति ॥ अत्र प्रथमान्तः शिष्यः पंचम्यंत आचार्यो
बोद्धव्यः ॥ अथानंतरं समस्तस्यैव प्रवचनवंशे निखिलकांडमात्रस्य तस्य सर्ववेद-
परिशिष्टरूपत्वादयं तु स्त्री प्राधान्येनोच्यते ॥ स्त्रीसंस्कारार्थं पुत्रमंथकर्म
सानिध्यात् ॥ आदित्ये(न) सूर्येण प्रोक्तान्यादित्यानि यद्वादित्यात्मना हिरण्य-
गर्भात्मकानि शुक्लानि शुद्धानि यद्वाह्येण मिश्रितमंत्रात्मकाकानि यजूधि वाजसने-
येन याज्ञवल्क्येनाख्यायंते इत्यर्थः ॥ इदं चाचार्यपरंपराकथनं सर्वासु वाज-
सनेयशाखासु वेदाख्यवह्यारभ्य पाठ्युत्क्रमेण सांजीवापुत्रात्सांजीवीपुत्रपर्यंतं
समानं ॥ छ ॥

यः सद्गुतिलयस्त्रिकांड × षडध्याय प्रभेदस्फुटं(८)
स्कंधः(:)सत्पदपल्लवावलिलसच्छाखामयव्राह्मणः ॥
ब्रह्मात्मक्यफलं(लः) सुवासकुसुमो वंशालवालांबुपः
संसेव्यः सततं द्रुधैः स बृहदारण्याह्वकल्पद्रुमः ॥ १ ॥
भाष्यवार्तिकतदाका मंथन्यारण्यकं दधि ॥
विमध्य बुद्धिरज्जवेदं नवनीतं समुद्धृतं ॥ २ ॥
महतामाशयं बोद्धुं मादशः कः क्षमो भवेत् ॥
तथापि श्रद्ध्यास्माभिः सारमेतत्समुद्धृतं ॥ ३ ॥
तत्पादपद्मकरं द्रसानभिज्ञा विश्राम्य सा विधिपदादपि संसरंतः ॥
न प्रामुचंति पशुकर्मरता धनेहास्तस्मै नृसिंहवपुषे हरये नमस्ते ॥ ४ ॥

इति श्रीपरमहंसपरिवाजकाचार्यपुरुषोत्तमाश्रमपूज्यपादशिष्यश्रीनित्यानंदा-
श्रमविरचितायां बृहदारण्यकव्याख्यायां मिताक्षरायामष्टमोध्यायः समाप्तः ॥
काण्वशाखोत्तबृहदारण्ये व्याख्यानं ॥ श्रीरस्तु ॥ कल्याणमस्तु ॥ स्वस्ति
श्रीमत्संवत् १७४४ प्रवर्तमाने वर्षे उत्तरायने गते श्रीसूर्ये महामांगल्यप्रद
मासोत्तममासे प्रथमश्रापादमासे शुक्लपक्षे पंचम्यां तिथौ रविवासरे अद्येह
श्रीकछप्रदेशे भुजनगरवास्तव्य-उदीच्यज्ञातीयद्विवेदी-अभिहोत्री चातुर्मास्ययाजी
दीक्षित श्री ५ रघुरामात्मजेन देवजित्केन लिखितं बृहदारण्यमिताक्षराउपनिष-
दात्यं ॥ लेखकपाठक्योः शुभं भृत्यात् ॥ श्रीरस्तु ॥ कल्याणमस्तु ॥ छ ॥ श्री ॥

बृहदारण्यकभाष्यवार्तिक

No. 720

Size — $9\frac{3}{4}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent.— 291 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description. — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; very old in appearance; handwriting clear but not quite legible in certain places where the left hand edges of some folios seem to be burnt; borders ruled in double black lines; red pigment used for making the portion; Ms. moth-eaten; edges extremely worn out; many folios half-broken; several folios are missing; folios are not properly numbered; incomplete.

Age — Samvat 1448.

Author — Sureśvarācārya.

Begins — abvuply fol. 5^a

(प्रा) प्नोति लिंगमाहारः स तस्येत्यभिधीयते ॥
चीयमानादितो देहाद्रसाद्यज्ञेन लौकिकात् etc.

fol. 247^b इति वार्तिकक्रमेण तृतीयोध्यायः ॥
संवत् १४४८ वर्षे भाद्रपदे शुद्धि १५ रवावचेह श्रीनंदपदे ॥ छ ।
चत्वार्येव सदस्याणि श्लोकानां द्वे शते तथा ।
श्लोका पंचदशान्ये च तृतीयस्यैष संग्रहः

Ends — fol. 291^c

नांतवद्ब्रह्मरूपत्वादिति वाक्यप्रमाणतः ।
आनन्दैकस्वभावोऽस्य सुषुप्ते व्यवसीयते ।
व्यावृत्ताशेषमात्रादेरनुभवात्मना ॥ छ ॥
इति श्रीमच्छंकरभगवत्पादकृतबृहदारण्यकभाष्यस्य वार्तिकप्रस्थाने पंच-
मोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥
त्रयोदशैव ज्ञेयानि पंचमेस्मिन् समाप्ततः ।
शतानि वार्तिकग्रन्थे षष्ठे वक्ष्याभ्यतःपरं ।
आनन्दं ब्रह्मविज्ञानं साक्षादित्यादिलक्षणं ।
पंचमांते विनिर्णीतं जल्पन्यायेन सांप्रतं ।
वागादिदेवताद्वारा भूयस्तस्यैव...त्तये ।
षष्ठ आरभ्यतेऽध्यायो वादन्यायेन यत्नतः ।
योग्यकालावबोधार्थं (आ) सांचक इतीरणं ।
...त्यं बुधवाथ तमृषिराजगाम महीपतिं ।

Bṛhadāranyakabhāṣyavārtika

34

1895-98

प... नित्यं विभागास्त्रं प्रश्राव्यात्सूक्ष्मनिर्णयात् ।
वकुं... गतोसीति नृपः पप्रच्छ तं सुनिं ॥

Then some more verses in small characters follow beginning with... नाथ ब्रह्मणा यांति राजानमिति युज्यते । etc.

बृहदारण्यकोपनिषद्धाष्ट्य-
वार्तिक

No. 721

Bṛhadāraṇyakopaniṣadbhāṣya-
vārtika

249
1882-83

Size — 10 $\frac{3}{8}$ in. by 4 $\frac{5}{8}$.

Extent — 463 leaves; 9-11 lines to a page; 35-42 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered as follows : 1-189, 1-52, 1-49 and 1-173; complete.

Age — Saṃvat 1728.

Author — Sureśvarācārya.

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीमहागणपतये नमः ॥ श्रीसहस्रांशवे नमः ॥
॥ स्वाविद्याविभवप्रसूतविपुलद्वैतप्रपञ्चाहित-
स्पष्टत्रांतितिरोहितात्ममतयो यं भागशो मन्वते ।
निर्भागं सकलाभिधानमननव्यापारदूरस्थितं
वंडे नंदितविश्वमव्ययमजं भक्त्या तसेकं विभुं ॥ १ ॥
यां का एवोपनिषद्धलेन सकलाम्नायार्थसंशोधनीं
संचक्रुर्गुरवोनुवृत्तगुरवो वृत्तिं सतां शांतये ।
अर्थाविष्करणं कुतार्किकृताशंकासमुच्छित्ये
तस्या न्यायमात्रितेन वचसा प्रकम्यते लेशता ॥ २ ॥
अत्र चोपनिषद्धदो ब्रह्मवित्तैकगोचरः ।
तत्रैव चास्य सद्गावादभिधार्थस्य तत्कृतः । etc.

— fol. 189^a इति वार्तिकक्रमेण तृतीयोऽध्यायः ॥
चत्वार्थेव सहस्राणि श्रोकानां द्वे शते तथा ॥

श्लोकपञ्चदशान्येव तृतीयस्यैष संग्रहः ॥
 इति तृतीयस्य षष्ठं ब्राह्मणं समाप्तं । छ ॥
 संवत् १७२८ वर्षे पौष शुद्ध ५ भौमे लिखितमिदं
 पुस्तकं वार्त्तिकाख्यं ॥ शुभमस्तु ॥ छ ॥ छ ॥
 ग्रंथसंख्या ४२५० ॥ छ ॥ छ ॥

Ends — fol. 463^a

यामस्मद्गुरुरेव वेदशिरसामैकात्म्यतात्पर्यतो
 वृत्तिं सज्जनशंकरों सुविमलां नानानयद्योतितं ॥
 चक्रेका एव समाश्रतोपनिषदोस्तर्कदोषापहां ।
 श्रद्धामात्रबलेन वार्त्तिकमिदं तस्याः समासात्कृतं ॥
 आशैलादुदयात्तथा सुगिरितो भास्वद्यशोरश्मिः
 व्यासं विश्वमनंधकारममवद्यात्मशिष्यैरिदं
 आरात् ज्ञानगमस्तिभिः प्रतिहतश्चंद्रायते भास्करः ॥
 तस्मै शंकरभानवे तनु मनोवाग्निर्भर्नमस्तात्सदा ॥
 इति द्वादशसहस्रीवार्त्तिकामृतमारितं काण्वारण्यकस्य शांकरस्य
 समाप्तिं ॥

बृहदारण्यकोपनिषद्ग्रन्थः

No. 722

Bṛhadāraṇyakopaniṣadbhāṣya

118
Viś. (ii)

Size — 11 in. by 4½ in.

Extent — 130 leaves; 13 lines to a page; 50 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; foll. 1, 4, 5, 8, 10–13, 15, 18–20, 22, 25, 26, 28, 30, 32, 34, 38, 39, 41, 43, 44, 47, 50, 52 56–59, 62, 63, 67, 69, 70, 72, 73, 76, 78, 80–82, 85–88, 90, 98, 99, 103, 105, 106, 108, 111, 114–122, 126, 128, 138, 173, 180, missing; incomplete.

A commentary on the Bṛhadāraṇyaka of the White Yajurveda.

Age — Does not appear to be very old.

Author — Not mentioned,

Begins — abruptly fol. 2^a

तस्मात्प्रत्यक्षविषयैलक्षण्यात्प्रत्यक्षाज्ञात्मास्तित्वसिद्धिः ॥ तथानुमानादपि ॥ श्रुत्यात्मास्तित्वे लिंगस्य दर्शितत्वालिंगस्य च प्रत्यक्षविषयत्वान्नेति चेत् ॥ न ॥ etc.

Ends — fol. 199^b

अथ यामिच्छेन्न गर्भं दधीत न धारयीत गर्भिणी मा भूदिति तस्यामर्थमिति पूर्वचदभिप्राण्याभिप्राणानं प्रथमं कृत्वा पश्चादापाण्यादिद्रियेण असौ रेत आददे ३ इत्यनेन मन्त्रेणारेता एव भवति न गर्भधारिणी भवतीत्यर्थः ॥ छ ॥ अथ यामिच्छेद्वर्भं.

बृहदारण्यकोपनिषद्विपिका

No. 723

Bṛhadāraṇyakopaniṣaddīpikā

687

1887-91

Size — 12½ in. by 6½ in.

Extent — 94 leaves; 18-19 lines to a page 40-42 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking the portion; folios numbered in both margins; incomplete.

Commentary on Bṛhadāraṇyakopaniṣad.

Age — Not very old.

Author — of Comm. Vidyāraṇya.

Begins — fol. 1^b

॥ ॐ नमः परमात्मने श्रीपुरुषोत्तमाय नमः ॥
ॐ नमो ब्रह्मादिभ्यो ब्रह्मविद्यासंप्रदायकर्तृभ्यो वंशऋषिभ्यो नमो गुरुभ्यः ॥
द्वया ह प्राजापत्या द्व्येवमाद्या षडध्यायी माध्यंदिनीयव्राह्मणोपनिषत्तस्या द्वय-
मल्पग्रंथावृत्तिरारभ्यते ॥ etc.

Ends — fol. 94^b

याभिद्युलोकामौ हुताभिः श्रद्धाशब्दवाच्याभिरद्धिः सोमलोके कर्मिणा-
मुपभोगायामाश्च शारीरमारब्धं ताः पुनः कर्मक्षयाद्विमपिंड हवातपसंपर्का-
त्प्रविलीनाः ॥

वृहन्नारायणोपनिषद्

No. 724

Br̥hannārāyaṇopaniṣad

35

1895-98

Size — 8½ in. by 4¾ in.

Extent — 20 leaves; 9-10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; folios numbered in both margins; complete,

Age — Samvat 1856.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणाधिपतये नमः श्रीवेदपुरुषाय नमः ॥ हरि: ॐ सह नाववतु
 सह नौ भुनकु सह वीर्यं करवावहै तेजस्वि नावधीतमस्तु मा विद्विषावहै
 ॐ शांतिशांतिशांतिः ॥

ॐ अंभस्य पारे भुवनस्य मध्ये नाकस्य पृष्ठे महतो महीयान्
 शुक्रेण ज्योतिःपि समनुःप्रविष्टः प्रजापतिश्चरति गर्भे अंतः etc.

Ends — fol. 20^a

पितृणामेव महिमानं गत्वा चंद्रमसस्यायुज्यं ५ सलोकतामामोत्येतो वै
 सूर्याचंद्रमसोर्महिमानौ ब्राह्मणो विद्वानभिजयति तस्माद् ब्रह्मणो महिमानमामोति
 तस्माद्ब्रह्मणो महिमानम् ॥ ४ ॥ ॐ सह नाववतु सह नौ भुनकु सह वीर्यं
 करवावहै तेजस्वि नावधीतमस्तु मा विद्विषावहै ॐ शांतिशांतिशांतिः हरि
 ॐ ॥ श्रीमन्नारायणार्पणमस्तु ॥ ५ ॥

रसेपुवसुभूमिसंयुतेव श्रावणे सितहिमांसुषट्टियौ श्रीबद्रीकाश्रम-
 वासिनेनालेखीदं द्रविडतेजरामेण ॥

वृहन्नारायणोपनिषद्
1st part

No. 725

Br̥hannārāyaṇopaniṣad
1st part133 (39)
1880-81

Size — 8½ in. by 4¾ in.

Extent — 123^b to 131^b leaves; 10 lines to a page; 20-22 letters to a line.

Description — See No 133 (1) / 1880-81 Muṇḍakopaniṣad;

Begins — fol. 123^b

ॐ भस्य पारे भुवनस्य मध्ये नाकस्य पृष्ठे महतो महीयान् ।
शुक्रेण ज्योतींषि समनुप्रविष्टः प्रजापतिश्चरति गर्भे अंतः । etc.

Ends — fol. 131^b

य एष पुरुष एष भूतानामधिपतिर्ब्रह्मणः सायुज्यं सलोकतामामोत्येतासामेव
देवतानां सायुज्यं सार्थितां समानलोकतामामोति य एवं वेदेत्युपनिषत् ॥ ११ ॥ छ ॥
इत्यर्थर्ववेदे बृहन्नारायणोपनिषदेकोनचत्वारिंशत्तमः समाप्तः ॥ ३९ ॥

बृहन्नारायणोपनिषद्
1st part

No. 726

Bṛhannārāyaṇopaniṣad
1st part

1 (39)
A 1883-84

Size — 10 $\frac{3}{8}$ in. by 5 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 57^a to 61^b leaves; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — See No. 1 (1)A / 1883-84 Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 57^a

ओं अंभस्य पारे भुवनस्य मध्ये नाकस्य पृष्ठे महतो महीयान् ॥
शुक्रेण ज्योतींषि समनुप्रविष्टः प्रजापतिश्च इति गर्भे अंतः ॥ etc.

Ends — fol. 61^b

य एष पुरुष एष भूतानामधिपतिर्ब्रह्मणः सायुज्यं सलोकतामामोत्येतासामेव
देवतानां सायुज्यं सार्थितां समानलोकतामामोति य एवं वेदेत्युपनिषत् ११
इत्यर्थर्ववेदे बृहन्नारायणोपनिषत्समाप्ता ३९

बृहन्नारायणोपनिषद्
1st part

No. 727

Bṛhannārāyaṇopaniṣad
1st part

134 (39)
1880-81

Size — 6 $\frac{11}{16}$ in. by 3 $\frac{11}{16}$ in.

Extent — 192^b to 207^b leaves; 7 lines to a page; 20 letters to a line,

Description — See No. 134 (1) / 1880-81 Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 192^b

श्री ॐ अंभस्य पारे भुवनस्य मध्ये नाकस्य पृष्ठे महतो महीयान् ॥ etc.

Ends — fol. 207^b

य एष पुरुष भूतानामधिपति ब्रह्मणः सायुज्यं सलोकतासामेव देवतानां
सायुज्यं सार्थितां समानलोकतामाप्नोति य एवं वेदेत्युपनिषत् ॥ ११ ॥
इत्यथर्ववेदे बृहन्नारायणोपनिषत्पूर्णं ॥ ३९ ॥

बृहन्नारायणोपनिषद्
1st part

No. 728

Bṛhannārāyaṇopaniṣad
1st part

27 (39)
1895-98

Size — $10\frac{1}{4}$ in. by $5\frac{1}{2}$ in.

Extent — 63^b to 69^a leaves; 12 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 27 (1) / 1895-98; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 63^b

ॐ अंभस्य पारे भुवनस्य मध्ये नाकस्य पृष्ठे etc.

Ends — fol. 69^a

एतासामेव देवतानां सायुज्यं सार्थितां समानलोकतां प्राप्नोति य एवं
वेदेत्युपनिषत् ॥ ११ ॥
इत्यथर्ववेदे बृहन्नारायणोपनिषत्पूर्वा समाप्तैकोनचत्वारिंशत् ॥ ३९ ॥

बृहन्नारायणोपनिषद्
2nd part

No. 729

Bṛhannārāyaṇopaniṣad
2nd part

1 (40)
A 1883-84

Size — $10\frac{3}{8}$ in. by $5\frac{1}{2}$ in.

Extent — 61^b to 66^b leaves; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — See No. 1 (1) / A 1883-84 Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 61^b

ओं धृणि सूर्यं आदित्यमर्चयंति तपः सत्यं मधु क्षरंति तद्रह्म तदाप
आपोज्योतिरसोमृतं ब्रह्मभूर्भूवः स्वरों etc.

Ends — fol. 66^b

य एवं विद्वनुदगायने प्रभीयते देवानामेव महिमानं गत्वा आदित्यस्य
सायुज्यं गच्छत्यथ यो दक्षिणे प्रभीयते पितृणामेव महिमानं गत्वा चंद्रमसः
सायुज्यं गच्छत्येतौ सूर्याचंद्रमसोर्महिमानौ ब्राह्मणो तस्माद्ब्रह्मणो महिमान-
मामोतीत्युपनिषत् १

इत्यथर्ववेदे बृहन्नारायणोपनिषत् ॥ ४० ॥

बृहन्नारायणोपनिषद्

2nd part

No. 730

Bṛhannārāyaṇopaniṣad

2nd part

133 (40)
1880-81

Size — 8 $\frac{1}{4}$ in. 4 $\frac{3}{4}$ in.

Extent — 132^a to 139^b leaves ; 10 lines to a page ; 20-22 letters to a line.

Description — See No. 133 (1) / 1880-81 Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 132^a

धृणिः सूर्यः आदित्यो मर्चयंति तपः सत्यं मधु क्षरंति etc.

Ends — fol. 139^b

एतौ सूर्याचंद्रमसोर्महिमानौ ब्राह्मणो विद्वानभिजयति तस्माद्ब्रह्मणो
महिमानमामोति तस्माद्ब्रह्मणो महिमानमामोत्युपनिषत् ॥ १० ॥

इत्यथर्ववेदे बृहन्नारायणोपनिषत्वारिंशत्तमः समाप्तः ॥ ४० ॥

बृहन्नारायणोपनिषद्

2nd part

No. 731

Bṛhannārāyaṇopaniṣad

2nd part

134 (40)
1880-81

Size — 6 $\frac{11}{16}$ in. by 3 $\frac{11}{16}$ in.

Extent — 207^b to 221^a leaves ; 7 lines to a page ; 20 letters to a line.

Description — See No. 134 (1) / 1880-81 Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 207^b

ॐ धृणिसूर्ये आदित्योमर्चयंति तपः सत्यं मधु क्षरंति etc.

Ends — fol. 221^a

तस्माद्राहणो महिमानमामोति तस्माद्राहणो महिमानमामोत्युपनिषत् ॥
॥ इत्यथर्ववेदे बृहन्नारायणोपनिषत्संपूर्णं ॥ ४० ॥

बृहन्नारायणोपनिषद्
2nd part

No. 732

Bṛhannārāyaṇopaniṣad
2nd part

27 (40)
1895-98

Size — 10 $\frac{1}{4}$ in. by 5 $\frac{1}{8}$ in.

Extent — 69^a to 73^b leaves; 12 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 27 (1) / 1895-98 Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 69^a

ॐ धृणिसूर्ये आदित्यमर्चयंति तपः सत्यं मधु क्षरंति etc.

Ends — fol. 73^b

तस्माद् ब्रह्मणो महिमानमामोति तस्माद् ब्रह्मणो महिमानमामोतीत्युप-
निषत् ॥ १० ॥
इत्यथर्ववेदे बृहन्नारायणोपनिषद्गुच्छा समाप्ता चत्वारिंशत् ४०

ब्रह्मविंदूपनिषद्

No. 733

Brahmabindūpaniṣad

10 (18)
1882-83

Size — 10 $\frac{1}{4}$ in. by 6 $\frac{1}{8}$ in.

Extent — 31^a to 32^a leaves; 12 lines to a page; 32-35 letters to a line.

Description — See No. 10 (1) / 1882-83 Muṇḍakopaniṣad,

Begins — fol. 31^a

ॐ मनो हि द्विविधं प्रोक्तं शुद्धं चाशुद्धमेव च ।
अशुद्धं कामसंकल्पं शुद्धं कामविवर्जितं । etc.

Ends — fol. 32^a

सर्वभूताधिवासं च यन्नतेषु वसत्यति ।
सर्वानुग्राहकत्वेन तदस्मयहं वासुदेवं तदस्मयहं वासुदेवं इति ॥ ४ ॥
इति ब्रह्मविंदूपनिषत्समाप्तं ॥ १८ ॥

ब्रह्मविंदूपनिषद्

No. 734

Brahma bindūpaniṣad

2 (18)
1891-95

Size — 10 $\frac{11}{16}$ in. by 4 $\frac{3}{4}$ in.

Extent — 55^a to 56^b leaves; 7 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — See No. 2 (1) / 1891-95 Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 55^a

ॐ ॥ मनोहि द्विविधं प्रोक्तं शुद्धं चाशुद्धमेव च ॥
अशुद्धं कामसंकल्पं शुद्धं कामविवर्जितं ॥ etc.

Ends — fol. 56^b

सर्वभूताधिवासं च यन्नतेषु वसत्यधि ॥
सर्वानुग्राहकत्वेन तदस्मयहं वासुदेव इति ॥
इत्यथर्ववेदे ब्रह्मविंदूपनिषदष्टादशी समाप्ता ॥

ब्रह्मविंदूपनिषद्

No. 735

Brahma bindūpaniṣad

133 (18)
1880-81

Size — 8 $\frac{1}{4}$ in. by 4 $\frac{3}{4}$ in.

Extent — 62^a to 63^b leaves; 10 lines to a page; 20-22 letters to a line.

Description — See No. 133 (1) / 1880-81 Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 62^a

ॐ मनो हि द्विविधं प्रोक्तं शुद्धं चाशुद्धमेव च ॥
अशुद्धं कामसंकल्पं शुद्धं समविवर्जितं ॥ etc.

Ends — fol. 63^b

सर्वानुग्राहकत्वेन तदस्म्यहं वासुदेवं तदस्म्यहं वासुदेवमिति ॥ ७ ॥ १ ॥
इत्यथर्ववेदे ब्रह्मविंदूपनिषदःषादशमः समाप्तः ॥ १८ ॥

ब्रह्मविंदूपनिषद्

No. 736

Brahmabindūpaniṣad

1 (18)
A 1883-84

Size — 10 $\frac{3}{8}$ in. by 5 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 29^a to 30^a leaves; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — See No. 1 (1) / A 1883-84 Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 29^a

ओं मनो हि द्विविधं प्रोक्तं शुद्धं चाशुद्धमेव च
अशुद्धं कामसंकल्पं शुद्धं कामविवर्जितम् etc.

Ends — fol. 30^a

सर्वानुग्राहकत्वेन तदस्म्यहं वासुदेवः तदस्म्यहं वासुदेव इति १
इत्यथर्ववेदे ब्रह्मविंदूपनिषत्समाप्ता अष्टादशा १८

ब्रह्मविंदूपनिषद्

No. 737

Brahmabindūpaniṣad

27 (18)
1895-98

Size — 10 $\frac{1}{4}$ in. by 5 $\frac{1}{8}$ in.

Extent — 31^a to 32^a leaves; 12 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 27 (1) / 1895-98 Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 31^a

ॐ मनो हि द्विविधं प्रोक्तं शुद्धं चाशुद्धमेव च
अशुद्धं कामवशागं शुद्धं कामविवर्जितं etc.

Ends — fol. 32^a

सर्वानुग्राहकत्वेन तदस्म्यहं वासुदेवं तदस्म्यहं वासुदेवमिति १
इत्यथर्ववेदे ब्रह्मविंदूपनिषत्समाप्ताष्टादशा १८ ॥

ब्रह्मविंदूपनिषद्

No. 738

Size — 8 $\frac{1}{2}$ in. by 3 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 3 leaves; 9 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders carelessly ruled in double black lines; The Ms. begins on fol. 3^a; complete. The Ms. belongs to the Atharvaveda.

Age — Appears to be old.

Begins — fol. 3^a

॥ उं अकारो दक्षिणः पक्ष उकारस्तूत्तरः स्मृतः ॥
 मकारस्तस्य पुच्छं वा अर्धमात्रा शिरस्तथा ॥
 पादौ रजस्तमस्तस्य शरीरं सत्त्वमुच्यते ॥
 धर्मश्च दक्षिणं चक्षुरधर्मश्चोत्तरं स्मृतं ॥

Ends — fol.

सर्वभूताधिवासं च यन्द्वतेषु वसत्यधि सर्वानुग्राहकत्वेन तदस्म्यहं वासुदेव-
 स्तदस्म्यहं वासुदेव इति ॥ इत्यथर्ववेदे ब्रह्मविंदूपनिषत्समाप्तः(सा) ॥
 अष्टादशं १८ ॥

॥ श्रीवल्लभ एकधा दशधा चैवं पञ्चधा यः स्वयं हरिः ॥
 सोऽस्मदाचार्यकृपया वसतां हृदये नमः ॥ १ ॥

ब्रह्मविंदूपनिषद्

No. 739

Size — 6 $\frac{11}{16}$ in. by 3 $\frac{11}{16}$ in.Extent — 92^b to 95^a leaves; 7 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — See No. 134 (1) / 1880-81 Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 92^b

श्रीगणेशाय नमः ॥
 मनो हि द्विविधं प्रोक्तं शुद्धं चागुद्धमेव च ।
 अगुद्धं कामसंकल्पं शुद्धं कामविवर्जितं ॥ etc,

Brahmabindūpaniṣad

134 (18)
1880-81

Ends — fol. 95^a

सर्वभूताधिवासं च यद्गृहेषु न सत्यधि ॥
 सर्वानुग्राहकत्वेन तदस्मयहं वासुदेव इति ॥ ४ ॥
 इत्यथर्ववेदे ब्रह्मविंदूपनिषत्समाप्तं ॥ १८ ॥

ब्रह्मविंदूपनिषद्

No. 740

Brahmabindūpaniṣad

---

 1 (15)

 1907-15

Size — 9½ in. by 4 in.

Extent — 40^b to 42^a leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 1 (1) / 1907-15 Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 40^b

ॐ मनो हि द्विविधं प्रोक्तं शुद्धं चाशुद्धमेव च ॥
 अशुद्धं कामसंकल्पं शुद्धं कामविवर्जितं ॥ etc.

Ends — fol. 42^a

सर्वानुग्राहकत्वेन वासुदेवस्तदस्मयहं वासुदेवस्तदस्मयहमिति ॥ ४ ॥
 इति ब्रह्मविंदूपनिषत्समाप्तः ॥ १८ ॥

ब्रह्मविंदूपनिषद्

No. 741

Brahmabindūpaniṣad

---

 17 (6)

 1891-95

Size — 9¾ in. by 4½ in.

Extent — 1 leaf; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 17 (1) / 1891-95 Cūlikopaniṣad.

Begins — fol. 1^a

ॐ मनो हि द्विविधं प्रोक्तं शुद्धं चाशुद्धमेव च ।
 अशुद्धं कामसंकल्पं शुद्धं कामविवर्जितं । etc.

Ends — fol. 1^b

सर्वानुग्राहकत्वेन तदस्मयहं वासुदेवस्तदस्मयहं वासुदेव इति ॥
 इति ब्रह्मविंदूपनिषत्समाप्ता ॥

ब्रह्मविदूपनिषद्

No. 742

Brahmabindūpaniṣad

328 (18)
1883-84

Size — 9½ in. by 5½ in.

Extent — 50^b to 51^a leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — See No. 328 (1) / 1883-85; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 50^b

ॐ मनो हि द्विविधं प्रोक्तं शुद्धं चाशुद्धमेव च
अशुद्धं कामसंकल्पं शुद्धं कामविवर्जितं etc.

Ends — fol. 51^a

सर्वानुग्रहकत्वेन तदस्मयहं वासुदेवं तदस्मयहं वासुदेवमिति ॥ ७ ॥ १ ॥
इत्यथर्ववेदे ब्रह्मविदूपनिषदष्टादशमः समाप्तः ॥ १८ ॥

ब्रह्मविदूपनिषद्

No. 743

Brahmabindūpaniṣad

42 (18)
1892-1895

Size — 9½ in. by 4½ in.

Extent — 45^b to 46^b leaves ; 10 lines to a page ; 32 letters to a line.

Description — See No. 42 (1) / 1892-95; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 45^b

ॐ मनो हि द्विविधं प्रोक्तं शुद्धं चाशुद्धमेव च ।
अशुद्धं कामसंकल्पं शुद्धं कामविवर्जितं ॥ etc.

Ends — fol. 46^b

सर्वानुग्राहकत्वेन तदस्मयहं वासुदेवस्तदस्मयहं वासुदेव इति ॥
इति ब्रह्मविदूपनिषत्समाप्ता ॥

ब्रह्मविंदूपनिषद्

No. 744

Size — 6 $\frac{1}{4}$ in. by 4 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 13^a to 14^a leaves; 12 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — See No. 139 (I) (1) / 1879-80 ; Maṇḍūkopaniṣad.

Begins — fol. 13^a

ॐ मनो हि द्विविधं प्रोक्तं शुद्धं चाशुद्धमेव च ॥ etc.

Ends — fol. 14^a

सर्वभूताधिवासं च यज्ञोतेषु वसत्यधि ।
सर्वानुग्राहकत्वेन । तदस्मयं वासुदेवः । तदस्मयं वासुदेव इति
इति ब्रह्मविंदूपनिषद् समाप्तः ॥ ९ ॥

Brahmabindūpaniṣad

(I)

139 (9)
1879-80

ब्रह्मविंदूपनिषद्
with दीपिका

No. 745

Brahmabindūpaniṣad
with Dīpikā

(31) 3
A1881-82

Size — 5 $\frac{3}{4}$ in. by 8 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 5^b to 7^b leaves ; 28 lines to a page ; 20-25 letters to a line.

Description — See No. 31 (1) / A 1881-82 ; Nīlarudropaniṣad with Dīpikā ;

Author of Comm. — Nārāyaṇa

Begins (text) — fol. 5^b

मनो हि द्विविधं प्रोक्तं शुद्धं चाशुद्धमेव च ॥
अशुद्धं कामसंकल्पं शुद्धं कामविवर्जितं ॥ etc.

Begins (comm.) — fol. 5^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ब्रह्मावबोधको विंदुस्तोकोपनिषदुच्यते ॥
भष्टानशी चतुःखंडा ब्रह्मविंदुरिति स्मृता ॥

उक्तो योगस्तत्फलं ब्रह्मसाक्षात्कारस्तद्ब्रह्म कीदर्शं कीदर्शश्च साक्षात्कारः ॥
etc.

Ends (text) — fol. 7^b

सर्वभूताधिवासं च यज्ञोत्तेषु वसत्यतिः ॥
सर्वानुग्राहकत्वेन तदस्म्यहं वासुदेवमिति ॥
इत्यर्थवदेदे ब्रह्मबिंदूपनिषत्समाप्तः ॥
अष्टादशं संपूर्णं ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

Ends (comm.) — fol. 7^b

सर्वानुग्रहकर्तृत्वेन वासुदेव इति प्रसिद्धं तदहमसि स एव वासुदेव
ईश्वरोपि जीवेश्वरयो ब्रह्मण्यैक्यमित्यर्थः द्विरुक्तिः समाप्त्यर्था ॥
नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ॥
अस्पष्टपदवाक्यानां दीपिका ब्रह्मबिंदुके ॥
इति ब्रह्मबिंदूपनिषद्दीपिका ॥ छ ॥ छ ॥

ब्रह्मबिंदूपनिषद्दीपिका

Brahmabindūpaniṣaddīpikā

No. 746

233 (15)
1882-83

Size — 10¹¹₁₆ in. by 4¹₂ in.

Extent — 242^b to 244^b leaves ; 9-10. lines to a page ; 35 letters to a line.

Description — See No. 233 (1) / 1882-83 ; Mundakopaniṣaddīpikā.

Author — Nārāyaṇa

Begins — fol. 242^b

॥ ब्रह्मावबोधको विंदुस्तेकोपनिषदुच्यते ।
अष्टादशी चतुःखंडा ब्रह्मबिंदुरिति स्मृता
उक्तो योगस्तत्फलं ब्रह्मसाक्षात्कार स्तद्ब्रह्मकीदर्शं कीदर्शश्च साक्षात्कारः etc.

Ends. — fol. 244^b

सर्वानुग्रहकर्तृत्वेन वासुदेव इति प्रसिद्धं तदहमसि स एव वासुदेव
ईश्वरोपि जीवेश्वरयो ब्रह्मण्यैक्यमित्यर्थः ॥ द्विरुक्तिः समाप्त्यर्था ॥

नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ॥
 अस्पष्टपदवाक्यानां दीपिका ब्रह्मबिंदुके ॥
 इति ब्रह्मबिंदूपनिषद्वीपिका

ब्रह्मवल्लीउपनिषद्

No. 747

Brahmavalliupaniṣad

---

 140 (8)
 1879-80

Size — 9½ in. by 3½ in.

Extent 141^b to 146^a leaves ; 8 lines to a page ; 32 letters to a line.

Description — See No. 140 (1) / 1879-80; अथर्ववल्युपनिषद्.

Begins — fol. 141^b

ॐ शङ्गो मित्रः शं वरुणः शङ्गो भवत्वर्यमा ।
 शङ्ग इंद्रो बृहस्पतिः शङ्गो विष्णुरुक्मः । etc.

Ends — fol. 146^a

ॐ सह नाववतु । सह नौ भुनक्तु । सह वीर्यं करवावहै तेजस्वि नावधीत-
 मस्तु मा विद्विषावहै ॥ ॐ शांतिः शांतिः शांतिः इति ब्रह्मवल्ली समाप्ता ॥ ४ ॥

ब्रह्मविदोपनिषद्

No. 748

Brahmavidopaniṣad

 81
 1881-82

Size — 11½ in. by 5¼ in.

Extent — 6 leaves ; 8 lines to a page ; 28 letters to a line.

Description — Country paper ; Devanāgarī characters ; handwriting bold, clear, legible and uniform ; borders ruled in triple red lines and edges in single ; accents marked in red ink ; complete.

Age — Does not appear to be very old.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ हरिः ॐ ॥

सह नाववतु । सह नौ भुनक्तु । सह वीर्यं करवावहै । तेजस्वि नावधीतमस्तु
 मा विद्विषावहै ॥ ॐ शांतिः शांतिः शांतिः ॥

ब्रह्मविदामोति परं । तदेषाभ्युक्ता । सत्यं ज्ञानमनंतं ब्रह्म । यो वेद
निहितं गुहायां परमे व्योमन् सोशुते सर्वान्कामान्सह । ब्रह्मणा विपश्चितेति ।
etc.

Ends — fol. 6^a

प्रियं मोदः प्रमोद आनंदो ब्रह्म पुच्छं द्वावि ९ शतिरसन्नेवाथाष्टावि ० शति
रसत्षोडशभीषास्मादेकपंचाशद्यतः कुतश्च नैकादश नव ॥ श्री ॥

ब्रह्मविद्योपनिषद्

Brahmavidyopaniṣad

No. 749

133 (3)
1880-81

Size — 8½ in. by 4¾ in.

Extent — 14^a to 14^b leaves; 10 lines to a page; 20-22 letters to a line.

Description — See No. 133 (1) / 1880-81; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 14^a

॥ ॐ प्रसादांतसमुत्थस्य विष्णोरङ्गुतकर्मणः
रहस्यं ब्रह्मविद्यायां ध्रुवामिः संप्रचक्षते । etc.

Ends — fol. 14^b

ध्रुवं हि चिंतयेद्ब्रह्म सोमृतत्वाय कल्पते सोमृतत्वाय कल्पत इति ॥ ७ ॥ १॥
इत्यर्थर्ववेदे ब्रह्मविद्योपनिषद् तृतीयः समाप्तः ॥ ३ ॥

ब्रह्मविद्योपनिषद्

Brahmavidyopaniṣad

No. 750

1 (3)
1907- 15

Size — 9½ in. by 4 in.

Extent — 13^b to 14^a leaves ; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 1 (1) / 1907-15; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 13^b

ॐ ब्रह्मविद्यां प्रवक्षयामि सर्वज्ञानमनुक्तम् ॥
यत्रोत्पत्ति लग्नं चैव ब्रह्मविष्णुमहेश्वरात् etc.

Ends -- fol. 14^a

यस्मिन् संलीयते शब्दस्तत्परं ब्रह्म गीयते ॥
 भ्रुवं हि चिंतयेद्ब्रह्म सोमृतत्वाय कल्पते सोमृतत्वाय कल्पत इति ॥
 इति ब्रह्मविद्योपनिषद्समाप्तः ॥ ३ ॥

ब्रह्मविद्योपनिषद्

No. 751

Brahmavidyopaniṣad

---

10 (3)
1882-83Size — 10 $\frac{3}{4}$ in. by 6 $\frac{3}{4}$ in.Extent — 9^a to 9^b leaves; 12 lines to a page; 32-35 letters to a line.

Description — See No. 10 (1) / 1882-83; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 9^a

ॐ ब्रह्मविद्यां प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानमनुक्तम् ॥
 यत्रोत्पत्तिं लयं चैव ब्रह्मविष्णुमहेश्वरान् ॥
 प्रसारदांतसमुत्थस्य विष्णोरङ्गुतकर्मणः ।
 रद्धस्यं ब्रह्मविद्यायां भ्रुवाम्निः संप्रचक्ष्यते । etc.

Ends — fol. 9^a

ॐ कारस्तु तथा योज्यः शांतये सर्वमिच्छता ।
 यस्मिन् संलीयते शब्दस्तत्परं ब्रह्म गीयते ।
 भ्रुवं हि चिंतयेद्ब्रह्म सोमृतत्वाय कल्पते ॥ ३ ॥
 इति ब्रह्मविद्योपनिषद्समाप्तं ॥ ३ ॥

ब्रह्मविद्योपनिषद्

No. 752

Brahmavidyopaniṣad

---

2 (3)
1891-95Size — 10 $\frac{11}{10}$ in. by 4 $\frac{3}{4}$ in.Extent — 14^a to 15^a leaves; 7 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — See No. 2 (1) / 1891-95; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 14^a

ॐ ब्रह्मविद्यां प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानमनुक्तम् ॥
 यत्रोत्पत्तिं लयं चैव ब्रह्मविष्णुमहेश्वरात् ॥ १ ॥ etc.

Ends — fol. 14^b

यस्मिन्संलीयते शब्दस्तत्परं ब्रह्म गीयते ॥
 ध्रुवं हि चितयेद् ब्रह्म सोमृतत्वाय कल्पते ॥
 सोमृतत्वाय कल्पत इति ॥ १ ॥
 इत्यथर्ववेदे ब्रह्मविद्योपनिषत्तीया समाप्ता ॥ ७ ॥

ब्रह्मविद्योपनिषद्

Brahmavidyopaniṣad

No. 753

487 (39)
1882-83Size — 9 $\frac{5}{8}$ in. by 5 $\frac{7}{8}$ in.Extent — 1^b to 5^a leaves; 15 lines to a page; 30-32 letters to a line.Description — See No. 487 (1) / 1882-83 paper ; Īśavāsyopaniṣad
(Vol. I, Pt. I, p. 88)Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
 ओं सह नाववत्विति शांतिः ॥
 अथ ब्रह्मविद्योपनिषदुच्यते ॥
 प्रसादात् ब्रह्मणस्त्वा विष्णोरद्गुतकर्मणः ।
 रहस्यं ब्रह्मविद्यायां ध्रुवामि संप्रचक्षते ॥ १ ॥
 ओमित्येकाक्षरं ब्रह्म यदुक्तं ब्रह्मवादिभिः ।
 शरीरं तस्य वक्ष्यामि स्थानं कालत्रयस्तथा ॥ २ etc.

Ends — fol. 5^a

सर्वाधिष्ठानसन्मात्रस्वात्मवंधहरोस्म्यहं ।
 सर्वग्रासोस्म्यहं सर्वदृष्टा सर्वानुभूरहं ॥ ३० ॥
 एवं यो वेद तत्वेन स वै पुरुषमुच्यत इत्युपनिषत् ॥
 ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
 ओं ब्रह्मविद्योपनिषत्समाप्ता ॥

ब्रह्मविद्योपनिषद्

No. 754

Brahmavidyopaniṣad

27 (3)
1895-98

Size — 10½ in. by 5½ in.

Extent — 9^a to 9^b leaves; 12 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 27 (1) / 1895-98; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 9^a

॥ ॐ ब्रह्मविद्यां प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानमनुत्तमं
यत्रोत्पत्तिं लयं चैव ब्रह्मविष्णुमहेश्वराः etc.

Ends — fol. 9^b

ध्रुवं हि चितयेद् ब्रह्म सोमृतत्वाय कल्पते सोमृतत्वाय कल्पत इति १
इत्यथर्ववेदे ब्रह्मविद्योपनिषत्समाप्ता तृतीया ३ ॥

ब्रह्मविद्योपनिषद्

No. 755

Brahmavidyopaniṣad

17 (8)
1891-95

Size — 9½ in. by 4½ in.

Extent — 1 leaf; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 17 (1) / 1891-95 Cūlikopaniṣad.

Begins — fol. 1^a

ॐ ब्रह्मविद्यां प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानमनुत्तमं ॥
यत्रोमिति लयं चैव ब्रह्मविष्णुमहेश्वराः etc.

Ends — fol. 1^b

ध्रुवं हि चितयेद् ब्रह्म सोमृतत्वाय कल्पते ।
सोमृतत्वाय कल्पते इति ॥
इति ब्रह्मविद्योपनिषत्समाप्ता ॥ ३ ॥

ब्रह्मविद्योपनिषद्

No. 756

Size — $6\frac{11}{16}$ in. by $3\frac{11}{16}$ in.Extent — 23^b to 25^a leaves; 7 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — See No. 134 (1) / 1880-81; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 23^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ ब्रह्मविद्यां प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानमनुक्तम् ।
यत्रोत्पत्तिं लयं चैव ब्रह्मविष्णुमहेश्वरान् । etc.Ends — fol. 25^aॐ कारस्तु तथा योज्यः शांतये सर्वमिच्छता
यस्मिन्संलीयते शब्दस्तत्परं ब्रह्म गीयते ॥
ध्रुवं हि चिंतयेद् ब्रह्म सोमृतत्वाय कल्पतेति ॥ २ ॥
इत्यर्थवेदे ब्रह्मविद्योपनिषत्समाप्ता ॥ ३ ॥

ब्रह्मविद्योपनिषद्

No. 757

Brahmavidyopaniṣad

328 (3)
1883-84Size — $9\frac{1}{2}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.Extent — 13^a to 14^a leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — See No. 328 (1) / 1883-84; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 13^aॐ ॥ प्रासादांतसमुत्थस्य विष्णोरङ्गुतकर्मणः
रहस्यं ब्रह्मविद्यायां ध्रुवाभिः संप्रचक्षते etc.Ends — fol. 14^aध्रुवं हि चिंतयेद् ब्रह्म सोमृतत्वाय कल्पते
सोमृतत्वाय कल्पत इति ॥ ४ ॥ १ ॥
इत्यर्थवेदे ब्रह्मविद्योपनिषत् तृतीयः समाप्तः ॥

ब्रह्मविद्योपनिषद्

No. 758

Brahmavidyopaniṣad

42 (5)

1892-95

Size — 9 $\frac{1}{4}$ in. by 4 $\frac{1}{16}$ in.

Extent — 16^a to 16^b leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 42 (1) / 1892-95; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 16^a

ॐ ब्रह्मविद्यां प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानमनुत्तमं ॥
यत्रोत्पत्तिलयं चैव ब्रह्मविष्णुमहेश्वरात् etc.

Ends — fol. 16^b

यस्मिन्संलीयते शब्दस्तपरं ब्रह्म गीयते ।
ध्रुवं हि चिंतयेद् ब्रह्म सोमृतत्वाय कल्पते सोमृतत्वाय कल्पत इति ॥
इति ब्रह्मविद्योपनिषद्समाप्ता ॥

ब्रह्मविद्योपनिषद्

No. 759

Brahmavidyopaniṣad

29 (8)

1884-86

Size — 9 in. by 4 in.

Extent — 10^a leaves; 11 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — See No. 29 (1) / 1884-86; Gāruḍopaniṣad (Vol. I, Pt. I, p. 198).

Begins — fol. 10^a

ॐ ब्रह्मविद्योपनिषद् लिख्यते ॥
ॐ प्रसादांतसमुत्थस्य विष्णोरङ्गुतकर्मणः ॥
रहस्यं ब्रह्मविद्यायां ध्रुवाम्निः संप्रचक्षते ॥ etc.

Ends — fol. 10^a

कांस्यघंटानिनादस्तु यथात्परं ब्रह्म गीयते ॥
ध्रुवं हि चिंतयेद्ब्रह्म सोमृतत्वाय कल्पते सोमृतत्वाय कल्पत इति ॥
इत्यर्थवेदे ब्रह्मविद्योपनिषद् समाप्तः ॥

ब्रह्मविद्योपनिषद्

No. 760

Size — 6½ in. by 4½ in.

Extent — 8^b to 9^a leaves ; 12 lines to a page ; 24 letters to a line.

Description — See No. 139 (I) (I) / 1879-80; Maṇḍūkopaniṣad.

Begins — fol. 8^b

ॐ ब्रह्मविद्यां प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानेषु चोत्तमं etc.

Ends — fol. 9^a

ध्रुवं हि चिंतयेद्वृह्ण सोमृतत्वाय कल्पते ॥ सोमृतत्वाय कल्पत इति ॥ १ ॥
 इति ब्रह्मविद्योपनिषद् समाप्तः ॥ ५ ॥

ब्रह्मोपनिषद्

No. 761

Brahmopaniṣad

487 (10)
1882-83Size — 9⁹/₁₆ in. by 5⁵/₈ in.Extent — 1^b to 2^b leaves ; 15 lines to a page ; 30 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83; Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. I, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंस सतगुरुरामचंद्राय नमः ।
 यद्वृह्मोपनिषद्ब्यक्तविष्णुलिंगे हृदिज्वलं ।
 त्रैपदानंदसाम्राज्यं कलये तत्स्वमात्रतः ॥ १ ॥
 ब्रह्मकैवल्यजावालश्वेताश्वो हंस आरुणिः ।
 गर्भो नारायणो हंसो विंदुनादशिरदिशखा ॥ २ ॥
 ओं सह नाववत्विति शांतिः ॥ etc.

Ends — fol. 1^b

यतो वाचो निवर्त्तते अप्राप्य मनसा सह ।
 आनन्दमेतज्जीवस्य यत् ज्ञात्वा मुच्यते बुधः ।
 सर्वव्यापिनमात्मानं क्षीरे सर्पिरिवापितं ।
 आत्मविद्यातपोमूलं तद्वृह्मोपनिषत्पदं ।

तद्व्योपनिषत्पदमिति ॥ सह नाववत्विति शांतिः ॥ ओं श्रीमद्ब्र०
श्रीरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
ब्रह्मोपनिषत्समाप्ता ॥ ॥ श्री ॥

ब्रह्मविद्योपनिषद्विपिका

Brahmavidyopaniṣaddīpikā

No. 762

233 (3)
1882-83

Size — $10\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 37^a to 39^a leaves; 9-10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 233 (1) / 1882-83; Muṇḍakopaniṣaddīpikā.

Author — Nārāyaṇa.

Begins — fol. 37^a

ॐ ब्रह्मविद्योपनिषदि द्विखंडायां त्रिदेवतः ।
स्थित्युत्पत्तिलयाः प्रोक्ताः प्रणवस्याक्षरत्रयात् ।

प्रश्ने प्रणवो मात्रालेदेनोपास्यतया उपक्षिसः तस्यावयवशः शरीरस्थानवर्ण-
लया नोक्ता इति तदर्थं ब्रह्मोपनिषदारभ्यते ब्रह्मविद्यामिति । etc.

Ends — fol. 39^a

उपसंहरति ध्रुवमिति । ध्रुवमोक्तारं हि ब्रह्म चिंतयेत् ध्रुवमेकरूपं वा एका-
ग्रतया वा ब्रह्म चिंतयेत् । द्विरुक्तिः समाप्त्यर्था ।
नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ।
भस्पष्टपदवाक्यानां दीपिका ब्रह्मवेदने ॥ ७ ॥
इति ब्रह्मविद्योपनिषद्विपिका समाप्ता ॥
वसती रौद्रकेयस्य पुरे भूदेवसंकुले ॥
तेनेदं कृष्णनाम्ना वै लिखितं पुस्तकं वरं ॥ १ ॥
शुभमस्तु सर्वजगतः ॥ ७ ॥

ब्रह्मोपनिषद्

No. 763

Size — 7 $\frac{1}{2}$ in. by 3 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 4 leaves; 6 lines to a page; 20-22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete; this Upaniṣad belongs to the Yajurveda.

Age — Saṃvat 1844.

Begins — fol. 1^a

श्रीगणेशाय नमः

अथ पुरुषो ह वै ब्रह्म ओं अस्य पुरुषस्य चत्वारि स्थानानि भवन्ति नाभिहृदयकंठमूर्द्धा च तत्रश्रुत्पादं ब्रह्म विभाति etc.

Ends — fol. 4^b

आत्मविद्या तपोभूलं तद्ब्रह्मोपनिषद् (त्प) दं तद्ब्रह्मोपनिषत्पदमिति

इति यजुर्वेदे ब्रह्मोपनिषत्समाप्तः ॥ शुभमस्तु ॥

संवत् १८४४ लिपितं गौरीदत्तब्राह्मणवाशीतिलोकपुरः श्री...

ब्रह्मोपनिषद्

No. 764

Brahmopaniṣad

17 (11)

1891-95

Size — 9 $\frac{1}{4}$ in. by 4 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 3 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 17 (1) / 1891-95; Cūlikopaniṣad (Vol. I, Pt. I, p. 224).

Begins — fol. 1^a

ॐ अथास्य पुरुषचत्वारि स्थानानि भवन्ति ॥

नाभिहृदयं कंठमूर्द्धैति । तत्र चतुष्पदं ब्रह्म विभाति । etc.

Ends — fol. 3^a

आत्मविद्यातपोभूलं तद्ब्रह्मोपनिषत्परं

सर्वमात्मैकत्वरूपेण तद्ब्रह्मोपनिषत्परं ॥ तद्ब्रह्मोपनिषत्परमिति ॥

इति ब्रह्मोपनिषत्समाप्ता ।

ब्रह्मोपनिषद्

No. 765

Size — 9½ in. by 4 in.

Extent — 5 leaves; 5 lines to a page; 22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; complete.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथास्य पुरुषस्य चत्वारि स्थानानि भवन्ति ॥ नाभिर्हृदयं कंठे मूर्द्धा च ॥
 तत्र चतुर्पादं ब्रह्म विभाति ॥ जागरिते ब्रह्मा ॥ स्वमे विष्णुः ॥ सुपुसो रुद्रः ॥
 तुरीयमक्षरं ॥ etc.

Ends — fol. 5^a

सर्वव्यापिनमात्मानं क्षीरे सर्पिरिवार्पितं ॥

आत्मविद्यातपोमूलं तद्ब्रह्मोपनिषत्पदं तद्ब्रह्मोपनिषत्पदमिति ॥

इति ब्रह्मोपनिषत्समाप्ता इति इदं ॥ अर्थवदेदे ॥ ब्रह्मोपनिषत्समाप्ता ॥

ब्रह्मोपनिषद्

No. 766

Brahmopaniṣad

2 (10)

1891-95

Size — 10 $\frac{11}{16}$ in. by 4 $\frac{1}{4}$ in.Extent — 29^b to 33^a leaves; 7 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — See No. 2 (1) / 1891–95; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 29^b

ॐ शौनको ह वै महाशालोंगिरसं भगवन्तं पिष्पलादं प्रच्छ दिव्ये
 ब्रह्मपुरे संप्रतिष्ठिता भवन्ति कथं सृजति कस्यैष महिमा बभूव etc.

Ends — fol. 33^a

आत्मविद्या तपोमूलं तद् ब्रह्मोपनिषत्परं ॥

सर्वमात्मैकत्वरूपेण तद् ब्रह्मोपनिषत्परं ॥

तद् ब्रह्मोपनिषत्परं ॥

तुरीयखंडः ॥

इत्यर्थवदेदे ब्रह्मोपनिषद्वामी समाप्ता ॥ छ ॥

ब्रह्मोपनिषद्

No. 767

Brahmopaniṣad

18 (4)
1916-18

Size — 9½ in. by 5½ in.

Extent — 3 leaves; 11 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; complete.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

अथास्य पुरुषस्य चत्वारि स्थानानि भवंति नाभिर्हृदयकंठं मूर्ढा च तत्र
चतुष्पादं ब्रह्म विभाति etc.Ends — fol. 3^aतेजस्वि नावधीतमस्तु मा विद्विषावहै ॥ ओं शांतिः शांतिः शांतिः ॥
इत्यथर्वणवेदीया ब्रह्मोपनिषत्समाप्ता ॥
श्रीरामकृष्णवासुदेवार्पणमस्तु ॥ श्रीराम ।

ब्रह्मोपनिषद्

No. 768

Brahmopaniṣad

10 (2)
1891-95

Size — 7½ in. by 4½ in.

Extent — 10^a to 11^a leaves; 8 lines to a page; 20-22 letters to a line.

Description — See No. I0 (1) / 1891-95; Kaivalyopaniṣad.

Begins — fol. 10^a

अथ ब्रह्मोपनिषत् लिख्यते ॥

अथास्य पुरुषस्य चत्वारि स्थानानि भवंति नाभिर्हृदयकंठमूर्धा च ॥ etc.

Ends — fol. 11^a

स शिखोत्युच्यते विद्वन्नतरे केशधारिणः

कर्मण्यधिकृता ये तु वैदिके वाह्याणादयः ॥

तेभिवार्यमिदं सुत्रं क्रियांगं तथि वै स्मृतं ॥

इति ब्रह्मोपनिषत्संपूर्ण

ब्रह्मोपनिषद्

No. 769

Size — 10 $\frac{1}{2}$ in. by 6 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 17^b to 19^b leaves; 12 lines to a page; 32–35 letters to a line.

Description — See No. 10 (1) / 1882–83; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 17^b

ॐ नमः ॥ अथात्य पुरुषस्य चत्वारि स्थानानि भवन्ति ।
नाभिर्हृदयं कंठं मूर्द्धेति ।
तत्र चतुर्पादं ब्रह्म विभाति । etc.

Ends — fol. 19^b

सर्वव्यापिनमात्मानं क्षीरे सर्पिरिवान्वितं ।
आत्मविद्या तपोमूलं तद् ब्रह्मोपनिषत्परं ॥
इति ब्रह्मोपनिषत्समाप्तं ॥

ब्रह्मोपनिषद्

No. 770

Brahmopaniṣad

133 (10)
1880–81

Size — 8 $\frac{1}{2}$ in. by 4 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 34^a to 37^b leaves; 10 lines to a page; 20–22 letters to a line.

Description — See No. 133 (1) / 1880–81; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 34^a

शौनको ह वै महाशालोंगिरसं भगवन्तं पिष्पलादं पप्रच्छ दिव्ये ब्रह्मपुरे
संप्रतिष्ठिता भवन्ति etc.

Ends — fol. 37^b

सर्वव्यापिनमात्मानं क्षीरसर्पिरिवान्वितं
आत्मविद्यातपोमूलं तद् ब्रह्मोपनिषत्परं
तद् ब्रह्मोपनिषत्परमिति ॥ ३ ॥ तृतीयः खण्डः ॥
इत्यर्थवेदे ब्रह्मोपनिषद्हशमः समाप्तः ॥ १० ॥

ब्रह्मोपनिषद्

No. 771

Brahmopaniṣad

1 (10)
A 1883-84Size — 10 $\frac{3}{8}$ in. by 5 $\frac{1}{8}$ in.Extent — 16^b to 18^a leaves; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — See No. 1 (10) / A 1883-84; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 16^b

ॐ अथास्य पुरुषस्य चत्वारि स्थानानि भवंति नाभिर्हृदयं कंठे मूर्धेति तत्र
चतुर्षादं ब्रह्म विभाति etc.

Ends — fol. 18^a

सर्वव्यापिनमात्मानं क्षीरे सर्पिरिवार्पितं
आत्मविद्यातपोमूलं तद् ब्रह्मोपनिषत्परमिति
तृ यः डः न् इ थ वे व्र प ष समाप्ता दशमा १०

ब्रह्मोपनिषद्

No. 772

Brahmopaniṣad

1 (3)
A 1883-84Size — 10 $\frac{3}{8}$ in. by 5 $\frac{1}{8}$ in.Extent — 8^a to 8^b leaves; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — See No. 1 (1) / A 1883-84; Muṇḍakopaniṣad.

Begins. — fol. 8^a

ॐ ब्रह्मविद्यां प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानमनुच्छमां
यत्रोत्पत्तिं लयं चैव ब्रह्मविष्णुमहेश्वरात् etc.

Ends — fol. 8^b

ॐकारस्तु तथा योज्यः शांतये सर्वमिच्छता
यस्मिन्संलीयते शद्वस्तसंरं ब्रह्म गीयते
सोमृतत्वाय कल्पते इति १ अथर्वब्रह्मोपनिष मा त् या त्

ब्रह्मोपनिषद्

No. 773

Brahmopaniṣad

 134(10)
 1880-81
Size — $6\frac{11}{16}$ in. by $3\frac{11}{16}$ in.Extent — 50^b to 56^a leaves; 7 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — See No. 134 (1) / 1880-81 Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 50^b

ॐ अथास्य पुरुषस्य चत्वारि स्थानानि भवंति इति ॥
नाभिहृदयं कठमूर्देति चतुर्णादं ब्रह्म विभाति etc.

Ends — fol. 56^a

सवात्मैकत्वरूपेण तद् ब्रह्मोपनिषत्परं ॥
तद् ब्रह्मोपनिषत्परं इति ॥४ ॥
इत्यथर्ववेदे ब्रह्मोपनिषत्समाप्त ॥ १० ॥

ब्रह्मोपनिषद्

No. 774

Brahmopaniṣad

---

 27 (10)
 1895-98
Size — $10\frac{1}{4}$ in. by $5\frac{1}{8}$ in.Extent — 18^a to 19^b leaves; 12 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 27 (10) / 1895-98; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 18^a

ॐ अथास्य पुरुषस्य चत्वारि स्थानानि भवंति नाभिहृदयं कंठो मूर्देति etc.

Ends — fol. 19^b

आत्मविद्या तपोमूलं तद् ब्रह्मचोपनिषत्परं
तद् ब्रह्मचोपनिषत्परमिति तृतीयः खण्डः ॥ ३ ॥
इत्यथर्ववेदे ब्रह्मोपनिषत्समाप्ता दशमा ॥ १ ॥

ब्रह्मोपनिषद्

No. 775

Brahmopaniṣad

---

 139 (II)(5)
 1879-80
Size — $6\frac{1}{4}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.Extent — 19^a to 21^a leaves; 12 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — See No. 139 (I) (1) / 1879–80; Muṇḍakopaniṣad;

Begins — fol. 19^a

ॐ शौनको ह वै महाशालोगिरसं भगवंतं पिष्पलादं प्रच्छ दिव्ये
ब्रह्मपुरे संप्रतिष्ठिता भवंति कथं सृजंति etc.

Ends fol. 21^a

आत्मविद्यातपोमूलं तद् ब्रह्मोपनिषत्परं तद्ब्रह्मोपनिषत्परमिति ॥
इति अथर्ववेदे ब्रह्मोपनिषत्समाप्तः ॥ ५ ॥

ब्रह्मोपनिषद्

No. 776

Brahmopaniṣad

328 (10)
1883–84

Size — 9½ in. 4½ in.

Extent — 27^b to 30^b leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — See No. 328 (1) / 1883–84; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 27^b

शौनको ह वै महाशालोगिरसं भवावंतं पिष्पलादं प्रच्छ दिव्ये ब्रह्मपुरे
संप्रतिष्ठिता भवंति कथं सृजंति etc.

Ends — fol. 30^b

आत्मविद्यातपोमूलं तद्ब्रह्मोपनिषत्परं तद्ब्रह्मोपनिषत्परमिति ॥ ३ ॥ तृतीय
खण्डः ॥
इत्यथर्ववेदे ब्रह्मोपनिषद् दशमः समाप्तः ॥ १० ॥

ब्रह्मोपनिषद्

No. 777

Brahmopaniṣad

49 (3)
1887–91

Size — 10½ in. by 4½ in.

Extent — 3^b to 6^a leaves; 10–12 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 49 (1) / 1887–91; Sarvopaniṣad.

Begins — fol. 3^b

ॐ अथास्य पुरुषस्य चत्वारि स्थानानि भवंति ।
नाभिहृदयकंठमूर्धेति तत्र चतुःपादं ब्रह्म विभावि etc.

Ends — fol. 6^a

आत्मविद्या तपोमूलं तद्रह्मोपनिषत्परं ।
सर्वात्मकरूपेण तद्रह्मोपनिषत्परं ।
तद् ब्रह्मोपनिषत्परमिति ।
इति ब्रह्मोपनिषत्समाप्ता ॥

ब्रह्मोपनिषद्वीपिका

No. 778

Brahmopaniṣaddīpikā

233 (10)

1882-83

Size — $10\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 80^a to 87^a leaves; 9-10 lines to a page ; 35 letters to a line.

Description — See No. 233 (1) / 1882-83; Muṇḍakopaniṣaddīpikā.

Author — Nārāyaṇa.

Begins — fol. 80^a

ब्रह्मोपनिषदारभ्या ब्रह्मज्ञानप्रदायिनी ।
चतुःखंडा च दशमी शमिनां हृदयंगम ॥
इदानीं चतुरवस्थस्य चतुःख्यानस्य चतुर्धर्यानास्पदस्यात्मनो निर्गुणध्यान-
सिद्धये स्वरूपं संसन्यासं वत्तव्यमिति ब्रह्मोपनिषदारभ्यते । etc.

Ends — fol. 87^a

तत्समात् निरुक्त्यंतरमाह सर्वेति । सर्वं ब्रह्मेत्युपनिषद्वस्यज्ञानं यस्याः
सा ब्रह्मोपनिषदित्यर्थः द्विरूक्तिः समाप्त्यर्था । इति शद्वश्च तद्योतकः ॥
नासायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ॥
अस्पष्टपदवाक्यानां ब्रह्मोपनिषद्वीपिका ॥
इति ब्रह्मोपनिषद्वीपिका समाप्ता ॥ छ ॥ १० ॥
वसतीरौद्रकेयस्य ..... सर्वजगतः

References — Cat. Cat. i, 389^a ii, 88^a; iii, 84^a.

ब्राह्मणोपनिषद्भाष्य-
टिप्पण

No. 779

Size — $10\frac{5}{8}$ in. 5 in.

Brāhmaṇopaniṣadbhāṣya-
ṭippanā

149

1879-80

Extent — 9 leaves; 15 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking the portion; white chalk used for corrections; folios numbered in both margins; yellow pigment also used for corrections; complete.

A bhāṣya on the commentary of Śamkarācārya's Brāhmaṇopaniṣad of the Atharvaveda.

Age — Not old.

Author — Not mentioned.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥
 विश्वं यस्य कलाभासं प्रसूतिस्थितिसंहृते: ।
 स्वलोकलोचलोनंतः सोहमस्मि सदेश्वरः ॥ १ ॥
 आथर्वणिकानां मंत्रोपनिषदं व्याख्याय तरीयत्राह्मणोपनिषद्ब्याख्यानं
 प्राचिक्रमिपुर्मन्त्रोपनिषदः प्रयोजितादि तदेव ब्राह्मणस्योति सूचयति etc.

Ends — fol. 9^b

सो योसौ सर्वेश्वरो विष्णुः सर्वात्मा सर्वदर्शनः ।
 शुद्धवोधांतुधिः साक्षात्सोहं नित्यो मयः प्रभुः ॥
 इत्याथर्वणिकभाष्यस्य शांकरस्य प्रथीयसः
 प्रणीतं टिष्ठणं स्पष्टं मंदोपकृतिकांक्षया

भस्मजावालोपनिषद्

No. 780

Bhasmajābālopaniṣad

487 (87)
 1882-83

Size — 9½ in. by 5½ in.

Extent — 1^b to 5^a leaves; 15 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83; Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. I, p. 88).

Begins — fol. 1^a

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुस्त्रामचंद्राय नमः ॥
 ओं भद्रं कर्णभिरिति शांतिः ॥
 अथ जायालो भुसुंडः कैलासशिखरावासमोकारस्वरूपिणं महादेवमुमार्द्दं
 कृतदोखरं सोमसूर्यामिनयनमनंतंदुरविप्रभं व्याप्रचमांवरधरं मृगदहस्तं भस्मोद्भू-

लितविग्रहंतिर्यक्त्रिपुङ्डरेखाविराजमानफालप्रदेशं स्मितसंपूर्णपंचविधपंचासनं
वीरासनास्त्रमप्रेयमनाद्यनंतं निष्कलं निर्गुणं शांतं निरंजनमनामयं हुंफद् कुर्वाणं
शिवनामान्यनिश्चमुच्चरंतं हिरण्यवाहुं हिरण्यरुपं हिरण्यवर्णं हिरण्यनिधिमद्वैतं
चतुर्थं ब्रह्मविष्णुरुद्रादितमेकमाशास्यं भगवंतं शिवं प्रणम्य मुहुर्मुहुरभ्यच्यं
श्रीफलदलैस्तेन भस्मना च नतोत्तमांगः कृतांजलिपुटः पप्रच्छ etc.

Ends — fol. 5^a

तमेव पापकारिणं मृतं पश्यन्नीललोहितो भैरवस्तं पातयेत्यस्त्रमंडले
ज्वलज्वलनकुंडेष्वन्येष्वपि ततश्चाप्रमादेन निवसेदप्रमादेन निवसेत् काश्यां
लिंगहण्णमित्युपनिषत् ॥

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
भस्मजावालोपनिषत्समाप्ता ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥

भावनोपनिषद्

No. 781

Bhāvanopaniṣad

• 487 (84)
1882-83

Size — 9 $\frac{1}{4}$ in. by 5 $\frac{13}{16}$ in.

Extent — 1^b to 2^b leaves; 14 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83; Isavāsyopaniṣad; (Vol. I,
Pt. I, p. 88)

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंसद्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
ओं भद्रं कर्णभिरिति शांतिः ॥
ओं श्रीगुरुपरमकारणभूता शक्तिः । केन नवरंध्रस्तो देहः । नवशक्तिमयं
श्रीचक्रं । वाराहीपितृरूपाकुरुकुलाबलिदेवता माता । पुरुषार्थस्सागराः । देहो
नवरत्नद्वीपः etc.

Ends — fol. 2^b

एवं मुहूर्तश्चर्यं भावनया युक्तो जीवन्मुक्तो भवति । तस्य देवात्मैक्यसिद्धिः
चिंतितकार्याण्ययत्नेन सिध्यन्ते । स एव शिवयोगीति कथ्यते ॥
इत्युपनिषत् ॥ ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
भावनोपनिषत्समाप्ता ॥ श्री ॥

भावनोपनिषद्

No. 782

Size — 8 $\frac{15}{16}$ in. by 4 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 3 leaves; 9 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines and edges in single; folios numbered in both margins; yellow pigment used for corrections; complete.

Age — Does not appear to be old.

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ।

ओं आत्मानमखंडमंडलाकारमात्मवृत्यसकलव्रह्णांडमंडलं स्वप्रकाशमयं
भावयेत् ..... श्रीसर्वकारणभूतशक्तिः । तेन नवरंद्ररूपो देहः । etc.

Ends — fol. 3^b

तस्य चितित्य कार्याण्ययत्नेन सिद्धति कादिहादिसादीनामालोके भावना परो
जीवनसुक्तो भवति य एवं वेदेत्युपनिषद् ॥
पूर्णमिदं पूर्णमदः पूर्णात् पूर्णमुदच्यते
पूर्णस्य पूर्णमादाय पूर्णमेवावशिष्यते ॥ शांतिः ३ इति भावनोपनिषद्

भावनोपनिषद्ग्रन्थ

No. 783

Size — 8 $\frac{1}{4}$ in. by 4 in.

Extent — 42 leaves; 8 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; complete.

Age — A modern copy.

Author — Bhāskarācārya, author of Vaidikakośa, Varivasyārahasya etc.

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीमहागणपतये नमः ॥ श्रीमहासरस्वतै नमः ॥
श्रीनाथांग्रिपरागैकोपरागादपरागधीः ॥
भावनोपनिषद्ग्रन्थं भाषते भास्करः सुधीः ॥ १ ॥

Bhāvanopaniṣadbhāṣya

31

Viśrāma (1)

इह खलु श्रीमहात्रिपुरसुंदर्याः सपरीवारायाः स्थूलसूक्ष्मपररूपभेदेन
त्रिविधाया उपास्तिरूपाः क्रिया अपि त्रिविधाः कायिकी वाचिकी मानसी
चेति ॥

Ends — fol. 42^a

तेन नमः पवनात्मनामैक्यनिफालनेन त्रिन्मुहूर्तनावेकं चासुहूर्तमवि-
च्छिन्नं यापयोत् ।

ततोवतार्य गुसंस्तुवितेति सर्वं शिवं ॥

भावनोपनिषत्प्रोक्तभावनानां सतां मुदे ॥

इति भास्कररायेण प्रयोगविधिरितिः ॥ १ ॥

अथर्वशिरासिप्रो ॥ छ ॥ छ ॥

अथर्वणशिरः ॥ महोपनिषत् षोडशर्चसूक्तं । भावनोपनिषत् ॥ २ ॥ कौलो-
पनिषत् ॥ ३ ॥ अथर्वशीष्ठं श्रीवद्योपनिषत् । त्रिपुरोपनिषत् ॥ ५ ॥ अस्त्रायो-
पनिषत् ॥ ७ ॥ अरुणेपनिषत् ॥ ८ ॥ श्रीसूक्तोपनिषत् पञ्चदर्शर्च ॥ १ ॥ छ ॥
छ ॥ छ ॥ छ ॥ ग्रंथसंख्या ४२५ छ ॥ छ ॥ छ ॥

भिक्षुकोपनिषद्

Bhiksukopaniṣad

No. 784

3 (20)
1902-1907

Size — 12 in. by 5½ in

Extent — 1^a leaf; 13 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — See No. 3 (1) / 1902-1907; Annapūrṇopaniṣad (Vol. I,
Pt. I, p. 38).

Begins — fol. 1^a

॥ श्रीमंगलमूर्त्यै नमः ॥

अथ भिक्षुकोपनिषत्प्रारंभः ॥

ॐ पूर्णमद् इति शांतिः ॥

ॐ अथ भिक्षूणां मोक्षार्थीनां कुटीचकबहूदकहंसपरमहंसाश्रेति चत्वारः ॥
etc.

Ends — fol. 1^a

शुद्धमानसाः परमहंसाचरणेन सन्यासेन देहत्यागं कुर्वति ॥ ते परम-
हंसानामेत्युपनिषत् ॥ इति भिक्षुकोपनिषत्समाप्तः ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ २६ ॥
ॐ श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥ हरेश्रीः ॥ श्रीकृष्णार्पण-
मस्तु ॥ छ ॥ छ ॥

भिक्षुकोपनिषद्

No. 785

Bhikṣukopaniṣad

487 (60)
1882-83

Size — 9½ in. by 5½ in.

Extent — 1^b to 2^a leaves; 13 lines to a page; 26 letters to a line,

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. I, p. 88).

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ अ॒ पूर्णमद् इति शांतिः ॥

अ॒ अथ भिक्षुणां मोक्षार्थीनां कुटीचकबहूदकहंसपरमहंसाश्रेति चत्वारः ॥
कुटीचको नाम ॥ गौतमभारद्वाजयाज्ञवल्क्यवसिष्ठप्रभृतयोष्टौ ग्रासं चरंतो
योगमार्गे मोक्षमेव प्रार्थयन्ते ॥ etc.Ends — fol. 2^aतत्र ब्रह्ममार्गे सम्यक्संपन्नाः शुद्धमानसाः परमहंसाचरणेन सन्ध्यासेन
देहत्यागं कुर्वति ॥ ते परमहंसानामेत्युपनिषत् ॥ श्रीराम् ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु
॥ छ ॥ श्रीः ॥ श्रीगजाननार्पणमस्तु ॥ श्री ॥ छ ॥

भूदेवोपनिषद्

No. 786

Bhūdevopaniṣad

32
1887-91

Size — 8½ in. by 5½ in.

Extent — 22 leaves; 12 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in right hand margins; the whole manuscript is in Anuṣṭubh ślokas which are 456 in all; complete.

Age — Samvat 1857, Śaka 1722.

Author — Rāmanātha.

Begins — fol. 1^bश्रीगणेशाय नमः ॥
स्ववर्णश्रिमधर्मस्थलोकान्याति सुखेन यः ।
विष्णुं हितं प्रणम्याथ रामनाथोववीत्तः ॥ १ ॥

रजःसत्त्वं तमश्चेति प्रधानस्य गुणास्त्रयः ।
 गुणिप्रधानं यद्युष्टेः कर्तुं कार्यं क्षमं भवेत् ॥ ३ ॥
 स एवादिगुरुः सर्वजीवानां परमेश्वरः ।
 वदन्ति श्रुतयश्चैवमन्यथातः कथं क्वचित् ॥ ३ ॥
 यद्यन्नावनया यद्यद्यथोद्दिष्टं परात्मना ।
 सर्वं तत्कथयाद्य त्वं द्विरण्येश यथार्थकं ४ etc.

Ends — fol. 21^b

ये संप्राप्ताः परं स्थानं ज्ञानयोगरता जनाः ।
 न तेषां पुनरावृत्तिं धोरे संसारमंडले ५५ ॥
 एवं ते धायतः पुंसस्तयोः प्रीतिः कृपापरा ।
 तत्त उक्तसदाचारैस्तस्य तादात्म्यमेव हि ५६ ॥
 इति श्रीभूदेवोपनिषत्साभासा पूर्णतामगात् ।
 परमेश्वरार्पणं मनश्चास्तु ॥ संवत् १८५७ वर्षे शके १७२२ प्रवर्त्तमाने आश्विन
 शुक्ल ३ रविदिने श्रीमथुरायां कृता शुभाम्तु ॥

Then follow on fol. 22 some verses from the Pañcadasi beginning with —

एकोदं बहुरित्येवं ब्रूते देवो महेश्वरः
 यत्सृष्ट्यादिषु ब्रह्माद्या जीवः पिष्ठे तथाविधः ॥ १ ॥ etc.

भृगुवल्ली

Bhṛguvallī

No. 787

8

1871-72

Size — 8½ in. by 3½ in.

Extent — 3 leaves; 9–10 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in single black lines; folios numbered in both margins; complete.

Bhṛguvallī forms part of the Taittirīyopaniṣad.

Age — Appears to be old.

Begins — fol. 1^a

ॐ भृगुवै वारुणिः घरुणं पितरमुपससार । अधीहि भगवो ब्रह्मेति । तस्मा
 एतस्मोवाच अन्नं प्राणं चक्षुः श्रोत्रं मनो वाचमिति etc.

Ends — fol. 3^b

सह नाववतु सह नौ भुनक्तु सह वीर्यं करवावहै । तेजस्ति नावधीतमस्तु
मा विद्विषावहै । ॐ शांतिः शांतिः शांतिः शांतिः । श्रीशंकरार्पणमस्तु ॥

भृगुवल्ली-उपनिषद्

No. 788

Bṛhguvallī-upaniṣad

140 (10)
1879-80

Size — 9½ in. by 3½ in.

Extent — 150^a to 153^a leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 140 (1) / 1879-80; अथर्ववल्लयुपनिषद् (Vol. I, Pt. I, p. 10).

Begins — fol. 150^a

अँ नमः । भृगुवै वारुणिः वरुणं पितरमुपससार । अधीहि भगवो
ब्रह्मेति । तस्मा एतत्प्रोवाच । etc.

Ends — fol. 153^a

अहं विश्वं भुवनमभ्यभवांत्सुवर्णज्योतीः ।
य एवं वेदेत्युपनिषत् ॥ ११ ॥ छ ॥
इति भृगुवल्ली उपनिषत्समाप्ता ॥ ३९ ॥ छ ॥

भृगुवल्लयुपनिषद्

No. 789

Bṛhgvallyupaniṣad

2 (45)
1891-95

Size — 10¹¹₁₈ in. by 4³₄ in.Extent — 156^b to 159^b leaves; 7 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — See No. 2 (1) / 1891-95; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 156^b

अँ ॥ भृगुवै वारुणिर्वरुणं पितरमुपससार अधीहि भगवो ब्रह्मेति तस्मा
एतत्प्रोवाच etc.

Ends — fol. 159^b

अहं विश्वं भुवनमभ्यभवां सुवर्णज्योती ३ य एवं वेदेत्युपनिषत् ॥ छ ॥
इति भृगुवल्ली उपनिषत्समाप्ता ॥ ४४ ॥

भृगुवल्ल्युपनिषद्

No. 790

Size — 10 $\frac{3}{4}$ in. by 6 $\frac{3}{8}$ in.

Extent — 82^b to 84^a leaves; 12 lines to a page; 32–35 letters to a line.

Description — See No. I0 (1) / 1882–83; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 82^b

ॐ नमः ॥ भृगुर्वै वारुणः । वरुणं पितरमुपससार । अधीहि भगवो
ब्रह्मेति । तसा एतत्प्रोवाच ॥ अनन्तं प्राणं चक्षुः श्रोत्रं मनो वाचमिति । etc.

Ends — fol. 84^a

अहं विश्वं भुवनसभ्यभवांत्सुवर्णज्योतीः ।
य एवं वेदेत्युपनिषत् ॥ ४ ॥ १० ॥
इति भृगुवल्ली उपनिषत्समाप्ता ॥ इति तैत्तिरीयोपनिषत् ।

भृगुवल्ल्युपनिषद्

No. 791

Bhṛguvallyupaniṣad

1 (45)
A 1883–84

Size. — 10 $\frac{3}{8}$ in. by 5 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 74^b to 76^b leaves; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — See No. 1 (1) / A 1883–84; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 74^b

ओ भृगुर्वै वारुणिर्वरुणं पितरमुपससार अधीहि भगवो ब्रह्मेति तसा-
देतत्प्रोवाचानन्तं प्राणचक्षुःश्रोतुं मनो वाचमिति तं होवाच etc.

Ends — fol. 76^b

अहं विश्वं भुवनमभ्यभवास्वर्णज्योतीय एवं वेदेल्युपनिषत् । इत्यर्थवेदे
भृगुवल्ल्युपनिषत्समाप्ता ॥ ४५ ॥

भृगुवल्ल्युपनिषद्

No. 792

Size — $11\frac{1}{4}$ in. by $5\frac{1}{4}$ in.

Extent — 5 leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; accents marked in red ink; folios numbered in both margins; complete.

भृगुवल्ली forms a part of the Taittirīyopaniṣad.

Age — Not old.

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः हरिः ॐ म् ॥

सह नाववतु । सह नौ भुनक्तु । सह वीर्यं करवावहै । तेजस्वि नावधीतमस्तु मा
विद्विषावहै । ओम् शांतिः शांतिः शांतिः ॐ म् ॥ भृगुर्वै वारुणिः । वरुणं
पितरमुपससार । अधीहि भगवो ब्रह्मेति । etc.

Ends — fol. 4^b

भृगुस्तस्मै यतो विशंति तद्विजिज्ञासस्व ऋयोदशानन्म प्राणो मनो विज्ञान-
द्वादश द्वादशानन्द इति सैषा दशानं न निश्चादन्नं न परिचक्षीतान्नं बहु
कुवेतेकादशैकादशनकं च नैक्यष्टिर्दश ॥ १० ॥

श्रीगोपिजनवल्लभाय नमः ॥ श्री ॥

भृगुवल्ल्युपनिषद्

No. 793

Size — $8\frac{1}{4}$ in. by $4\frac{3}{4}$ in.Extent — 152^a to 154^b leaves; 10 lines to a page; 20-22 letters to a line.

Description — See No. 133 (1) / 1880-81; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 152^a

ॐ ॥ भृगुर्वै वारुणिर्वरुणं पितरमुपससार अधीहि भगवो ब्रह्मेति तस्मा
एतत्प्रोवाचाज्ञं प्राणं चक्षुः श्रोत्रं मनो वाचमिति तं होवाच etc.

Bhṛguvallyupaniṣad

90

1881-82

Ends — fol. 154^b

अहं विश्वं भुवनमभ्यभवांत्सुपर्णज्योतीर्य एवं वेदेत्युपनिषत् ॥ ४ ॥ ४ ॥
इत्यर्थवेदे भृगुवल्ल्युपनिषत्पञ्चचत्वारिंशत्समाप्तः । ४५ ॥

भृगुवल्ल्युपनिषद्

No. 794

Bṛhgūvallyupaniṣad

134 (45)
1880-81

Size — $6\frac{11}{16}$ in. by $3\frac{11}{16}$ in.Extent — 244^b to 249^a leaves; 7 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — See No. 134 (1) / 1880-81; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 244^b

ॐ भृगुवै वारुणिर्वरुणं पितरसुपससार अधीहि भगवो ब्रह्मेति तस्मा-
एतत्प्रावोचान्नं प्राणं चक्षुः etc.

Ends — fol. 249^a

अहं विश्वं भुवनमभ्यभवां सुपर्णज्योती य एवं वेदेत्युपनिषत् ॥ ६ ॥
इत्यर्थवेदे भृगुवल्ली उपनिषत्संपूर्णं ॥ ४५ ॥

भृगुवल्ल्युपनिषद्

No. 795

Bṛhgūvallyupaniṣad

27 (45)
1895-98

Size — $10\frac{1}{4}$ in. by $5\frac{1}{2}$ in.Extent — 82^a to 83^b leaves; 12 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 27 (1) / 1895-98; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 82^a

॥ ॐ भृगुवै वारुणिर्वरुणं पितरसुपससार अधीहि भगवो ब्रह्मेति तस्मा-
देतत्प्रोवाचान्नं प्राणं चक्षुः etc.

Ends — fol. 83^b

अहं विश्वं भुवनमभ्यभवां सुवर्णज्योतिर्य एवं वेदत्युपनिषत् ॥ ६ ॥
इत्यर्थवेदे भृगुवल्लीउपनिषत्समाप्ता पञ्चचत्वारिंशत् ॥ ४५ ॥

मंडलब्राह्मणोपनिषद्

No. 796

Size — 9 $\frac{9}{16}$ in. by 5 $\frac{5}{8}$ in.

Extent — foll. 1^b to 5^a; 15 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 Īśāvāsyopaniṣad.

Begins — fol. 1^b

ओंश्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्राय नमः ॥

ओं पूर्णमद् इति शांतिः ॥

याज्ञवल्क्यो ह वै महामुनिरादित्यलोकं जगाम तमादित्यं नत्वा भो भगवान्नादित्यात्मतत्वमनुबूहीति स होवाच नारायणः । ज्ञानयुक्तयमाद्यष्टांगयोगमुच्यते । etc.

Ends. — fol. 5^a

एवं चिरसमाधिजनितव्रह्मामृतपानपरायणोसौ संन्यासी परमहंस अवधूतो भवति । तद्वर्णेन सकलं जगत्पवित्रं भवति । तत्सेवापरोप्यज्ञोपि मुक्तो भवति । तत् कुलमेकोत्तरशतं तारयति । तन्मात्रपितृजायापत्यवर्गं च मुक्तं भवति । इत्युपनिषद् ॥

ओंश्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥ पंचब्राह्मणं मंडलब्राह्मणोपनिषद् समाप्ता ॥ ररररररररर ॥

References. — Aufrecht's Catalogus Catalogorum I, 421^b; II, 96^b.

Edited by Pt. A Mahādeva Sāstri under , Yoga Upaniṣads' with the commentary of Śri Upaniṣadbrahmayogin, Adyar Library, Adyar, 1920. Translated by K. Nārāyaṇaswāmi Aiyar, Madras, 1914 under the title Thirty Minor Upaniṣads.

—
मंडलब्राह्मणोपनिषद्

No. 797

Size — 12 in. by 5 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — foll. 1^a to 4^a; 13 lines to a page; 45 letters to a line.

Maṇḍalabrahmaṇopaniṣad

3 (21)

1902-07

Description — See No. 3 (1) / 1902-1907 Annapūrṇopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 38)

Begins — fol. 1^a

श्रीकुलदेवतायै नमः ॥
ओं श्रीमद्बिश्वाधिष्ठान । etc. as in No. 591.

Ends — fol. 4^a

एवं चिरसमाधि । etc. up to इत्युपनिषत् । as in No. 591
followed by —

इति मंडलब्राह्मणोपनिषत्समाप्ता ॥
ओं श्रीमद्बिश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥ ग्रंथ १२७ ॥
छ ॥ छ ॥ छ ॥

Reference — See No. 796.

मण्डूकोपनिषद्

No. 798

Maṇḍūkopaniṣad

139 (I)(1)
1879-80

Size — 6½ in. by 4½ in.

Extent — foll. 1^b to 3^b; 12 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; hand-writing small but beautiful, clear and uniform; borders and edges ruled in triple and double red lines respectively; folios numbered in both margins; the ms. consists of two parts; the first part covers 34 folios and contains 24 Upaniṣads, while the second part covers 23 folios and contains only 6 Upaniṣads, the last of which viz. Svetāśvataropaniṣad being incomplete; separate pagination for each part.

The following is the list of the Upaniṣads included in this manuscript.

Age — Saṁvat 1865.

Part I

1 Maṇḍūkopaniṣad 1 ^b	13 Yogaśikhopaniṣad 18 ^a
2 Saṁnyāsopaniṣad 4 ^a	14 Yogatattvopaniṣad 18 ^b
10 [Upaniṣads]	

3 Āruṇīyopaniṣad	5 ^b	15 Haṁsopaniṣad	19 ^b
4 Āśramopaniṣad	6 ^b	16 Paramahāṁsopaniṣad	21 ^a
5 Brahmavidyopaniṣad	8 ^b	17 Kaivalyopaniṣad	22 ^b
6 Kṣurikopaniṣad	9 ^a	18 Nārāyaṇopaniṣad	24 ^a
7 Cūlikopaniṣad	10 ^b	19 Kaṭhavallyupaniṣad	25 ^a
8 Nādabindūpaniṣad	11 ^b	20 Kaṭhaśṛutiyupaniṣad	27 ^a
9 Brahmabindūpaniṣad	13 ^a	21 Ātmopaniṣad	29 ^b
10 Amṛtabindūpaniṣad	14 ^r	22 Sarvopaniṣad	30 ^b
11 Dhyānablndūpaniṣad	16 ^a	23 Atharvaśikhopaniṣad	32 ^b
12 Tejobindūpaniṣad	17 ^b	24 Mahopaniṣad	33 ^b

Part II

1 Muṇḍakopaniṣad	1 ^b	4 Garbhopaniṣad	17 ^a
2 Praśnopaniṣad	6 ^a	5 Brahmopaniṣad	19 ^a
3 Atharvaśiraupaniṣad	12 ^a	6 Śvetāśvataraopaniṣad	21 ^b

The second portion abruptly ends at leaf No. 23.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

ॐ मित्येतद्क्षरमिदं सर्वं तस्योपब्याख्यानं भूतं भवद्विष्वदिति । etc.

Ends — fol. 3^b

अङ्कारो विद्वितो येन समुनिनेतरो जनः ॥ स मुनिनेतरो जन इति ॥
इति मंडुकोपनिषत्समाप्तम् ॥ १ ॥

मण्डुकोपनिषद्

No. 799

Maṇḍūkopaniṣad

17 (4)
1891-95

Size — 9½ in. by 4½ in.

Extent — 2 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 17 (1) / 1891-95 Cūlikopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 224)

This ms. contains 3 folios but the 2nd is missing.

Age — Sam. 1722.

Begins — fol. 1^a

ॐित्येतदक्षरमिदं सर्वं तस्योपब्याख्यानं भूतं भवद्विव्यंदिति
सर्वमोक्षकार एव यत् चान्यत्रिकालातीतं एव | etc.

Ends — fol. 3^a

ॐकारो विदितो येन स मुनिर्नेतरो जनः समुनिर्नेतरो जन इति ॥ ९ ॥
इति मंडूकोपनिषत्समाप्ता ॥
संवत् १७२२ वर्षे श्रावण सुदि ३ बृहस्पतिवासरे ।

मन्त्रिकोपनिषद्

No. 800

Mantrikopaniṣad

72

Vīśrāma (i)

Size — 9½ in. by 4 in.

Extent — 5 leaves; 5 lines to a page; 2 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting
clear, legible and uniform; complete.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥
अष्टपादशुचिं हंसं त्रिसूत्रमणुमञ्ययं ।
त्रिवृत्मानं तेजसोहं संसर्वतः पश्यन्न पश्यति ॥
भूतसंमोहने काले भिन्ने तमसि वैखरे ।
अतः पश्यन्ति सत्त्वस्था निर्गुणं गुणगब्दरे ॥ etc.

Ends — fol. 5^a

लघ्योगोथ बुध्येत प्रसन्नं परमेष्ठितं ।
जन्मांतरसहस्रेषु यदाक्षुणानुकिल्बिषः ॥
तदा पश्यन्ति योगेन संसारोच्छेदनं महत् ॥ संसारोच्छेदनं महदिति ॥
इति अथर्ववेदे मन्त्रिकोपनिषत्समाप्ता ॥ ४ ॥ ईशार्पणमस्तु ॥ ४ ॥

References. — Aufrecht's Catalogus Catalogorum I, 431^b; II, 98;
III, 93^a.

Printed under the title 'The Sāmānya Vedānta Upaniṣads with the commentary of Śrī Upaniṣadbrahmayogin. Edited by T. R. Chintamani, Adyar Library, Adyar, 1929.

महानारायणोपनिषद्

No. 801

Mahānārāyaṇopaniṣad

10 (38)
1882-83

Size — 10 $\frac{1}{4}$ in. by 6 $\frac{3}{8}$ in.

Extent — foll. 64^b to 74^a; 12 lines to a page; 32-35 letters to a line.

Description — See No. 10 (1) / 1882-83; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 64^b.

ॐ नमो महते नारायणाय ॥

ॐ अंभस्य परे भुवनस्य मध्ये नाकस्य पृष्ठे महतो महीयान् ।

शुक्रेण ज्योर्तीषि समनुप्रविष्टः प्रजापतिश्चरति गर्भे अंतः ॥ १ ॥ etc.

Ends — fol. 74^a

देवानामेव महिमानं गत्वा आदित्यस्य माहिमानं गच्छत्यथ यो दक्षिणे
प्रमीयते पितृणामेव महिमानं गत्वा चंद्रमसः सायुज्यं गच्छत्येतौ सूर्याचंद्रमसौ
महिमानौ ब्राह्मणो विद्वानभिजयति तस्माद्ब्राह्मणो महिमानमामोति तस्मा-
द्ब्राह्मणो महिमानमामोत्युपनिषत् ॥

इत्याथर्वणीये महानारायणोपनिषत् ॥ ३४ ॥

References — (1) MSS.— A — Aufrech's Catalogus Catalogorum :— i, 438^b; ii, 100^b, 216^b; iii, 94^b.

B — Descriptive Catalogues :— I.O. Cat. Nos. 488 (44), 490 (4), 493-94 (57). R. Mitra Notices No. 12.

(2) Printed Editions :— I Ed. by Weber, Indische Studien 1 (1850, 1853, 1865), 2 Ed. by Dr. Paul Deussen, Leipzig, 1897; 3 Ed. by G. A. Jacob, with comm. of Nārāyaṇa, Bombay, 1888, BSS. 35.

महानारायणोपनिषद्

No. 802

Mahānārāyaṇopaniṣad

---

 487 (51)
 1882-83
Size — 9½ in. by 5 $\frac{1}{16}$ in.Extent — foll. 1^b to 23^a; 14 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83. Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 88)

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरु रामचंद्राय नमः ॥

ओं भद्रं कर्णेभिरिति शांतिः ॥

अथ परमतत्वरहस्यजिज्ञासुः परमेष्टिदेवमानेन सहस्रसंवत्सरं तपश्च-
चार सहस्रवर्णेति तेत्युग्रतीवतपसा प्रसन्नं भगवंतं महाविष्णुं ब्रह्मा परिपृच्छति ।
etc.

— fol. 3^a इत्यथर्वणमहानारायणोपनिषदि पादचतुष्टयस्वरूपनिरूपणं नाम
प्रथमोध्यायः ॥

Ends — fol. 23^a

आवयोर्य इमं संवादमध्येष्यति स नरो ब्रह्मनिष्ठो भवति । श्रद्धावान-
नस्युश्रुण्यात्पठति वा य इमं संवादमावयोस्स पुरुषो मत्सायुज्यमेति । ततो
महाविष्णुस्तिरोदधे । ततो ब्रह्मा स्वस्थानं जगामेत्युपनिषत् । इत्यथर्वण-
महानारायणोपनिषदि परमसायुज्यमुक्तिस्वरूपनिरूपणं नामाष्टमोध्यायः ॥ उत्तर-
कांडः समाप्तः ॥ ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरु रामचंद्रार्पणमस्तु ॥
श्री ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

References — See No. 801.

महानारायणोपनिषद्

No. 803

Mahānārāyaṇopaniṣad

---

 140 (4)
 1879-80
Size — 9½ in. by 3 $\frac{1}{2}$ in.Extent — foll. 115^b to 135^b; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 140 (1) / 1879–80. अथर्ववल्लयुपनिषद् (Vol. I, Pt. II p. 10. ff)

Begins — fol. 115^b

ॐ नमो महते नारायणाय ॥ ४ ॥ श्रीः ॥
ॐ अंभस्य पारे भुवनस्य मध्ये । etc. as in No. 596.

Ends — fol. 135^a

इत्यर्थर्वणीये महानारायणोपनिषद् ॥ ४ ॥ श्रीः ॥ श्रीः ॥

References — See No. 801.

महानारायणोपनिषद्
2nd Part

No. 804

Mahānārāyaṇopaniṣad
2nd Part

2 (40)
1891–95

Size — $10\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{3}{4}$ in.

Extent — foll. 131^a to 140^b; 7 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — See No. 2 (1) / 1891–95 Muṇḍakopaniṣad

Begins — fol. 131^a

वृणिः सूर्य आदित्योर्चयंति तपः सत्यं मधु क्षरंति तद्वस्त्र तदाप आपो-
ज्योती रसोमृतं ब्रह्मभूतुवःस्वरों । etc.

Ends. — fol. 140^b

त्राहणो विद्वानभिजयति तस्माद्वाज्ञाणे महिमानमामोति तस्माद्वाहणो
महिमानमामोतीत्युपनिषद् ॥ ४ ॥ १८ ॥

इत्यर्थर्वणीये महानारायणोपनिषद्

References — See No. 801.

महानारायणोपनिषद्
1st Part

No. 805

Mahānārāyaṇopaniṣad
1st Part

2 (39)
1891–95

Size — $10\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{3}{4}$ in.

Extent — foll. 120^b to 131^a; 7 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — See No. 2 (1) / 1891–95. Muṇḍakopaniṣad

Begins — fol. 120^b

अंभस्य पारे भुवनस्य मध्ये etc. as in No. 596.

Ends — fol. 131^a

एतासामेव देवतानां सायुज्यं सार्थितां समानलोकतामाप्नोति य एवं
वैदेत्युपनिषत् ॥ ७ ॥ ९ ॥

References — See No. 801.

महानारायणोपनिषद्धीपिका

No. 806

Mahānārāyaṇopaniṣaddīpikā

233 (33)
1882–83

Size — 10¹/₂ in. by 4¹/₂ in.

Extent — foll. 458^a to 490^b; 10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 233 (1) / 1882–83. Muṇḍakopaniṣaddīpikā.

Author — Nārāyaṇa.

Begins — fol. 458^a

महानारायणीयेत्र तैत्तिरीये शिरस्यपि ।
पञ्चविंशतिसंख्याकाश्चातुर्थिंशेत्तु खंडकाः ॥

आदिदेवस्य नारायणस्य वैकुंठपतेरूपनिषद्मुक्ता क्षीरादिभशायिनो जग-
दंतर्यामिणोंतर्यामि ब्राह्मणप्रतिपद्यस्य सगुणब्रह्माणो वस्तुतो गुणातीतस्य नारायण-
स्योपनिषद्माहांभस्य पार इति । etc.

Ends — fol. 490^b

तस्मादिति पुनरुक्तिः समाप्त्यर्था । उपनिषद्हस्यज्ञानमिदं ।
नारायणपरावेदा देवा नारायणांगजाः ॥
नारायणपरा लोका नारायणपरा मखाः ।
नारायणपरा योगा नारायणपरं तपः ॥
नारायणपरं ज्ञानं नारायणपरा गतिः ॥ ७ ॥
नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ।
अस्पष्टपदवाक्यानां महानारायणप्रभा ॥ ३४ ॥

इति महानारायणोपनिषद्वीपिका ॥ ३४ ॥

References — See No. 801.

महावाक्योपनिषद्

No. 807

Mahāvākyopaniṣad

487 (92)
1882-83

Size — 9½ in. by 5½ in.

Extent — foll. 1^b to 2^a; 14 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83. Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I, Part. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्राय नमः ॥ ओं भद्रं कर्णेभिरिति शांतिः ॥ अथ होवाच ब्रह्मा ॥ अपरोक्षानुभवपरोपनिषद्वं व्याख्यास्यामः । गुह्याद्विह्वतरमेषा न प्राकृतायोपदेष्टव्या etc.

Ends — fol. 2^a

..... माध्यंदिनमादित्याभिमुखोधीश्वानं पञ्चमहोपपातकोपपातकात्प्रमुच्चते । सर्वे वेदपारायणपुण्यं लभते म ॥ श्रीमहाविष्णुसायुज्यमवास्त्रोतीत्युनिषत् । ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥ महावाक्योपनिषत्समाप्ता ॥ ॥ श्री ॥

महोपनिषद्वीपिका

No. 808

Mahopaniṣaddipikā

233 (9)
1882-83

Size — 10 $\frac{11}{16}$ in. 4 $\frac{1}{8}$ in.

Extent — 79^a to 80^a leaves; 9-10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 233 (1) / 1882-83 Muṇḍakopaniṣaddipikā.

Author — Nārāyaṇa.

Begins — fol. 79^a

..... रात्रिधशायिनं । अथ वा समुद्रे तं लमुद्रेरेतसंष्टपोदादिः एतद्ग्रं योगेन प्रत्यक्षं भवति etc,

Ends — fol. 80^a

हरिहरयोरुपासने फलतोर्थंतश्चन भेदस्तथापि शिवसरण्या प्रवृत्तानमर्थं-
शिरभाष्युक्तं ध्यानं केशवसरण्या प्रवृत्तानां महोपनिषदाद्युक्तमिति विवेकः
नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ।
अस्पष्टपदवाक्यानां महोपनिषद्विपिका ॥
इति महोपनिषद्विपिका समाप्ता ॥
वसती रौद्रकेयस्य पुरे भूदेवसंकुले ॥
तेनेदं कृष्णनाम्ना वै लिखितं पुस्तकं वरं ॥ १ ॥

माण्डूकोपनिषद्

No. 809

Māṇḍukopaniṣad

---

10 (12)
1882-83Size — 10 $\frac{3}{4}$ in. by 6 $\frac{3}{4}$ in.Extent — 21^a to 23^a leaves; 12 lines to a page; 32-35 letters to a line.

Description — See No. 10 (1) / 1882-83; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 21^a

ॐ मित्रेतदक्षरमिद॑ सर्वं तस्योपब्याख्यानं भूतं भवद्विष्यदिति सर्वमो-
कार एव यज्ञान्यत्रिकालातीतं तदप्योंकार एव सर्वं हेतद् ब्रह्म अयमात्मा
ब्रह्म सोयमात्मा चतुःष्पाज्जागरितस्थानो बहिःप्रज्ञः सप्तांगः etc.

Ends — fol. 22^b

सर्वब्यापिनमोंकारं मत्वा धीरो न शोचति
अमात्रोऽनंतमात्रश्च द्वैतस्योपशमः शिवः ।
ॐकारो विदितो येन स मुनिनेतरो जनः स मुनिनेतरो जन इति ॥ ४ ॥
इत्यर्थवर्णे माण्डूकोपनिषद्वितीयमात्रः ॥ १२ ॥

माण्डूक्योपनिषद्

No. 810

Māṇḍūkyopaniṣad

---

487 (6)
1882-83Size — 9 $\frac{7}{16}$ in. by 5 $\frac{13}{16}$ in.Extent — 1^b to 2^b leaves; 16-18 lines to a page; 30 letters to a line,

[Upanisads]

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 ; (Īśāvāsyopaniṣad)
 (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Age — Does not appear to be very old.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॐ भद्रं कर्णेभिरिति शांतिः ३ ॥

ॐ मित्येकाक्षरमिद्^a सर्वं तस्योपव्याख्यानं भूतं भवज्ञविष्वदिति सर्व-
 मेंकार एव यज्ञान्यत्रिकालातीतं तदप्योंकार एव सर्वं ह्येतद् ब्रह्मायमात्मा
 ब्रह्म सोयमात्मा चतुष्पाज्ञागरितस्थानो बहिःप्रज्ञः सप्तांग एकोनविशतिसुखः
 etc.

Ends — fol. 2^b

प्रणवं हीश्वरं विद्यात्सर्वस्य हृदये स्थितं ।
 सर्वव्यापिनमोंकारं मत्वा धीरो न शोचति ।
 अमात्रोनंतमात्रश्च द्वैतस्योपशमः शिवः ।
 ओंकारो विदितो येन समुनिनेंतरो जनः ।
 समुनिनेंतरो जन इति ॥
 इति चतुर्थं खंडः ॥ ॥ रामचंद्र ॥
 इति श्रीमांडूक्योपनिषत्समाप्तिमगमत् ॥
 ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ४ ॥

माण्डूक्योपनिषद्

Māṇḍūkyopaniṣad

No. 811

35

1887-91

Size — 7½ in. by 3½ in.

Extent — 2 leaves; 9 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting
 clear, legible and uniform; yellow pigment used for correct-
 ions; slightly moth-eaten; complete.

The Upaniṣad belongs to the Atharvaveda.

Age — Not very old.

Begins — fol. 1^a

॥ श्रीगणेशगुरवे नमः ॥

ॐ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः etc,

Ends — fol. 2^a

अमात्रश्चतुर्थो व्यवहार्यः प्रपंचोपशमः शिवोद्दैत एवमोक्षार आत्मैव संवि-
शत्यात्मनात्मानं य एवं वेदः ॥
इति मांडूक्योपनिषत्समाप्तः ॥ भद्रं कर्णभिः etc.. upto
ॐ शांतिः शांतिः शांतिः ॥ हरिः ॐ ॥

माण्डूक्योपनिषद्

No. 812

Māṇḍūkyopaniṣad

 37

 1891-95

Size — 9½ in. by 4½ in.

Extent — 1 leaf; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in single red lines; complete.

Begins — fol. 1^a

श्रीगणेशाय नमः ।
भद्रं कर्णभिः । स्वस्ति न इंद्रो । ॐ शांतिः ३ ।
ओमित्येतदक्षरमिदं सर्वं तस्योपब्याख्यानं भूतं भवद्विष्यदिति सर्वमी-
कार एव etc.

Ends — fol. 1^b

अमात्रश्चतुर्थोऽव्यवहार्यः प्रपंचोपशमः शिवोद्दैत एवमोक्षार आत्मैव
संविशत्यात्मनात्मानं य एवं वेदः ॥
इति मांडूक्योपनिषत्समाप्ता ॥ छ ॥ छ ॥

माण्डूक्योपनिषद्

No. 813

Māṇḍūkyopaniṣad

---

 27 (12)

 1895-98

Size — 10½ in. by 5½ in.

Extent — 21^a to 22^b leaves; 12 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 27 (1) / 1895-98 Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 21^a

ॐ ॐ ॐ मित्येतदक्षरमिदं सर्वं तस्योपब्याख्यानं भूतं भव्यं भविष्य-
दिति सर्वमोक्षार एव etc.

Ends — fol. 22^b

ॐ कारो विदितो येन स मुनिनेतरो जनः स मुनिनेतरो जन इति
इत्यथर्ववेदे मांडुक्योपनिषत्समाप्ता द्वादशा १२ प्रथमं प्रकरणं समाप्तं ॥ १ ॥

माण्डुक्योपनिषद्

No. 814

Māṇḍūkyopaniṣad

2 (12)
1891-95

Size — $10\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{3}{4}$ in.

Extent — 36^a to 39^b leaves; 7 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — See No. 2 (1) / 1891-95 Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 36^a

ॐ मित्येतदक्षरमिदं सर्वं तस्योपब्याख्यानं भूतं भवद् भविष्यदिति सर्व-
मोक्षार एव etc.

Ends — fol. 39^b

अमात्रोनंतमात्रश्च द्वैतस्योपशमः शिवः ।
ॐ कारो विदितो येन स मुनिनेतरो जनः स मुनिनेतरो जन इति ॥
इत्यथर्ववेदे मांडुक्योपनिषत् द्वादशी समाप्ताः ॥
प्रथमं प्रकरणं समाप्तं ॥

माण्डुक्योपनिषद्

No. 815

Māṇḍūkyopaniṣad

133 (12)
1880-81

Size — $8\frac{1}{4}$ in. by $4\frac{3}{4}$ in.

Extent — 41^a to 44^b leaves; 10 lines to a page; 20-22 letters to a line.

Description — See No. 133 (1) / 1880-81 Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 41^a

ॐ मित्येतदक्षरमिदं सर्वं तस्योपब्याख्यानं भूतं भव्यं भविष्यदिति
सर्वमोक्षार एव etc.

Ends — fol. 44^b

अमात्रोनंतमात्रश्च द्वैतस्योपशमः शिवा ।
 ॐ कारो विदितो येन स मुनिर्नेतरो जनः स मुनिर्नेतरो जन इति ॥७॥
 इत्यथर्ववेदे माण्डूक्योपनिषद् द्वादशमः समाप्तः ॥१३॥
 प्रथमं प्रकरणं समाप्तं ॥

माण्डूक्योपनिषद्

No. 816

Māṇḍūkyopaniṣad

1(12)
A 1883-84Size — 10 $\frac{3}{4}$ in. by 5 $\frac{1}{2}$ in.Extent — 19^b to 21^b leaves; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — See No. 1 (1) / A 1883-84 Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 19^b

ॐ ॐ ॐ मित्येतदक्षरमिदं सर्वं तस्योपब्याख्यानं भूतं भव्यं भविष्यदिति
 सर्वोक्तारं एव यज्ञान्यत्रिकालातीतं तदप्योक्तारं एव सर्वं द्येतद्वह्यं etc.

Ends — fol. 21^b

सर्वव्यापिनमोक्तारं मत्वा धीरो न शोचति

अमात्रोनंतमात्रश्च द्वैतस्योपशमः शिवः

ॐ कारो विदितो येन स मुनिर्नेतरो जनः स मुनिर्नेतरो जन इति ७
 इथर्वं माण्डूक्योपनिषदत्समाप्ता द्वादशा १३

माण्डूक्योपनिषद्

No. 817

Māṇḍūkyopaniṣad

328 (13)
1883-84Size — 9 $\frac{1}{2}$ in. by 4 $\frac{1}{2}$ in.Extent — 33^a to 36^a leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — See No. 328 (1) / 1883-84 Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 33^a

ॐ मित्येतदक्षरमिदं सर्वं तस्योपब्याख्यानं भूतं भव्यं भविष्यदिति सर्व-
 मोक्तारं एव etc.

Ends — fol. 36^a

अमात्रोनंतमात्रश्च द्वैतस्योपशमः शिवः
 ॐ कारो विदितो येन स मुनिर्नेतरो जन इति ७ ॥
 इत्यर्थर्ववेदे मांडुक्योपनिषद् द्वादशः समाप्तः ॥
 प्रथमं प्रकरणं समाप्तं ।

माण्डुक्योपनिषद्

No. 818

Māṇḍūkyopaniṣad

62

Viśrāma (i)

Size — 9½ in. by 4 in.

Extent — 7 leaves; 5 lines to a page; 22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; complete.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणपतये नमः ॥
 भद्रं कर्णं० ॐ शांतिः ॥ ३ ॥
 ॐ मित्येतद्क्षरमिद् ९ सर्वं तस्योपब्याख्यानं भूतं भवद्विष्वदिति सर्व-
 मोंकार एव etc.

Ends — fol. 7^b

अमात्रोनंतमात्रश्च द्वैतस्योपशमः शिवः ॥
 ॐ कारो विदितो येन स मुनिर्नेतरो जनः ॥ ६ ॥
 इत्यर्थर्वणशिखायां मांडुक्योपनिषद्समाप्ता ॥ अथर्वणवेदस्य ॥
 मांडुक्योपनिषदं समाप्तं ॥

माण्डुक्योपनिषद्

No. 819

Māṇḍūkyopaniṣad

15 (6)

1884-86

Size — 11½ in. by 5½ in.

Extent — 26^b to 27^b leaves; 9 lines to page; 30-32 letters to a line.

Description — See No. 15 (1) / 1884-86 Īśavāsyopaniṣad (Vol. I, p. II, p. 95)

Begins — fol. 26^b

ॐ मित्येतदक्षरमिदं सर्वं तस्योपब्याख्यानं भूतं भवद्विष्वदिति सर्वमोँकार एव etc.

Ends — fol. 27^b

अमात्रश्चतुर्थोऽव्यवहार्यः प्रपञ्चोपशमः शिवोऽद्वैत एवमोँकार आत्मैव संविशत्यात्मानं य एवं वेद ४
माण्डूक्योपनिषत्समाप्ताः ॥

माण्डूक्योपनिषद्

No. 820

Māṇḍūkyopaniṣad

490 (2)
1882-83

Size — 8 $\frac{3}{8}$ in. by 4 in.

Extent — 1^a to 4^b leaves; 8 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; yellow pigment used for corrections; complete.

Age — Modern copy.

Begins — fol. 1^a

श्रीरस्तु ॥ ॐ मित्येतदक्षरमिदं सर्वं तस्योपब्याख्यानं भूतं भवद्विष्वदिति सर्वमोँकार एव । etc.

Ends — fol. 4^b

सर्वव्यापिनमोँकारं मत्वा धीरो न शोचति ॥
अमात्रोनंतमात्रश्च द्वैतस्योपशमः शिवः ॥
ॐ कारो विदितो येन स मुनिर्नेतरो जनः ॥
स मुनिर्नेतरो जन इति ॥
इति माण्डूक्योपनिषत्समाप्तं ॥ ४ ॥
श्रीवेदव्यासाय नमः ॥ श्रीरस्तु ॥

माण्डूक्योपनिषद्
(प्रथम प्रकरण)

No. 821

Size — 9 $\frac{1}{2}$ in. by 4 $\frac{1}{16}$ in.

Māṇḍūkyopaniṣad
(1st Prakaraṇa)

42 (12)
1892-95

Extent — 27^b to 34^b leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 42 (1) / 1892-95 Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 27^b

ॐ अथास्य पुरुषस्य चत्वारि स्थानानि भवन्ति नाभिहृदयकंठमूर्द्धेति
तत्र चतुःपादं ब्रह्म विभाति । etc.

Ends — fol. 34^b

अमात्रोनंतमात्रश्च प्रपञ्चोपशमः शिवः ।
ॐ कारो विदितो येन स मुनिनेतरो जनः ।
स मुनिनेतरो जन इति ।
इति माण्डूक्योपनिषदत्वाख्याने प्रथमप्रकरणं ॥

माण्डूक्योपनिषद्
(प्रथम प्रकरण)

No. 822

Māṇḍūkyopaniṣad
(1st Prakaraṇa)

1 (9)
1907-15

Size — 9½ in. by 4 in.

Extent — 23^b to 26^b leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 1 (1) / 1907-15 Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 23^b

ॐ मित्येतद्क्षरमिदं सर्वं तस्योपन्याख्यानं भूतं भवन्नविष्यदिति सर्वं ॐकार
एव यच्चान्यत् त्रिकालातीतं तदप्योक्तार एव etc.

Ends — fol. 26^b

ॐकारो विदितो येन स मुनिनेतरोजनः स मुनिनेतरो जन इति ९ ॥
इति माण्डूक्योपनिषदि प्रथमं प्रकरणं ॥ १० ॥

माण्डूक्योपनिषद्

No. 823

Māṇḍūkyopaniṣad

(8) 8
1899-1915

Size — 7¾ in. by 4½ in.

Extent — 19^b to 20^b leaves; 11-12 lines to a page; 30-32 letters to a line,

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; complete.

Begins — fol. 19^b

ओमित्येतदक्षरमिदं सर्वं तस्योपब्याख्यानं etc.

Ends — fol. 20^b

एवमोक्तार आत्मैव संविशत्यात्मनात्मानं य एवं वेद ॥ ४ ॥
इति मांडूकोपनिषद् ॥

माण्डूक्योपनिषद्
with टिप्पणी

No. 824

Māṇḍukyopaniṣad
with Tippṇī

227 (6)
1882-83

Size — 13½ in. by 6½ in.

Extent — 15^a to 15^b leaves; 11 lines to a page; 45 letters to a line.
(Text) 8 lines to a page; 65 letters to a line (Comm)

Description — See No. 227 (1) / 1882-83; Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. II, pp. 109-110)

Begins — (Text) fol. 15^a

ॐ मित्येतदक्षरमिद॑ सर्वं तस्योपब्याख्यानं भूतभवद्विष्यदिति सर्वमोक्तार एव etc.

Begins — (Comm) fol. 15^a

ॐ मित्येतदक्षरं इदं सर्वमिति यदिदं अर्थजातमभिधेयभूतं तस्याभिधानाव्यतिरेकादभिधानस्य चोंकाराव्यतिरेकादोंकार एवेदं सर्वं परं च ब्रह्माभिधानाभिधेयोपायपूर्वकमेवोपगम्यत इत्योंकार एव etc.

Ends — (Text) fol. 15^b

अमात्रश्रुथोऽव्यवहार्यः प्रपंचोपशमः शिवोऽद्वैतएवमोक्तार आत्मैव संविशत्यात्मानं य एवं वेद ४ मांडूक्योपनिषत्समाप्ता ॥

Ends — (Comm.) fol. 15^b

अमात्रो मात्रा यस्य नास्ति स ओंकारस्तुरीय आत्मैव केवलोऽभिधानाभिधेययोरूपयोर्वाङ्मनसयो क्षीणत्वादव्यवहार्यः स्वेन स्वं पारमर्थिकं आत्मानं ॥
मांडूकोप ० समाप्तम् ॥

माण्डूक्योपनिषदीपिका

No. 825

Size — $10\frac{11}{16}$ in. $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 91^a to 234^b leaves ; 9–10 lines to a page ; 35 letters to a line.

Description — See No. 233 (1) / 1882–83; Muṇḍakopaniṣaddīpikā ; fol. 135 missing and fol. no. 152 repeated.

Author — Nārāyaṇa.

Begins — fol. 1^a

॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥
 नारायणपद्मद्वपारायणपरायणः ॥
 नरं नारायणं नत्वा नरो नारायणभिधः ॥ १ ॥
 गौडपादवराचार्यान् नत्वा श्रीशंकरप्रभून् ॥
 आनंदज्ञानयत्यादीन्कुरुते सारसंग्रहम् ॥ २ ॥
 माण्डूक्यस्योपनिषदो गौडपादीयभाष्ययोः ॥
 तद्ब्याख्यायाश्च संशेपाद्वालब्युत्पत्तिसिद्धये ॥ ३ ॥
 ॐ मित्रेतदक्षरमिदं संवर्भित्याद्या माण्डूक्योपनिषच्चतुःखंडा । तां खंडशः
 पठित्वा नैते श्लोका भवंतीति चतुः पर्यायैः गौडपादाचार्या नारायणानुग्र-
 हेण श्लोकरचनया व्याचक्षिरे । etc.

fol. 137^a नारायणेन रचिता शंकरोक्तयुपजीविना ।

अस्पष्टपदवाक्यानामाद्यप्रकृतिदीपिकाः ॥ श्रीचरणेभ्यो नमः ॥

fol. 157^a नारायणेन रचिता शंकरोक्तयुपजीविना ॥

अस्पष्टपदवाक्यानां वैतश्याख्ये प्रदीपिका

fol. 194^b नारायणेन रचिता शंकरोक्तयुपजीविना ॥

पदवाक्यार्थभावार्थदीपिकाऽस्पर्शयोगगा ॥

इति श्रीनाथात्मजभट्टरत्नाकरसूनुभट्टनारायणविरचिता अद्वैताख्यप्रकरणे
 अस्पर्शयोगे दीपिका ॥ श्री ॥ ४ ॥

Ends — fol. 234^b

भाष्यकारोक्तयुक्तिः

आनंदज्ञानभावोक्तरूपजीव्यकृतापरं

गरुडस्कंधसंलग्नः टिटिभोटिधं तरेदपि

क्षंतव्यं सुविद्यो धाष्टयं ब्रह्मविद्येभ्यो नमो नमः

नारायणेन रचिता शंकरोक्तयुपजीविना ॥

पदवाक्यार्थतात्पर्यतात्पर्यव्याख्या ह्यालातशांतिगा ।

इति श्रीनाथात्मजभट्टश्रीरत्नाकरसूनुना भट्टनारायणेन विरचिता इलात-

शांतिप्रकरणदीपिका ।

Māṇḍūkyopaniṣaddīpikā

233 (12)

1882-83

कृष्णदेव नमस्तुभ्यं वृदावनाविहारिणे
त्रिभंगीलितांगाय मुरलीस्वांतहारिणे ॥
श्रीकृष्णदेवाय नमः ॥

Reference — (1) MSS. — A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :-
i, 447b; iii, 97a

माण्डूक्योपनिषद्
with भाष्य

No. 826

Māṇḍūkyopaniṣad
with Bhāṣya

34
A 1881-82

Size — 10½ in. by 5½ in.

Extent — 11 leaves ; 15 lines to a page ; 40 letters to a line.

Description — Country paper ; Devanāgarī characters ; handwriting clear, legible and uniform ; text in the middle, with the commentary above and below it ; folios numbered in both margins ; the Ms contains both text and commentary and also the first Prakaraṇa.

Age — Not old.

Author of Comm. — Śaṅkarācārya.

Begins — (Text) fol. 1^a

ॐ भित्येतदक्षरमिदं etc.

Begins — (Comm) fol. 1^a

श्री गणेशाय नमः ॥ श्री परमेश्वराय नमः ॥ अथ माण्डूक्यउपनिषद्-
भाष्यप्रारंभः ॥ श्रीगौडपादाचार्यस्य नारायणप्रसादतः प्रतिपञ्चान्माण्डूक्यो-
पनिषदर्थाविष्करणपरान् श्लोकानानाचार्यप्रणीतान्ब्याख्यासूर्भगवान् भाष्यकारः हृति
आनंदगिराटीकायां ॥ अथ भाष्यप्रारंभः ॥ प्रज्ञानांशुप्रतानैः etc.

Ends — (text) fol. 11^b

अमात्रोनन्तमात्रश्च द्वैतस्योपशमः शिवः ॥
ॐकारो विदितो येन स मुनिर्नेतरो जनः ॥ २१

Ends — (comm.) fol. 11^b

ॐकारो यथा ब्याख्यातो विदितो येन स परमार्थतत्त्वस्य मननान्मुनिः
नेतरो जनः शास्त्रविदपीत्यर्थः ॥ ॥ हृति माण्डूक्योपनिषदि वार्तिके प्रथमं प्रकरणं
समाप्तं ॥

इति श्रीगोविंदभगवत्पूज्यपादशिष्यपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकरा-
चार्यभगवत् आगमशास्त्रविवरणे प्रथमं प्रकरणं समाप्ती(सि)मगमत् ॥ हास्तक्षर
वेणिमाधव चिंतामण जोशी वोसोरीकर ॥

माण्डुकोपनिषद्भाष्य

No. 827

Māṇḍukopaniṣadbhāṣya

35

A 1881-82

Size — 9½ in. by 4½ in.

Extent — 26 leaves; 8 lines to a page; 25-30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; right hand edges extremely moth-eaten; the first Prakaraṇa complete.

Age — Śaka 1745.

Author — Śāmkarācārya.

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीवेदपुरुषाय नमः ॥
प्रज्ञानांशुप्रतानैः स्थिरचरनिकरब्यापि भिर्ब्याप्य लोकान्
भुज्ज्वा भोगान् छविष्टान् पुनरपि धिषणोऽन्नसितान्कामजन्यान् ॥
पीत्वा सर्वान्विशेषान्स्वपिति मधुरभुझमायया भोजायन्नो
माया संख्या तुरीयं परममृतमजं ब्रह्म यत्तन्नमोस्मि ॥ १ ॥
यो विश्वात्मा विधिजविषयान्प्राश्य भोगान्स्थविष्टा-
न्पश्चाच्चान्यान्स्वमतिविभवान्ज्योतिषा स्वेन सूक्ष्मान् ॥
सर्वानेतान्पुनरपि शनैः स्वात्मनि स्थापयित्वा
हित्वा सर्वान्विशेषान्विवगतगुणगणः पात्वसौ नस्तुरीयः ॥ २ ॥
ॐ मिल्येतदक्षरमिदं सर्वं तस्योपब्याख्यानं । वेदांतार्थसारसंग्रहभूतमिदं
प्रकरणचतुष्टयमोमिल्येतदक्षरमिल्याद्यारभ्यते ॥ etc.

Ends — fol. 26^a

सर्वद्वैतोपशमत्वादेव शिवः अङ्कारो यथाब्याख्यातो विदितो येन स
परमार्थतत्त्वस्य मननान्मुनिः । नेतरो जनः शास्त्रविदपीत्यर्थः ॥ इति श्री-
गोविंदभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य शंकरभगवतः कृता
आगमशास्त्रविवरणे प्रथमं प्रकरणं मांडुक्यब्याख्यानं समाप्तं ॥ श्रीसूर्यनारायणार्पण-

मस्तु ॥ शके १७४५ सुभानुनामसंवत्सरे चैत्र अधिकमासि सौम्यवासरे पोर्णिमा-
यां समाप्तं ॥

लाटकरोपनामरंगभटात्मजः द्विराजेन लि (खि) वं ॥
परोपकाराथं ॥
तैलाद्रक्षेत् etc ..... मम दोषो न विद्यते ॥
श्रीशाकंभरीदेवतार्पणमस्तु ॥

माण्डूक्योपनिषद्
with टीका

No. 828

Māṇḍūkyopaniṣad
with Commentary

310 (1)
1899-1915

Size — 11 in. by 4½ in.

Extent — 12 leaves; 10-12 lines to a page; 22-25 letters to a line (Text)
45-50 letters to a line. (Comm.)

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in single black lines; text in the middle with the commentary above and below it; folios moth-eaten; the Ms contains Māṇḍūkyopaniṣad, Kenopaniṣad, Kaṭhopaniṣad and Chāndogyopaniṣad with commentary; separate pagination for each Upaniṣad; complete.

Age — Appears to be old.

Author of Comm. — Rāghavendra.

Begins — (Text) fol. 1a

हरिः ॐ् ॥ ॐ् मित्येतदक्षरं इदं तस्योपब्याख्यानं भूतं भवत् भविष्य-
दिति सर्वमोक्षार एव etc,

Begins — (Comm.) fol. 1a

श्रो व्यासदेवाय नमः ॥
समस्तगुणपूर्णाय दोषदूराय विष्णवे ॥
नम श्रीप्राणनाथाय विश्वादिचतुरात्मने ॥ १ ॥

अस्या उपनिषदो मंडूकरूपी वरूपा ऋषिः चतुरूपी हरिदेवता । केषां
चिच्छंदोबद्धानामक्षरप्रणनयानुष्टुप्छंदस्त्वं ज्ञेयम् । etc.

Ends — (Text) fol. 12^a

अमात्रोनंतमात्रश्च द्वैतस्योपशमः शिवः ॥

ॐ कारो विदितो येन स मुनिर्नेतरो जन स मुनिर्नेतरो जनः ७ ॥ खंडः ४ इति मांडूकोपनिषद् ॥

Ends — (Comm.) fol. 12^a

ॐकारः ओमित्याक्रीयमाणः येन विदितो ज्ञातः स मुनिः मननशीलः
नेतर इति द्विसूक्तिः उक्तसर्वप्रसेयावधारणार्था ॥ ७ खंडः ४
प्रपावप्रतिपाद्याय चतुर्मूर्तिस्वरूपिणे ॥
नमः श्रीप्राणनाथाय भक्ताभीष्टप्रदायिने ॥
इति मांडूकोपनिषदर्थनां संग्रहोन्नयः ॥
राघवेन्द्रकृतस्तेन प्रीयतां कमलापतिः ॥ २ ॥
समाप्तेयमुपनिषद्

माध्यंदिनारण्यकव्याख्या

Mādhyamdināraṇyakavyākhyā

No. 829

(11)

A 1883-84

Size — 12½ in. by 5½ in.

Extent — 54 leaves ; 13 lines to a page; 40-42 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines and edges in single; folios numbered in both margins; yellow pigment occasionally used for corrections.

The Ms contains only two Adhyāyas.

Age — Saṁvat 1896.

Author — Not mentioned.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नमो ब्रह्मादिभ्यो ब्रह्मविद्यासंप्रदायकर्तृभ्यो वंश-
कृपिभ्यो नमो गुरुभ्यः ॥ द्रव्या ह प्राजापत्या ॥ द्रव्येवमाद्या षडध्यायी माध्य-
दिनीयब्राह्मणोपनिषत्स्या इयमल्पग्रंथात्रृत्तिरारभ्यते ॥ उपनिषद्छदेन मुख्य-
या वृत्ता ब्रह्मविद्यैव वाच्या ॥

Ends — fol. 54^a

आग्निवेद्यः सैतवादाचार्यादिधीतवान् ॥ २१ ॥

आग्नेयो मांटेरधीतवान् परम(से)ष्ठी विराट् ब्रह्मणो हिरण्यगर्भादधी-
तवान् हिरण्यगर्भः स्वयं प्रतिभातवेद् इति तत् आचार्यपरंपरा नास्ति यत्पुनर्वैष्ण-

वेदाख्यं तत्स्वयंभु नित्यं तस्मै ब्रह्मणे स्वयंभुवे वेदरूपेणावस्थिताय नमो
बाङ्गनकायकृतः प्रकटीभावो भवत्वित्यर्थः ॥ २२ ॥ इति माध्यंदिनारण्यक-
व्याख्यायां द्वितीयप्रपाठकस्य पञ्चमं ब्राह्मणं द्वितीयोध्यायः ॥ ३ ॥

शुभं भवतु ॥ १ ॥ मिती कार्त्तिक कृष्ण ९ ब्रुधवासरे संवत् १८९६.

मुक्तिकोपनिषद्

No. 830

Muktikopaniṣad

487 (108)
1882-83

Size — 9 $\frac{3}{8}$ in. by 5 $\frac{13}{16}$ in.

Extent — 1^b to 6^a leaves; 15 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1899-1915 Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 88)

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्राय नमः ॥

ओं पूर्णमद इति शांतिः ॥

अयोध्यानगरे रम्ये रत्नमंठपमध्यमे ।

सीताभरतसाँमित्रिशत्रुघ्नैस्समन्वितं ।

सनकाद्यसुनिगणैर्वसिष्ठाद्यैः शुकादिभिः ।

अन्यैर्भागवतैश्वापि स्तूयमानमहर्निशं etc.

Ends — fol. 6^a

तदेतद्वचाभ्युक्तं । तद्विष्णोः परमं पदं सदा पश्यन्ति सूर्यः । दिवीव
चक्षुराततं ॥ तद्विप्रासो विपन्यवो जागृतांससमिंधते । विष्णोर्यत्परमं पदं । ओं
सत्यमित्युपनिषद् ॥ ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
मुक्तिकोपनिषत्समाप्ता ॥ ४ ॥ श्री ॥

मुण्डकोपनिषद्

No. 831

Muṇḍakopaniṣad

10 (1)
1882-83

Size — 10 $\frac{3}{8}$ in. by 6 $\frac{3}{8}$ in.

Extent — 1^b to 4^b leaves; 12 lines to a page; 32-35 letters to a line,

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, legible, correct and beautiful; borders ruled in double red lines, marginal additions and corrections; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right hand margins; white chalk also used for corrections; The Ms. contains in all 46 upaniṣads a list of which is given below :

1	Muṇḍakopaniṣad	1 ^b to 4 ^b
2	Praśnopaniṣad	5 ^a to 8 ^b
3	Brahmavidyopaniṣad	9 ^a to 9 ^b
4	Kṣurikopaniṣad	9 ^b to 10 ^a
5	Cūlikopaniṣad	10 ^a to 11 ^a
6	Atharvaśiraupaniṣad	11 ^a to 14 ^b
7	Atharvaśikhopaniṣad	14 ^b to 15 ^a
8	Garbhopaniṣad	15 ^b to 16 ^b
9	Mahopaniṣad	16 ^b to 17 ^b
10	Brahmopaniṣad	17 ^b to 19 ^b
11	Prāṇāgnihotropaniṣad	19 ^b to 21 ^a
12	Māṇḍukyopaniṣad	21 ^a to 23 ^a
13	Vaitathyaprakaraṇa	23 ^a to 24 ^a
14	Advaitaprakaraṇa	24 ^a to 26 ^a
15	Alātaśāntiprakaraṇa	26 ^a to 29 ^b
16	Nīlarudropaniṣad	29 ^b to 30 ^b
17	Nādabindūpaniṣad	30 ^b to 31 ^a
18	Brahmabindūpaniṣad	31 ^a to 32 ^a
19	Amṛtabindūpaniṣad	32 ^a to 33 ^b
20	Dhyānabindūpaniṣad	33 ^b to 34 ^b
21	Tejobindūpaniṣad	34 ^b to 35 ^a
22	Yogaśikhopaniṣad	35 ^a to 35 ^b
23	Yogatattvopaniṣad	35 ^b to 36 ^a
24	Saṁnyāsopaniṣad	36 ^a to 37 ^a
25	Āruṇeyopaniṣad	37 ^a to 38 ^a
26	Kaṭhaśrutupaniṣad	38 ^a to 39 ^b
27	Piṇḍopaniṣad	39 ^b to 40 ^a
28	Ātmopaniṣad	40 ^a to 40 ^b
29	Atharvaṇatāpaniyopaniṣad	40 ^b to 42 ^b
	1st upaniṣad	
30	,, 2nd upaniṣad	42 ^b to 45 ^a

31	Atharvaṇatāpanīyopaniad	45 ^a to 45 ^b
	3rd Upaniṣad	
32	,, 4th Upaniṣad	45 ^b to 47 ^a
33	,, 5th Upaniṣad	47 ^a to 49 ^a
34	Nṛsiṁhottaratāpanīyopaniṣad	49 ^a to 57 ^b
35	Atharvavallyupaniṣad	57 ^b to 63 ^a
36	Keneśitopaniṣad	63 ^a to 64 ^a
37	Nārāyaṇopaniṣad	64 ^a to 64 ^b
38	Mahānārāyaṇopaniṣad	64 ^b to 74 ^a
39	Sarvopaniṣatśāra	74 ^b to 75 ^b
40	Hamsopaniṣad	75 ^b to 76 ^b
41	Paramahamsopaniṣad	76 ^b to 77 ^a
42	Śikṣopaniṣad	77 ^b to 80 ^a
43	Ānandabrahmavallyupaniṣad	80 ^a to 82 ^b
44	Bṛhmaṇvallyupaniṣad	82 ^b to 84 ^a
45	Gāruḍopaniṣad	84 ^a to 84 ^b
46	Kālāgnirudropaniṣad	84 ^b to 85 ^a

Age — Saṁvat 1740.

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय सच्चिदात्मने नमः ॥ ॐ ॥
ब्रह्म देवानां प्रथमः संबभूव विश्वस्य कर्त्ता भुवनस्य गोप्ता ।
स ब्रह्मविद्यां सर्वविद्याप्रतिष्ठामर्थर्वाय ज्येष्ठपुत्राय प्राह ॥ etc.

Ends — fol. 4^b

तदेतद्वचाभ्युक्तं ।
क्रियावंतः श्रोत्रिया ब्रह्मनिष्ठा स्वयं जुवहत् एकर्षिष्य श्रद्धयंतः ।
तेपामेवैतां ब्रह्मविद्यां वदेत शिरोव्रतं विधिवद्यैस्तु चीर्ण ।।
तदेतत्सत्यमृषिरंगिराः पुरोवाच नैतद्चीर्णवतोधीते । नमः परमर्षिभ्यो नमः
परमर्षिभ्यः ॥ ४ ॥
इति मुण्डकोपनिषत्समाप्तः ॥ १ ॥

मुण्डकोपनिषद्

No. 832

Size — 9½ in. by 5½ in.

Extent — 1^b to 6^b leaves; 11 lines to a page; 25 letters to a line,
13 [Upaniṣads]

Muṇḍakopaniṣad

18 (1)

1916-18

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear, legible and uniform; the Ms. contains the following 9 Upaniṣads in all, having separate pagination for each.

1	Muṇḍakopaniṣad	1 ^b to 6 ^b
2	Kaṭhopaniṣad	1 ^b to 9 ^b
3	Praṇavopaniṣad	1 ^b to 2 ^b
4	Brahmopaniṣad	1 ^b to 3 ^a
5	Kenopaniṣad	1 ^b to 3 ^b
6	Aitareyopaniṣad	1 ^b to 4 ^b
7	Amṛtabindūpaniṣad	1 ^b to 3 ^a
8	Kaivalyopaniṣad	1 ^b to 3 ^b
9	Haṁsopaniṣad	1 ^b to 3 ^a

Age — Not very old.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ भद्रं कर्णेभिः श्रृणुयाम देवा भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः etc.

Ends — fol. 6^b

तदेतत्सत्यमृपिरंगिराः पुरोवाच नैतदचीर्णवतोधीते ॥

नमः परमर्थिभ्यो नमः परमर्थिभ्यः ॥

इति तृतीयमुङ्डकं समाप्तं ॥ श्रीवेदपुरुषार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

— — —

मुण्डकोपनिषद्

No. 833

Muṇḍakopaniṣad

1 (1)
1907-15

Size — 9½ in. by 4 in.

Extent — 1^b to 7^a leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राः; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right hand margins; edges slightly worn out; the Ms. contains a list of 52 Upaniṣads belonging to the Atharvaveda, in the beginning.

The following Upaniṣads are found in this Ms.

1. Muṇḍakopaniṣad	1 ^b to 7 ^a
2. Praśnopaniṣad	7 ^a to 13 ^a
3. Brahmavidyopaniṣad	13 ^b to 14 ^a
4. Kṣurikopaniṣad	14 ^b to 15 ^b
5. Cūlikopaniṣad	16 ^a to 17 ^a
6. Garbhopaniṣad	17 ^a to 19 ^b
7. Mahopaniṣad	19 ^b to 21 ^a
8. Prāṇāgnihotropaniṣad	21 ^a to 23 ^b
9. Māṇḍūkyopaniṣad (1st Prak.)	23 ^b to 26 ^b
10. Vaitathyākhyaprakaraṇa	26 ^b to 28 ^b
11. Advaitākhyaprakaraṇa	28 ^b to 31 ^b
12. Alātaśāntākhyaprakaraṇa	31 ^b to 37 ^a
13. Nīlarudropaniṣad	37 ^a to 39 ^a
14. Nādabindūpaniṣad	39 ^b to 40 ^b
15. Brahmabindūpaniṣad	40 ^b to 42 ^a
16. Dhyānabindūpaniṣad	42 ^a to 43 ^a
17. Tejobindūpaniṣad	43 ^a to 44 ^a
18. Yogaśikhopaniṣad	44 ^a to 44 ^b
19. Yogatattvopaniṣad	44 ^b to 45 ^a
20. Saṃnyāsopaniṣad	45 ^a to 46 ^b
21. Āruṇeyopaniṣad	46 ^b to 48 ^a
22. Kaṭhaśrutirupaniṣad	48 ^a to 50 ^a
23. Piṇḍopaniṣad	50 ^a to 50 ^b
24. Ātmopaniṣad	50 ^b to 51 ^a

Age — Appears to be old.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नमो ब्रह्मवेदाय नमः ॥
शौनकीशाखोक्तमुपनीषद् लिख्यते ॥
॥ ॐ ब्रह्मा देवानां प्रथमः संबभूव etc.

Ends — fol. 7^a

तदेवत्सत्यमृपिरंगिराः पुरोवाच नैतदचीर्णवतोधीते नमः परमऋषिभ्यो
नमः परमऋषिभ्यः ॥ ३ ॥ तृतीयं मुङ्डकं ॥ इति सुङ्गोपनिषत्समाप्तः ॥ १ ॥

मुण्डकोपनिषद्

No. 834

Muṇḍakopaniṣad

8 (6)

1899-1915

Size — 7 $\frac{3}{4}$ in. by 4 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 11^a to 15^a leaves; 11-12 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; slightly moth-eaten; yellow pigment used for correction; complete.

Begins — fol. 11^a

हरिः ॐ ब्रह्मा देवानां प्रथमः संबभूत विश्वस्ये कर्ता भुवनस्य गोप्ता etc.

Ends — fol. 15^a

तदेतत्सत्यमृषिरंगिरा पुरोवाच नैतदचीर्णवतोधीते नमः परमऋषिभ्यो
नमः परमऋषिभ्यः ॥

तृतीयं मुण्डकं ॥ इत्यर्थवेदे शौनकीयशाखाथां मुण्डकोपनिषत्समाप्तं

मुण्डकोपनिषद्

No. 835

Muṇḍakopaniṣad

17

1884-87

Size — 8 $\frac{3}{4}$ in. by 4 $\frac{1}{16}$ in.

Extent — 8 leaves; 9 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in triple black lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right hand margins; complete.

Age — Does not appear to be old.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ भद्रं कर्णेभिः । स्वस्ति न इद्रः संबभूत विश्वस्य कर्ता भुवनस्य गोप्ता
स ब्रह्मविद्यां सर्वविद्या प्रतिष्ठामर्थर्वाय ज्येष्ठपुत्राय प्राह ॥ etc.

Ends — fol. 8^a

तदेत्सत्यमृषिरंगिराः पुरोवाच । नैतद्वीर्णव्रतोधीते ॥ नमः परमर्षिभ्यो
नमः परमर्षिभ्यः ॥
इत्यथर्ववेदे सुंडकोपनिषदि तृतीयसुंडकं समाप्तं ॥
अथर्ववेदे श्रीरस्तु ॥ शुभं मस्तु ॥ स्वाति पुरुषोत्तमाश्रमाश्रमः कल्याणमस्तु ॥

मुण्डकोपनिषद्

No. 836

Size — 8 $\frac{3}{8}$ in. by 4 $\frac{1}{16}$ in.

Extent — 7 leaves; 9 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters;
handwriting clear, legible and uniform; yellow pigment used
for corrections; complete.

The Upaniṣad belongs to the Atharvaveda.

Age — A modern copy.

Begins — fol. 1^a

भद्रं० ॥ ब्रह्मादेवानां प्रथमः संबभूव विश्वस्य कर्ता भुवनस्य गोप्ता ॥
स ब्रह्मविद्यापतिष्ठामथर्वाय ज्येष्ठपुत्राय प्राह ॥

Ends — fol. 7^b

तदेत्सत्यमृषिरंगिराः पुरोवाच नैतद्वीर्णव्रतोधीते ॥ नमः परमऋषिभ्यो
नमः परमऋषिभ्यः ॥ ॥ ५ ॥
इति आथर्वणोपनिषत्समाप्ता ॥ इति श्रीवेदव्यासाय नमः ॥

मुण्डकोपनिषद्

No. 837

Size — 10 $\frac{1}{2}$ in. by 5 $\frac{1}{8}$ in.

Extent — 1^b to 4^b leaves; 12 lines to a page; 35 letters to a line.

Muṇḍakopaniṣad

27 (1)
1895-98

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear and fairly correct; folios numbered in both margins; yellow pigment used for corrections; red pigment used for marking the ends of Upaniṣads. The Ms. contains in all 52 Upaniṣads belonging to Atharvaveda, a list of which is given below :

1. Muṇḍakopaniṣad	1 ^b	27. Piṇḍopaniṣad	39 ^a
2. Praśnopaniṣad	5 ^a	28. Ātmopaniṣad	39 ^b
3. Brahmavidyopaniṣad	9 ^a	29. Nr̥siṁhapūrvatāpaniyā I	40 ^a
4. Kṣurikopaniṣad	9 ^b	30. Do II	42 ^a
5. Cūlikopaniṣad	10 ^b	31. Do III	44 ^a
6. Atharvaśiropaniṣad	11 ^a	32. Do IV	44 ^b
7. Atharvaśikhopaniṣad	14 ^b	33. Do V	46 ^b
8. Garbhopaniṣad	15 ^b	34. Nr̥siṁhottaratāpaniyā containing 9	
9. Mahopaniṣad	17 ^a	Khaṇḍas	48 ^a
10. Brahmopaniṣad	18 ^a	35. Kaṭhavalli Pūrvā	56 ^a
11. Prāṇagnihotropaniṣad	19 ^b	36. Do Uttara	59 ^b
12. Māṇḍūkyopaniṣad	21 ^a	37. Keniśatopaniṣad	61 ^a
13. Vaitathyākhyaprakaraṇa	22 ^b	38. Nārāyaṇopaniṣad	62 ^b
14. Advaitākhyaprakaraṇa III	24 ^a	39. Bṛhannārāyanopaniṣad Pūrvā	63 ^b
15. Alātaśāntīkhyaprakaraṇa	26 ^a	40. Do Uttarā	59 ^a
16. Nilarudropaniṣad	29 ^b	41. Sarvopaniṣatsāra	73 ^b
17. Nādabindūpaniṣad	30 ^b	42. Hamsopaniṣad	75 ^a
18. Brahmabindūpaniṣad	31 ^a	43. Paramahaṁsopaniṣad	76 ^a
19. Amṛtabindūpaniṣad	32 ^a	44. Ānandavalli	77 ^a
20. Dhyānabindūpaniṣad	33 ^b	45. Bhṛguvalli	82 ^a
21. Tejobindūpaniṣad	34 ^a	46. Garuḍopaniṣad	83 ^b
22. Yogaśikṣopaniṣad	34 ^b	47. Kālāgnirudropaniṣad	84 ^a
23. Yogatattvopaniṣad	35 ^a	48. Rāmapūrvatāpaniyā	84 ^b
24. Saṁnyāsopaniṣad	35 ^b	49. Rāmottaratāpaniya	88 ^b
25. Araṇyopaniṣad	37 ^a	50. Kaivalyopaniṣad	91 ^b
26. Kaṭhaśrutuyupaniṣad	37 ^b	51. Jābālopaniṣad	93 ^a
		52. Āśramopaniṣad	94 ^b

Begins — fol. 1^b

॥ ॐ नमः सच्चिदानन्दाय नमः ॥

ॐ अथाथर्वणीये उपनिषदस्तथा शाखांतरीयाश्च लिख्यन्ते ॐ ब्रह्मा देवानां प्रथमः संबभूव etc.

Ends — fol. 4^b

तदेतत्सत्यमृपिरंगिराः पुरोवाच नैतद्वचीर्णं व्रतोधीते नमः परमर्पिभ्यो नमः परमर्पिभ्यः । पष्टं सुङ्डकं छ इत्यर्थर्ववेदे सुङ्डकोपनिषत्प्रथमः ॥ १ ॥

सुङ्डकोपनिषद्

No. 838

Muṇḍakopaniṣad

134 (1)

1880-81

Size — 6¹¹₁₆ in. by 3¹¹₁₆ in.

Extent — 1^b to 11^b leaves; 7 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, legible, careful and fairly correct; red ink used to mark the ends of verses and Sections; red pigment used; leaves slightly brittle; edges slightly worn out; folios numbered in both margins; the Ms. contains in all 52 Upaniṣads a list of which is given below —

Each work begins on the folios shown against it.

1. Muṇḍakopaniṣad	1 ^b	13. Vaitathyākhyapra-	
2. Praśnopaniṣad	11 ^b	karaṇopaniṣad	66 ^b
3. Brahmavidyopaniṣad	23 ^b	14. Advaitākhyapra-	
4. Kṣurikopaniṣad	25 ^a	karanopaniṣad	71 ^a
5. Cūlikopaniṣad	28 ^a	15. Ālātaśāntyākhyapra-	
6. Athaṛvaśiropaniṣad	30 ^b	karanopaniṣad	76 ^b
7. Atharvaśikhopaniṣad	40 ^b	16. Nīlarudrepaniṣad	87 ^b
8. Garbhopaniṣad	42 ^b	17. Nādabindūpaniṣad	90 ^b
9. Mahopaniṣad	49 ^b	18. Brahmabindūpaniṣad	92 ^b
10. Brahmopaniṣad	50 ^b	19. Amṛtabindūpaniṣad	95 ^b
11. Prāṇagīḥotropaniṣad	56 ^a	20. Dhyānabindūpaniṣad	99 ^b
12. Muṇḍakopaniṣad	61 ^a	21. Tejobindūpaniṣad	102 ^a

22.	Yogaśikhopaniṣad	103 ^b	38.	Nārāyaṇopaniṣad	189 ^b
23.	Yogatattvopaniṣad	10 ^a	39.	Bṛhannārāyaṇopaniṣad	192 ^b
24.	Saṁnyāsopaniṣad	106 ^b	40.	Bṛhannārāyaṇopaniṣad	207 ^b
25.	Āruṇiyopaniṣad	110 ^a	41.	Sarvopaniṣatsāra	220 ^a
26.	Kaṭhaśrutirupaniṣad	113 ^a	42.	Hamsopaniṣad	225 ^b
27.	Piṇḍopaniṣad	117 ^b	43.	Paramahamsopaniṣad	228 ^b
28.	Ātmopaniṣad	118 ^b	44.	Ānandavallī	232 ^a
29.	Nṛsiṁhaḥpūrvatāpa-		45.	Bṛhuguvalī	244 ^b
	nīyamahopaniṣad I	120 ^b	46.	Gāruḍopaniṣad	249 ^a
30.	Do	II 126 ^b	47.	Kālāgnirudropaniṣad	250 ^b
31.	Do	III 133 ^a	48.	Rāmatāpanīyopaniṣad I	252 ^a
32.	Do	IV 134 ^b	49.	Rāmatāpanīyopaniṣad II	262 ^b
33.	Do	Do V 138 ^a	50.	Kaivalyopaniṣad	272 ^a
34.	Nṛisiṁhottaratā-		51.	Jābālopaniṣad	276 ^a
	panīyopaniṣad	144 ^b	52.	Āśramopaniṣad	279 ^b
35.	Kaṭhavallī	Pūrvavallī 169 ^a			
36.	Kaṭhavallī -				
	Uttaravallī-	179 ^a			
37.	Keneśitopaniṣad	185 ^b			

All these belong to the Atharvaveda but they are allotted to different Sākhās in these words :-

पंचदशोपनिषदो भवन्ति शौनकीयानां ॥
 सुंडकादिस्त्वलातंता विजेया ब्रह्मवेदस्य ॥ १ ॥
 सप्तत्रिंशत्तथान्याश्च पैष्पलादिप्रभेदतः ॥
 एवं पंचाशद्वयधिका ब्रह्मवेदस्य नान्यतः ॥ २ ॥
 नीलरुद्रप्रभृतयः आश्रमांताः प्रकीर्तिताः ॥
 एताः सर्वाः पृथगवाक्या जीवब्रह्मैक (क्य) वोधिकाः ॥ ३ ॥

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ ब्रह्मवेदाय नमः
 अऽ ब्रह्मा देवानां प्रथमः संवभूव । विश्वस्य कर्ता भुवनस्य गोसा ॥ etc.

Ends — fol. 11^b

तदेतत्सत्यमृषिमंगिराः प्रोवाच नैतदचीर्णवतोधीते नमः परमऋषिभ्यो
 नमः परमऋषिभ्य ॥ ६ ॥ तृतीयसुंडके ॥
 हृत्यथर्ववेदे सुंडकोपनिषत्समाप्ता ॥ १ ॥

मुण्डकोपनिषद्

No. 839

Size — $6\frac{11}{16}$ in. by $3\frac{11}{16}$ in.

Extent — 61^a to 66^b leaver; 7 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — See No. 134 (1) / 1880-81; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 61^a

श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ मित्येतदक्षरमिदं सर्वे तस्योपब्याख्यानं भूतं भवद्विष्यादिति सर्व-
मोऽकार एव यज्ञान्यत्रिकालातीतं तदच्चोऽकार एव च ॥ etc.

Ends — fol. 66^b

ॐ कारो विदितो येन स मुनिनेतरो जनः ॥
स मुनिनेतरो जन इति ॥
हत्यर्थवेदे मुण्डकोपनिषत्समाप्तं ॥ १३ ॥

मुण्डकोपनिषद्

No. 840

Size — $10\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{3}{4}$ in.

Extent — 1^b to 7^a leaves; 7 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting legible, bold and fairly correct but not quite uniform; the first sixtyone leaves are in a different hand than the subsequent ones from fol 62^b bear a separate paging as of their own in a small tpye put in the right hand corner of the page; borders ruled in double black lines; the Upaniṣads are not properly numbered; they are numbered properly up to Upaniṣad no. 34. In order to make the total number of Upaniṣads 52, the Atharvavalli and the Mahānārāyaṇopaniṣad had to be split into two parts.

Age — Samvat 1729.

Muṇḍakopaniṣad

134 (12)
1880-81

The Ms. contains the following Upaniṣads :

1	Muṇḍakopaniṣad	fol. 1 ^b to 7 ^a
2	Praśnopaniṣad	fol. 7 ^b to 14 ^a
3	Brahmavidyopaniṣad	fol. 14 ^a to 15 ^a
4	Kṣurikopaniṣad	fol. 15 ^a to 16 ^b
5	Cūlikopaniṣad	fol. 16 ^b to 17 ^b
6	Atharvaśiropaniṣad	fol. 18 ^a to 24 ^a
7	Śikhopaniṣad	fol. 24 ^a to 25 ^b
8	Garbhopaniṣad	fol. 25 ^b to 28 ^a
9	Mahopaniṣad	fol. 28 ^a to 29 ^b
10	Brahmopaniṣad	fol. 29 ^b to 33 ^a
11	Prāṇāgnihotropaniṣad	fol. 33 ^a to 36 ^a
12	Māṇḍūkyopaniṣad	fol. 36 ^a to 39 ^b
13	Vaitathyākhyaprakaraṇa	fol. 39 ^b to 42 ^b
14	Advaitākhyaprakaraṇa	fol. 42 ^b to 45 ^b
15	Alātaśāntiprakaraṇa	fol. 45 ^b to 52 ^a
16	Nīlarudropaniṣad	fol. 52 ^a to 53 ^b
17	Nādabindūpaniṣad	fol. 54 ^a to 55 ^a
18	Brahmabindūpaniṣad	fol. 55 ^a to 56 ^b
19	Amṛtabindūpaniṣad	fol. 56 ^b to 59 ^a
20	Dhyānabindūpaniṣad	fol. 59 ^a to 60 ^b
21	Tejabindūpaniṣad	fol. 60 ^b to 61 ^b
22	Yogaśikhopaniṣad	fol. 61 ^b to 62 ^a
23	Yogatattvopaniṣad	fol. 62 ^a to 63 ^a
24	Saṁnyāsopaniṣad	fol. 63 ^a to 65 ^b
25	Āruṇeyopaniṣad	fol. 65 ^b to 67 ^b
26	Kaṭhaśrutuyupaniṣad	fol. 67 ^b to 70 ^b
27	Piṇḍopaniṣad	fol. 71 ^a to 71 ^b
28	Ātmopaniṣad	fol. 71 ^b to 72 ^b
29	Nṛsiṁhapūrvatāpaniyopaniṣad	1st Up. fol. 72 ^b to 76 ^b
30	„	2nd Up. fol. 76 ^b to 80 ^b
31	„	3rd Up. fol. 80 ^b to 81 ^b
32	„	4th Up. fol. 81 ^b to 84 ^b
33	„	5th Up. fol. 85 ^a to 88 ^b
34	Nṛsiṁhottaratāpanīyopaniṣad	fol. 89 ^a to 105 ^a
35	Atharvavallī (Pūrvavallī)	fol. 105 ^b to 112 ^a
26	„ (Uttaravallī)	fol. 112 ^a to 116 ^b

37	Kenopaniṣad	fol. 116 ^b to 119 ^b
38	Nārāyaṇopaniṣad	fol. 119 ^b to 120 ^b
39	Mahānārāyaṇopaniṣad-	
	(1st part)	fol. 120 ^b to 131 ^a
40	,, (2nd part)	fol. 131 ^a to 140 ^b
41	Sarvopaniṣad	fol. 140 ^b to 143 ^a
42	Hamsopaniṣad	fol. 143 ^a to 145 ^a
43	Paramahamsopaniṣad	fol. 145 ^a to 147 ^a
44	Ānandavallyupaniṣad	fol. 147 ^a to 156 ^b
45	Bhṛguvallyupaniṣad	fol. 156 ^b to 159 ^b
46	Gāruḍopaniṣad	fol. 159 ^b to 161 ^a
47	Kālāgnirudropaniṣad	fol. 161 ^a to 162 ^a
48	Rāmapūrvatāpinyupaniṣad	fol. 162 ^a to 169 ^a
49	Rāmottaratāpinyupaniṣad	fol. 169 ^a to 176 ^b
50	Kaivalyopaniṣad	fol. 176 ^b to 179 ^b
51	Jābālopaniṣad	fol. 179 ^b to 182 ^a
52	Aśramopaniṣad	fol. 182 ^b to 184 ^b

Begins — fol. 1^b

॥ ॐ नमो भवानीशंकराय ॥ ॐ नमो अथर्ववेदाय ।
ॐ ब्रह्मा देवानां प्रथमः संबभूत् etc.

Ends — fol. 7^a

तदेतत्सत्यमृषिरंगिराः पुरोवाच नैतदचीर्णवतोधीते नमः परमर्षिभ्यो
नमः परमर्णिभ्यः ॥ ६ ॥ षष्ठं मुण्डकं ॥
इति श्रीअथर्ववेदे मुण्डकोपनिषत् प्रथमा समाप्ता ॥ ७ ॥

मुण्डकोपनिषद्

No. 841

Size — 9½ in. by 5¹⁵/₁₆ in.

Extent — 1^b to 4^b leaves; 14 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 (Īśāvāsyopaniṣad Vol. I,
Pt. II, p. 88)

Age — Does not appear to be very old.

Muṇḍakopaniṣad

487 (5)
1882-83

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ भद्रं कर्णभिरिति शांतिः ३ ॥
 ॐ ब्रह्मा देवानां प्रथमः संबभूव विश्वस्य कर्त्ता भुवनस्य गोप्ता ।
 स ब्रह्मविद्यां सर्वविद्याप्रतिष्ठामथर्वाय ज्येष्ठपुत्राय प्राह ॥
 अथर्वणेयां प्रवदेत (ब्रह्माथर्वा तां पुरोवाचांगिरे) ब्रह्मविद्यां । स भार-
 द्वाजाय सप्तवाहाय प्राह ॥ etc.

Ends — fol. 4^b

क्रियावंतः श्रोत्रिया ब्रह्मनिष्ठाः स्वयं जुवंत एकऋषींच्छङ्क्यंतः ।
 तेषामेवैतां ब्रह्मविद्यां वदेत शिरोव्रतं विधिवद्यैस्तु चीर्ण ॥
 तदेतत्सत्यमृषिमंगिराः पुरोवाच नैतदचीर्णवतोधीते । नमः परमऋषिभ्यो
 नमः परमऋषिभ्यः ॥ ४ ॥ इति श्रीमुङ्डकोपनिषत्समाप्ता ॥ श्रीरामचंद्र ॥
 श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ५ ॥ श्रीहरिहरार्पणमस्तु ॥ ६ ॥ श्रीः ॥

मुण्डकोपनिषद्

No. 842

Muṇḍakopaniṣad

1 (1)
A 1883-84

Size — 10½ in. by 5½ in.

Extent — 1^b to 4^b leaves; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters of the Kāshmir type; handwriting bold, legible and correct; corrections, additions and marginal notes in Śāradā characters on the first few folios; yellow pigment used for corrections; edges slightly worn out; foll. 50, 56, 57, 64, and 91 seems to be subsequently supplied in a different hand; the Ms. contains 52 Upaniṣads a list of which is given below :—

1. Muṇḍakopaniṣad	1 ^b	11. Prāṇāgnihotropa-	
2. Praśnopaniṣad	4 ^b	niṣad	18 ^b
3. Brahmopaniṣad	8 ^a	12. Māṇḍūkyopaniṣad	
4. Kṣurikopaniṣad	8 ^b	(Māṇḍūkopaniṣad)	19 ^b
5. Chūlikopaniṣad	9 ^b	13. Vaitathyopaniṣad	
6. Atharvaśiropaniṣad	10 ^a	(Vaitathyākhyaprakaraṇa)	21 ^b
7. Atharvaśikhopaniṣad	13 ^b	14. Advaitopaniṣad (Advai-	
8. Garbhopaniṣad	14 ^b	tākhyaprakaraṇa)	23 ^a
9. Mahopaniṣad	15 ^b	15. Alātaśāntopaniṣad (Alāta-	
10. Brahmopaniṣad	16 ^b	śāntyākhyaprakaraṇa)	24 ^b

16. Nīlarudropāniṣad	27b	36. Kāṭhavallī Uttarava-	
17. Nādabindūpaniṣad	28b	Ilyupāniṣad II	53b
18. Brahmabindūpaniṣad	29a	37. Kenopāniṣad	55a
19. Amṛtabindūpaniṣad	30a	38. Nārāyaṇopāniṣad	56b
20. Dhyānabindūpaniṣad	31b	39. Bṛhannārāyaṇo-	
21. Tejobindūpaniṣad	32a	paniṣad I	57a
22. Yogaśikhopāniṣad	32b	40. Do Do II	61b
23. Yogattatvopāniṣad	33a	41. Sarvopāniṣad	66b
24. Samnyāsopāniṣad	33b	42. Haṁsopāniṣad	68a
25. Āruṇīyopāniṣad	34b	43. Paramahaṁsopāniṣad-	
26. Kāṭhaśrutuyupāniṣad	35b		69a
27. Piṇḍopāniṣad	37a	44. Ānandavally-	
28. Ātmopāniṣad	37a	upāniṣad	70a
29. Nṛsimhāpūrvatāpa-		45. Bhṛguvallyupāniṣad	74b
nīyopāniṣad I	37b	46. Gāruḍopāniṣad	76b
30. Do Do II	39b	47. Kālāgnirudropāniṣad	77b
31. Do Do III	41b	48. Rāmapūrvatāpanīyo-	
32. Do Do IV	42a	paniṣad	78a
33. Do Do V	43b	49. Rāmottaratāpanīyo-	
34. Nṛsimhottaratāpanī-		paniṣad	82b
yopāniṣad	45a	50. Kaivalyopāniṣad	86b
35. Kāṭhavallī-Pūrva-		51. Jābālopaniṣad	88b
vallyupāniṣad I	50b	52. Āśramopāniṣad	90a

Begins — fol. 1b

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय श्रीगणेशाय नमः ।
 अथाथर्वणीये उपनिषदस्तथा शाखांतरीयाश्च लिख्यन्ते आरभ्यन्ते ।
 ॐ ब्रह्मा देवानां प्रथमः संबभूव etc.

Ends — fol. 4b

तदेतत्सत्यमृषिरंगिराः पुरोवाच नैतदगीर्णवतोधीते नमः परमर्षिभ्यो नमः
 परमर्षिभ्यः इति-षष्ठं मुङ्डकम् इति श्रीअथर्ववेदे मुङ्डकोपनिषत्समाप्ता प्रथमो-
 पनिषत् ? छ

मुण्डकोपनिषद्

No. 843

Muṇḍakopaniṣad

133 (1)
1880-81

Size — 8½ in. by 4½ in.

Extent — 1^b to 7^a leaves; 10 lines to a page; 20-22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold and legible but indifferent and careless; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; folios numbered in right hand margins; margins slightly broken up; foll. 19-24 missing; the Ms. contains altogether 59 upaniṣads belonging to the Atharvaveda.

The following is the list of the Upaniṣads contained in this manuscript :

Age — Saṃvat 1757.

1. Muṇḍakopaniṣad begins on fol.	1 ^a	30. Nṛsiṁhapūrvatāpanī, II Mahopaniṣad II	83 ^b
2. Praśnopaniṣad	7 ^a	31. Nṛsiṁhapūrvatāpanī III Mahopaniṣad. III	87 ^a
3. Brahmavidyopaniṣad	14 ^a	32. Nṛsiṁhapūrvatā- panī, Mahopaniṣad IV	87 ^b
4. Kṣurikopaniṣad	15 ^a	33. Do Do V	91 ^a
5. Cūlikopaniṣad	16 ^b	34. Nṛsiṁhottaratāpanī	95 ^b
6. Atharvaśiraupaniṣad- in the beginning.		35. Kaṭhavalli-Pūrvavallī	110 ^b
7. Atharvaśikhopaniṣad	27 ^a	36. Do - Uttaravallī	116 ^b
8. Garbhopaniṣad	29 ^a	37. Keneśitopaniṣad	120 ^a
9. Mahopaniṣad	32 ^a	38. Nārāyaṇopaniṣad	122 ^b
10. Brahmopaniṣad	34 ^a	39. Bṛhannārāyaṇo- paniṣad I	123 ^b
11. Prāṇāgnihotropaniṣad	38 ^a	40. Do II	132 ^a
12. Māṇḍūkyopaniṣad	41 ^a	41. Sarvopaniṣatsāra	139 ^b
13. Vaitathyākhyaprakara- ṇopaniṣad	44 ^b	42. Hamsopaniṣad	142 ^a
14. Advaitākhyaprakara- ṇopaniṣad	47 ^b	43. Paramahamiso- paniṣad	143 ^b
15. Alātaśāntākhyaprakara- ṇa	50 ^b	44. Ānandavallī	145 ^b
16. Nādabindūpaniṣad	58 ^b	45. Bhṛguvallī	152 ^a
17. Nilarudropaniṣad	60 ^a	46. Gāruḍopaniṣad	154 ^b

18.	Brahmabindūpaniṣad	62 ^a	47.	Kālāgnirudropaniṣad	155 ^b
19.	Amṛtabindūpaniṣad	63 ^b	48.	Rāmapūrvatāpinīya	156 ^b
20.	Dhyānabindūpaniṣad	66 ^b	49.	Rāmottaratāpanīya	163 ^a
21.	Tejobindūpaniṣad	68 ^a	50.	Kaivalyopaniṣad	169 ^b
22.	Yogaśikhopaniṣad	69 ^b	51.	Jābalopaniṣad	172 ^a
23.	Yogatattvopaniṣad	70 ^a	52.	Aśramopaniṣad	174 ^a
24.	Saṃnyāsopaniṣad	71 ^b	53.	Gopālapūrvatāpinī	176 ^a
25.	Āruṇeyopaniṣad	73 ^b	54.	Gopālottaratāpinī	180 ^a
26.	Kaṇṭhaśrutuyupaniṣad	75 ^a	55.	Kṛṣṇopaniṣad	187 ^b
27.	Piṇḍopaniṣad	78 ^b	56.	Vāsudevopaniṣad	189 ^a
28.	Ātmopaniṣad	79 ^a	57.	Hanumadupaniṣad	191 ^b
29.	Nṛsiṁhapūrvatāpanī I. Mahopaniṣad I	80 ^a	58.	Rāmopaniṣad	192 ^b
			59.	Mṛtyulāṅgalo- paniṣad	194 ^b

All these Upaniṣads are said to belong to the Atharvaveda.

Begins — fol. 1^b

ॐ नमो गुरुभ्यः ॥

ॐ ब्रह्मा देवानां प्रथमः संबभूत विश्वस्य कर्ता भुवनस्य गोप्ता etc.

Ends — fol. 7^a

तदेतत्सत्यमृषिरंगिराः पुरोवाच नैतदचीर्णवतो धीतेनमः परमर्षिभ्यो
नमः परमर्षिभ्यः ॥ ६ ॥ षष्ठमुण्डकं ॥

इति श्रीअथर्ववेदे मुण्डकोपनिषत्प्रथमः समाप्तः ॥

मुण्डकोपनिषद्

No. 844

Muṇḍakopaniṣad

36 (1)
1887-91

Size — 10 $\frac{3}{4}$ in. by 4 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 1^b to 4^b leaves; 11 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; complete.

The Ms contains two more Upaniṣads viz. —

1. Praśnopaniṣad.
2. Vajrasūcyupaniṣad.

Age — Not old.

Begins — fol. 1^b

॥ ॐ॥ स्वस्ति श्री नमः श्रीकृष्णाय ॥

ॐ ब्रह्मा देवानां प्रयमः संबभूत् विश्वस्य कर्ता भुवनस्य गोपा etc.

Ends — fol. 4^b

तदेतत्सत्यमृषिरंगिराः पुरोवाच नैतदचीर्णवतोधीते नमः परमऋषिभ्यो
नमः परमऋषिभ्यः ॥ ६ ॥

इत्यर्थव्वंदे शौनकशाखोक्तमंत्रोपनिषदि तृतीयं मुण्डकं समाप्तोयं तृती-
योध्यायः ।

इति मुण्डोपनिषत्समाप्ताः । ३ । १ । २२ ॥

मुण्डकोपनिषद्

No. 845

Muṇḍakopaniṣad

328 (1)
1883-84

Size — 9½ in. by 4½ in.

Extent — 1^b to 7^a leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgari characters; old in appearance; handwriting bold, clear, legible and correct; borders ruled in double red lines; colophons of Upaniṣads written in red ink; edges of folios slightly worn out; folios numbered in right hand margins; The Ms contains 33 Upaniṣads complete; the 34th Upaniṣad is incomplete.

Age — Appears to be old.

The following is a list of the 33 upaniṣads in order :-

1. Muṇḍakopaniṣad	1 ^b	20. Dhyānabindū-	
2. Praśnopaniṣad	7 ^a	paniṣad	54 ^b
3. Brahmavidyopaniṣad	13 ^a	21. Tejobindūpaniṣad	56 ^a
4. Kṣurikopaniṣad	14 ^a	22. Yogaśikhopaniṣad	57 ^a
5. Cūlikopaniṣad	15 ^b	23. Yogatattvopaniṣad	57 ^b
6. Śiropaniṣad	16 ^b	24. Saṁnyāsopaniṣad	58 ^b

7. Athuavaśikhopaniṣad	22b	25. Āruṇeyopaniṣad	60b
8. Garbhopaniṣad	24a	26. Kaṭhaśrutuyupaniṣad	62a
9. Mahopaniṣad	26a	27. Piṇḍopaniṣad	64b
10. Brahmopaniṣad	27b	28. Ātmopaniṣad	65a
11. Prāṇagnihotropaniṣad	30b	29. Nṛsimhāpūrvajāpa-	
12. Māṇḍūkyopaniṣad-		nīya Mahopaniṣad I	66a
I prakaraṇa	33a	30. Do Do	
13. Vaitathyaprakaraṇa		Mahopaniṣad II	69a
II prakaraṇa	36b	31. Do Do	
14. Advaitākhyaprakaraṇa		Mahopaniṣad III	72b
III prakaraṇa	39a	32. Do Do	
15. Alātaśāntākhyaprakaraṇa		Mahopaniṣad IV	73a
IV prakaraṇa	42a	33. Do Do	
16. Nilarudropaniṣad	48a	Mahopaniṣad V	75b
17. Nādabindūpaniṣad	49b	34. Nṛsimhottaratāpani-	
18. Brahmabindūpaniṣad	50b	yopaniṣad	79a
19. Amṛtabindūpaniṣad	51a		

Begins — fol. 1b

ॐ नमो भगवते यासुदेवाय नमः ॥
ॐ ब्रह्मा देवानां प्रथमः संबभूव विश्वस्य कर्ता भुवनस्य गोप्ता ॥ etc.

Ends — fol. 7a

तदेतत्सत्यमृषिरंगिराः पुरोवाच नैतदचीर्णवतोधीते नमः परमर्थिभ्यो नमः
परमर्थिभ्यः ॥ ६ ॥ षष्ठं मुण्डकं ॥
इति श्रीअथर्ववेदे मुण्डकोपनिषत्प्रथमः समाप्तः ॥

मुण्डकोपनिषद्

No. 846

Muṇḍakopaniṣad

42 (1)

1892-95

Size — 9½ in. by 4 $\frac{1}{16}$ in.

Extent — 1b to 6a leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting, clear, legible and fairly correct; borders ruled in triple black lines; red ink used for dandas;

White chalk used for corrections; foll. 29–32 missing ; yellow pigment also used for corrections; folios numbered in both margins; incomplete; The Ms. breaks off in the middle of Āśramopaniṣad.

The Ms. contains in all 27 Upaniṣads (the last आश्रमोपनिषद् is incomplete) a list of which is given below.

1. Muṇḍakopaniṣad	fol. 1 ^b	15. Alātaśāntākhyā-
2. Praśnopaniṣad	,, 6 ^a	Prakaraṇa 38 ^b
3. Vajrasūcyupaniṣad	12 ^a	16. Nīlarudropaniṣad 43 ^a
4. Adhyātmopaniṣad	13 ^b	17. Nāda-bīndūpaniṣad 44 ^b
5. Brahmavidyopaniṣad	16 ^a	18. Brahmagīndūpaniṣad 45 ^b
6. Kṣurikopaniṣad	16 ^b	19. Amṛtabīndūpaniṣad 46 ^b
7. Cūlikopaniṣad	18 ^a	20. Dhyānabīndūpaniṣad 48 ^b
8. Atharvaśiropaniṣad	19 ^a	21. Tejabīndūpaniṣad 49 ^b
9. Atharvaśikhopaniṣad	23 ^a	22. Yogaśikhopaniṣad 50 ^a
10. Garbhopaniṣad	24 ^a	23. Yogatattvopaniṣad 50 ^b
11. Mahopaniṣad	26 ^a	24. Saṁnyāsopaniṣad 51 ^a
12. Māṇḍūkyopaniṣad I	27 ^b	25. Āruṇeyopaniṣad 52 ^b
13. Vaitathyākhyā-		26. Kaṭhaśrutuyupaniṣad 53 ^b
Prakaraṇa	34 ^b	27. Āśramopaniṣad
14. Advaitākhyā	36 ^a	(Incomplete) 55 ^b
Prakaraṇa		

Begins — fol. 1^b

श्रीरामो जयति ॥ ॐ नमो नारायणाय ॥

ॐ ब्रह्मा देवानां प्रथमः संब्रूप विश्वस्य कर्ता भुवनस्य गोपा etc.

Ends — fol. 6^a

तदेतत्सत्यमृषिरंगिराः पुरोवाच नैतदचीर्णवतोधीते नमः परमऋषिभ्यो
नमः परमऋषिभ्यः ॥ ६ ॥

इत्यथर्ववेदे शौनकशाखोक्तमंत्रोपनिषदि तृतीयं मुङ्डकं समाप्तोयं तृतीयो-
ध्यायः ॥

इति मुङ्डोपनिषत्समाप्ता ॥ ३ ॥ १ ॥ २२ ॥

मुण्डकोपनिषद्

No. 847

Size — 6½ in. by 4½ in.

Extent — 1^b to 6^a leaves; 12 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — See No. 139 (I) (1) / 1879-80; Maṇḍūkopiṇīśad.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरवे नमः ॥

ॐ अथ आथर्वण्यं उपनिषदस्तथा शाखांतरीयाश्च लिख्यते ॥ अथारभ्यते ॥

ॐ ब्रह्मा देवानां प्रथमः संबभूव विश्वस्य कर्त्ता भुवनस्य गोसा ॥ etc.

Ends — fol. 6^a

तदेतत्सत्यमृषिरंगिराः पुरोवाच नैतद्वचीर्णवतोधीते नमः ॥ परमर्थिभ्यो
नमः परमर्थेभ्यः ॥

इति मुण्डकोपनिषद्समाप्तः ॥ १ ॥

मुण्डकोपनिषद्

No. 848

Size — 9½ in. by 4 in.

Extent — 8 leaves; 5 lines to a page; 22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; the Upaniṣad contains two Muṇḍakas.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणपतये नमः ॥

ॐ भद्रक० शांतिः ३ हरिः ॐ

ब्रह्मा देवानां प्रथमः संबभूव विश्वस्य कर्त्ता भुवनस्य गोसा ॥ etc.

Ends — fol. 8^b

ब्रह्मैवेदममृतं पुरस्ताद्ब्रह्म पश्चाब्रह्म दक्षिणतश्चोत्तरेण । अधश्चोद्धर्वं च प्रसूतं
ब्रह्मैवेदं विश्वमिदं वरिष्ठं ॥

इति द्वितीयं मुण्डकं ॥

Muṇḍakopiṇīśad

139 (I) (1)

1879-80

Muṇḍakopiṇīśad

61

Viśrāma (i)

मुण्डकोपनिषद्

No. 849

Size — 11 $\frac{7}{8}$ in. by 5 $\frac{7}{16}$ in.Extent — 20^a to 26^b leaves; 9 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — See No. 15 (1) / 1884-86; Īśāvāsyopaniṣad.

Begins — fol. 20^a

अथ मुण्डकोपनिषदारंभः ॥

ॐ ब्रह्मा देवानां प्रथमः संबभूव विश्वस्य कर्ता भुवनस्य गोप्ता ॥ etc.

Ends — fol. 26^bतदेतत्सत्यमृषिरंगिराः पुरोवाच नैतदचीर्णवतोधीते नमः परमर्थिभ्यो
नमः परमर्थिभ्यः ॥

ॐ तत्सदिति मुण्डकोपनिषत्संपूर्णा ॥

मुण्डकोपनिषद्भाष्य

No. 850

Muṇḍakopaniṣadbhāṣya

35

1895-1902

Size — 10 $\frac{1}{2}$ in. by 3 $\frac{7}{8}$ in.

Extent — 28 leaves; 9 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; folios numbered in right hand margins; slightly moth-eaten; complete.

Commentary on the Muṇḍakopaniṣad.

Age — Appears to be old.

Author — Śaṅkarācārya.

Begins — fol. 1^a

श्री ॐ ॥

हृदयं कौस्तुभोज्ञासि विष्णोः पुण्णाति नः श्रियं ।

राधाप्रवेशरोधाय दत्तमुद्गमिव श्रिया ॥ १ ॥ ॐ ॥

ब्रह्मा देवानामित्यायथर्यगोपनिषदस्याश्र विद्यासंप्रदायकर्तृत्वपारंपर्यलक्षणं
संबंधमादावेवाह । etc.

Ends — fol. 28^a

नैतद्ग्रंथरूपमवीर्णवतोऽचरितवतः नाप्यधीते न पठति वीर्णवतस्य हि
विद्याफलाय संस्कृता भवतीति समाप्ता ब्रह्मविद्या सा येभ्यो ब्रह्मादिभ्यः
परमपर्यक्तमेण संप्राप्ता तेभ्यो नमः परमर्षिभ्यः परमं ब्रह्म साक्षाद् दृष्टवंतो ये
ब्रह्मादयोऽवगतवंतश्च ते परमपर्यस्तेभ्यो भूयोपि नमः

॥ द्विर्वचनमत्यादनाथं मुङ्डकसमाप्त्यर्थं च ॥

इति श्रीगोविंदभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजकस्य श्रीमच्छंकर-
भगवतः कृतवाथर्वणोपनिषद्विवरणं समाप्तं ॥ मुङ्डकोपनिषत् समाप्तं ॥ य ॥

मुङ्डकोपनिषद्
with टिप्पणी

No. 851

Muṇḍakopaniṣad
with Tippaṇī

227 (5)
1882-83

Size — 13½ in. by 6½ in.

Extent — 12^a to 15^a leaves; 11 lines to a page; 45 letters to a
line. (Text.)

4-6 lines to a page; 60-65 letters to a line. (Comm.)

Description — See No. 227 (1) / 1882-83; Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I,
Pt. II, pp. 109-110).

Begins — (Text) fol. 12^a

अथ मुङ्डकोपनिषदारंभः ॥

ॐ ब्रह्मा देवानां प्रथमः संबभूत विश्वस्य कर्ता भुवनस्य गोप्ता ॥ etc.

Begins — (Comm.) fol. 12^a

परस्मात्परस्मादवरेणावरेण प्राप्तां परावरां ननु कस्मिन्विदिते इति पृष्ठे
द्वे विद्ये इत्यपृष्टमाद् नैष दोषः etc.

Ends — (Text) fol. 15^a

तदेतत्सत्यमृषिरंगिराः पुरोवाच नैतदचीर्णवतोधीते नमः परमर्षिभ्यो नमः
परमर्षिभ्यः ॥

ॐ तत्सदिति मुङ्डकोपनिषत्संपूर्णा ॥

Ends — (Comm.) fol. 15^a

स्वयमेकऋषिनामानमभिं जुव्हतो जुव्हति श्रद्धयंतः श्रहधानाः संतः शिरो-
घ्रंतं शिरस्यभिधारणलक्षणं ॥ इति मुङ्डकोपनिषत्पाप्य ॥

मुण्डकोपनिषद्
with दीपिका

No. 852

Muṇḍakopaniṣad
with Dīpikā

29

Viśrāma (i)

Size — 9½ in. by 6½ in.

Extent — 39 leaves; 10 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper very rough and thick; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; text in the middle with the commentary above and below it; folios numbered in left hand margins; complete; the Ms. contains another Ms. viz. —

Kaṭhavallyupaniṣad with Dīpikā — It has a separate number and pagination; but both these manuscripts are tied in one bundle.

Age — Does not appear to be very old.

Author of Comm. — Saṃkarānanda pupil of Ānandātmayati.

Begins — (Text) fol. 1^b

ब्रह्मा देवानां प्रथमः संबभूव विश्वस्य कर्ता भुवनस्य गोसा।
स ब्रह्मविद्यां सर्वविद्याप्रतिष्ठामर्थवाय ज्येष्ठपुत्राय प्राह ॥ etc.

Begins — (Comm.) fol. 1^b

मुण्डकं मुण्डमार्गस्यं ब्रह्मात्मैक्यावबोधकं शंकराचार्यमार्गेणैव पदे पदे
ब्रह्मविद्याया अतिदुर्लभत्वं दर्शयितुं इतिहासरूपेण श्रुतिः प्रथमतो गुरुपरं-
परामाह ॥ etc.

Ends — (Text) fol. 38^b

शिरोवतं विधिवद्येस्तु चीर्णं तदेतत्सत्यमृषिरंगिराः ॥ पुरोवाच ॥ नैतद-
चीर्णवतोधीते ॥
नमः परमकृष्ण्यो नमः परमकृष्ण्यः ॥
इति श्रीमुण्डकोपनिषत्समाप्ता ॥

Ends — (Comm.) fol. 39^a

इति श्रीमत्परमहंसपरिवाजकाचार्यानंदात्मपूज्यपादशिष्यस्य शंकरानंद-
भगवतः कृतौ मुण्डकोपनिषदीपिकायां तृतीयं मुण्डकं ॥
समाप्ता चोपनिषत् ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥
ग्रंथसंख्या मूल ८४ टीका ५५०

मुण्डकोपनिषद्विवरण

No. 853

Muṇḍakopaniṣadvivaraṇa

37

1895-98

Size — 9 in. by 4 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 19 leaves; 15 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; edges of some folios slightly worn out; fol. 1 missing; incomplete.

Commentary on Muṇḍakopaniṣad

Age — Not very old.

Author — Śaṅkarācārya.

Begins — fol. 2a

षु ब्रह्मविद्यासंप्रदायकर्तृत्वादिलिङ्गं न तत्स्थितं न्यायं बाधितुमुत्सहते ।

Ends — fol. 20b

परमं ब्रह्म साक्षादृष्टवंतो ये ब्रह्मादयोऽवगतवंतश्च ते परमऋषयस्तेभ्यो
भ्रूयोषि नमः । द्विर्वचनमत्यादरार्थं मुँ[ड]कसमाप्त्यर्थं च ।

Col. — इति श्रीगोविंदभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपारिव्राजकस्य श्री-
मच्छंकरभगवतः कृताचाथर्वणोपनिषद्विवरणं समाप्तं ॥

मुण्डकोपनिषद्भाष्य

No. 854

Muṇḍakopaniṣadbhāṣya

33

A 1881-82

Size — 9 $\frac{1}{4}$ in. by 4 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 56 leaves; 7 lines to a page; 22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear and legible; yellow pigment used for corrections; right hand edges slightly moth-eaten; only the last few words of the colophon wanting; otherwise complete.

Age — Not old.

Author — Śaṅkarācārya.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरवे नमः ॥
 अथ मुण्डकोपनिषद्ग्राप्यप्रारंभः
 ब्रह्मा देवानामित्याद्यार्थर्वणिकोपनिषदस्याश्र विद्यासंप्रदायकर्तृपारंपर्यलक्षण-
 संबंधमादावेवाह ॥
 स्वयमेवस्तुत्यर्थमेवं हि महद्भिः परपुरुषार्थसाधनत्वेन गुरुणायासेन लब्धा
 विद्येति ॥ etc.

Ends — fol. 56^b

परमं ब्रह्म साक्षाद्दृष्टवंतो ये ब्रह्मादयोऽवगतवंतश्च ते परमर्षयस्तेभ्यो
 भूयोपि नमः द्विर्वचनमत्यादराथं मुण्डकसमाप्त्यर्थं च
 इति श्रीगोविंदभगवत्पूज्यपादशिष्यपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकर-
 भगवतः कृत ...

मुण्डकोपनिषद्विपिका

No. 855

Muṇḍakopaniṣaddīpikā

233 (1)
1882-83

Size — 10¹¹₁₆ in. 4¹₂ in.

Extent. — 1^b to 17^a leaves ; 9-10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राः; handwriting, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; yellow pigment used for corrections; edges worn out and slightly moth-eaten; folios numbered in right hand margins; The Ms. contains commentary on 50 Upaniṣads; the pagination is continuous; many folios in the Ms. missing;

Age — Appears to be old.

Author — Nārāyaṇa.

The Ms. contains commentaries on the following Upaniṣads :-
 (Ms. begins on)

1. Muṇḍakopaniṣad	1 ^b	29. Kaṭhavallyupaniṣad	406 ^a
2. Śaṭprāśnopaniṣad	18 ^a	30. Kenopaniṣad	431 ^a
3. Brahmavidyopaniṣad	37 ^a	31. Laghunārāyaṇo-	
4. Kṣurikopaniṣad	40 ^a	paniṣad	445 ^a
5. Cūlikopaniṣad	48 ^a	32. Ātmabodhopaniṣad	456 ^b

6. Atharvaśiropaniṣad	52 ^a	33. Mahānārāyaṇo-	
7. Atharvaśikhopaniṣad	64 ^a	paniṣad	458 ^a
8. Garbhopaniṣad	69 ^a	34. Rāmapūrvatāpanīyo-	491 ^a
		paniṣad	
9. Mahopaniṣad	79 ^a	35. Rāmottaratāpanīyo-	
10. Brahmopaniṣad	80 ^a	paniṣad	519 ^a
11. Prāṇāgnihotropaniṣad	88 ^a	36. Sarvopaniṣad	535 ^a
12. Māṇḍūkyopaniṣad	91 ^a	37. Haṁsopaniṣad	539 ^a
13. Nīlarudropaniṣad	236 ^a	38. Paramahaṁso-	
14. Nādabindūpaniṣad	239 ^a	paniṣad	545 ^a
15. Brahmabindūpaniṣad	242 ^b	39. Jābālopaniṣad	556 ^a
16. Amṛtabindūpaniṣad	246 ^a	40. Kaivalyopaniṣad	564 ^a
17. Dhyānabindūpaniṣad	257 ^a	41. Vallītritaya	566 ^a
18. Tejobindūpaniṣad	264 ^a	42. Kālāgnirudropaniṣad	599 ^a
19. Yogaśikhopaniṣad	266 ^a	43. Kṛṣṇapūrvatāpanīyo-	
20. Yogatattvopaniṣad	268 ^b	paniṣad	597 ^a
21. Saṁnyāsopaniṣad	272 ^a	44. Kṛṣṇottaratāpanīyo-	
22. Āruṇeyopaniṣad	296 ^a	paniṣad	618 ^a
23. Kathopaniṣad	303 ^a	45. Kṛṣṇopaniṣad	635 ^a
24. Piṇḍopaniṣad	308 ^a	46. Vāsudevopaniṣad	643 ^a
25. Ātmopaniṣad	309 ^a	47. Gopīcandanopaniṣad	648 ^a
26. Nṛsiṁhapūrvatā-		48. Śvetāśvataropaniṣad	654 ^a
paniṣad	311 ^a	49. Varadapūrvatāpanīyo-	
27. Śaṅkvaktropaniṣad	348 ^a	paniṣad 1st part	687 ^a
28. Nṛsiṁhottartāpanīyo-		„ 2nd part	694 ^b
paniṣad	350 ^a		

Begins — fol. 1^b

..... ॥ नरं नारायणं ..... नरो नारा ..... तत्त्वाक्षयेन निगूढार्थ-
प्रदीपि ..... शौनकीयं श्रुतेः शिर ॥ ३ ॥ etc.

Ends — fol. 17^a

समाप्ता ब्रह्मविद्या सा येभ्यो ब्रह्मादिभ्यः पारंपर्यक्षेण संप्राप्ता तेभ्यो
नमः परमर्थिभ्यः परमं ब्रह्म साक्षाद्वृष्टवंतो ये ब्रह्मादयोवगतवंतश्च ते परमर्थय-
स्तेभ्यो भूयोपि नमः द्विरुक्तिरत्यंतादरार्था शिरस्यग्निधारणवतादस्य ग्रन्थस्य
मुङ्डकोपाख्या प्रसिद्धा ॥

नारायणेन रचिता शंकरोत्त्युपजीविना ॥
अस्पष्टपदवाक्यानां दीपिका मुङ्डके शुभा ॥ १ ॥

तृतीयं मुंडकं ॥ मुङ्डोपनिषद्वीपिका समाप्ता ॥ १ ॥ छ ॥
 वसती रौद्रकेयस्य पुरे भूदेवसंकुले ॥
 तेनेदं कृष्णनाम्ना वै लिखितं पुस्तकं वरं ॥ १ ॥
 शुभं भवतु ॥

मुद्गलोपनिषद्

No. 856

Mudgalopaniṣad

$$\frac{487 (57)}{1882-83}$$
Size — 9 $\frac{1}{4}$ in. by 5 $\frac{7}{8}$ in.Extent — 1^b to 3^a leaves; 14 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83; Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ वाहू मे मनसीति शांतिः ॥
 ओं पुरुषसूक्तार्थनिर्णयं व्याख्यास्यामः ॥
 पुरुषसंहितायां पुरुषं सूक्तार्थः संग्रहेण ।
 प्रोच्येत सहस्रशीर्षेत्यत्र स शद्वोनंतवाचकः ॥
 अनंतयोजनं प्राह दशांगुलवचस्था ॥
 तस्य प्रथमया विष्णोर्देशतो व्यासिरीरिता ॥ etc.

Ends — fol. 3^a

असङ्कृत्कर्णमुपदिशोदेत्कुर्वणोध्येताध्यापकश्च इह जन्मनि पुरुषो भवतीत्यु-
 पनिषत् ॥
 श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंसद्वरामचंद्रार्पणमस्तु ॥ श्रीः ॥ छ ॥ श्री ॥
 श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ छ ॥ श्रीगजाननार्पणमस्तु ॥ छ ॥ इति मुद्गलोपनिषत्समाप्तः

मृत्युलाङ्गलोपनिषद्

No. 857

Mr̄tyulāṅgalopaniṣad

$$\frac{30 (7)}{1884-87}$$
Size — 9 $\frac{7}{8}$ in. by 4 $\frac{5}{8}$ in.Extent — 27^b leaves; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — See No. 30 (1) / 1884-86 ; Vāsudevopaniṣad.

Begins — fol. 27^b

ॐ मृत्युलांगलं व्याख्यास्यामोस्य मृत्युलांगलमंत्रस्यानुष्टुप् छंदः काला-
मिरुदो देवता वसिष्ठ ऋषियमो देवता मृत्युस्याने विनियोगः । etc.

Ends — fol. 27^b

ऊर्ध्वलिंगं तु मासेन विरूपाक्षं तदर्थके ।
विश्वरूपं तृतीयेहि सद्यश्वैव नमो नमः ।
सद्यश्वैव नमो नमः ॥
इति मृत्युलांगलोपनिषदः समाप्तः ॥

मृत्युलाङ्गुलोपनिषद्

No. 858

Mṛtyulāṅgulopaniṣad

29 (4)
1884-86

Size — 9 in. by 4 in.

Extent — 7^a to 7^b leaves; 11 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — See No. 29 (1) / 1884-86 : Gāruḍopaniṣad.

Begins — fol. 7^a

ॐ मृत्युलांगुलं व्याख्यास्यामोस्य मृत्युलांगलमंत्रस्यानुष्टुप् छंदः काला-
मिरुदो देवता वसिष्ठ ऋषि । यमो देवता । etc.

Ends — fol. 7^b

ऊर्ध्वलिंगं तु मासेन विरूपाक्षं तदर्थके ।
विश्वरूपं तृतीये हि सद्यश्वैव नमो नमः ।
सद्यश्वैव नमो नम इति ॥
मृत्युलांगुलोपनिषदः समाप्तः ॥ १ ॥

मृत्युलाङ्गलोपनिषद्

No. 859

Mṛtyulāṅgalopaniṣad

133 (59)
1880-81

Size — 8½ in. by 4¾ in.

Extent — 194^b to 195^a leaves; 10 lines to a page; 20–22 letters to a line.

Description — See No. 133 (1) / 1880-81 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 194^b

श्रीब्रह्मवेदाय नमः ॥

॥ ॐ मृत्युलांगलं व्याख्यास्यामोस्य मृत्युलांगलमंत्रस्यानुष्टुप् छंदः
कालाभिरुद्रो देवता वसिष्ठ ऋषिर्यमो देवता मृत्युपस्थाने विनियोगः ॥ etc.

Ends — fol. 195^a

सत्यनुपर्यंचमे मासि परं ब्रह्म चतुर्थके ॥
पुरुषं च तृतीये वै द्वितीये कृष्णपिंगलं ॥
उद्धर्वलिंगं तु मासेन विरूपाक्षं तदर्थके ॥
विश्वरूपं तृतीयेहि सद्यश्वैव नमो नमः ॥
सद्यश्वैव नमो नमः सद्यश्वैव नमो नमः इति ॥
इति मृत्युलांगलोपनिषदेकोनपष्टितमः समाप्तः ॥ ५९ ॥

संवत् १७५७ वर्षे गलितपोसमाघवद् १० बुधे श्रीअमदावादराजनगरमध्ये
लघितं श्रीनारायणजीनी क्रियावांछनी ... रदे रामकल्याणजी नागरपटणी
नवाब श्री शुजायतपान नी चाकरीबीर भजामनी वाकानबीसीनी जि ...
मतटलीतवारे नवराहूता अवकाशपामीलप्यू छेते १२३ शाजानसन १११२
हिजरी मापु ... ४४ ... अलमगीरी शुभंमस्तु कल्याणमस्तु ॥

मैत्रायणीयोपनिषद्

No. 860

Maitrāyaṇīyopaniṣad

487 (23)
1882-83

Size — 9½ in. by 6 in.

Extent — 1^b to 5^a leaves; 15 lines to a gage; 30 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 ; Īśāvāsyopaniṣad ; (Vol. I,
Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
वैराग्येद् (?) भक्तियुतव्रद्धमात्रप्रबोधतः ।
यत्पदं मुनयो यांति तत्रैपदमहं महः ॥
आप्यायंत्विति शांतिः ॥

मैत्रायणी कौपीतकी वृद्धजावालतापनी ।
कालाग्निरुद्र मैत्रायी सुवालक्ष्मिंत्रिका etc.

Ends — fol. 15a

स एवं विष्णुस्स वा एष एकस्त्रिधाभूतोष्टथैकादशधा द्वादशधापरि-
मितधा चोऽन्नूत उन्नूतत्वान्नूतेषु चरति प्रतिष्ठा सर्वभूतानामधिपतिर्बभूवेत्य
सावात्मांतर्वहिश्चांतर्वहिश्च ॥ ५ ॥ चतुर्थः प्रपाठकः ॥

ओमाप्यायंत्विति शांतिः ॥

ओं श्रीमद्विश्वात्रिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥ मैत्रायणीयोप-
निष्ठसमाप्ता ॥ ६ ॥ श्री ॥

मैत्रायणीयोपनिषद्विपिका

No. 861

Maṭrāyanīyopaniṣaddīpikā

131

1880-81

Size — 10½ in. by 4½ in.

10 in. by 5 in.

Extent — 44 leaves; 14-15 lines to a page; 34 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राः; handwriting clear, legible and correct but somewhat careless; borders ruled in double black lines; folios numbered in right hand margins; edges slightly worn out; foll. 2-31, 53-56, 78 missing; incomplete.

Age — Appears to be old.

Author — Nārāyaṇa ?

Begins — fol. 1b

हरिः ॐम् ॥

प्रणम्य रामं प्रणताभयप्रदं

गुरुंस्तथा कृष्णमुखांस्तदात्मनः ।

मैत्रायणानां श्रुतिमौलिमर्थतः

प्रसाध्य विष्णोः परमे पदेऽर्पये ॥ १ ॥

ब्रह्मयज्ञो वा एष इत्याद्या मैत्रायणानामुपनिषत् तस्याः पूर्वकांडेन संबंधः ।

etc.

Ends abruptly on fol. 79^b

तस्याज्ञं तस्मान्मन्त्राषधाज्यामिष पुरोडाशस्थालीपाकादिभिर्घटव्यमन्त-
वैद्यामास्त्यवसृष्टैरज्ञपानैक्षास्यमाहवनीयमिति मत्वा तेजसः समृद्धैर्युपण्यं
लोकविजित्यथर्यामृत ... ...

मैत्रेयुपनिषद्

No. 862

Maitreyyuopaniṣad

487 (29)
1882-83

Size — 9½ in. by 5¾ in.

Extent — 1^a to 3^a leaves; 15 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 : Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
श्रुत्याचार्योपदेशेन मुनयो यत्पदं ययुः ।
तत्स्वानुभूतिसंसिद्धं स्वमात्रं ब्रह्म भावये ॥
ओं आप्यायंत्विति शांतिः ॥

Ends fol. 3^a

एवं स्वानुभवो यस्य सोहमस्मि न संशयः ।
यः शृणोति सकृद्वापि ब्रह्मैव भवति स्वयमित्युपनिषद् ॥ ओं आप्यायंत्विति
शांतिः ॥ ओं श्रीमद्विं चंद्राय नमः ॥
मैत्रेयुपनिषत्समाप्तः ॥

मैत्र्युपनिषदीपिका
(मैत्रायण्युपनिषदीपिका)

No. 863

Maitryupaniṣaddīpikā
(Maitrāyaṇyudaniṣaddīdikā)

(36)
A 1881-82

Size — 12½ in. by 5¾ in.

Extent — 117 leaves; 11 lines to a page; 34 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete.

Commentary on Maitryupaniṣad.

Age — Modern copy.

Begins — fol. 1^b

ॐ नमः शिवाय ॥
 ॐ गणाधिपतिमस्त्वलपविघ्नग्रासमहोदरम् ॥
 विष्णुत्सारणाभ्यासलंबीकृतकरं नुमः ॥
 ॐ प्रणम्य रामं प्रणताभयप्रदं गुरुस्तथा कृष्णमुखांस्तदात्मनः ॥
 मैत्रायणीनां श्रुतिमौलिमर्थेतः प्रसाद्य विष्णोः परमे पद्मर्पये ॥
 ब्रह्मयज्ञो वा एष इत्याद्या मैत्रायणीनामोपनिषत् तस्याः पूर्वकांडेन संबंधः ॥

Ends — fol. 117^a

तस्मात्तं निमित्तं महात्मनः पूर्णस्य ब्रह्मात्मनोद्वैतीभावो नानात्वं मायकं पारमार्थमित्यर्थः ॥ अभ्यास उपनिषत्समाप्त्यर्थः ॥ ॥ इति श्रीमैत्र्यूपनिषद्वीपिकायां सप्तमः प्रपाठकः समाप्तः ॥

ॐ नमस्तस्मै भगवते रामायाकुंठमेधसे ॥
 येनांतर्हृदयस्थेन नुद्यमानो विचेष्टयेत् ॥
 विचारयम्यहं नित्यं वेदतत्वार्थमादरात् ॥
 एषामनुग्रहात्तेभ्यो गुरुभ्योऽस्तु नमः शतम् ॥
 मैत्रीशाखोपनिषदां दीपिको (के) यं महात्मनां ॥
 अंतर्वस्त्ववभासाय भेयादाकेंद्रुतारकम् ॥ ४ ॥
 इति मैत्र्यूपनिषद्वीपिका संपूर्णा ॥ शुभमस्तु ॥ ४ ॥
 प्रकाशात्मापि यद्वस्तु छन्नं येन न भासते ॥
 तदंतध्वांतनाशाय दीपिकेयं धृता मया ॥ शुभं भवतु ॥
 श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ श्रीराम ॥ ग्रंथसंख्या २८०० ॥

याज्ञवल्क्योपनिषद्

No. 864

Yājñavalkyopaniṣad

487 (97)
1882-83

Size — 9 $\frac{9}{16}$ in. by 5 $\frac{7}{8}$ in.

Extent — 1^b to 2^b leaves; 15 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 Īśavāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
 पूर्णमद् इति शांतिः ॥
 अथ जनको ह वैदेहो याज्ञवल्क्यसुपसमेत्योवाच भगवन्संन्यासमनु-
 ब्रूहीति कथं सन्यासलक्षणे स होवाच याज्ञवल्क्यः ।

Ends — fol. 2^b

प्रबुद्धा यत्र ते विद्वन् सुपुसिं याति योगिराद् ।
 चिदिहास्तीति चिन्मात्रमिदं चिन्मयमेव च ।
 चित्वं चिदहमेवे च लोकाश्रिदिति भावया ।
 यतीनां तदुपादेयं पारहंस्यं परं पदं
 नातः परतरं किंचिद्विद्यते मुनिपुंगवेत्युपनिषत् ॥
 ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
 याज्ञवल्क्योपनिषत्समाप्ता ॥

योगकुण्डल्युपनिषद्

No. 865

Yogakuṇḍalyupaniṣad

487 (86)
1882-83

Size — 9½ in. by 5¾ in.

Extent — 1^b to 6^b leaves; 15 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 Īśāvāsyopanisad characters;
 (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्राय नमः ।
 ओं सह नाववत्विति शांतिः ॥
 हेतुद्वयं हि चित्तस्य वासना च समीरणः ।
 तयोर्विनष्ट एकस्मिस्तद्वावपि विनश्यतः ।
 तयोरादौ समीरस्य जयं कुर्यात् नरस्वदा ।
 मिताहारश्चासनं च शक्तिचालस्त्रितिश्चकः ।
 एतेषां लक्षणं वद्ये श्रुणु गौतम सादरं ।
 सुस्तिग्रहमधुराहारश्चतुद्रांशविवरजितः । etc.

Ends — fol 6^b

अशद्रमस्पर्शमरूपमध्ययं तथारसं नित्यमगंधवच्च यत् ।
 अनाचननंतं मद्वतः परं ध्रुवं तदेव शिष्यत्यमलं निरामयमित्युपनिषत् ॥

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु । योगकुडल्युपनिष-
समाप्ता ॥

योगचूडामण्युपनिषद्

No. 866

Yogacūḍāmaṇyupaniṣad

487 (45)
1882-83

Size — 9½ in. by 5¾ in.

Extent — 1^b to 5^b leaves; 15 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 : Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंसत्गुरुरामचंद्राय नमः ।
ओं आप्यायंत्विति शांतिः ॥
योगचूडामणिर्बृक्षे योगिनां हितकाम्यया ।
कैवल्यसिद्धिं गूढं सेवितं योगवित्तमैः । १ ।
आसनं प्राणसंरोधः प्रत्याहारश्च धारणा ।
ध्यानं समाधिरेतानि योगांगानि भवंति षट् । २ । etc.

Ends — fol. 5^b

चरतां चक्षुरादीनां विषयेषु यथाक्रमं ।
तत्प्रत्याहरणं तेषां प्रत्याहारस्स उच्यते ।
यथा तृतियकाले तु रविः प्रत्याहरेत्प्रभां ।
तृतियांगस्थितो योगि विकारं मानसे हरेदित्युपनिषद् ॥
ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
ओं योगचूडामण्युपनिषत्समाप्ता ॥ ३ ॥ ३ ॥

योगतत्त्वोपनिषद्

No. 867

Yogatattvopaniṣad

487 (40)
1882-83

Size — 9 $\frac{9}{16}$ in. by 5¾ in.

Extent — 1^b to 6^a leaves; 15 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
 ओं सह नाववत्विति शांतिः ॥
 योगतत्त्वं प्रवक्ष्यामि योगिनां हितकाम्यया ।
 यच्छृत्वा च पठित्वा च सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ १ ॥ etc.

Ends — fol. 6^a

निषिद्धैर्नवभिर्द्वारैर्निर्जने निरूपद्रवे ॥
 निश्चितंत्वात्मभूतानामनिष्टं योगसेवयेत्युपनिषत् ॥
 ॥ ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥ योगतत्त्वोपनिष-
 त्समाप्ता ।

योगचूडामण्युपनिषद्

No. 868

Yogacūḍāmaṇyupaniṣad

3 (24)
 1902-1907

Size — 12 in. by 5½ in.

Extent — 1^a to 5^a leaves; 13 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — See No. 3 (1) / 1902-1907 Annapūrṇopaniṣad(Vol. I,
 Pt. II, p. 38).

Begins — fol. 1^a

॥ श्री दुद्धिदाताय नमः ॥
 ॐ श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
 योगचूडामण्युपनिषत्प्रारंभः ॥
 ॐ आप्यायंत्विति शांतिः ॥
 योगचूडामणिं वक्ष्ये योगिनां हितकाम्यया ।
 कैवल्यसिद्धिं गृहं सेवितं योगवित्तमैः । etc.

Ends — fol. 5^a

तत्प्रत्याहरणं तेषां प्रत्याहारस्स उच्यते
 यथा तृतियकाले तु रविः प्रत्याहरेत्प्रभां
 तृतियांगस्थितो योगि विकारं मानसं हरेद्वित्युपनिषत् ॥
 ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
 हृति चूडामण्युपयोगनिषत्समाप्ताः ॥ ग्रंथ १४३ ॥ ७ ॥ ७ ॥

योगतत्त्वोपनिषद्

No. 869

Size — $10\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{3}{4}$ in.

Extent — 62^a to 63^a leaves; 7 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — See No. 2 (1) / 1891-95 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 62^a

ॐ योगतत्त्वं प्रवक्ष्यामि योगिनां हितकाम्यया ।
तच्छ्रूत्वा च पठित्वा च सर्वपापैः प्रमुच्यते । etc.

Ends — fol. 63^a

निषिद्धे तु न निर्वाते निर्जने निरूपद्रवे ।
निश्चितं चात्मभूतानमारिष्टं योगसेवयाऽरिष्टं योगसेवयेति ॥
इत्यर्थवदेदे योगतत्त्वोपनिषद् त्रयोविंशतितमा समाप्ता ॥

योगतत्त्वोपनिषद्

No. 870

Size — $9\frac{1}{2}$ in. by 4 in.

Extent — 44^b to 45^a leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 1 (1) / 1907-15 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 44^b

ॐ योगतत्त्वं प्रवक्ष्यामि योगिनां हितकाम्यया ॥
तच्छ्रूत्वा च पठित्वा च सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ etc.

Ends — fol. 45^a

निषिद्धे तु न निर्वाते निर्जने निरूपद्रवे ॥
निश्चितं चात्मभूतानामरिष्टं योगसेवयाऽरिष्टं योगसेवयेति ॥ २ ॥
इति योगतत्त्वोपनिषत्समाप्ता ॥

योगतत्त्वोपनिषद्

No. 871

Size — 10 $\frac{1}{4}$ in. by 6 $\frac{3}{8}$ in.

Extent — 35^b to 36^a leaves; 12 lines to a page; 32-35 letters to a line.

Description — See No. 10 (1) / 1882-83 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 35^b

ॐ योगतत्त्वं प्रवक्ष्यामि योगिनां हितकाम्यया ।
तच्छ्रुत्वा च पठित्वा च सर्वपापैः प्रमुच्यते etc.

Ends — fol. 36^a

निषिद्धे तु न निर्वाते निर्जने निरुपद्रवे ।
निश्चितं चात्मभूतानामरिष्टं योगसेवया । अरिष्टं योगसेवयेति ॥ २ ॥
इति योगतत्त्वोपनिषत्समाप्ता ॥ २३ ॥

योगतत्त्वोपनिषद्

No. 872

Yogatattvopaniṣad

133 (23)
1880-81

Size — 8 $\frac{1}{4}$ in. by 4 $\frac{3}{4}$ in.

Extent — 70^a to 71^a leaves; 10 lines to a page; 20-22 letters to a line.

Description — See No. 133 (1) / 1880-81 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 70^a

ॐ योगतत्त्वं प्रवक्ष्यामि योगिनां हितकाम्यया ।
तच्छ्रुत्वा च पठित्वा च सर्वपापैः प्रमुच्यते । etc.

Ends — fol. 71^a

निश्चितं चात्मभूतानामरिष्टं योगसेवयारिष्टं योगसेवयेति ॥ ७ ॥
इत्यथर्ववेदे योगतत्त्वोपनिषत्प्रयोविंशतितमः समाप्तः ॥ २३ ॥

योगतत्त्वोपनिषद्

No. 873

Yogatattvopaniṣad

1 (23)
A 1883-84

Size — 10 $\frac{3}{8}$ in. by 5 $\frac{1}{8}$ in.

Extent — 33^a to 33^b leaves; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — See No. 1 (1) / A 1883-84 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 33^a

ओं योगतत्त्वं प्रवक्ष्यामि योगिनां हितकाम्यया
तच्छुत्वा पठित्वा चैवसर्वपापैः प्रमुच्यते etc.

Ends — fol. 33^b

निषिद्धे तु न निर्वाते निर्जने निरूपद्रवे
निश्चितं चात्मभूतानामरिष्टं योगसेवया अरिष्टं योगसेवयेति
इत्यर्थर्ववेदे योगतत्त्वोपनिषत्समाप्ता त्रयोविंशतिः २३

योगतत्त्वोपनिषद्

No. 874

Yogatattvopaniṣad

129 (3)
1880-81

Size — 8 $\frac{3}{4}$ in. by 4 in.

Extent — 8^a to 9^b leaves; 7 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting
careless but clear, and legible; complete.

Begins — fol. 8^a

ॐ योगतत्त्वं प्रवक्ष्यामि योगिनां हितकाम्यया ॥
तच्छुत्वा च पठित्वा च सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ etc.

Ends — fol. 9^b

निषिद्धे तु न निर्वाते निर्जने निरूपद्रवे ।
निश्चितं चात्मभूतानामरिष्टं योगसेवयाऽरिष्टं योगसेवयेति छ ॥ २ ॥
इत्यर्थर्ववेदे योगतत्त्वोपनिषत्समाप्ता ॥ २३ ॥
ॐ नमः शिवाय नमः ॥

योगतत्त्वोपनिषद्

No. 875

Yogatattvopaniṣad

27 (23)
1895-98

Size — 10½ in. by 5½ in.

Extent — 35^a to 35^b leaves; 12 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 27 (1) / 1895-98; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 35^a

ॐ योगतत्त्वं प्रवक्ष्यामि योगिनां द्वितकाम्यया
तच्छ्रूत्वा च तत्पठित्वा च सर्वपापैः प्रमुच्यते etc.

Ends — fol. 35^b

निश्चितं चात्मभूतानामरिष्टं योगसेवया अरिष्टं योगसेवयेति १ इत्यर्थवदेदे
योगतत्त्वोपनिषत्समाप्ता श्रयोविंशतिः २३

योगतत्त्वोपनिषद्

No. 876

Yogatattvopaniṣad

134 (23)
1810-81

Size — 6¹¹/₁₆ in. by 3¹¹/₁₆ in.

Extent — 104^b to 106^b leaves; 7 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — See No. 134 (1) / 1880-81 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 104^b

श्रीगणेशाय नमः ॥
ॐ योगतत्त्वं प्रवक्ष्यामि योगिनां द्वितकाम्यया ॥
तच्छ्रूत्वा च पतित्वा च सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ etc.

Ends — fol. 106^b

निश्चितं चात्मभूतानामरिष्टं योगसेवया ॥ अरिष्टं योगसेवयेति ॥ २ ॥
इत्यर्थवदेदे योगतत्त्वोपनिषत्समाप्तं ॥ २३ ॥

योगतत्त्वोपनिषद्

No. 877

Size — 9½ in. by 4½ in.

Extent — 57^b to 58^b leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — See No. 328 (1) / 1883–84 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 57^b

ॐ योगतत्त्वं प्रवक्ष्यामि योगिनां हितकाम्यया
तच्छूत्वा पठित्वा च सर्वपापैः प्रमुच्यते etc.

Ends — fol. 58^b

निश्चितं चात्मभूतानामरिष्टं योगसेवयारिष्टं योगसेवयेति छ ॥
इत्यर्थवेदे योगतत्त्वोपनिषत्रयोविंशतितमः समाप्तः ॥ २३

योगतत्त्वोपनिषद्

No. 878

Size — 9½ in. by 4½ in.

Extent — 1 leaf; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 17 (1) / 1891–95 : Cūlikopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 224).

Begins — fol. 1^a

ॐ योगतत्त्वं प्रवक्ष्यामि योगिनां हितकाम्यया ॥
तच्छूत्वा च पठित्वा च सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ etc.

Ends — fol. 1^b

निश्चितं चात्मभूतानामरिष्टं योगसेवया ॥ अरिष्टं योगसेवयेति ॥
इति योगतत्त्वोपनिषत्समाप्ता ॥

Yogatattvopaniṣad

328 (23)
1883-84

Size — 9½ in. by 4½ in.

Extent — 57^b to 58^b leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — See No. 328 (1) / 1883–84 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 57^b

ॐ योगतत्त्वं प्रवक्ष्यामि योगिनां हितकाम्यया
तच्छूत्वा पठित्वा च सर्वपापैः प्रमुच्यते etc.

Ends — fol. 58^b

निश्चितं चात्मभूतानामरिष्टं योगसेवयारिष्टं योगसेवयेति छ ॥
इत्यर्थवेदे योगतत्त्वोपनिषत्रयोविंशतितमः समाप्तः ॥ २३

Yogatattvopaniṣad

17 (10)
1891-95

Size — 9½ in. by 4½ in.

Extent — 1 leaf; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 17 (1) / 1891–95 : Cūlikopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 224).

Begins — fol. 1^a

ॐ योगतत्त्वं प्रवक्ष्यामि योगिनां हितकाम्यया ॥
तच्छूत्वा च पठित्वा च सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ etc.

Ends — fol. 1^b

निश्चितं चात्मभूतानामरिष्टं योगसेवया ॥ अरिष्टं योगसेवयेति ॥
इति योगतत्त्वोपनिषत्समाप्ता ॥

योगतत्त्वोपनिषद्

No. 879

Yogatattvopaniṣad

139 I (14)
1879-80

Size — 6½ in. by 4½ in.

Extent — 18^b to 19^b leaves ; 12 lines to a page ; 24 letters to a line.

Description — See No. 139 (I) (1) / 1879-80 : Maṇḍūkopaniṣad.

Begins — fol. 18^b

ॐ योगतत्त्वं प्रवक्ष्यामि योगिनां हितकाम्यया ॥
 यच्छुत्वा च पठित्वा च सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ etc.

Ends. — fol. 19^a

निश्चितं चात्मभूतानामरिष्टं योगसेवया ॥ अरिष्टं योगसेवयेति ॥
 इति योगतत्त्वोपनिषत्समाप्तः ॥ १४ ॥

योगतत्त्वोपनिषद्

No. 880

Yogatattvopaniṣad

42 (23)
1892-95Size — 9½ in. by 4¹/₁₆ in.Extent — 50^b to 51^a leaves ; 10 lines to a page ; 32 letters to a line.

Description — See No. 42 (1) / 1892-95 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 50^b

ॐ योगतत्त्वं प्रवक्ष्यामि योगिनां हितकाम्यया etc.

Ends — fol. 51^a

निषिद्धे तु न निर्वाते निर्जने निरुपद्रवे ॥
 निश्चितं चात्मभूतानामरिष्टं योगसेवयाम अरिष्टं योगसेवयेति ॥
 इति योगतत्त्वोपनिषत्समाप्ता ॥

योगतत्त्वोपनिषद्

No. 881

Size — 9 in. by 4 in.

Extent — 12^b to 13^a leaves; 11 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — See No. 29 (1) / 1884-86; Gāruḍopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 198).

Begins — fol. 12^b

योगतत्त्वोपनीशद् लख्यते ॥
ॐ योगतत्त्वं प्रवक्ष्यामि योगिनां हितकाम्यया ।
तत्त्वत्वा च पठित्वा च सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ etc

Ends — fol. 13^a

निषिद्धे तु न निर्वाते निर्जने निरूपद्रवे ।
निश्चितं चात्मभूतानामरिष्टं योगसेवयारिष्टं योगसेवयेति ॥
इत्यर्थवेदे योगतत्त्वोपनिषद् समाप्तः ॥ २३ ब्रयोविंशती ॥

योगतत्त्वोपनिषद्
with दीपिका

No. 882

Size — 5½ in. by 8½ in.

Extent — 24^a to 26^b leaves; 28 lines to a page; 20-25 letters to a line.

Description — See No. 31 (1) / A 1881-82; Nīlarudropaniṣad with Comm.

Author of Comm. — Nārāyaṇa.

Begins — (Text) fol. 24^a

॥ ॐ योगतत्त्वं प्रवक्ष्यामि योगिनां हितकाम्यया ॥
तत्त्वत्वा च पठित्वा च सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ १ ॥ etc,

18 [Upaniṣads]

Yogatattvopaniṣad

29 (13)

1884-86

Begins — (Comm.) fol. 24^a

श्रीगणेशाय नमः ॥
 योगतत्वं त्रयोविंशं द्विखंडं ग्रंथविस्तरे ॥
 योगसिद्धिफलं चात्र योगतत्वं निरूप्यते ॥
 ग्रंथस्य तावतफलमाह ॥ योगेति मंगलार्थयोगसिद्धये च परमदेवतां स्तौति
 विष्णुरिति etc.

Ends — (Text) fol. 26^b

निषिद्धे तु न निर्वाते निर्जने निरूपद्रवे ॥
 निश्चितं चात्मभूतानामरिष्टं योगसेवयारिष्टं योगसेवयेति ॥
 इत्यर्थवेदे योगतत्वोपनिषत्समाप्तः ॥
 इति त्रयोविंशतितम् ॥

Ends — (Com.) fol. 26^b

नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ॥
 अस्पष्टपदवाक्यानां योगतत्वस्य दीपिका ॥
 इति योगतत्वोपनिषद्विपिका समाप्ता ॥
 श्रीगोविंद श्रीकृष्ण श्रीराघव श्रीसांबशिव ॥ छ ॥ छ ॥ छ
 राम राम राम राम

योगतत्त्वोपनिषद्विपिका

No. 883

Yogatattvopaniṣaddipikā

223 (20)
 1882-83

Size — 10¹¹₁₆ in. by 4¹₂ in.

Extent — 268^b to 271^b leaves; 9-10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description See No. 233 (1) / 1882-83 ; Muṇḍakopaniṣaddipikā.

Author — Nārāyaṇa.

Begins — fol. 268^b

योगतत्वं त्रयोविंशं द्विखंडं ग्रंथविस्तरे ।
 योगसिद्धिफलं चात्र योगतत्वं निरूप्यते ।
 ग्रंथस्य तावतफलमाह । etc.

Ends — fol. 271^b

अपि च
सुराज्ये धार्मिके देशे सुभिक्षे निस्पद्रवे ।
एकांतमठिकामध्ये स्थातव्यं हठयोगिनेत्याद्युक्तानि ॥
नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ।
अस्पष्टपदवाक्यानां योगतत्वस्य दीपिका ॥
इति योगतत्त्वोपनिषद्विपिका समाप्ता ॥ २३ ॥ ४ ॥ श्री ॥

References :- Cat. Cat. i, 477^b; ii, iii^a; iii, 102^b

योगराजोपनिषद्

No. 884

Yogarājopaniṣad

30 (5)
1884-86

Size — 9 $\frac{7}{8}$ in. by 4 $\frac{5}{8}$ in.

Extent — 21^a to 22^b leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 30 (1) / 1884-86 : Vāsudevopaniṣad.

Begins — fol. 21^a

ॐ योगराजोपनिषद् लिख्यते ॥
ॐ योगराजं प्रवक्ष्यामि योगिनां योगसिद्धये ॥
मंत्रयोगो लयश्चैव राजयोगो हठस्तथा ॥ etc.

Ends — fol. 22^b

ऊर्द्धशक्ति निपातेन अधःशक्तेर्निकुञ्चनात् ।
मध्यशक्तिप्रबोधेन जायते परमं सुखं ।
जायते परमं सुखमिति ॥
इति योगराजोपनिषत्समाप्तः ॥

योगराजोपनिषद्

No. 885

Yogarājopaniṣad

29 (7)
1884-86

Size — 9 in. by 4 in.

Extent — 9^a to 9^b leaves; 11 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — See No. 29 (1) 1884-86 : Gāruḍopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 198).

Begins — fol. 9^a

ॐ योगराजोपनिषद् लिख्यते ॥
ॐ योगराजं प्रवक्ष्यामि योगिनां योगसिद्धये ।
मन्त्रयोगो लयश्रैव राजयोगो हठस्तथा ॥ etc.

Ends — fol. 9^b

ऊर्द्धशक्ति निपातेन अधःशक्तेनिकुचनात् ॥
मध्यशक्तिप्रबोधेन जायते परमं सुखं ॥
जायते परमं सुखमिति ॥
योगराजोपनिषद् समाप्तः ॥ शुभं भवतु ॥

योगशिखोपनिषद्

No. 886

Yogaśikhopaniṣad

10 (22)
1882-83

Size — 10 $\frac{3}{4}$ in. by 6 $\frac{3}{4}$ in.

Extent — 35^a to 35^b leaves; 12 lines to a page; 32-35 letters to a line.

Description — See No. 10 (1) / 1882-83 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 35^a

ॐ योगशिक्षा प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानेषु चोत्तमां ।
यदा तु ध्यायते मन्त्रं गात्रकंपोभिजायते । etc

Ends — fol. 35^b

जन्मांतरसहस्रेषु यदा नाश्वाति किलित्रिं ।
तदा पश्यन्ति योगेन संसारच्छेदनं परं ।
संसारच्छेदनं परमिति ॥ ३ ॥
इति योगशिखोपनिषत्समाप्ता ॥

योगशिखोपनिषद्

No. 887

Yogaśikhopaniṣad

487 (63)
1882-83

Size — 9 $\frac{1}{2}$ in. by 5 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 1^b to 12^b leaves; 15 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 : Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
 ओं सह नाववत्तिं शांतिः ।
 सर्वे जीवास्तुखैर्दुःखैर्मायाजालेन वेष्टिताः ।
 तेषां मुक्तिः कथं देव कृपया वद शंकर ॥ १ ॥
 सर्वसिद्धिकरं मार्गं मायाजालनिकृतनं ।
 जन्ममृत्युजराव्याधिनाशनं सुखदं वद ॥ २ ॥ etc.

Ends — fol. 12^b

स्वकायं घटमित्युक्तं यथा जीवो हि तत्पदं ।
 गुरुवाक्यसमाभिन्ने ब्रह्मज्ञानं प्रकाशते ॥ ७८ ॥
 कर्णधारं गुरुं प्राप्य तद्वाक्यं लुववद्दं ॥
 अभ्यासवासनाशक्त्या तरंति भवसागरमित्युपनिषत् ॥ ७९ ॥
 श्री ॥ षष्ठोध्यायः ॥ ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ।
 श्री ॥ अर्हं योगशिखोपनिषत्समाप्ता ॥

योगशिखोपनिषद्

No. 888

Yogaśikhopaniṣad

2 (22)
1891-95

Size — 10¹¹₁₆ in. by 4³₄ in.

Extent — 61^b to 62^a leaves; 7 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — See No. 2 (1) / 1891-95 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 61^b

ॐ ॥ योगशिखां प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानेषु चोत्तमां ॥
 यदा तु ध्यायते मंत्रं गात्रकं योभिजायते ॥ etc.

Ends — fol. 62^a

जन्मांतरसहस्रेषु यदा नाभाति किल्बिषं ।
 तदा पश्यति योगेन संसारच्छेदनं परं संसारच्छेदनं परमिति ॥
 हृत्यर्थवेदे योगशिखोपनिषद्वाविंशतितमा समाप्ता ॥

योगशिखोपनिषद्

No. 889

Size — 6 $\frac{11}{16}$ in. by 3 $\frac{11}{16}$ in.Extent — 103^b to 104^b leaves; 7 lines to a page; 20 letters to a line.

Description ... See No. 134 (1) / 1880-81: Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 103^b

ॐ योगशिखां प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञाने चोत्तमं ॥
यदा तु ध्यायते मंत्रं गात्रकं योभिजायते ॥ etc.

Ends — fol. 104^b

तदा पश्यन्ति योगेन संसारच्छेदनं परं । संसारच्छेदनं परमिति ॥ ३ ॥
इत्यर्थवर्णवेदे योगशिखोपनिषत्समाप्तं ॥ २२ ॥

योगशिखोपनिषद्

No. 890

Yogaśikhopaniṣad

132 (1)
1880-80

Size — 8 $\frac{1}{2}$ in. by 4 in.Extent — 1^a to 2^a leaves; 7 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear and legible but somewhat careless; borders carelessly ruled in 2 or 3 thick curved black lines; the Ms. contains the following Upaniṣads :-

1. Yogaśikhopaniṣad	1 ^a to 2 ^a
2. Gāruḍopaniṣad	2 ^b to 4 ^a
3. Piṅḍopaniṣad	4 ^b to 5 ^a
4. Hanumadupaniṣad	5 ^b to 7 ^b
5. Rāmopaniṣad	7 ^b to 8 ^b
6. Prāṇāgnihotropaniṣad	9 ^a to 13 ^a

All these Upaniṣads are complete and they belong to the Atharvaveda.

Age — Saṃvat 1853.

Begins — fol. 1^a

ॐ ॥ योगशिखां प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानेषु चोक्तमां ॥
यदा तु ध्यायते मंत्रं गात्रकंपोभिजायते ॥ etc.

Ends — fol. 2^a

तदा पश्यन्ति योगेन संसारच्छेदनं परं संसारच्छेदनं परमिति ॥
इत्यथर्ववेदे योगशिखोपनिषत्समाप्ता ॥

योगशिखोपनिषद्

No. 891

Yogaśikhopaniṣad

1 (18)
1907-15

Size — 9½ in. by 4 in.

Extent — 44^a to 44^b leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 1 (1) / 1907-15; Mundakopaniṣad.

Begins — fol. 44^a

ॐ योगशिखां प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानेषु चोक्तमं ॥
यदा तु ध्यायते मंत्रं गात्रकंपोभिजायते ॥ etc.

Ends — fol. 44^b

जन्मांतरसहस्रेषु यदा नाभाति किल्बिषं ॥
तदा पश्यन्ति योगेन संसारच्छेदनं परं संसारच्छेदनं परमिति ॥ ३ ॥ इति
योगशिखोपनिषत्समाप्ता ॥ १० ॥

योगशिखोपनिषद्

No. 892

Yogaśikhopaniṣad

3 (3)
1902-1907

Size — 12 in. by 5½ in.

Extent — 1^a to 12^b leaves; 13 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — See No. 3 (1) / 1902-1907: Annapūrṇopaniṣad (Vol. I,
Pt. I, p. 38).

Begins — fol. 1^a

श्रीज्ञानराजाय नमः ॥
 ओं श्रीमद्विध्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
 अथ योगशिखोपनिषत्प्रारंभः ॥
 ओं सह नाववत्विति शांतिः ॥
 सर्वे जीवास्सुखैर्द्वयैर्मायाजालेन वेष्टिताः ॥
 तेषां मुक्तिः कथं देव कृपया वद शंकरं ॥ १ ॥ etc.

fol. 6^a प्रथमोध्यायः

fol. 6^b इति द्वितीयोध्यायः ॥

Ends — fol. 12^b

गुरुवाक्यसमाभिन्ने ब्रह्मज्ञाने प्रकाशने ॥
 कर्णधारं गुरुं प्रायं तद्वाक्यपुववद्दण्डं ॥
 अभ्यासवासनाशक्त्या तरंति भवसागरमित्युपनिषत् ॥ ७९ ॥
 षष्ठोध्यायः
 ओं श्रीमद्विध्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
 इति योगशिखोपनिषत्समाप्तः ॥ ४३२ ॥ ७ ॥ ७ ॥ ७ ॥

योगशिखोपनिषद्

Yogaśikhopaniṣad

No. 893

1 (22)

A 1883-84

Size — 10 $\frac{3}{4}$ in. by 5 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 32^b to 33^a leaves; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — See No. 1 (1) / A 1883-84 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 32^b

ओं योगशिखां प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानेषु चोक्तमां ।
 यदा तु ध्यायते मंत्रं गात्रकंपोपि जायते । etc.

Ends — fol. 33^a

जन्मांतरसहस्रेषु यदा नाम्नाति किलिवपम् ।
 तदा पश्यन्ति योगेन संसारच्छेदनं परम् ॥
 संसारच्छेदनं परमिति ।
 हत्यश्वर्वदे योगशिखोपनिषत्समाप्ता ।
 द्वौविंशतिः ॥ २३ ॥

योगशिखोपनिषद्

No. 894

Yogaśikhopaniṣad

133 (22)
1880-81

Size — 8½ in. by 4¾ in.

Extent — 69^b to 70^a leaves; 10 lines to a page; 20-22 letters to a line.

Description — See No. 133 (1) / 1880-81; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 69^b

योगशिखां प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानेषु चोत्तमां ॥
यदा तु ध्यायते मंत्रं गात्रकंपोभिजायते । etc.

Ends — fol. 70^a

तदा पश्यति योगेन संसारच्छेदनं परं संसारच्छेदनं परमिति ॥ ३ ॥ १ ॥
इत्यर्थवेदे योगशिखोपनिषद् द्वाविंशतिमः समाप्तः ॥ ३२ ॥

योगशिखोपनिषद्

No. 895

Yogaśikhopaniṣad

328 (22)
1883-84

Size — 9½ in. by 4½ in.

Extent — 57^a to 57^b leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — See No. 328 (1) / 1883-84; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 57^a

योगशिखां प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानेषु चोत्तमां ।
यदा तु ध्यायते मंत्रं गात्रकं योभिजायते ॥ etc.

Ends — fol. 57^b

जन्मांतरसहस्रेषु यदा नाशाति किल्बिषं
तदा पश्यति योगेन संसारच्छेदनं परं संसारच्छेदनं परमिति ॥ १ ॥
इत्यर्थवेदे योगशिखोपनिषद्वाविंशतिमः समाप्तः ॥ ३२ ॥

योगशिखोपनिषद्

No. 896

Yogaśikhopaniṣad

139 I (13)
1879-80

Size — 6½ in. by 4½ in.

19 [Upanisads]

Extent — 18^a to 18^b leaves; 12 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — See No. 139 (I) (1) / 1879-80; Maṇḍūkopaniṣad.

Begins — fol. 18^a

ॐ योगशिख्यं प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानेषु चोत्तमां etc.

Ends — fol. 18^b

तदा पश्यति योगेन संसारच्छेदनं परं संसारच्छेदनं परमिति ॥
इति योगशिखोपनिषत् समाप्तं ॥ १३ ॥

योगशिखोपनिषद्

Yogaśikhopaniṣad

No. 897

42 (22)
1892-95

Size — 9 $\frac{1}{2}$ in. by 4 $\frac{1}{16}$ in.

Extent — 50^a to 50^b leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 42 (1) / 1892-95; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 50^a

ॐ योगशिखां प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानेषु चोत्तमां ॥
यदा तु ध्यायते मंत्रं गात्रकंपोभिजायते etc.

Ends — fol. 50^b

जन्मांतरसहस्रेषु यदा नाभाति किलिवष ॥
तदा पश्यन्ति योगेन संसारच्छेदनं परं संसारच्छेदनं परमिति ॥
इति योगशिख्योपनिषत्समाप्ता ॥

योगशिखोपनिषद्

Yogaśikhopaniṣad

No. 898

29 (12)
1884-86

Size — 9 in. by 4 in.

Extent — 12^b leaves; 11 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — See No. 29 (1) / 1884-86; Gāruḍopaniṣad ; (Vol. I, Pt. II, p. 198).

Begins — fol. 12b

ॐ योगशिखां प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानेषु चोत्तमं ॥
यदा तु ध्यायते मंत्रं गात्रकंपोभिजायते ॥ etc.

Ends — fol. 12b

जन्मांतरसहस्रेषु यदा नाभाति किल्बर्षं ॥
तदा पश्यन्ति योगेन संसारच्छेदनं परं संसारच्छेदनं परमिति ॥
इत्यथर्थवेदे योगशिखोपनिषद् समाप्तः ॥
२९ द्वार्विसति ॥ २९ ॥

योगशिखोपनिषद्
with दीपिका

No. 899

Yogaśikhopaniṣad
with *Dīpikā*

31 (7)
A 1881-82

Size — 5½ in. by 8½ in.

Extent — 22^b to 24^a leaves; 28 lines to a page; 20-25 letters to a line.

Description — See No. 31 (1) / A 1881-82; *Nilarudropaniṣad* with Comm. (Vol. I, Pt. II, pp. 330-331).

Author of Comm. — *Nārāyaṇa*.

Begins — (Text) fol. 22b

ॐ योगशिखां प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानेषु चोत्तमां ॥
यदा तु ध्यायते मंत्रं गात्रकंपोभिजायते ॥ etc.

Begins — (Comm.) fol. 22b

श्रीगणेशाय नमः ॥
योगमूर्धप्रतिष्ठेयमुक्ता योगशिखा ततः
त्रिखंडाग्रंथसंदोहे द्वार्विशतिसमो मता ॥ etc.

Ends — (Text) fol. 24a

जन्मांतरसहस्रेषु यदा नाभाति किल्बर्षं ॥
तदी पश्यन्ति योगेन संसारच्छेदनं परं ॥
संसारच्छेदनं परमिति ॥
इत्यथर्थवेदे योगशिखोपनिषत्समाप्तः ॥
इति द्वार्विशतिः ॥

Ends — (Comm.) fol. 24a

वासुदेवः सर्वमिति स महात्मा सुदुर्लभ इति ॥
द्विरुक्तिः समाप्त्यर्था इति शदश्च ॥ ३ ॥

नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ॥
 अस्पष्टपदवाक्यानां दीपिका यौगशैखिके ॥
 समाप्ता योगशिखोपनिषद्दीपिका ॥ २२ ॥
 श्रीगोविंदगोपाल । दामोदरकृष्णाच्युत ॥ सांब ॥ राम-

योगशिखोपनिषद्दीपिका

No. 900

Yogaśiakhopaniṣaddīpikā

233 (19)
1882-83Size — 10 $\frac{11}{16}$ in. by 4 $\frac{1}{2}$ in.Extent — 266^a to 268^a leaves; 9-10 lines to a page; 35 letters to a line

Description — See No. 233 (1) / 1882-83; Muṇḍakopaniṣaddīpikā.

Begins — fol. 266^a

योगमूर्द्धाति ... यमुक्ता योगशिखा ततः
 त्रिखंडा ग्रंथसंदोहे द्वाविंशतितमी माता ।
 यद्वा वन्हिशिखाध्यानयोगाद्योगशिखा मता ।
 सांगो योग उक्तस्त्वाधनानि च etc.

Ends — fol. 268^a

तदुक्तं
 बहूनां जन्मनामंते ज्ञानवान्मां प्रपद्यते
 वासुदेवः सर्वमिति स महात्म सदुर्लभ इति ।
 द्विरुक्तिः समाप्त्यर्थं इति शद्वश ॥ २ ॥
 नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ॥
 अस्पष्टपदवाक्यानां दीपिका योगशैखिके ॥
 समाप्ता योगशिखोपनिषद्दीपिका ॥ २२ ॥ ७ ॥

योगशिखोपनिषद्

No. 901

Yogaśikṣopaniṣad

27 (22)
1895-98Size — 10 $\frac{1}{2}$ in. by 5 $\frac{1}{8}$ in.Extent — 34^b to 35^a leaves; 12 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 27 (1) / 1895-98; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 34b

ॐ योगशिक्षां प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानेषु चोत्तमां
यदा तु ध्यायते मंत्रं गात्रकंपोभिजायते etc.

Ends — fol. 35a

तदा पश्यन्ति योगेन संसारच्छेदनं परं संसारच्छेदनं परमिति १
इत्यर्थर्थवेदे योगशिक्षोपनिषत्समाप्ता द्वाविंशतिः २२ ॥

रहस्योपनिषद्
(ऋग्वेदरहस्योपनिषद्)

No. 902

Rahasyopaniṣad
(R̄gvedarahasyopaniṣad)

274

1886-92

Size — 10 $\frac{5}{8}$ in. by 4 $\frac{7}{8}$ in.

Extent — 26 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; fol. 1 missing; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; incomplete.

Age — Not very old.

Begins — abruptly fol. 2a

... त्तरकटाक्षात् समुत्पन्ना जीवास्ते भक्तिमार्गियाः भवन्ति ४ तेषां स्नेह-
मागोऽयं आपद्यत दक्षिणकटाक्षात् उत्पन्नाः कर्मजडाः आसुराः अन्य उपासका
भवन्ति etc.

Ends — fol. 27a

हृति निश्च ब्रह्म पुनः तल्लीयांभावापन्ना भजनं चकार पुनः प्रोवाच
इदं गोप्यं ... त् कथनीयम् रसमार्गरहिताय नाकथ्यते श्रावयेतै स एव गुरुः ते
श्रीकृष्णवेदं रहस्योपनिषदं संपूर्णं ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीकृष्णाय ऋग्वेदरहस्योपनिषद्

References:— Cat. Cat. i, 498b; ii, 117a; iii, 106b.

रहस्योपनिषद्

No. 903

Rahasyopaniṣad

487 (34)
1882-83

Size — 9 $\frac{5}{8}$ in. by 5 $\frac{7}{8}$ in.

Extent — 1^b to 3^b leaves; 15 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 : Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
सह नाववत्विति शांतिः ॥ अथातो रहस्योपनिषदं व्याख्यास्यामो देवर्षयो
ब्रह्माणं संपूज्य प्रणिपत्य पप्रच्छुर्भगवञ्चसाकं रहस्योपनिषदं गृहीति सोब्रवीत् ।
etc.

Ends — fol. 3^a

तछुत्वा सकलाकारो व्यासस्त्वतीसुतः ।
पुत्रेण सहितः प्रोत्या परानंदमुपेयिवान् ।
यो रहस्योपनिषदमधीते गुर्वनुग्रहात् ।
सर्वपापविनिर्मुक्तस्साक्षात्कैवल्यमश्रुते ।
इत्युपनिषद् ॥ ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
रहस्योपनिषत्समाप्ता ॥ श्री ॥ छ ॥ छ ॥

रहस्योपनिषद्

No. 904

Rahasyopaniṣad

3(12)
1902-1907

Size — 12 in. by 5½ in.

Extent — 1^a to 3^b leaves; 13 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — See No. 3 (1) / 1902-1907; Annapūrṇopaniṣad; (Vol. I, Pt. II, p. 38).

Begins fol. 1^a

श्रीविश्वंभराय नमः ॥
ॐ श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंसद्गुरुरामचंद्राय नमः
अथ रहस्योपनिषत्प्रारंभः सह नाववत्विति शांतिः ॥
अथातो रहस्योपनिषदं व्याख्यास्यामो etc.

Ends — fol. 3^a

यो रहस्योपनिषदमधीते गुर्वनुग्रहात् ।
सर्वपापविनिर्मुक्तस्साक्षात्कैवल्यमश्रुते ॥

इत्युपनिषत् ॥ सह नाववत्विति शांतिः ॥
 इति रहस्योपनिषत्समाप्ता ॥
 ओं श्रीमद्बिश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ।
 ग्रंथसंख्या ७६ ॥

रहस्योपनिषद्

No. 905

Rahasyopaniṣad

52

1887-91

Size — $9\frac{1}{16}$ in. by $4\frac{9}{16}$ in.

Extent — 4 leaves; 11-12 lines to a page; 25-30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; complete.

Age — Does not appear to be very old.

Begins — fol. 1^a

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॐ नमो ब्रह्मादिभ्यो ब्रह्मविद्यासंप्रदायकर्तृभ्यो नमो
 वंशक्रष्णिभ्यो नमो गुरुभ्यो नमो महद्भ्यः ॥
 पूर्णमदः पूर्णमिदं पूर्णात्पूर्णमुद्द्यते ॥
 पूर्णस्य पूर्णमादाय पूर्णमेवावशिष्यते ॥ etc.

Ends — fol. 4^b

तद्गुरुत्वा सकलाकारो व्यासस्सत्यवतीसुतः
 पुत्रेण हितं प्रीत्या परानन्दमुपेयिवान् ।
 यो रहस्योपनिषदमधीते गुर्वनुग्रहात् ।
 सर्वज्ञानविनिर्मुक्तः साक्षात्कैवल्यमश्रुते ।
 साक्षात्कैवल्यमश्रुत इति । भद्रं कर्णभिः ॐ शांतिः ३
 इति रहस्योपनिषत्समाप्तं ॥ ७ ॥

राधातापिनी

No. 906

Rādhātāpinī

38

1887-91

Size — $7\frac{1}{4}$ in. by $3\frac{1}{4}$ in.

Extent — 4 leaves; 9 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; complete; belongs to the Atharvaveda uttarabhāga.

Age — Not old.

Begins — fol. 1^a

अथ राधातापिनी लिख्यते । स होवाच ॥ का सा राधा कीदृशं रूपं का मूर्तिः
किं ध्यानं किं कीलकं किं बीजं को मंत्रः कानि वाहनानि कल्यंगानि किं पुरश्चरणं
का समाधिः किमनेन साध्यते किं फलं किं बलं किं गुणो यथा मंत्रस्तत्सर्वं
ब्रूहीति । सा ह्योवाच ।

Ends — fol. 4^a

येयं राधा यश्च कृष्णो रसाधिदेवश्चैकक्रीडार्थं द्विधाभूतदेहो यथा छायया
शोभमानः शृण्वन् पठन् याति तद्वामसुधं वा शिष्टं च वार्हस्पत्यं चार्वाकम-
ध्यायेति यजमानस्य वार्हस्पत्यं च ॐ नमः ॐ नमः मुद्धाऽऽयै ॥ इति अथ-
र्वणउत्तरभागे रहस्यवर्णश्रीराधातापिनी समाप्ता ॥ श्री ॥

References :— Cat. Cat. iii, 107b.

राधिकातापनी

Rādhikātāpanī

No. 907

38(1)
1891-95

Size — 11 in. by 5½ in.

Extent — 1^b to 3^b leaves; 11 lines to a page; 28-30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear and legible; borders ruled in double red lines; yellow pigment used for corrections; complete.

The Ms. contains another work viz. — Puruṣabodhiṇī.

Age — Does not appear to be very old.

Begins — fol. 1^b

श्रीकृष्णचैतन्यचंद्रजयतिः ॥ स होवाच ॥

का सा राधा कीदृशं रूपं का मूर्तिः ॥ किं ध्यानं किं कीलकं किं बीजं
को मंत्रः etc.

Ends — fol. 3^a

ॐ नमः मूलधात्र्यै हृति श्री अर्थवण्वेदे उत्तरभागे रहस्यवर्णनं श्रीराधि-
कातापनी समाप्तं ॥ १ ॥

रामपूर्वतापनीउपनिषद्

No. 908

Rāmapūrvatāpanīupaniṣad

2 (48)
1891-95

Size — $10\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{3}{4}$ in.

Extent — 162^a to 169^a leaves; 7 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — See No. 2 (1) / 1891-95 ; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 162^a

नमोथर्ववेदाय श्रीरामभद्रस्वरूपिणे ॥
॥ ॐ चिन्मयेस्मिन्महाविष्णौ जाते दशरथे हरौ ।
रघोः कुलेखिलं राति राजते यो महीस्थितः । etc.

Ends — fol. 169^a

इमा ऋचः सर्वकामार्थदाश्च ये ते पठत्यमला यांति मोक्षं ये ते पठत्यमला
यांति मोक्षमिति ॥ ७ ॥ १० ॥
इत्यर्थवेदे रामपूर्वतापनी इयमुपनिषत्समाप्ता ॥
अष्टचत्वारिंशत् ॥ ४८ ॥

रामपूर्वतापनीयमुपनिषद्

No. 909

Rāmapūrvatāpaniyamupaniṣad

134 (48)
1880-81

Size — $6\frac{11}{16}$ in. by $3\frac{11}{16}$ in.

Extent — 252^a to 262^b leaves; 7 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — See No. 134 (1) / 1880-81 ; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 252^a

ॐ नमोथर्ववेदाय श्रीरामभद्ररूपिणे ॥
ॐ चिन्मयेस्मिन्महाविष्णौ जाते दशरथे हरौ । etc,

Ends — fol. 262^b

इमा रचस्सर्वकामार्थदाश्च ये ते पठत्यमला यांति मोक्षं ये ते पठत्यमला
यांति मोक्षमिति ॥ १० ॥
॥ इत्यर्थवेदे रामतापनीयमुपनिषत्संपूर्णं ॥ ४८ ॥

रामपूर्वतापनीयोपनिषद्

No. 910

Rāmapūrvatāpanīyopaniṣad

27 (48)
1895-98

Size — 10½ in. by 5½ in.

Extent — 84^b to 88^b leaves; 12 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 27 (1) / 1895-98; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 84^b

ॐ नमोर्थर्ववेदाय श्रीरामभद्रस्वरूपिणे
ॐ चिन्मयेस्मिन्महाविष्णौ जाते दशरथे हरौ etc.

Ends — fol. 88^b

इमा ऋचः सर्वकामार्थदाश्च ते ये पठत्यमला यांति मोक्षं ते ये पठत्यमला
यांति मोक्षमिति ?

इत्यर्थवेदे रामपूर्वतापनीयोपनिषत्समाप्ताष्टचत्वारिंशत् ॥ ४८ ॥

रामपूर्वतापनीयोपनिषद्

No. 911

Rāmapūrvatāpanīyopaniṣad

36 (1)
1895-1902

Size — 6½ in. by 4 in.

Extent — 1^b to 7^b leaves; 12 lines to a page; 20-22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting
clear, legible and uniform; borders ruled in single black
lines; red pigment used for marking the portion; slightly
moth-eaten the Ms. contains Rāmottaratāpanīyopaniṣad
also.

Age — Appears to be old.

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ यो वै श्रीरामचंद्रेत्यादि परमात्मेत्यतं तदुनंतरं मध्ये सविभूतिरूप-
देवतांतरनाम तदनंतरं भुर्भूवः सुवस्त्रस्मै वै नमो नम इत्यतं च सर्वेषां
मंत्राणां समानैव पर्यायसंज्ञा । etc.

Ends — fol. 7^b

इमा ऋचः सर्वकामार्थदाश्र ये ते पठन्ति अमला यांति मोक्षं ये ते पठन्त्य-
मला यांति मोक्षमिति ॥ ७३ ॥

इत्यर्थर्वं रहस्ये रामपूर्वतापनीयोपनिषत्समाप्ता ॥
श्रीरामार्पणमस्तु ॥ छ ॥

रामपूर्वतापनीयोपनिषद्

No. 912

Rāmapūrvatāpanīyopaniṣad

29 (3)
1884-86.

Size — 9 in. by 4 in.

Extent — 2^a to 7^a leaves; 11 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — See No. 29 (1) / 1884-86; Gāruḍopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 198).

Begins — fol. 2^a

रामपूर्वतापनि लिप्यते ॥

ॐ चिंतमयेस्मिन्माहाविष्णौ जाते दशरथे हरौ ॥

रघोः कुलेखिलं राति राजते यो महीस्थितः ॥ etc.

Ends — fol. 7^a

इमा ऋचः सर्वकामार्थदाश्र ये ते पठन्त्यमला यांति मोक्षं ये ते पठन्त्यमला
यांति मोक्षमिति ॥ छ ॥ १० ॥

इत्यर्थर्वं वेदे रामपूर्वतापनीयमुपनीषत्समाप्तः
अष्टचत्वारिंशत् ॥

रामपूर्वतापनीयोपनिषद्

No. 913

Rāmapūrvatāpanīyopaniṣad

1 (48)
A 1883-84

Size — 10 $\frac{1}{2}$ in. by 5 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 78^a to 82^b leaves; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — See No. 1 (1) / A 1883-84; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 78^a

ओ नमोर्धवेदाय रामभद्रस्वरूपिणे
ओ चिन्मयेस्मिन्महाविष्णौ जाते दशरथे हरौ
रघोः कुले खिलं राति राजते यो महीस्थितः etc.

Ends — fol. 82^b

इमा ऋचः सर्वकामार्थदाश्च ते ये पठत्यमला यांति मोक्षं ते ये पठत्य-
मला यांति मोक्षमिति । १० ।
इत्यथर्ववेदे रामपूर्वतापनीयमुपनिषत्समाप्त ४८

— — —

रामपूर्वतापनीयोपनिषद्

No. 914

Rāmapūrvatāpanīyopaniṣad

18
1884-87

Size — 9½ in. by 4¾ in.

Extent — 11 leaves ; 7 lines to a page; 22 letters to a line.

Description — Country paper; Devangārī characters; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete.

Age — Not old.

Begins — fol. 1^b

॥ ॐ ॥ विश्वक्सेनाय नमः ॥
चिन्मयेस्मिन्महाविष्णो जाते दशरथे हरौ ।
रघोः कुले खिलं राति राजते यो महीस्थितः ।
स राम दूतिलोकेषु विद्वद्ग्निः प्रकटीकृतः ।
राक्षसा यैन मरणं यांति स्वोद्वेकतोप्यव । etc.

Ends — fol. 10^b

इमा ऋचः सर्वकामार्थदा श्रूयेते पठत्यमला यांति मोक्षं ये ते पठत्यमला
यांति मोक्षमिति ॥
इत्याथर्वणरहस्ये पूर्वतापनीयोपनिषत् समाप्त ॥

— — —

रामपूर्वतापिन्युपनिषद्

No. 915

Rāmapūrvatāpinyupaniṣad

487 (54)
1882-83

Size — 9 $\frac{1}{4}$ in. by 5 $\frac{7}{8}$ in.

Extent — 1^b to 6^a leaves; 13 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83; Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ भद्रं कर्णभिरिति शांतिः ॥
चिन्मयेस्मिन्महाविष्णो जाते दशरथे हरौ ॥
रघोः कुले खिलं राति राजते यो महीस्थितः ॥
स राम इति लोकेषु विद्वन्निः प्रकटीकृतः ॥
राक्षसा येन मरणं यांति स्वोदेकतोधवा ॥ etc.

Ends — fol. 5^b

शक्ति चाधाराख्यं को कूर्मनागो पृथिव्यजे स्वासनाथः प्रकल्प्य ॥ विघ्नेशं
दुर्गां क्षेत्रपालं च वाणीं वीजादिकांश्चाभिदेशादिकां भूतादेकादश ॥
पंचखंडेषु त्रिनवतिः ॥ पंचमोपनिषत् ॥ ५ ॥ ७ ॥
श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
श्रीरस्तु ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ श्रीगजाननार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ ७ ॥

रामपूर्वतापिन्युपनिषद्

No. 916

Rāmapūrvatāpanyupaniṣad

2 (3)
1884-87

Size — 11 $\frac{1}{2}$ in. by 6 $\frac{9}{16}$ in.

Extent — 10^b to 14^a leaves; 14 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; complete.

Begins — fol. 10^b

ॐ चिन्मयेस्मिन्महाविष्णो जाते दशरथे हरौ
रघोः कुले खिले राति राजते यो महीं स्थितः ॥ १ ॥
स राम इति लोकेषु विद्वन्निः प्रकटीकृते ।
राक्षसा येन मरणं यांति स्वोदेकतोधवा ॥ २ ॥ etc.

Ends — fol. 14^a

मङ्गका ये लब्धकामांशु भुक्ता तथा पदं परमं यांति ते च ॥
 हमा ऋचः सर्वकामार्थदश्च ये ते पठन्त्यमलायांति
 ये ते पठन्त्यमला यांति मोक्षमिति ॥ १० ॥
 इत्यर्थवर्णरहस्ये रामपूर्वतापनिषत्समाप्ता ॥ ३५ ॥

रामपूर्वतापनिषद्

No. 917

Rāmapūrvatāpanīyopaniṣad

133 (48)

1880-81

Size — 8½ in. by 4¾ in.

Extent — 156^b to 163^a leaves; 10 lines to a page; 20-22 letters to a line.

Description — See No. 133 (1) / 1880-81 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 156^b

ॐ नमोर्थर्ववेदाय श्रीरामचंद्रस्त्रूपिणे ॥
 ॥ ॐ चिन्मयेस्मिन्महाविष्णो जाते दशरथे हरौ ।
 रघोः कुले खिलं राति राजते यो महीं स्थितः ॥ etc.

Ends — fol. 163^a

हमा ऋचः सर्वकामार्थदश्च ये ते पठन्त्यमला यांति मोक्षं ये ते पठन्त्यमला
 यांति मोक्षमिति ॥ ७ ॥ १० ॥
 इत्यर्थवर्णवेदे रामपूर्वतापिनीये अष्टचत्वारिंशत्मोपनिषत्समाप्तः ॥ ४८ ॥

रामपूर्वतापनीयोपनिषद्विपिका Rāmapūrvatāpanīyopaniṣaddipikā

No. 918

233 (34)

1882-83

Size — 10½ in. by 4½ in.

Extent — 491^a to 518^b leaves; 10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 233 (1) / 1882-83 Muṇḍakopaniṣaddipikā.

Begins — fol. 491^a

॥ श्रीरामतापनीयेस्मिन्यंचत्रिंशत्तमे ततौ ।
 आथर्वणे तथा खंडा दशपूर्वाभिधे मताः

महानारायणस्यैव कार्यार्थमवतीर्णस्य रामाभिधस्य चरितवर्णनार्थमारभ्यते
अ॒ चिन्मयोस्मिन्निति etc.

Ends — fol. 518b

पूजायंत्रे चैतान्यावरणानि अस्य धारणयंत्रादयं विशेषः अत्र हि षट्को-
णादिभृपुरांते देवस्वरूपाणि भवतंति धारणा यंत्रे तु मंत्रवर्णा इति अवरणकमो-
प्ययसेव श्रुतौ द्रष्टव्यः पाठकमादर्थकमस्य बलीरयस्त्वात् सर्वत्रेऽद्रादितदायुधाना-
मंते निवेशात् द्विरुक्तिर्निश्चयार्था इति शब्दो ग्रंथसमाप्त्यर्थः ।

नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना
अस्पष्टपदवाक्यानां रामपूर्वस्य दीपका समाप्ताः ॥ ३५

References :- Cat. Cat. i, 514b ; ii, 121a ; iii, 109b

रामपूर्वतापनीयोपनिषद्दीपिका Rāmapūrvatāpanīyopaniṣaddīpikā

No. 919

14 (1)
A-1883-84

Size — 10½ in. 5¾ in.

Extent — 118a to 123a leaves; 16-17 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and fairly correct; borders much worn out; first two folios and last two folios slightly damaged; the Ms. contains Dīpikas on some eleven Upaniṣads; the Ms. seems to be the latter portion of a big Ms. containing Dīpi-
kās on a large number of Upaniṣads; it begins with Rāma-
pūrvatāpanīyopaniṣad and ends with Varadapūrvatāpanīyo-
paniṣad.

The Ms. contains Dīpikās on the following Upaniṣads.

1. Rāmapūrvatāpanīyopaniṣad
2. Rāmottaratāpanīyopaniṣad
3. Rāmopaniṣad
4. Sarvopaniṣad
5. Hamsopaniṣad
6. Paramahaṁsopaniṣad
7. Jābālopaniṣad

8. Kaivalyopaniṣad
9. Śikṣāvalli, Brahmavalli and Bhṛguvalli
10. Garuḍopaniṣad
11. Varadapūrvatāpanīyopaniṣad

Age — Appears to be old.

Author — Nārāyaṇa, son of Ratnākara.

Begins — fol. 118^a

... की वल्लभा याथा भवेत्यावकवल्लभाहुमादिरेष कथितो राममन्त्रो दशाक्षर
इति मालामन्त्रोधुनेरितेति रामस्येत्येव etc.

Ends — fol. 123^a

अत्र हि षट्कोणादिभूपुरांते देवस्वरूपाणि भवन्ति धारणायन्ते तु मन्त्र-
वर्णा इति आवरणक्रमोप्ययमेव श्रुतौ द्रष्टव्यः पाठकमादर्थक्रमस्य वलीयत्वात् ।
नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ।
अस्पष्टपदवाक्यानां रामपूर्वस्य दीपिका ॥
रामपूर्वतापनीयदीपिका समाप्ता ॥ ४ ॥

रामपूर्वतापनीयोपनिषद्
with टीका

No. 920

Rāmapūrvatāpanīyopaniṣad
with Commentary

47

1892-95

Size — 13½ in. by 5½ in.

Extent — 20 leaves; 8-12 lines to a page; 55 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines and edges in single; text in the middle with the commentary above and below it; folios numbered in both margins; complete.

Age — Appears to be a new copy.

Author of Comm. — Viśveśvara.

Begins — (Text) fol. 1^b

चिन्मयेस्मिन्महाविष्णौ जाते दशरथे हरौ ।
रथौः कुले खिलं राति राजते यो महीस्थितः ॥ १ ॥
स राम इति लोकेषु विद्वद्ग्निः प्रकटीकृतः ॥ २ ॥ etc.

Begins — (Comm.) fol. 1^b

॥ श्रीरामाय नमः

मातृवद्यावत्ती श्रीरामतापनीयोपनीषद्यमध्यमोक्षमाधिकारितास्तस्मात्सुगुण-
नियुणोपासनप्रकाशपूर्वात्तरभागाभ्यां प्रवर्तते ॥ etc.

Ends (Text) — fol. 20^a

इमा कृचः सर्वकामार्थदाश्च ये ते पठंति अमला यांति मोक्षं ये ते पठंत्य-
मला यांति मोक्षमिति ॥ १० ॥ रामायानम्

Ends (Comm.) — fol. 20^a

इमेति सर्वकामार्थदायिनीं रिमा कृचः पठंति ते निर्मला भूत्वामोक्षयांति
ते निर्मला भूत्वा मोक्षं यांति अभ्यास पंचमोपनिषत्समाप्त्यर्थः इतिशदः
पूर्वार्द्धं समाप्तं ॥ १० ॥

इति श्रीमद्विश्वरविरचितायां रामतापनीपूर्वार्द्धटीकायां पंचमोपनिषत्स-
माप्तं ॥ १० ॥

This commentary is not recorded by Aufrecht. However
he records one Ms. (Ulwar 440) of Viśveśvara's Comm on the
Rāmatāpaniyopaniṣad of which Rāmapūrvatāpaniyopaniṣad
is a part.

रामयन्त्रोद्धार

from रामतापन्युपनिषद्

No. 921

Rāmayantroddhāra
from Rāmatāpaniyupaniṣad

59 (4)
1884-86

Size — 9⁵ in. by 4¹/₂ in.

Extent — 7^b to 9^a leaves ; 10 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — See No. 59 (1) / 1884-86; Vajrasūcyupaniṣad.

Begins — fol. 7^b

अथ रामतापन्युक्तरामयन्त्रोद्धारः ।
त्रिरेखापुटमालिख्य मध्ये तारद्वयं लिखेत
तन्मध्ये बीजमालिख्य तदधःसाध्यमालिखेत । etc.

Ends — fol. 9^a

प्राप्नुवंति क्षणत्सम्यग् अन्नधर्मादिकानपि
हृदं रहस्यं परममीश्वरेणापि दुर्गमं ।
एवं यंत्रं समाख्यातं न देयं प्राकृते जने ॥ श्री ॥

रामरहस्योपनिषद्

No. 922

Rāmarahasyopaniṣad

3 (6)

1902-07

Size — 12 in. by 5½ in.

Extent — 1^a to 6^b leaves; 13 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — See No. 3 (1) / 1902-1907 Annapūrṇopaniṣad (Vol. I Pt. II, p. 38).

Begins — fol. 1^a

॥ श्रीरामचंद्राय नमः ॥ अथ रामरहस्योपनिषत्प्रारंभः ॥
 ॐ भद्रं कर्णभिरिति शांतिः ॥
 ॐ रहस्यं रामतपनं वासुदेवं च मुद्गलं ॥
 शाडिल्यं पैगलं भिक्षुमहच्छारीरकं शिखा ॥
 सनकाद्या योगीवर्या अन्ये च ऋषयस्तथा ॥
 पन्हादाद्या विष्णुभक्ता हनुमंतमथा ब्रुवन् ॥ etc.

Ends — fol. 6^b

तदेतदचाभ्युक्तं ॥
 सदा रामोहमस्मीति तत्वतः प्रवदंति ये ॥
 न ते संसारिणो नूनं राम एव न संशयः ॥
 ॐ सत्यमित्युपनिषद् ॥ इति रामरहस्य उपनिषत्समाप्तः ॥
 ॥ श्रीरामचंद्रार्पणमस्तु ॥

रामरहस्योपनिषद्

No. 923

Rāmarahasyopaniṣad

487 (53)

1882-83

Size — 9½ in. by 5¾ in.

Extent — 1^b to 8^b leaves; 14 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

श्रीरागेशाय नमः ॥ ॐ भद्रं कर्णभिरिति शांतिः ॥
 ॐ रहस्यं रामतपनं वासुदेवं च मुद्गलं ॥

शांडिल्यं पैंगलं भिक्षुमहच्छारीरकं शिखा ॥
 सनकाद्या योगीवर्या अन्ये च कृपयस्तथा ॥
 प्रलहादाद्या विष्णुभक्ता हनुमंतमथा ब्रुवन् ॥ etc.

Ends — fol. 8^b

य हमासुपनिषद्मधीते सोम्निःपूतो भवति स वायुपूतो भवति सुरापाना-
 त्पूतो भवति स्वर्णस्तेयात्पूतो भवति ब्रह्महत्यात्पूतो भवति सुराममंत्राणां
 कृतपुरश्चरणे रामचंद्रो भवति ॥ तदेतद्वचाभ्युक्तं ॥
 सदा रामोहमस्मीति तत्वतः प्रवदंति ये ॥
 न ते संसारिणो नूनं राम एव न संशयः ॥
 ॐ सत्यमित्युपनिषत् ॥ रहस्यः समाप्तः ॥

रामोत्तरतापनीयोपनिषद्

No. 924

Rāmottaratāpaniyopaniṣad

---

 2 (4)
 1884-87
Size — 11 $\frac{1}{8}$ in. by 6 $\frac{5}{16}$ in.Extent. — 14^a to 17^b leaves; 14 lines to a page; 32 letters to a line.Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting
clear, legible and uniform; complete.Begins — fol. 14^a

ब्रह्मस्पतिरुवाच ॥
 याज्ञवल्क्यं यदनुकुरुक्षेत्रं देवानां देवयजनं ॥
 सर्वेषां भूतानां ब्रह्मसदनमविमुक्तं वै कुरुक्षेत्रं etc.

Ends — fol. 17^b

तस्माद्य एतै मंत्रैर्नित्यं देवं स्तौति स देवं पश्यति ।
 सोमृतत्वं च गच्छति सोमृतत्वं च गच्छतीति ॥ ४८ ॥ ॥ ५६६ ॥
 इत्यर्थवर्णे रामोपनिषत् उत्तरतापनीय समाप्ता ॥ ३६ ॥

रामोत्तरतापिन्युपनिषद्

No. 925

Rāmottaratāpinyupaniṣad

---

 487 (55)
 1882-83
Size — 9 $\frac{1}{8}$ in. by 5 $\frac{7}{8}$ in.

Extent — 1^b to 6^a leaves; 13 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 : Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥
ॐ वृहस्पतिरुचाच ॥
याज्ञवल्क्यं यदनुकुरुक्षेत्रं देवानां देवयजनं सर्वेषां भूतानां ब्रह्मसदनमविमुक्तं वै कुरुक्षेत्रं देवानां देवयजनं सर्वेषां भूतानां ब्रह्मसदनं etc.

Ends — fol. 5^b

तद्विष्णोः परमं पदं सदा पश्यन्ति सूरयः ॥
दिवीव चक्षुराततं ॥
तद्विप्रासो विपन्न्यवो जागृतांसः सर्विधते ।
विष्णोर्यत्परमं पदं ॥
ओं सत्यमित्युपनिषद् ॥ ७ ॥
श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥ ७ ॥
श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ७ ॥ श्रीगजानन ॥

रामोत्तरतापनीयोपनिषद्

No. 926

Rāmottaratāpanīyopaniṣad

52

1884-86

Size — 10½ in. by 4½ in.

Extent — 7 leaves; 8-9 lines to a page; 25-26 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled carelessly in double black lines; edges slightly moth-eaten; complete.

Age — Appears to be old.

Begins —

इत्यर्थवेदे रामउत्तरतापिनीयमुपनिषद् लक्ष्यते ॥ वृहस्पतिरुचाच याज्ञवल्क्यं
यदनुकुरुक्षेत्रं देवानां देवयजनं सर्वेषां भूतानां ब्रह्मसदनमविमुक्तं वै कुरुक्षेत्रं ।

Ends —

एतैः सप्तचत्वारिंशन्मर्त्त्वं नित्यं देवं स्तौति तस्य ततो देवः प्रीतो भवति
स्वात्मानं दर्शयति तस्माद्य पृतैमर्त्त्वं नित्यं देवं स्तौति स देवं पश्यति सोमृतस्वं
गच्छतीति ॥ ७ ॥ पंचमः खंडः ॥

इत्यर्थवेदे रामोत्तरतापनीयत्समाप्तः ॥

Then follow some 3 lines beginning with
अथाश्वलायनो भगवंतं परमेष्ठि etc.

रामोत्तरतापनीयत्समाप्तः

No. 927

Rāmottaratāpaniupaniṣad

2 (49)
1891-95

Size — 10 $\frac{11}{16}$ in. by 4 $\frac{3}{4}$ in.

Extent — 169^a to 176^b leaves; 7 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — See No. 2 (1) / 1891-95 Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 169^a

॥ ३० बृहस्पतिरुवाच याज्ञवल्क्यं... कुरुक्षेत्रं देवानां देवयजनं सर्वेषां
भूतानां ब्रह्मसदनमविमुक्तं वै कुरुक्षेत्रं देवानां देवयजनं सर्वेषां भूतानां
ब्रह्मसदनं etc.

Ends — fol. 176^b

तस्माद् एतैमंत्रैर्नित्यं देवं स्तौति स देवं पश्यति सोमृतत्वं गच्छति
सोमृतत्वं गच्छतीति ॥ ५ ॥ पञ्चमः खण्डः ॥

इत्यर्थवेदे रामोत्तरतापनीयत्समाप्ता ॥
एकोनपंचाशत् ॥ ४९ ॥

रामोत्तरतापनीयत्समाप्तः

No. 928

Rāmottaratāpaniyopaniṣad

1 (49)
A 1883-84

Size — 10 $\frac{3}{8}$ in. by 5 $\frac{1}{8}$ in.

Extent — 82^b to 86^b leaves; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — See No. 1 (1) / A 1883-84 Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 82^b

ओं बृहस्पतिरुवाच याज्ञवल्क्यं यदनुकुरुक्षेत्रे देवानां देवयजनं सर्वेषां
भूतानां ब्रह्मसदनमविमुक्तं वै कुरुक्षेत्रं etc.

Ends — fol. 86^b

इत्येतैः सप्तचत्वारिंशत्मंत्रैर्ज्ञित्यदेवं स्तौति सदैव पश्यति सोमृतत्वं च
गच्छति सोमृतत्वं च गच्छतीति पंचमः खंडः । इत्यथर्ववेदे रामोत्तरतापनीय-
मुपनिषत्समाप्ता ४९

रामोत्तरतापनीयोपनिषद्

No. 929

Rāmottaratāpaniyopaniṣad

36 (2)
1895-1902

Size — 6 $\frac{1}{2}$ in. by 4 in.

Extent — 8^a to 12^a leaves; 12 lines to a page; 20-22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; complete.

Age — Appears to be old.

Begins — fol. 8^a

ॐ वृद्धस्यतिरुवाच ॥

याज्ञवल्क्यं यदनुकुरुक्षेत्रं देवानां देवयजनं सर्वेषां भूतानां ब्रह्मसदनमवि-
मुक्तं वै कुरुक्षेत्रं देवानां देवयजनं सर्वेषां भूतानां ब्रह्मसदनं तस्माद्यत्र क्वचिं च न
गच्छति etc.

Ends — fol. 12^a

तस्माद्य एतैमंत्रैर्देवं पश्यति सोमृतत्वं च गच्छतीति ॥
इत्यथर्वणे रामोपनिषदुत्तरतापनीयं संपूर्णं ॥ छ ॥
श्रीरामार्पणमस्तु ॥ छ ॥

रामोत्तरतापनीयोपनिषद्

No. 930

Rāmottaratāpaniyopaiṣad

133 (49)
1880-81

Size — 8 $\frac{1}{2}$ in. by 4 $\frac{3}{4}$ in.

Extent — 163^a to 169^b leaves; 10 lines to a page; 20-22 letters to a line.

Description — See No. 133 (1) / 1880-81; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 163^a

ॐ ॥ वृहस्पतिरुचाच ॥

याज्ञवल्क्यं यदनु कुरुक्षेत्रं देवानां देवयजनं सर्वेषां भूतानां ब्रह्मसदनम्-
विमुक्तं etc.

Ends — fol. 169^b

एतैर्मन्त्रैर्नित्यं देवं स्तौति स देवं पश्यति सोमृतत्वं गच्छति सोमृतत्वं
गच्छतीति ॥ ४ ॥ ५ ॥ पंचमः खंडः ॥

॥ इत्यर्थवेदे रामोत्तरतापिनीये एकोनपंचाशत्मोपनिषत्समाप्तः ॥ राम-
तापिनी समाप्तः ॥ ४९ ॥

रामोत्तरतापनीयोपनिषद्

No. 931

Rāmottaratāpaniyopaniṣad

27 (49)
1895-98

Size — 10½ in. by 5½ in.

Extent — 88^b to 91^b leaves; 12 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 27 (1) / 1895-98 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 88^b

बृहस्पतिरुचाच

याज्ञवल्क्यं यदनु कुरुक्षेत्रं देवानां देवयजनं etc.

Ends — fol. 91^b

य एतैर्मन्त्रैर्नित्यं देवं स्तौति स देवं पश्यति सोमृतत्वं च गच्छति सोमृ-
तत्वं च गच्छतीति पंचमः खंडः इत्यर्थवेदे रामोत्तरतापनीयोपनिषत्समाप्ता।
एकोनपंचाशत् ४९

रामोत्तरतापनीयोपनिषद्

No. 932

Rāmottaratāpaniyopaniṣad

134 (49)
1880-81

Size — 6½ in. by 3½ in.

Extent — 262^b to 272^a leaves; 7 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — See No. 134 (1) / 1880-81 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 262^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ बृहस्पतिरुवाच
याज्ञावल्क्यं यदनु कुरुक्षेत्रं देवानां देवयजनं
सर्वेषां भूतानां ब्रह्मसदनमविभुक्तं etc.

Ends — fol. 272^a

य एतैमंत्रैनित्यं देवं स्तौति स देवं स्तौति
स देवं पश्यति सोमृतत्वं गच्छति सोमृतत्वं
गच्छतीति ॥ पंचमः खंडः ॥
॥ इत्यथर्ववेदे रामतापनीयो पनीषत्संपूर्ण ॥ ४९ ॥

रामोत्तरतापनीयोपनिषद्
with टीका
called आनन्दनिधि

Rāmottaratāpanīyopaniṣad
with Commentary
called Ānandanidhi

No. 933

48
1892-95

Size — 13½ in. by 5¾ in.

Extent — 21 leaves; 10-12 lines to a page; 35-55 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters; hand-writing bold, clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines and edges in single; text in the middle with the commentary above and below it; folios numbered in both margins; complete.

Age — Appears to be a new copy.

Author — Ānandavana.

Begins — (text) fol. 3^b

बृहस्पतिरुवाच ।
यज्ञवल्क्यं यदनु कुरुक्षेत्रं देवानां देवयजनं सर्वेषां भूतानां ब्रह्मसदनमविभुक्तं
तै कुरुक्षेत्रं etc.

Begins — (Comm.) fol. 1^b

ॐ नमः परमात्मने सर्वविद्वोपशमाय नमः ॥
सत्यं तारकृतत्वमोमिदमणुं स्थूलं चतुर्पादकं

जाग्रत्सुसुसुसिंगं स्मृतिवशाद्विश्वायतीतं विभुं
 भ्रूनासांतं उपास्यमानमरैः स्तुत्यं तुरीयात्मकं
 भक्तानुग्रहविग्रहं जनकज्ञाजानिं भजे राववं ॥ १ ॥
 यः शब्दे परिनिष्ठितोऽथ परमे ब्रह्मण्यतित्यायतो
 तत्कारुण्यसुधोदविंदुकणिकासंसारसंचापनुत् ॥
 यद्वांभीर्यमगाधमध्यनुचरैर्गायं समाश्रीयते
 तस्य श्रीगुरुराघवस्य चरणद्वाराविंदं नुमः ॥ २ ॥
 आसीद्वासिष्ठवश्यो नृहरिरिति पुरा केशवाद्वस्य सूनुः
 तस्मात्कृष्णाद्वयोभूद्वरणिसुरवरः पत्तने कुंडनाख्ये ॥
 तस्मात्सुनुर्गुणाध्वः (ध्वः) समजनि कमलांवाप्रभृत्यापतीनां ।
 आनंदाद्यः स रामोपनिषदि विदधे साधुटीकां वनाख्यः ॥ ३ ॥
 श्रीरामोत्तरतापनीयविलसद्व्युर्थसंशोधन-
 व्याजेनार्जितजन्मकोटिद्वित्त्वंसानुवत्सात्कृता ॥
 टीका स्वात्महितार्थमेव विदुषां बोधाय सा नोच्यते
 तत्क्षंतव्यमनाथदीनपतिभिर्विस्मृत्य मे चापलं ॥ ४ ॥
 आनंदनिधिनाम्नोयं टीका प्रोद्वाद्यते मया ॥
 रामचंद्रमणिं प्राप्य कर्तुं साम्राज्यमहयं ॥
 इह खलु सकलप्राणभृतां सुखार्थित्वं दुःखानर्थित्वं etc.

Ends (Text) — fol. 21a

तस्माद्य एतै मंत्रैनित्यं स्तौति सदेवं पश्यति सोमृतत्वं च गच्छतीति
 इत्यार्थवर्णरहस्ये रामोत्तरतापनीयोपनिषत्समाप्तः सुभमस्तु स्वर्वल्लै ॐ ॥
 रामजी

Ends : —

अमृतत्वमिति । मोक्षं गच्छति प्राप्नोति ग्रंथसमाप्तिं दर्शयति । इत्यर्थवर्ण-
 रहस्ये श्रीरामोत्तरतापनीयोपनिषत्समाप्तेति शुभमस्तु ॥
 संमत्यामलतारकेण मनुना दिक्षवंधदृष्ट्यार्हयत्
 रुद्रोपेद्महेद्रचंद्रमसूतैर्गायिया विरिंच्यादिभिः ।
 [व्यक्तनंदवनोद्धताः परमानंदेन या संभृता]
 भामानंदनिधाय ... हृदये नंदंतु रामप्रियाः ॥ १ ॥
 यस्यां भक्तिर्विरक्तिर्विविधशमदमप्राप्तिरव्यंतिरस्ति
 दुःखस्यैतानि रत्नान्यखिलसुकृतिनां यांति लाभाय भूमौ ॥
 विद्यांभोधिप्रवृद्धप्रवरतरमहावौधचंद्रोदयांग्रा-
 मानंदार्यानिधिं तां निदधत हृदये तद्विदः सर्वकालं ॥ २ ॥
 विश्वेशो पादपत्रोस्य मकरंदौघविंदुभिः ॥
 रंजितायां सदा काश्यां टीकानंदवनैःकृता ॥ ३ ॥

यस्योपदेशदीर्घत्वात्तारकं ब्रह्म काशते ॥
 काश्यां काशीनिवासाय नमस्तस्मै पिनाकिने ॥ ४ ॥
 इति श्री रामोत्तरतापनीयोपनिषदानन्दनिधिनाम्नी टीका समाप्ता ॥
 शुभमस्तु ॥

References :— Cat. Cat. i, 514^b; ii, 120^b; iii, 109^b; See Weber's Cat of Berlin Ms. p. 87; R. Mitra Notices No. 56.

रामोत्तरतापनीयोपनिषद्
 with टीका called
 आनन्दनिधि

No. 934

Rāmottaratāpanīyopaniṣad
 with Commentary
 called Ānandanidhi

35
1899–1915

Size — 13½ in. by 5 in.

Extent — 27 leaves; 12 lines to a page; 55 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines with a thick red line between them; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; foll. 27 and 28 missing; text written in red ink; incomplete.

Age — Samvat 1759.

Author of Comm. — Ānandavana.

Begins — (Text) fol. 1^b

चिन्मयेस्मिन्महा विष्णौ जाते दाशरथे रवौ ।
 रवौः कुले खिलं राति राजते यो महीस्थितः ॥ etc.

Begins — (Comm.) fol. 1^b

श्रीरामो जयति महेष्ठैवतञ्चः ॥
 मातृवद्यावती श्रीरामतापिनीयोपनिषत मध्यमोत्तमा धिकारिता रम्या ॥
 सगुणनिर्गुणोपासनप्रकाशकपूर्वोत्तरभागाभ्यां प्रवृत्ते तत्र मंदाधिकारिभिः सगुणो-
 पायेनंव ॥ etc.

Ends — (Text) fol. 26^b

अूर्वोर्ब्रांणस्य च यः संधिः स एष औलोकस्य परस्य च संधिर्भवतीति
 पृतद्वै संधिं संध्यां ब्रह्मविद् उपासत इतीति

Ends (Comm.) — fol. 29a

उश्वेशपादपद्मो मकरंदोघविंदुभिः ॥
 रंजितायां सदा काश्यां टीकानंदवनैः कृता ॥
 यस्योपदेशदीधत्पातारकं ब्रह्म काशते ॥
 काश्यां काशीनिवासाय नमस्तस्मै पिनाकिने ॥
 इति श्रीरामचंद्रचरणानुगृहीतपरमहंसपरिव्राजकाचार्यानंदवनविरचिता श्री-
 रामोत्तरतापिनीयोपनिषदानंदनिधिटीका समाप्ता ॥ ॐ तत्सद्गामार्पणमस्तु ॥
 संवत् २०१३ । समये पावसवातौ भाद्रपदमासे कृष्णपक्षे पञ्चम्यां तिथौ सनि-
 वारेण लिप्यते मेरुलाल कायस्थ ॥ शुभं भूयात् ॥
 श्रीरामचंद्रसहायभवः ॥

रामोत्तरतापनीयोपनिषदीपिका Rāmottaratāpaniyopaniṣaddīpikā

No. 935

233 (35)

1882-83

Size — 10 $\frac{11}{16}$ in. by 4 $\frac{1}{8}$ in.Extent — 519^a to 534^b leaves; 10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 233 (1) | 1882-83; Muṇḍakopaniṣaddīpikā.

Author — Nārāyaṇa.

Begins — fol. 519^a

ॐ रामोत्तरतापनीयं स्वरूपमहिमोक्तये ।
 रामचंद्रस्य षट्क्रिंशं खंडपञ्चकमंडितं ।
 पूर्वतापनीये राममंत्रायंत्रं पीठपूजावसविधानोक्ता मध्ये तारद्वयं लिखेत्
 etc.

Ends — fol. 534^b

समुदितानामेव सप्तचत्वारिंशतां फले विनियोगात्पृथगेकैकजपो न
 कर्त्तव्यः ॥ द्विरुक्तिः समाप्त्यर्थाः उक्तमेव पुनरुच्यते उत्तरप्रथमावादिति हि
 द्विरुक्त्या सूच्यते । उक्तरं च तत्तापनीयं च तपनादागतं तापनीयं वेणुकादित्वात्
 छण् शौषिकः ॥

नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ।
 अस्पष्टपदवाक्यानां रामोत्तरप्रदीपिका । ३६ ॥

रामोत्तरतापनीयोपनिषद्वृष्टिका Rāmottaratāpanīyopaniṣaddipikā

No. 936

14 (2)
A 1883-84

Size — 10½ in. by 5¾ in.

Extent — 123^a to 125^b leaves; 16-17 lines to a page ; 30-32 letters to a line.

Description — See No. 14 (1) / A 1883-84 : Rāmapūrvatāpanīyo-paniṣad.

Author — Nārāyaṇa.

Begins — fol. 123^a

ॐ रामोत्तरतापनीयं स्वरूपमहिमोक्तये ।
रामचंद्रस्य षट्त्रिंशं खण्डपंचकमंडितं ।
ऋषिसंवादेन रामचंद्रस्य मंत्रतोर्थतश्च महिमानं स्वरूपं च प्रकाशयितु-
मादौ क्षेत्रोत्तमं विविनकि etc.

Ends — fol. 125^b

उत्तरग्रंथाभावादिति हि द्विरुक्त्या सूच्यते
नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना
अस्पष्टपदवाक्यानां रामोत्तरप्रदीपिका समाप्ता चयं छ

रामोपनिषद्

No. 937

Rāmopaniṣad

133 (58)
1880-81

Size — 8½ in. by 4¾ in.

Extent — 193^a to 194^a leaves; 10 lines to a page; 20-22 letters to a line.

Description — See No. 133 (1) / 1880-81 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 193^a

हनुमानुवाच ॥
सिंहासने समासीनं रामं पौलस्त्यसूदनं ।
प्रणम्य दंडवद्दूमौ पौलस्त्यौ वाक्यमवयीत् ॥ १ ॥
रघुनाथ महावाहो कैवल्यं कथितं मया ॥
अज्ञाना सुलभं चैव कथनीयं च सौलभं ॥ etc.

Ends — fol. 194^a

मन्नामसहस्रं मद्रिस्वरूपं च मदप्रोत्तरशताभिधानं नारदोक्तं स्तवराजं हनु-
मदुक्तं मन्नराजात्मकं स्तवं सीतास्तवं च रामरक्षेत्यादिभिस्तवैरेतैयोँ मां क्लिं
स्तौति स मत्सदृशो भवेत् किं भवेत् किमिति ॥ छ ॥
इति श्रीरामोपनिषत्समाप्तः ॥ ५८ ॥
श्रीमंगलमूर्त्ये नमः

रामोपनिषद्

No. 938

Size — 8½ in. by 4 in.

Extent — 5 leaves; 8 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — French paper; very thin; Devanāgarī characters; hand-writing clear, legible and uniform; complete.

Age — A modern copy.

Begins — fol. 1^b

ॐ श्रीगणेशाय नमः ॐ यो वै श्रीरामचंद्रं स भगवान्
अद्वैतपरमात्मयः परं ब्रह्म भूर्भुवः स्वस्तस्मै वै नमो नमः १ etc.

Ends — fol. 5^b

विश्वभरं महाविष्णु नारायणमनामयं
पूर्णनिंदैकविज्ञानं परं उयोतिस्वरूपिणं
मनसा संसरन् ब्रह्मा तुष्टाव परमेश्वरम्
इति श्रीरामोपनिषत्समाप्तम् सुभमस्तु मंगलमस्तु

रामोपनिषद्

No. 939

Size — 8½ in. by 4 in.

Extent — 7^b to 8^b leaves; 7 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — See No. 132 (1) / 1880-81; Yogaśikhopaniṣad.

Rāmopaniad

39

1895-98

Rāmopaniṣad

132 (5)

1880-81

Age — Samvat 1853.

Begins — fol. 7b

अथ रामोपनिषद् ॥

इनुमानुवाच ॥ सींहासने समासीनं रामं पौलस्त्यसूदनं ॥
प्रणम्य दंडवभूमौ पुलस्त्यो वाक्यमब्रवीत् ॥ etc.

Ends — fol. 8b

यो मां नित्यं स्तौति सम ... दशो भवेन्न किं भवेन्न किमिति ॥ छ ॥
इत्यार्थर्वणरहस्ये रामोपनीषत्समाप्तः ॥

रामोपनिषद्

No. 940

Rāmopaniṣad

29 (6)

1884-86

Size — 9 in. by 4 in.

Extent — 8b to 9a leaves; 11 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — See No. 29 (1) 1884-86 : Gārudopaniṣad.

Begins — fol. 8b

अथ रामोपनिषद् लक्ष्यते ॥

सिंहासने समासीनं रामं पौलस्त्यसूदनं

प्रणम्य दंडवभूमौ । पौलस्तो वाक्यमब्रवीत् ॥ etc.

Ends — fol. 9a

यो मां नित्यं स्तौति स मत्सद्शो भवेन्न किं भवेन्न किं भवेदिति ॥
इत्यार्थर्वणरहस्ये रामोपनिषद् समाप्तः ॥

रामोपनिषद्

No. 941

Rāmopaniṣad

2 (5)

1884-87

Size — 11½ in. by 6½ in.

Extent — 17b to 18b leaves; 14 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting
clear, legible and uniform; complete.

Begins — fol. 17b

ॐ सनकाद्यो योगींद्रा अन्ये च ऋपयस्तथा ।
प्रल्हादाद्या विष्णुभक्ता हनुमंतमिदं ब्रुवन् ॥ १ ॥
वायुपुत्रं महाबाहो किं तत्वं ब्रह्मवादिनां ॥
पुराणेष्वष्टादशश्रुतिस्मृतिष्वष्टादशस्वपि ॥ २ ॥ etc.

Ends — fol. 18b

नारदोक्तस्तवराजं हनुमदुक्तं मंत्रराजात्मकस्तवं सीतास्तवं च रामरक्षेत्यादि-
भिधानं तेन स्तवैरेतैर्यो मां नित्यं स्तौति स तत्सद्शो भवेन्न किं भवेन्न
किमिति ॥
इत्यथर्वणरहस्ये रामोपनिषत्समाप्तं ॥ ३७ ॥

रामोपनिषद्

No. 942

Rāmopaniṣad

30 (4)
1884-86

Size — 9 $\frac{1}{2}$ in. by 4 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 20^a to 21^a leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 30 (1) / 1884-86 Vāsudevopaniṣad.

Begins — fol. 20a

श्रीः ॥ ॐ हनुमान उवाच ॥
रसिंहासने समासीनं रामं पौसस्त्यसूदनं ।
प्रणम्य दंडवज्ज्ञूमौ पौलस्तो वाक्यमब्रवीत् ॥
रघुनाथ महाबाहो कैवल्यं कथितं मया ।
अज्ञानां सुलभं चैव कथनीयं च सौलभं ॥ etc.

Ends — fol. 21a

नारदोक्तं स्तवराजं हनुमंतदुक्तं मंत्रराजात्मकस्तवं सीतास्तवं च रामरक्षे-
त्यादिभिःस्तवैरेतैर्यो मां नित्यं स्तौति स मत्सद्शो भवेन्न किं भवेन्न किं
भवेदिति ॥

इत्याथर्वणरहस्ये रामोपनिषत्समाप्तः ॥

रामोपनिषद्वीपिका

No. 943

Rāmopaniṣaddīpikā

14 (3)
A 1883-84

Size — 10½ in. by 5¾ in.

Extent — 125^b to 127^a leaves; 16-17 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — See No. 14 (1) / A 1883-84; Rāmapūrvatāpanīyopaniṣad.

Author — Nārāyaṇa.

Begins — fol. 125^b

ॐ नमः सिद्धं पूर्वतापनीये सांगस्तारको वर्णितः उत्तरतापनीय च
प्रणवस्यापि तारकत्वमुक्त रामस्य परब्रह्मणः प्रणवजीवाभ्यां च वाच्यत्वमुक्तं
इदानीमिदं संदिग्धते etc.

Ends — fol. 127^a

स स्वयमेवाहं रामः किं न भवेत् पक्षांतरं पुनरिति कर्कशाया अपर्यं
कार्कशेयः त्रीणि पद्मानि श्लोकानगीतादीन्यष्ट
नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ।
अस्पष्टपदवाक्यानां रामोपनिषद्वीपिका समाप्ता चेयं
इति श्रीभट्टरत्नाकरसूनुभट्टनारायणविरचिता श्रीरामोपनिषद्वीपिका समाप्ता
श्री २४.

रुद्रहृदयोपनिषद्

No. 944

Rudraḥṛdayopaniṣad

487 (85)
1882-83

Size — 9½ in. by 5¾ in.

Extent — 1^b to 2^b leaves ; 14-15 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 : Īśāvāsyopaniṣad. (Vol. I,
Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रोमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
सह नाववत्विति शांतिः ॥

हृदयं कुँडलीभस्म रुद्राक्षगणदर्शनं ।
तारसारमहावाक्यं पंच ब्रह्मान्धिहोत्रकं ।
प्रणम्य शिरसा पादौ शुको व्यासमुवाच ह ।
को देवः सर्वदेवेषु कस्मिं देवाश्च सर्वशः । etc.

Ends — fol. 2b

एवं रूपपरिज्ञानं यस्यास्ति परयोगिनः ।
कुत्रचिद्गमनं नास्ति तस्य पूर्णस्वरूपिणः ॥
आकाशमेकं संपूर्णं कुत्रचिन्नैव गच्छति ।
तद्वत् स्वात्मपरिज्ञाने कुत्रचिन्नैव गच्छति ।
स यो ह वै तत्परमं ब्रह्म यो वेद वै मुनिः ।
ब्रह्मैव भवति स्वस्थः सञ्चिदानन्दमात्रका इत्युपनिषद्
ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
ओं श्रीरुद्रहृदयोपनिषत्समाप्ता ॥ श्री ॥

रुद्राक्षजावालोपनिषद्

Rudrākṣajābālopaniṣad

No. 945

---

487 (88)
1882-83

Size — 9½ in. by 5¾ in.

Extent — 1b to 3b leaves; 15 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 : Īśāvāsyopaniṣad.

Begins — fol. 1b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
आप्यायंत्विति शांतिः ॥ श्री ॥
अथ हैनं कालाम्बिरुदं भुसुंडः प्रच्छ कथं रुद्राक्षोत्पत्तिस्तद्वारणात् किं
फलमिति तं होवाच भगवान् कालाम्बिरुदः । etc.

Ends — fol. 3b

ब्रह्महत्यासुरापानस्वर्णस्तेयगुरुदारगमनतत्संयोगपातकेभ्यः पूतो भवति
सर्वतीर्थफलमश्रुते पतितसंभाषणातपूते भवति पंक्तिशतसहस्रपावनो भवति
शिवसायुज्यमवाप्नोति न च पुनरावर्तते न च पुनरावर्तते इत्योँ सत्योपनि-
षद् ॥

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥ रुद्राक्षजावालो-
पनिषत्समाप्ता ॥ श्री ॥ श्री ॥

लघुनारायणोपनिषद्वीपिकां

No. 946

Laghunārāyaṇopaniṣaddīpikā

233 (31)

1882-83

Size — $10\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{1}{2}$ in.

Extent — 445^a 456^a leaves; 10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 233 (1) / 1882-83 : Mundakopaniṣaddīpikā.

Begins — fol. 445^a

नारायणस्योपनिषत्रयस्मिन्शत्तमी मता ।
 अथर्वणशिरः पूर्वं खंडपञ्चकमंडिता ।
 आदिनारायणस्योपास्यतमत्वप्रतिपत्तये
 महिमानमाहों अथेति ।
 नारायणात्प्राण इति युचित्तु । क्रमांतरं वर्तते अयमेव तु मुख्यः क्रमः ।
 etc.

Ends — fol. 456^a

एतदेव परं जप्त्वा परां सिद्धिमितो गताः ॥
 ज्ञात्वा यस्त्वात्मनः कालं शास्त्रांतरविधानतः ।
 अंतकाले जपन्नेति तद्विष्णोः परमं पदं ॥
 नारायणाय नम इत्ययमेव सत्यं सार घोरविषसंहरणाय मंत्रः
 शृण्वन्तु भव्यमतयो सुदितास्त्वरागा
 उच्चस्तरामुपदिशाम्यहम् धर्ववाहुः ॥
 इति नृसिंहपुराणे नारायणाध्यायः ॥
 नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ।
 अस्पष्टपदवाक्यानां नारायणप्रदीपिका ॥
 लघुनारायणोपनिषद्वीपिका समाप्ता ॥ छ ॥ श्री ॥

वज्रसूचिकोपनिषद्

No. 947

Vajrasūcikopaniṣad

487 (35)

1882-83

Size — $9\frac{5}{8}$ in. by $5\frac{7}{8}$ in.

Extent — 1^b to 2^a leaves; 14 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 : Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I, Pt, II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
 आप्यायंत्विति शांतिः ॥
 वज्रसूचिं प्रवक्ष्यामि शास्त्रज्ञानभेदनं ।
 दूषणं ज्ञानहीनानां भूषणं ज्ञानचक्षुषां ।
 ब्रह्मक्षत्रियवैश्यशूद्रा इति चत्वारो वर्णास्तेषां वर्णानां ब्राह्मण वाचप्रधान
 इति वेदवचनानुरूपं स्मृतिभिरप्युक्तं । etc.

Ends — fol. 2^a

अन्यब्राह्मणत्वसिद्धिर्नास्त्येव सच्चिदानन्दमात्मानमद्वितिर्यं ब्रह्म भावये
 सदात्मानं सच्चिदानन्दं ब्रह्म भावयेदित्युपनिषत् ॥ ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंसस-
 तगुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
 वज्रसूच्युपनिषत्समाप्ता ॥ श्री ॥

वज्रसूच्युपनिषद्

No. 948

Vajrasūcyupaniṣad

60
1884-86

Size — 11 $\frac{3}{4}$ in. by 5 $\frac{7}{16}$ in.

Extent — 3 leaves; 13 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; yellow pigment used for corrections; folios pasted with paper slips; complete.

Age — Not old.

Author — Śaṅkarācārya.

Begins — fol. 1^a

॥ श्रीपरमात्मने नमः ॥
 अथ वज्रसूची-उपनिषदारंभः ॥
 ॐ सच्चिदानन्दरूपाय सर्वाधीवृत्तिसाक्षिणे ।
 नमो वेदांतवि(वे) द्याय ब्रह्मणेनंतरूपिणे ॥ १ ॥
 वज्रसूचीं प्रवक्ष्यामि शास्त्रमज्ञानभेदनं ॥
 दूषणं ज्ञानहीनानां भूषणं ज्ञानचक्षुषां ॥ २ ॥

Ends — fol. 3^b

ज्ञात्वाप्यसर्पं सर्पेण्यं यथा कंपं न सुंचति ।
 चिधू (ध्व) स्ताखिलमोहोपि मोहकार्यं तथात्मवित् ॥

निमुंचापि त्वर्चं सर्पः स्वस्वरूपं न मुंचति ॥
इति श्री शंकराचार्यविरचितं वज्रसूची-उपनिषद् समाप्तम् ॥

References :— Cat. Cat. i, 548^b; ii, 130^a, 223^b; iii, 116^b. Numerous Ms. of this work are noted by Aufrecht.

वज्रसूच्युपनिषद्

No. 949

Vajrasūcyupaniṣad

23

1884-87

Size — 11½ in. by 6½ in.

Extent — 4 leaves; 14-15 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; complete.

Same as No. 60 / 1884-86.

Age — Not very old.

Begins — fol. 1^b

श्रीपरमात्मने नमो नमः ॥
हरिः ॐ वज्रसूचीं प्रवक्ष्यामि शास्त्रमज्ञानभेदनं ॥
दूषणं ज्ञानहीनानां भूषणं ज्ञानचक्षुयां ॥ १ ॥
ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्राश्रत्वारो वर्णाः तेषां वर्णानां ब्राह्मणो गुरुरिति वेद-
वचनात्तस्वरूपं पृच्छति etc.

Ends — fol. 4^b

एवं मायानिद्राप्रबुद्ध स न जीवन्मुक्तः प्रारब्धकालावधिलोकाननुग्रणहन्
तिष्ठति ज्ञात्वाप्यसर्प सर्पत्यं यथा कंपं न मुंचति प्रध्वस्ताखिलमोहोपि लोक-
कायं तथात्सवित् इति वज्रसूचिकोपनिषत् ॥

वज्रसूच्युपनिषद्

No. 950

Vajrasūcyupaniṣad

21

1884-87

Size — 10 in. by 4½ in.

Extent — 4 leaves; 11 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, legible and uniform; borders ruled in triple red lines and edges in single; yellow pigment used for corrections; red pigment used for marking; occasional marginal notes; complete.

Age — Not very old.

Author — Śaṅkarācārya.

Begins — fol. 1^a

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ वज्रशुचि लिख्यते ॥
वज्रशुचि प्रवक्ष्यामि शास्त्रमज्ञानभेदनं ॥
दूषणं ज्ञानहीनानां भूषणं ज्ञानचक्षुषां ॥ १ ॥ etc.

Ends — fol. 4^a

इत्यादि श्रुतिभिरवंसीनिश्चयत्यत्युधः स जीवनमुक्तः ॥
प्रारब्धकर्मजनीतफलावधि लोकानुगृण्हाति नावविष्टते तथा प्रदस्तारिव-
लमोहोपि लोकाः ॥
इति श्रीशंकराचार्यविरचितंवज्राशुचि उपनिषदः समाप्त ॥
श्रीरस्तु ॥ श्रीकल्याणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

वज्रसूच्युपनिषद्

No. 951

Vajrasūcyupaniṣad

22
—
1884-87

Size — 8 $\frac{7}{8}$ in. by 4 $\frac{1}{16}$ in.

Extent — 9 leaves; 8 lines to a page; 22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; edges slightly worn out; complete.

Age — Saṃvat 1755.

Author — Śaṅkarācārya.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुदेवः सत्येति निश्चयः ॥
वज्रशुचीं प्रवक्ष्यामि शास्त्रमज्ञानभेदनं ॥
दूषणं ज्ञानहीनानां भूषणं ज्ञानचक्षुषां ॥ १ ॥ etc.

Ends — fol. 9a

प्रारब्धकर्मजनितफलावधिलोकाननुग्रहाति तावन्तिष्ठते तथा प्रध्वस्ताखिल-
मोहापि मोहकार्यं तथात्मचेत् कुर्वन्नेवावतिष्ठते । यद्यथा ज्ञात्वा प्यसर्प्सर्पणे-
त्यं यथाकंपन सुचति विध्वस्थाखिलमोहोपि मोहकार्यं तथात्मवित् । इति
श्रीमतशंकराचार्यविरचितायां वज्रशूची-उपनिषत्सुबोधिन्यां समाप्तः शुभं भवत्
संवत् १७५३ वर्षे फाल्गुनवदि ७ शनिवासरे लिखितं ॥

वज्रसूच्युपनिषद्

No. 952

Vajrasūcyupaniṣad

40

1887-91

Size — 9 in. by 4½ in.

Extent — 6 leaves; 10 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines with a thick red line between them; folios numbered in right hand margins; complete.

Age — Not very old.

Author — Śāṅkarācārya.

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः

वज्रशूचिं प्रवक्ष्यामि शास्त्रमज्ञानभेदनं ॥
दूषणं ज्ञानहीनानां भूयणं ज्ञानचक्षुपां ॥ १ ॥ etc.

Ends — fol. 6a

ज्ञात्वाप्यसर्पेत्यं यथा कंपं न सुचति ॥
प्रध्वस्थाखिलमोहोपि लोककार्यस्तथात्मवित् ॥
इत्यथर्थवेदे वज्रशूचिकोपनिषत्समाप्तं ॥
शुभं भवतु ॥

Then follow some lines beginning with श्रीगणेशाय नमः
अँ प्रत्यगानंदब्रह्मपुरुषं प्रणवस्त्रूपमकार उकारो मकार इति etc.

वज्रसूच्युपनिषद्

No. 953

Vajrasūcyupaniṣad

90

1886-92

Size — 7½ in. by 5½ in.

Extent — 14 leaves; 8 lines to a page; 15-16 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders and edges ruled in double red lines; red pigment used for marking the portion; corners moth-eaten; yellow pigment used occasionally for corrections; complete.

Age — Saṃvat 1898.

Author — Saṃkarācārya.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

वज्रसूचीं प्रवक्ष्यामि शास्त्रमज्ञानभेदनं
दूषणं ज्ञानहीनानां भुषणं ज्ञानचक्षुषां ॥ १ ॥ etc.

Ends — fol. 14^a

प्रारब्धकर्मजनितफलावधिलोकाननुगृहं कुर्वन्नेत्रावतिष्ठते ॥ तदथा ज्ञात्वाथ
सत्यपर्यासरयंत्वं यथा कंपनमुच्चति विध्वस्ताखिलमोहोपि मोहकार्यं तथात्मवित् ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमत्शंकाराचार्यविरचितं वज्रसूची-
उपनिषत् संपूर्णं ॥ मीती म्हासूदी २ सं १८९८ का लीपीकृतं बद्रीनाथ
बंगाली आद्याण सुभंगस्तु । कल्याणमस्तु ॥ राम ॥ राम ॥ राम

वज्रसूच्युपनिषद्

No. 954

Vajrasūcyupaniṣad

41

1895-98

Size — 12 in. by 5½ in.

Extent — 4 leaves; 12 lines to a page; 38 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; pigment used for marking the portion; edges moth-eaten; complete.

Age — Not very old.

Author — Śaṅkarācārya.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॐ नमः परमात्मने । ॐ श्रीगुरुपरमात्मने नमः ॥
 वज्रसूचीं प्रवक्ष्यामि शास्त्रमज्ञानभेदनं ॥
 दूषणं ज्ञानहीनानां भूषणं ज्ञानचक्षुषां ॥ १ ॥ etc.

Ends — fol. 4^a

इत्यादि श्रुतिभिरेवं स्वनिश्चयात्प्रबुद्धः स जीवन्मुक्तः
 प्रारब्धकर्मजनितफलावधे लोकाननु वावतिष्ठते ॥
 तथा प्रधस्ताखिलमोहोपि मोहकार्यं तथात्मवित् ॥
 इति वज्रसूची उपनिषत्सुबोधन्यां समाप्ता ॥
 इति श्रीमत्संकराचार्यविरचितां वज्रसूची समाप्ता ॥

वज्रसूच्युपनिषद्

No. 955

Vajrasūcyupaniṣad

36 (3)
1887-91

Size — 10 $\frac{3}{4}$ in. by 4 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 9^a to 9^b leaves; 11 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Countary paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; incomplete.

Begins — fol. 9^a

ॐ वज्रशूचीं प्रवक्ष्यामि शास्त्रमज्ञानभेदनं ॥
 दूषणं ज्ञानहीनानां भूषणं ज्ञानचक्षुषां ॥ १ ॥ etc.

Ends — fol. 9^b

क्षत्रियादयोपि षट्दर्शनादिभिर्ज्ञानवहवः संति ।
 तस्मात् पांडित्यं ब्राह्मणः

वज्रसूच्युपनिषद्

No. 956

Vajrasūcyupaniṣad

42 (3)
1892-95

Size — 9 $\frac{1}{2}$ in. by 4 $\frac{1}{16}$ in.

Extent — 12^a to 13^b leaves ; 10 lines to a page ; 32 letters to a line.

Description — See No. 42 (1) / 1892-95 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 12^a

श्रीरामो जयति ॥
ॐ वज्रसूचीं प्रवक्ष्यामि शास्त्रमज्ञानभेदनं ।
दूषणं ज्ञानहीनानां भूषणं ज्ञानचक्षुषां ॥ १ ॥ etc.

Ends — fol. 13^b

यश्चेतो वर्तते स एव ब्राह्मणः । इति श्रुतिस्मृतिपुराणानामभिप्रायः ॥
अन्यथा ब्राह्मणानां सामर्थ्यमशक्यत्वात् । तस्माद्ब्रह्मविदे ब्राह्मणाय नम इति
सिद्धांतः ॥

इति वज्रसूच्युपनिषत्समाप्ता ॥

वज्रसूच्युपनिषद्

No. 957

Vajrasūcyupaniṣad

3 (2)
1902-1907

Size. — 12 in. by 5½ in.

Extent — 1^a to 1^b leaves ; 13 lines to a page ; 45 letters to a line.

Description — See No. 3 (1) / 1902-1907 ; Annapūrṇopaniṣad.

Begins — fol. 1^a

श्रीगणेशाय नमः ॥ ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्राय नमः
अथ वज्रसूचिकोपनिषत्प्रारंभः आप्यायंत्विति शांतिः ॥
वज्रसूचीं प्रवक्ष्यामि शास्त्रमज्ञानभेदनं ॥
दूषणं ज्ञानहीनानां भूषणं ज्ञानचक्षुषां etc.

Ends — fol. 1^b

अन्यब्राह्मणत्वसिद्धिर्नास्त्येव सच्चिदानन्दमात्मानमद्वितीर्यां ब्रह्म भावये
सदात्मानं सच्चिदानन्द ब्रह्म भावयेदित्युपनिषत् आप्यायंत्विति शांतिः
ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु इति वज्रसूच्युपनि-
ष (त) समाप्तः श्रीकृष्णार्पणमस्तु ग्रंथसंख्या १९ ॥ ६ ॥ ६ ॥

वज्रसूच्युपनिषद्

No. 958

Vajrasūcyupaniṣad

59 (1)

1884-86

Size — 9½ in. by 4½ in.

Extent — 1^a to 2^a leaves; 10 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper ; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless but clear, legible and uniform; borders ruled in single black lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in left hand margins; the Ms. contains the following Upaniṣads :—

1. Vajrasūcyupaniṣad	1 ^a to 2 ^a
2. Kṛṣṇopaniṣad	2 ^b to 4 ^a
3. Gopīcandanopaniṣad	4 ^a to 7 ^b
4. Rāmayantroddhāra	7 ^b to 9 ^a
	(mentioned in Rāmatāpanyupaniṣad)
5. A miscellaneous work	9 ^a to 11 ^a

The last work contains the description of the 7 well-known towns (Puris), the three grāmas, the 9 Aranyakas i. e. forests, the 9 īukharas i. e. uncultivable lands, and the 14 secrets; all these being mentioned as the doors of salvation.

Begins — fol. 1^a

ॐ वज्रशुचि प्रवक्ष्यामि शम्भमज्ञानभेदनं ।
दूषणं ज्ञानहीनानां भूषणं ज्ञानचक्षुपां । etc.

Ends — fol. 2^a

अन्यथा ब्राह्मणानां सामर्थ्यमशक्यत्वात् । तस्मात् ब्रह्मविदो ब्राह्मणाय
नम इति सिद्धांतः ।
इति वज्रशुच्युपनिषत्समाप्तं ॥

वज्रसूच्युपनिषद्

No. 959

Vajrasūcyupaniṣad

11

1902-1907

Size — 8½ in. by 4½ in.

Extent — 11 leaves; 7 lines to a page; 20-22 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in right hand margins; complete.

Age — Modern.

Begins — fol. 1^a

श्रीगणेशाय नमः ॥
वज्रशूचिं प्रवक्ष्यामि शास्त्रमज्ञानभेदनम् ॥
दूषणं ज्ञानहीनानां भूषणं ज्ञानचक्षुषाम् ॥ १ ॥ etc.

Ends — fol. 10^b

ज्ञात्वाप्यसर्पोत्थं यथा कंपं न मुचति ॥
प्रध्वस्ताखिलमोहोपि लोककार्यस्तथात्मवित् ॥
दृत्यर्थवेदे वज्रशूचिकोपनिषत्समाप्तं ॥

Then follow — शुभं भवतु श्रीगणेशाय नमः ॥
ॐ प्रत्यगानंदवह्यपुरुषं प्रणवस्वरूपम् etc.

Ends — ततः साधननिर्मुक्तो सिद्धो भवति योगिराट् ॥
तत्स्वरूपं भवेत्तस्य विषयो मनसो गिराम् ॥ २ ॥ ३ ॥

वज्रसूच्युपनिषद्

No. 960

Vajrasūcyupaniṣad

38

1899-1915

Size — 6 $\frac{3}{8}$ in. by 17 $\frac{3}{4}$ in.

Extent — 1 leaf; 42 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear, legible and uniform; yellow pigment used for corrections; the Ms. is written on one long leaf; complete.

Age — Appears to be old.

Begins — fol. 1

॥ श्रीकुञ्जविहारीजी ॥
॥ अथ वज्रसूचिं प्रवक्ष्यामि शास्त्रमज्ञानभेदनं
दूषणं ज्ञानहीनानां भूषणं ज्ञानचक्षुषां etc.

Ends — fol. 1

मोहादिरहितो दंभाहंकारादिवर्जित इत्युक्तलक्षणश्चेत् प्रवर्तते स ब्राह्मणः
इति श्रुतिस्मृतिहतिहासपुराणानामभिप्रायः अन्यथा शरीरादिना ब्राह्मणत्वं समर्थे
तु न शक्यते तस्माद्विविदे ब्राह्मणः
इति श्रीवज्रसूची उपनिषद् संपूर्ण समाप्तिः ॥

वज्रसूच्युपनिषद्

No. 961

Vajrasūcyupaniṣad

---

670 (2)
1883-84Size — $12\frac{1}{16}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.Extent — 11^b to 12^b leaves; 20-22 lines to a page; 40 letters to a line,Description — Modern paper; Devanāgarī characters; handwriting
careless and not quite legible; borders ruled in double black
lines; complete.

Age — Modern copy.

Author — Śaṅkarācārya.

Begins — fol. 11^b

वज्रशूचिं प्रवक्ष्यामि शास्त्रमज्ञानभेदनं ।
दूषणं ज्ञानहीनानां भूषणं ज्ञानचक्षुषां ॥ १ ॥ etc.

Ends — fol. 12^b

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकराचार्यविरचितं वज्रशूचिरह-
निषदं समाप्तं श्रोतांवसदादिवार्णमस्तु ॥ ७ ॥

वज्रसूच्युपनिषद्
with ईका
called सुबोधिनी

No. 962

Vajrasūcyupaniṣad
with Commentary
called Subodhini

24

1916-18Size — $8\frac{7}{8}$ in. by $4\frac{1}{6}$ in.

Extent — 5 leaves; 11 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete.

Age — Not very old.

Author — Śaṅkarācārya.

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीरामाय नमः श्रीपरमाय नमः
 ॐ तत्सत्त्विदाय नमः
 वज्रशूचि प्रवक्ष्यामि शास्त्रमज्ञानभेदनं
 दूषणं ज्ञानहीनानां भूषणं ज्ञानचक्षुयां १
 ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्रश्चत्वारिवर्णानां तेषां ब्राह्मणो प्रधानः इति वेदवचना-
 निनिवरूपितं स्मृतिभिरुक्तं तत्र चोद्यमस्ति etc.

Ends — fol. 5^a

इत्यादि श्रुतिरेवं निश्चयात्प्रबुद्धः जीवनसुक्तप्राधौकर्मजनितफलावधि-
 लोकाननुग्रहं पूर्वं तमेवावतिष्ठति ज्ञात्वाप्यसप्त्यो यथाकंपतं मुति निमुच्यापि
 त्वचं सर्पस्वरूपं मुच्यति प्राधवंस्थाखिल मोहोपि मोहकायं तथात्मनि निमुच्यापि
 त्वचं सर्पस्वरूपं न मुच्यति ॥

इति वज्रशूचि उपनिषत्सुबोधिन्यां समाप्तं श्रीमतशंकराचार्यविरचितायां
 ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥

वनदुर्गोपनिषद्

No. 963

Vanadurgopaniṣad

147
1879-80

Size — 7 in. by 4½ in.

Extent — 21 leaves; 11 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete.

Age — Sanivat 1853, Saka 1718.

Begins — fol. 1^b

श्रीदक्षिणामूर्तये नमः ॐ हरिः ॐ अस्य श्रीवन्दुर्गामहाविद्यामंत्रादि-
सकलसूक्तराजमहामंत्रस्य भारण्यक किरातरूपधर इश्वर ऋषिः अनुष्टुप् छंदः etc.

Ends — fol. 21^b

अब्र ब्रह्मद्विषो जहि ॐ सह नाववतु सह नौ भुनक्तु सह वीर्यं करवावहै
तेजस्वि नावधीतमस्तु मा विद्विषावहै १

ॐ शांतिः शांतिः शांतिः हरिः ॐ दक्षिणामूर्त्यार्पणमस्तु
इति श्री अथर्वणरहस्ये वन्दुर्गोपनिषत्समाप्ता

संवत् १८५३ ना शाके १७१८ ना जेष्ठ वदि १० चंद्रे लिषितं भटलालजी
भाणजी आत्मार्थे लीपिकृतं यादृशं पु० तादृ० यदि म० १

References — Cat. Cat. I, 549^a.

वन्दुर्गोपनिषद्

No. 964

Vanadurgopaniṣad

77

1869-70

Size — 11 in. by 6 in.

Extent — 21 leaves; 12 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete.

The upaniṣad refers chiefly to the Goddess Durgā.

Age — Not very old.

Begins — fol. 1^b

श्रीमहागगपतये नमः श्रीनवदुर्गायै नमः
अथ दुर्गोपनीश लिख्यते ।

ॐ अस्य श्रीवन्दुर्गामहामंत्रस्य किरातरूपधर इश्वर ऋषिः अनुष्टुप् छंदः
अंतर्यामी नारायण ईश्वरो देवता ॐ वीजं स्वाहा शक्तिः क्षिं कीलकं श्रीदुर्गा-
प्रसादसिद्धयर्थे जपे विनियोगः etc.

Ends — fol. 21^b

श्रियेवैनंतश्रियामादधाति संतस्मृत्वा वषदकृत्यं संतत्यै संविष्टते प्रजया
पशुभिर्ये एवं देव ॐ ह्यौ श्रीं कूँ वलं फो हुं फद स्वाहा ॐ सह नाववतु सह
नौ भुनकु सह वीर्यं करवावहै तेजस्त्रिव नावाधितमस्तु मा विद्विषावहै कल्पयावहै
ॐ शांतिः शांतिः शांतिः हरिः ॐ

इति श्री अथर्वणरहस्ये वनदुगोपनीशत् समाप्तः
श्रीरस्तु कल्याणमस्तु श्रीरस्तु शुभं भवतु

वरदपूर्वतापनीयोपनिषद्

1st part

No. 965

Varadapūrvatāpanīyopaniṣad

1st part

233 (49)

1882-83Size — 10 $\frac{11}{16}$ in. by 4 $\frac{1}{2}$ in.Extent — 687^a to 694^b leaves; 10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 233 (1) / 1882-83; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 687^a

॥ वरदोपनिषत्पूर्वतापनीयं त्रिखंडिका
एकपंचाशत्तमी सा विज्ञेया ग्रंथसंग्रहे ॥ १ ॥
पूर्णं ब्रह्म सच्चिदानन्दरूपमेव । तस्य त्रयो गुणावतराः । etc.

Ends — fol. 694^b

अथर्वश्रतुर्थपादः अथर्वशब्दोकारंतोप्यस्ति द्विरुक्तिर्निश्चयार्था । इतिशब्दः
समाप्त्यर्थः ॥

इति प्रथमोपनिषदीपिका ॥

वरदपूर्वतापनीयोपनिषद्

2nd part

No. 966

Varadapūrvatāpanīyopaniṣad

2nd part

233 (50)

1882-83Size — 10 $\frac{11}{16}$ in. by 4 $\frac{1}{2}$ in.Extent — 694^b to 697^b leaves; 10 lines to a page; 35 letters to a line,

Description — See No. 233 (1) / 1882-83 : Muṇḍakopaniṣad.

This Upaniṣad is incomplete.

Begins — fol. 694^b

षट्सु पदेष्वंगेषु देवता आह । स होवाचेति । etc.

Ends — abruptly fol. 697^b

दुर्मुखं मदनावत्याय - - -

वरदपूर्वतापनीयोप-
निषद्वीपिका

No. 967

Varadapūrvatāpanīyopa-
niṣaddipikā

14 (11)
A 1883-84

Size — 10½ in. by 5¾ in.

Extent — 159^a leaves; 16-17 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — See No. 14 (1) / A 1883-84 : Rāmapūrvatāpanīyo-
paniṣad.

Author — Nārāyaṇa.

Begins — fol. 159^a

तंत्रं विजिज्ञासितव्यं ज्ञातुमेष्टव्यं भवद्विर्मत्त इति भृगुपुत्रवचः तंत्रं धा-
... शूले आदौ शून्यमाकाशमंडलं etc.

Ends — fol. 159^a

एवंविधं मंत्र ... यो जानाति वेद उपास्ते स भूतिमान् समृद्धिमान्
जीवन् भवति अमृतत्वं च गच्छति देहांत इति शेष ... नं नृसिंहानुष्टुवुक्त-
मार्गेण द्रष्टव्यं द्विरुक्तिरुपनिषत्समाप्त्यर्था ।

नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ।

अस्पष्टपदवाक्यानां माघवारददीपिका ॥

इत्यर्थशिरसि वरदपूर्वतापनीयोपनिषद्वीपिका समाप्ता

शुभमस्तु रामाय नमः

वराहोपनिषद्

No. 968

Varāhopaniṣad

487 (98)
1882-83

Size — 9⁹/₁₆ in. by 5¹³/₁₆ in.,

Extent — 1^b to 9^a leaves; 15 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 : Īśāvāsyopaniṣad; (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत् गुरुरामचंद्राय नमः ॥
सह नाववत्तिं शांतिः ॥
अथ ऋभुवैर्महामुनिदेवमानेन द्वादशवत्सरं तपश्चार तदवसाने वराहरूपि-
भगवान् प्रादुरभूत् स होवाचोत्तिष्ठोतिष्ठ वरं वृणिष्वेति सोदतिष्ठत्समै नमस्कृ-
त्योवाच etc.

Ends — fol. 9^a

एतदुपनिषदं योधीते सोम्प्रिपूतो भवति स वायुपूतो भवति । सुरापाना-
त्पूतो भवति स्वर्णस्तेयात्पूतो भवति । सज्जीवनमुक्तो भवति । तदेतद्वाप्युक्तं ।
तद्विष्णोः परमं पदं सदा पश्यन्ति सूरयः । दिवीव चक्षुराततं ॥
तद्विप्रासो विपन्न्यवो जागृवांसस्समिधते ।
विष्णोर्यत्परमं पदमित्युपनिषद् ॥
पंचमोध्यायः ॥
ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत् गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
वराहोपनिषत्समाप्ता ॥

वल्लीत्रितयदीपिका
(शिक्षावल्ली, भृगुवल्ली,
ब्रह्मवल्ली)

No. 969

Vallītritayadīpikā
(Śikṣavalli, Bhṛguvalli,
Brahmavalli)

233 (41)
1882-83

Size — 10¹¹/₁₆ in. by 4¹/₂ in.

Extent — 566^a to 590^a leaves; 10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 233 (1) / 1882-83 : Muṇḍakopaniṣaddīpikā.
fol. 571-589 missing. (p. 120 above)

Begins — fol. 566^a

ॐ नमः सिद्धे ॥
शिक्षावल्ली ब्रह्मवल्ली भृगुवल्लीति विश्रुता ॥
तित्तिर्युक्तं श्रुतिशिरोनुवाकदशकन्नयं ॥
अत्र पूर्वोत्तरकांडयोः संक्षेपत संतबंध उच्यते । etc.

Ends — fol. 571a

सुवर्णज्योतिरिति पाठेन शब्द हवार्थे सुवः सूर्य हव ज्योतिः स्वप्रकाशोस्मि
 सकृदिभातमस्मदीयं ज्योतिरित्यर्थः । य एवं वेद तस्यैवं यथोक्तं फलमिति शेषः ।
 इति वल्लीद्वयविहितमुपनिषद्वस्यज्ञानं ॥ श्री ॥
 नारायणेन रचिता शंकरोत्त्युपजीविना ।
 अस्पष्टपदवाक्यानां वल्लीत्रितयदीपिका ॥ ४ ॥ ४८५ ॥ भीरस्तु ॥

वल्लीत्रितयदीपिका
 (शिक्षावल्ली, भृगुवल्ली,
 ब्रह्मवल्ली)

Vallītritayadīpikā
 (Sikṣāvallī, Bhṛguvallī,
 Brahnavallī)

No. 970

14 (9)
 A 1883-84

Size — 10½ in. by 5¾ in.

Extent — 144a to 157a leaves; 16-17 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — See No. 14 (1) / A 1883-84 : Rāmapūrvatāpanīyo-paniṣad.

Author — — Nārāyaṇa.

Begins — fol. 144a

शिक्षावल्ली ब्रह्मवल्ली भृगुवल्लीति विश्रुत
 नित्तियुक्तं श्रुतिशिरोनुवाकादशकत्रयं
 अध्ययनविधिं दर्शयिष्यन् विद्योपसर्गनिवृत्तये प्रथमं शांतिपाठमाह शास्त्र
 इति etc.

fol. 144b इति शिक्षाध्याय उक्तः

fol. 155a आनंदवल्ली समाप्ताः ॥

Ends — fol. 157a

सुवर्णज्योतिरिति पाठेन शब्द वार्थे सुवः सूर्य हव ज्योतिः
 स्वप्रकाशोस्मि सकृदिभातमस्मदीयं ज्योतिरित्यर्थः
 य एवं वेद तस्यैवं यथोक्तफलमिति शेषः
 इति वल्लीद्वयविहितमुपनिषद्वस्यज्ञानं
 श्रीनारायणेन रचिता शंकरोत्त्युपजीविना
 अस्पष्टपदवाक्यानां वल्लीत्रितयदीपिका ४३

वासुदेवोपनिषद्

No. 971

Vāsudevopaniṣad

487 (56)
1882-83

Size — 9 $\frac{1}{4}$ in. by 5 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 1 b to 2 b leaves; 14-15 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 : Īśavāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1 b

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ आप्यायंत्विति शांतिः ॥

ॐ नमस्कृत्य भगवान्नारदः सर्वेश्वरं वासुदेवं प्रपञ्च ॥

अधीहि भगवन्नूर्ध्वं पुंड्रविधिं द्रव्यमंत्रस्थानादिसहितं बूहीति तं होवाच
भगवान्वासुदेवः वैकुण्ठस्थानादुत्पन्नं मम प्रीतिकरं मद्भक्तैः ब्रह्मादिभिर्धारितं
विष्णुचंदनं ममांगे प्रतिमालिसं गोपिभिः प्रक्षालनाद्वोपीचंदनमाख्यातं ॥ etc.

Ends — fol. 2 b

इत्याद भगवान्वासुदेवः ॥ यस्त्वेतद्वाधीते सोप्येवमेवं भवतीत्यो ॥
सत्यमित्युपनिषद् ॥ ४ ॥

श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥

वासुदेवोपनिषत्समाप्तः ॥ ४ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ४ ॥

श्रीगजाननार्पणमस्तु ॥ श्रीः ॥

वासुदेवोपनिषद्

No. 972

Vāsudevopaniṣad

133 (56)
1880-81

Size — 8 $\frac{1}{2}$ in. by 4 $\frac{3}{4}$ in.

Extent — 189 a to 191 b leaves; 10 lines to a page; 20-22 letters to a line.

Description — See No. 133 (1) / 1880-81; Muṇḍakopaniṣad.
(p. 110 above)

Begins — fol. 189 a

नमस्कृत्य भगवंतं नारदः सर्वेश्वरं वासुदेवं प्रपञ्च ॥

श्रीभगवन्नूर्ध्वं पुंड्रविधिं द्रव्यमंत्रस्थानादिसहितं मे बूहीति तं होवाच । etc.

Ends — fol. 191^b

तद्विष्णोः ... य १ तद्विष्णोः विष्णवो जागृवांसः समिधते ।
 विष्णोर्यत्परमं पदमिति वासुदेवोपनिषत् ॥
 इति श्रीवासुदेवोपनिषत्समाप्तः ॥ ५६ ॥

वासुदेवोपनिषद्

No. 973

Vāsudevopaniṣad

30 (1)

1884-87

Size — 9 $\frac{7}{8}$ in. by 4 $\frac{5}{8}$ in.Extent — 13^a to 15^b leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; folios numbered in right hand margins; yellow pigment used for corrections; complete.

The Ms. contains the following Upaniṣads :—

1. Vāsudevopaniṣad	13 ^a to 15 ^b
2. Gopīcandanopaniṣad	15 ^b to 18 ^b
3. Hanumānopaniṣad	18 ^b to 20 ^a
4. Rāmopaniṣad	20 ^a to 21 ^a
5. Yūgarājopaniṣad	21 ^a to 22 ^b
6. Sundarītāpinyupaniṣad	22 ^b to 27 ^b
7. Mṛtyulāṅgalopaniṣad	27 ^b
8. Kṛṣṇopaniṣad	28 ^a to 25 ^a
9. Kṛṣṇapuruṣottama-Siddhāntopaniṣad	30 ^a to 30 ^b

All these Upaniṣads belong to the Atharvaveda.

Begins — fol. 13^a

श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीब्रह्मवेदाय उपनिषद्वावन उपल्यां लिख्यते ॥

ॐ नमस्कृत्य भगवंतं नारदः सर्वेश्वरं वासुदेवं पप्रच्छ श्रीभगवंनूर्द्धुड़-
 विधिं द्रव्यमंत्रं स्थानादिसहितं मे वृहीति तं होवाच etc.

Ends — fol. 15^b

दिवीव चक्षुराततं तद्विष्णोः विष्णवो जागृवांसः समिधते ॥

विष्णोर्यत्परमं पदं ॥ ८ ॥ ४ ॥

द्वयर्थवेदे वासुदेवोपनिषत्समाप्ता ॥

वासुदेवोपनिषद्

No. 974

Size — 10½ in. by 4½ in.

Extent — 9^a to 12^b leaves; 10–12 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 49 (1) / 1887–91 : Sarvopaniṣad.

Begins — fol. 9^a

ॐ नमस्कृत्य भगवंतं नारदः सर्वेश्वरं वासुदेवं पप्रच्छ श्रीभगवन्नद्विपुङ्गं
विधिद्व्यमंत्रं स्थानादिसहितं मे ब्रूहीति । etc.

Ends — fol. 12^b

दिवीव चक्षुराततं तद्विप्रासो विपण्यवो जागृत्वा ५ सः
समिंधते । विष्णोर्यत्परमं पदं ।
इति वासुदेवोपनिषत् ॥

वासुदेवोपनिषद्

with टीका

No. 975

Size — 8½ in. by 5½ in.

Extent — 5 leaves; 12–14 lines to a page; 28–30 letters to a line.

Description — modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; text in the middle with the commentary above and below it; yellow pigment used for corrections; complete.

Vāsudevopaniṣad is similar to the Gopicandanopaniṣad.

Age — A modern copy.

Author of Comm. — Nārāyaṇa.

Begins (Text) — fol. 1^a

ॐ नमस्कृत्य ॥ सर्वेश्वरं वासुदेवं पपृच्छ श्रीभगवन्नद्विपुङ्गं विधिं द्रव्यं
मंत्रस्थानादिसहितं मे ब्रूहीति तं होवाच etc.

Begins (Comm.) — fol. 1^a

श्रीगणेशाय नमः ॥
 अथ वासुदेवोपनिषद् ॥
 ॐ वासुदेवोपनिषदि चत्वारशिंकलानि हि ॥
 क्षुद्रग्रंथगणे चैको न पंचाशतमी मता ॥ १ ॥
 कालाभिरुद्रोपनिषदि तिर्यक्पुंडविधिरुक्तोत्र तूर्ध्वपुंडविधिरुच्यते ॥ etc.

Ends (Text) — fol. 5^b

तद्विष्णोः परमं पदं सदा पश्यन्ति सूरयः ॥
 दिवीव चक्षुराततं ॥
 तद्विग्रासो विपन्यवो जागृतांसः समिधते ।
 विष्णोर्यत्परमं पदं ॥
 इत्यर्थवेदस्थ वासुदेवोपनिषत्समाप्तं ॥ छ ॥

Ends — (Comm) fol. 5^b

वासुदेवाङ्गवतो नैवान्योर्थोऽस्ति तत्वतः चक्रादिघारणे त्वयं निर्णया ।
 इस्तेनालिख्य धारयेत् ॥ सुवर्णरजतादिमुद्रासुवानतुधातुमयं ।
 नारायणेन रचितां श्रुतिमात्रोपिजीविना ॥
 अस्पष्टपदवाक्यानां दीपिका वासुदेवके ॥
 समाप्तः ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ छ ॥ छ ॥

References :— Cat. Cat. i, 568^a; ii, 134^b; iii, 224^b R. Mitra Notices 27;

वासुदेवोपनिषदीपिका

Vāsudevopaniṣaddīpikā

No. 976

233 (46)
1882-83

Size — 10 $\frac{11}{16}$ in. by 4 $\frac{1}{8}$ in.

Extent — 643^a to 647^a leaves; 10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 233 (1) / 1882-83 : Mundakopaniṣaddīpikā.

Begins — fol. 643^a

॥ वासुदेवोपनिषदि चत्वारि शक्लानि हि ।
 क्षुद्रं ग्रंथगणे चैको न पंचाशतमी मता ॥ १ ॥
 कालाभिरुद्रोपनिषदि तिर्यक्पुंडविधिरुक्तोत्र तूर्ध्वं पुंडविधिरुच्यते ॥
 ॐ नमस्कृत्येति उर्ध्वपुंडविधिं । etc.

Ends — fol. 647a

द्रव्यं कर्म च कालश्च स्वभावो जीव एव च ।
 वासुदेवाद्गगतो नैवान्योर्थोस्ति तत्वतः
 चक्रादिधारणे न्वयं निर्णयः हस्तेनालिख्य धारयेत्
 सुवर्णरजतादिमुद्रासु । न तु धातुमयानि वंडने नोपालिपादेहे निदध्या-
 आपि तस्मानि देहे न्यसेद्विति ॥
 मंत्रेरेव पूर्वप्रश्नमुत्तरं ॥
 नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ॥
 अस्पष्टपदवाक्यानां दीपिका वासुदेवके ॥ ४० ॥ ८९ ॥
 इति वासुदेवोपनिषद्दीपिका ॥ समाप्ता ॥ ७ ॥ श्री ॥

— — —

विश्रामोपनिषद्

No. 977

Viśrāmopaniṣad

---

 14 (2)
 1907-15
Size — $9\frac{13}{16}$ in. by $4\frac{3}{16}$ in.

Extent — 2 (foll. 5-7) leaves; 7 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — modern country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; folios numbered in both margins; fol. No. 6 missing; incomplete.

The Ms. contains two works viz. Maṭhāmnāya and the Viśrāmopaniṣad.

Age — Saṃvat 1886.

Begins — fol. 5a

तीर्थाश्रमवनारण्यगिरिपर्वतसागरः ॥
 सरस्वती भारती चैव पुरी नामानि वै दशः ॥ १ ॥
 श्रीपातो वैष्णवो भिक्षुः संन्यासी पंचमाश्रम ॥
 परिवाद् सर्वतीर्थश्च सर्वत्रिकामधुक्तुखी ॥ २ ॥ etc.

Ends — fol. 7a

मध्यदले श्यामवर्णे यदा विश्रामते मनः ॥
 तदा सर्वगुणज्ञाने त्रिदोषे च मतिर्भवेत् ॥ १० ॥
 यस्य स्मरणमात्रेण सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥
 यः पठति सदा भक्त्या सायुज्यपदवीं लभेत् ॥ ११ ॥

इति विश्रामोपनिषत् समाप्तं ॥ शुभमस्तु कल्यानमस्तु ॥
संवत् १८८६ ॥ मंगसर वद ॥ ३ ॥ सोमे ॥

वेदांतमन्त्रविश्रामोपनिषद्

No. 978

Vedāntamantravिश्रामतोपनिषद्

241

1884-86

Size — 6½ in. by 4¾ in.

Extent — 22 leaves; 8 lines to a page; 12 letters to a line.

Description — Countary paper; Devanāgarī characters handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two black and two red lines; edges slightly worn out; fol. 21 missing; incomplete.

Age — Saṁvat 1700.

Author — Saṁkarācārya.

Begins — fol. 1^b

॥ श्री ॥ सिधिश्रीगणेशायोन्मः ॥
तत् सव्येन ॥ ॐ ब्रह्मा तृप्यत् ॥ ॐ विष्णुस्तृप्यत् ॥
ॐ रुद्र तृप्यत् ॥ ॐ देवास्तृप्यत् ॥ etc.

fol. 3^b इति श्रीशंकराचार्यविरचितं अष्टश्राद्धानि समाप्ता ॥

fol. 8^a इति निर्वाणयोगपटः समाप्तः

Ends — fol. 23^a

ॐ ब्रह्मसुत एवं कर्मसोचनाय डाणाय स्वाहा इति शिखाहोमः ॥
इनि श्रीशंकराचार्यविरचितं वेदांतमन्त्रविश्रामतोपनिषत्समाप्तं ॥
भवानिशंक्राय नमः ॥ ऋषिशिरसि छंदमुखे देवता ह्वदि वीजलिंगे सक्तिः
पदयोः कीलकं नाभौ विनयोगब्यापकं ॥
गुडा विद्या जग माया देहमज्ञानसंग्रितं ।
स्कारं हृदयप्रकासं गुहरित्युच्यते ॥ १ ॥
संवत् १७०० पूर्णवर्षे मार्गिन्यर वदि तिथौ ७ सौमवासरे लिषतं पाठे
जीवंत ... वाव ... या मापणग्रामे सुभी ...

वैतथ्यप्रकरण (उपनिषद्)   Vaitathyaprakaraṇa (Upaniṣad)

No. 979

10 (13)
1882-83

Size — 10 $\frac{1}{4}$ in. by 6 $\frac{3}{8}$ in.

Extent — 23 a to 24 a leaves; 12 lines to a page; 32-35 letters to a line.

Description — See No. 10 (1) / 1882-83 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 23 a

ॐ वैतथ्यं सर्वभूतानां स्वप्न आहुर्मनीषिणः ।
अंतस्थानात् भेदानां संवृत्त्वेन हेतुना ।
अदीर्घत्वाच्च कालस्य गत्वा देशाच्च पश्यति ।
प्रतिबुद्धस्य वै सर्वस्तस्मिन् देशो न विद्यते ॥ etc.

Ends — fol. 23 b

निस्तुतिर्निर्नमस्कारो निःस्वधाकार एव च ।
चलाचलनिकेतश्च यतिर्यादिच्छिको भवेत् ।
तत्वमाध्यात्मिकं दृष्ट्वा तत्वं दृष्ट्वा तु वाह्यतः ।
तन्वीभूतस्तदा रामस्तत्वादप्रच्युतो भवेत् ॥
इति द्वितीयं वै तथ्याख्यं प्रकरणमुपनिषदं च ॥ २ ॥ ४ ॥

वैतथ्याख्यप्रकरण
द्वितीय प्रकरण

No. 980

Vaitathyākhyaprakaraṇa
2nd Prakaraṇa

42 (13)
1892-95

Size — 9 $\frac{1}{2}$ in. by 4 $\frac{1}{16}$ in.

Extent — 34 b to 36 a leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 42 (1) / 1892-95 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 34 b

ॐ वैतथ्यं सर्वभूतानां सप्त आहुर्मनीषिणः ॥
अतस्थानां तु भावानां संवृत्त्वेन हेतुना । etc.

Ends — fol. 36 a

तत्वमाध्यात्मिकं दृष्ट्वा तत्वं दृष्ट्वा तु वाह्यतः ॥
तन्वीभूतस्तदा रामस्तत्वादप्रच्युतो भवेत् तत्वादप्रच्युतो भवेदिति ॥
इति वैतथ्याख्यं द्वितीयं प्रकरणं ॥

वैतश्यप्रकरण

No. 981

Vaitathyaprakarana

133 (13)
1880-81

Size — 8½ in. by 4¾ in.

Extent — 44^b to 47^a leaves; 10 lines to a page; 20-22 letters to a line.

Description — See No. 133 (1) / 1880-81 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 44^b

वैतश्यं सर्वभूतानां स्वम् आहुर्मनीषिणः ।
अंतस्थानानु भेदानां संवृतत्वेन हेतुना । etc.

Ends — fol. 47^a

तत्त्वीभूतस्तदा रामस्तत्वादप्रच्युतो भवेत्तत्वादप्रच्युतो भवेदिति ॥ १३ ॥
छ ॥ ५ ॥

इति द्वितीयं वैतश्याख्यं प्रकरणं

— — —

वैतश्याख्यप्रकरण

No. 982

Vaitathyākhyaprakarana

1 (10)
1907-15

Size — 9½ in. by 4 in.

Extent — 26^b to 28^b leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 1 (1) / 1907-15 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 26^b

ॐ वैतश्यं सर्वभावानां स्वम् आहुर्मनीषिणः ॥
अंतस्थानानु भावानां संवृतत्वेन हेतुना ॥ etc.

Ends — fol. 28^b

तत्त्वीभूतस्तदा रामस्तत्वादप्रच्युतो भवेदिति ॥ स्तत्वादप्रच्युतो भवेदिति ॥ ७ ॥
इति द्वितीयं वैतश्याख्यं प्रकरणं ॥ छ ॥ ११ ॥

— — —

वैतर्थ्याख्यप्रकरण

No. 983

Vaitathyākhyaprakaraṇa

1 (13)
A 1883-84Size — 10 $\frac{3}{8}$ in. by 5 $\frac{1}{2}$ in.Extent — 21 b to 23 a leaves ; 12 lines to a page ; 40 letters to a line.

Description — See No. 1 (1) / A 1883-84 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 21 b

ॐ वैतर्थ्यं सर्वभूतानां स्वममाहुर्मनीषिणः
अंतस्थानं तु भेदानां संवृतत्वेन हेतुना । etc.

Ends — fol. 23 a

तत्त्वमाध्यात्मिकं दृष्ट्वा तत्त्वं तु बाह्यतः
तत्त्वीभूतस्तदा रामस्तत्त्वादप्रच्युतो भवेत्
तत्त्वादप्रच्युतो भवेदिति ५
इति द्वितीयं वैतर्थ्याख्यं प्रकरणमुपनिषदश्च त्रयोदशाख्या

वैतर्थ्याख्यप्रकरण

No. 984

Vaitathyākhyaprakaraṇa

2 (13)
1891-95Size — 10 $\frac{11}{16}$ in. by 4 $\frac{3}{4}$ in.Extent — 39 b to 42 b leaves ; 7 lines to a page ; 30-32 letters to a line.

Description — See No. 2 (1) / 1891-95 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 39 b

ॐ वैतर्थ्यं सर्वभावानां स्वम आहुर्मनीषिणः ॥
अंतःस्थानात् भावानां संवृतत्वेन हेतुना ॥ etc.

Ends — fol. 42 b

तत्त्वमाध्यात्मिकं दृष्ट्वा तत्त्वं दृष्ट्वा तु बाह्यतः ॥
नन्वीभूतस्तदा रामस्तत्त्वादप्रच्युतो भवेत्तत्वाप्रच्युतो भवेदिति ॥ १३ ॥
छ ॥ ५ ॥
इति द्वितीयं वैतर्थ्याख्यप्रकरणं ॥ त्रयोदश्युपनिषत् ॥

वैतथ्याख्यप्रकरण

No. 985

Size — $6\frac{11}{16}$ in. by $3\frac{11}{16}$ in.

Extent — 66^b to 71^a leaves ; 7 lines to a page ; 20 letters to a line.

Description — See No. 134 (1) / 1880-81 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 66^b

ॐ वैतथ्यं सर्वभूतानां स्वम् आहुर्मनीषिणः ॥
अंतस्थानात् भेदानां संवृतत्वेन हेतुना ॥ etc.

Ends — fol. 71^a

तत्त्वीभूतस्तदा रामस्तत्त्वादप्रच्युतो भवेत् ॥ तत्त्वादप्रच्युतो भव इति ॥ ५ ॥
इत्यथर्ववेदे द्वितीयं वैतथ्याख्यं प्रकरणं मुपनीपत्समाप्तं ॥ १३ ॥

वैतथ्याख्यप्रकरण

No. 986

Vaitathyākhyaprakaraṇa

27 (13)

1895-98

Size — $10\frac{1}{4}$ in. by $5\frac{1}{8}$ in.

Extent — 22^b to 24^a leaves ; 12 lines to a page ; 35 letters to a line.

Description — See No. 27 (1) / 1895-98 ; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 22^b

ॐ वैतथ्यं सर्वभूतानां स्वम् आहुर्मनीषिणः
अंतस्थानात् भेदानां संवृतत्वेन हेतुना etc.

Ends — fol. 24^a

तत्त्वीभूतस्तदा रामस्तत्त्वादप्रच्युतो भवेत् तत्त्वादप्रच्युतो भवेदिति ॥
॥ इत्यथर्ववेदे द्वितीयं वैतथ्याख्यं प्रकरणोपनिषत् समाप्ता त्रयोदशा ॥ १३ ॥

शरभोपनिषद्

No. 987

Śarabhopaniṣad

487 (49)

1882-83

Size — $9\frac{9}{16}$ in. by $5\frac{7}{8}$ in.

Extent — 1^b to 2^b leaves; 16 lines to a page; 32–34 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882–83 : Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्राय नमः
भद्रं कर्णेभिरिति शांतिः ॥

अथ हैनं पैष्पलादो ब्रह्माण्मुवाच भो भगवन् ब्रह्मविष्णुरुद्धाणां मध्ये को
वा अधिकतरो ध्येयस्यात्तत्वमेव नो ब्रूहीति । तस्मै स होवाच । etc.

Ends — fol. 2^b

तस्माद्विमुक्तमाश्रितो भवति ॥ स सततं शिवप्रियो भवति । स शिव-
सायुज्यमेति । न स पुनरावर्तते न स पुनरावर्तते ॥ इत्याह भगवान् ब्रह्मेत्यु-
पनिषत् ॥

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंसद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
॥ ओं शरभोपनिषत्समाप्ता ॥

शरभोपनिषद्

No. 988

Sarabhopaniṣad

3 (5)
1902–1907

Size — 12 in. by 5½ in.

Extent — 1^a to 2^a leaves; 13 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — See No. 3 (1) / 1902–1907 : Annapūrṇopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 38).

Begins — fol. 1^a

श्रीशिवाय नमः ॥ ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
शरभोपनिषत्प्रारंभः ॥

भद्रं कर्णेभिरिति शांतिः ॥

अथ हैनं पैष्पलादो ब्रह्माण्मुवाच भो भगवन् ब्रह्मविष्णुरुद्धाणां मध्ये को
वा अधिकतरो ध्येयस्यात्तत्वमेव नो ब्रूहीति ॥ etc.

Ends — fol. 2^a

तस्माद्विमुक्तमाश्रितो भवति । स सततं शिवप्रियो भवति । स शिव-
सायुज्यमेति । न स पुनरावर्तन स पुनरावर्तते ॥ इत्याह भगवान् ब्रह्मेत्युपनि-
षत् ॥

इति शरभोपनिषत्समाप्ता ॥ ॐ श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रा-
र्पणमस्तु ॥ ५० ॥ छ ॥

शाण्डिल्योपनिषद्

No. 989

Sāṇḍilyopaniṣad

487 (58)
1882-83

Size — 9½ in. by 5½ in.

Extent — 1^b to 12^a leaves; 13 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83; Īśavāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ भद्रं कर्णेभिरिति शांतिः ॥ ३ ॥

शांडिल्यो ह वा अथर्वां प्रच्छात्मलाभोपायभूतमष्टांगयोगमनुवूहीति ।

स द्वोवाचाथर्वा यमनियमासनप्राणायामप्रत्याहारधारणाध्यानसमाधयोष्टांगानि । etc.

fol. 10^b इति प्रथमोध्यायः ॥ ३ ॥

Ends — fol. 12^a

अथ यो ह वै विद्येनं परमुपास्ते सोहमिति स ब्रह्मविद्वत्ति ॥

एवं यः सततं ध्यायेद्वदेवं सनातनं

स मुक्तः सर्वपापेभ्यो निश्रेयसमवाप्नुयात् ॥

इत्यों सत्यमुपनिषत् ॥

इति शांडिल्योपनिषदे तृतीयोध्यायः ॥

श्रीमच्छंकराचार्यपरमहंसपरिवाजकसद्गुरुरामचंद्राय नमः

॥ श्री ॥ छ ॥ श्रीकृष्णार्पणस्तु ॥ छ ॥ श्रीरस्तु ॥

शाण्डिल्योपनिषद्

No. 990

Sāṇḍilyopaniṣad

3 (7)
1902-1907

Size — 12 in. by 5½ in.

Extent — 1^a to 7^b leaves; 13 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — See No. 3 (1) / 1902-1907 : Annapūrṇopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 38).

Begins — fol. 71^a

॥ श्रीकुलदेवतायै नमः ॥
 ॐ श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
 अथ शांडिल्योपनिषत्प्रारंभः ॥
 ॐ भद्रं कर्णभिरति शांतिः ॥
 शांडिल्यो ह वा अथर्वां पश्चात्मलाभोपायभूतमष्टांगयोगमनुवृहीतिः ॥
 स होवाचाथर्थर्वा यमनियमासनप्राणायामप्रत्याहारधारणाद्यानसमाधयोष्टांगानि ॥
 etc.

fol. 6^b   इति प्रथमोऽध्यायः

Ends — fol. 7^b

अथ यो ह वै विद्येनं परमुपास्ते सोहमिति स ब्रह्मविद्वत्ति ॥
 य एवं वेद सततं ध्यायेदेवदेवसनातनं ॥
 स मुक्तः सर्वपापेभ्यो निश्रेयसमवाप्त्यात् ॥
 इत्यांसत्येमुपनिषद्
 इति शांडिल्योपनिषदे तृतीयोऽध्यायः समाप्तः ॥
 श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ३४० ॥

शाल्यायनीयोपनिषद्

No. 991

Sātyāyanīyopaniṣad

487 (99)
1882-83

Size — 9½ in. by 5¹³/₁₆ in.

Extent — 1^b to 2^b leaves; 15 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83; Īśavāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
 पूर्णमद् इति शांतिः ॥
 मन एव मनुष्याणां कारणं बंधमोक्षयेत् ।
 संधाय विषयासक्तं मुक्त्यै निर्विषयं स्मृतं ।
 समासक्तं सदाचित्तं जंतोर्विषयगोचरे ।
 यथेवं ब्रह्मणीस्यात्तत् को नमुच्येत बंधनात् । etc.

Ends — fol. 2b

एकाक्षरं प्रदातारं यो गुरुज्ञाभिनन्दति ।
 तस्य श्रुतं तपोज्ञानं सु ... लामघटांबुवत् ।
 यस्य देवे पराभक्तिर्था देवे तथा गुरोै ।
 स ब्रह्मवित्परं प्रेयादिति वेदानुशासनमित्युपनिषत् ॥
 ओं श्रीमद्विष्णुमस्तु ॥ शाठयायनिर्योपनिषत्समाप्तं ॥ श्री ॥

शारीरकोपनिषद्

No. 992

Śārīrakopaniṣad

---

 487 (62)
 1882-83

Size — 9½ in. by 5¾ in.

Extent — 1b to 2a leaves; 15 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 : Īśavāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1b

श्रीमहागणपतये नमः ॥
 श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुराचंद्राय नमः ॥
 ओं सह नाववत्त्विति शांतिः ॥
 अथातः पृथिव्यादिमहाभूतानां समवायं शरीरं यत् कठिनं सा पृथिवी य-
 द्रवं तदपो यदुल्लं तत्तेजो यत् संचरति etc.

Ends — fol. 2a

श्रोत्रत्वक् चक्षुर्जिह्वा ग्राणं चैव तु पंचमं ।
 पायूपस्थौ करौ पादौ वाहू चैव दशभिमता ।
 शद्वस्पर्शश्च रूपं च रसो गंधस्तथैव च ।
 श्रयोविंशतिरेतानि तत्वानि प्रकृतानि तु ।
 चतुर्विंशतिरव्यक्तं प्रधानं पुरुषः पर इत्युपनिषत् ॥
 ओं इति श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्षणमस्तु ॥ शारीरकोपनिष-
 त्समाप्ता ॥ श्री ॥ श्री ॥

शारीरकोपनिषद्

No. 993

Size — 12 in. by 5½ in.

Extent — 1^a to 1^b leaves; 13 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — See No. 3 (1) / 1902–1907 : Annapūrṇopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 38).

Begins — fol. 1^a

श्रीमहागणपतये नमः श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
 अथ शारीरकोपनिषत्प्रारंभः ॥
 ओं सह नाववत्तिं शांतिः ॥
 अथातः पृथिव्यादिमहाभूतानां समवायं शरीरं यत् कंठिनं सा पृथिवी
 यद्रवं तदापो यदुष्मं तत्तेजो यत् संचरति etc.

Ends — fol. 1^b

ब्रयोविंशतिरेतानि तत्वानि प्रकृतानि तु ॥
 चतुर्विंशतिरब्यक्तं प्रधानं पुरुषः पर इत्युपनिषत् ॥
 हृति शारीरकोपनिषत्समाप्ता ॥
 ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥ २९ ॥ छ ॥

शिक्षोपनिषद्

No. 994

Śiksopaniṣad

46

1895–98

Size — 6½ in. by 4 in.

Extent — 8 leaves; 10 lines to a page; 15 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; folios numbered in right-hand margins; complete.

Same as Śikhopaniṣad.

Age — Does not appear to be very old.

Begins — fol. 1^a

श्रीगणेशाय नमः श्रीरामकृष्णपरमात्मने नमः ॥
 ॐ शं नो मित्रः शं वरुणः शं नो भवत्वर्यमा ।
 शं न हंदो बृहस्पतिः शं नो विष्णुरुरुक्मः । etc.

Ends — fol. 8^b

आवीन्मा । आवीद्वक्तारं । ३० शांतिः शांतिः शांतिः ॥
इति शिक्षोपनिषत्समाप्ता ॥ ४ ॥

शिक्षोपनिषद्

No. 995

Śikṣopaniṣad

29

1884-87

Size — 7 in. by 3½ in.

Extent — 7 leaves ; 7 lines to a page ; 22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; first folio missing; incomplete.

Age — Does not seem to be very old.

Begins — fol. 1^a

उपनिषदं व्याख्यास्यामः ॥
पञ्चस्वधिकरणेषु ॥ अधिलोकमधिज्योतिविमधिविद्यमधिप्रजमध्यात्मं ॥
ता महास ३. हिता इत्याचक्षते ।

Ends — fol. 7^b

नमो ब्रह्मणे नमस्ते वायो त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्मासि । त्वामेव प्रत्यक्षं ब्रह्मां-
वदिष्य । ऋतमवादिष्यं सत्यमवादिष्यं । तन्मामावीत् ।
तद्वक्तारमावीत् । आवीन्मा आवीद्वक्तारं शांतिः शांतिः शांतिः इति
शिक्षोपनिषद् संपुर्ण ॥

शिक्षोपनिषद्

No. 996

Śikṣopaniṣad

10 (42)
1882-83

Size — 10½ in. by 6½ in.

Extent — 77^b to 80^a leaves; 12 lines to a page; 32-35 letters to a line.

Description — See No. 10 (1) / 1882-83 : Muṇḍakopaniṣad,

Begins — fol. 77b

ॐ शं नो मित्रः शं वरुणः शं नो भवत्वर्यमा ।
 शं न इन्द्रो ब्रह्मस्पतिः शं नो विष्णुरुरुक्मः ।
 नमो ब्रह्मणे नमस्ते चायो त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्मासि ।
 त्वामेव प्रत्यक्षं ब्रह्म वदिष्यामि । etc.

Ends — fol. 80a

अथाभ्याख्यातेषु ये तत्र ब्राह्मणाः संमर्शिनः । युक्ता आयुक्ताः । अलक्षा
 धर्मकामा स्युर्यथा ते तेषु वर्तेन् । तथा तेषु वर्तेथाः । एष आदेशः । एष उपदेशः
 एषा वेदोपनिषद् । एतदनुशासनम् । एवमुपासितव्यं । एवमु चैतदुपास्यं ॥ ७ ॥
 इति शिक्षा समाप्ता ॥

शिक्षोपनिषद्

No. 997

Śikṣopaniṣad

2 (1)
1884-87

Size — 11½ in. by 6⁹/₁₆ in.

Extent — 1^b to 3^b leaves; 14 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in thick single black lines; white chalk used for corrections; folios numbered in both margins; complete. The Ms. contains the following Upaniṣads :—

1. Śikṣopaniṣad	1 ^b
2. Sundarītāpanyupaniṣad	3 ^b
3. Rāmapūrvatāpanyupaniṣad	10 ^b
4. Ramottaratāpanyupaniṣad	14 ^a
5. Rāmopaniṣad	17 ^b
6. Jābālopaniṣad	18 ^b
7. Nṛsimhatāpaniyopaniṣad	20 ^a
8. Ātmabodhopaniṣad	21 ^a

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ शङ्को मित्रः शं वरुणः शङ्को भवत्वर्यमा ॥
 सङ्क इन्द्रो ब्रह्मस्पतिः शङ्को विष्णुरुरुक्मः ।

नमो ब्रह्मणे नमस्ते वायो त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्मासि त्वमेव प्रत्यक्षं
ब्रह्म वदिष्यामि । etc.

Ends — fol. 3b

यथा ते तत्र चर्त्तरन् तथा तेषु चर्त्तेथाः ।
एष आदेशः । एष उपदेशः । एषा वेदोपनिषद् ॥
एतदनुशासनमेवमुपासितव्यं । एवमु चैतदुपास्य ॥ ११ ॥
इति शिक्षा ॥

शिखोपनिषद्

No. 998

Sikhopaniṣad

2 (7)
1891-95

Size — $10\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{3}{4}$ in.

Extent — 24^a to 25^b leaves; 7 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — See No. 2 (1) 1891-95 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 24^a

ॐ पिप्पलादोंगिराः सनत्कुमारश्चाथर्वं भगवंतं पप्रच्छ किमादौ प्रयुक्तं
ज्यानं etc.

Ends — fol. 25^b

कृत्स्नमोंकारगतं च सर्वज्ञानेन योगध्यानानां शिव एको ध्येयः शिवंकरः
सर्वमन्यत्परित्यज्येतामधीत्य द्विजो गर्भवासान्मुच्यते गर्भवासान्मुच्यते इति ॥
इत्यथर्ववेदे शिखोपनिषत्समाप्ता ॥
सप्तम्युपनिषत्समाप्ता ॥

शौनकोपनिषद्

No. 999

Saunakopaniṣad

11
1919-24

Size — $6\frac{5}{16}$ in. by $8\frac{5}{16}$ in.

Extent — 8 leaves; 14 lines to a page; 15 letters to a line.

Description — modern paper with watermarks; Devanāgarī characters;
handwriting clear, legible and uniform; complete.

Age — modern copy.

Begins — fol. 1

श्रीः

श्रीगणेशाय नमः

॥ अथ शौनकोपनिषत् ॥

ओं देवासुरास्संयत्ता आसंस्तेपामिन्द्रो न प्रलयत् । etc.

Ends — fol. 8

यदेष सर्वाणि भूतान्यनुप्रविष्टस्तन्मत्यां आविवेशोति तस्माद्गमित्येकाक्षरं
उद्गीथमुपासीतेत्याह भगवान् शौनक इति ॥
॥ इति शौनकोपनिषत् ॥
समाप्ता ॥

श्वेताश्वतरोपनिषद्

No. 1000

Śvetāśvataropaniṣad

487(13)
1882-83

Size — $9\frac{9}{16}$ in. by $5\frac{7}{8}$ in.

Extent — 1^b to 6^b leaves; 15 lines to a page; 28-30 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 : Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्राय नमः ॥

श्वेताश्वतरोपनिषन्मंत्रग्रामप्रकाशितं ।

प्रतियोगिविनिर्मुक्तब्रह्मात्रमहं महः ॥

ओं सह नाववत्तिविशांतिः ॥

fol. 2^a प्रथमोध्यायः ॥

Ends — fol. 6^b

ब्रह्मवादिनो वदंति सप्तदश । युजानः षोडश ॥ य एको जावालवानेक-
विंशतिः यं एको वर्णो द्वाविंशतिः । द्वे अक्षरे चतुर्दश । स्वभावसेके त्रयो-
विंशतिः । आहत्य त्रयोदशाधिकशतं ॥ षष्ठोध्यायः ॥ ओं सह नाववत्तिविश-
शांतिः ॥ ओं श्रीरामचंद्रार्पणमस्तु ॥ छ ॥ छ ॥

श्वेताश्वतरोपनिषद्

No. 1001

Size — 9½ in. by 3½ in.

Extent — 162^a to 171^b leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 140 (1) / 1879–80 अथर्ववल्लयुपनिषद् (Vol. I, Pt. II, pp. 10, 11).

Begins — fol. 162^a

ॐ नमः परमात्मने । ब्रह्मवादिनो वदंति ।

किं कारणं ब्रह्म कुतस्म जाता जीवीम केन क्वच संप्रतिष्ठाः । etc.

fol. 163^b इति श्वेताश्वतरोपनिषदि प्रथमोध्यायः ॥ ४ ॥

fol. 170^a इति श्वेताश्वतरोपनिषदि पञ्चमोध्यायः ॥ ५ ॥

Ends — abruptly on fol. 171^b

यदा चर्मवदाकाशं वेष्टयिष्यन्ति मानवाः ।

तदा देवमविज्ञाय दुः ....

Śvetāśvataropaniṣad

140 (16)
1879-80

श्वेताश्वतरोपनिषद्

No. 1002

Śvetāśvataropaniṣad

139(II)(6)
1879-80

Size — 6½ in. by 4½ in.

Extent — 21^b to 23^b leaves; 12 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — See No. 139 (I) (1) / 1879–80 : Maṇḍūkopaniṣad.

Begins — fol. 21^b

ॐ ब्रह्मवादिनो वदंति

किं कारणं ब्रह्म कुतस्म जाता जीवाम केन क्वच संप्रतिष्ठाः ॥

अधिष्ठिताः केन सुखेतरेषु वर्तमाहे ब्रह्मविदो व्यवस्था ॥ etc.

fol. 22^b इति श्वेताश्वतरोपनिषद् प्रथमोध्यायः ॥

fol. 23^b इति श्वेताश्वतरोपनिषद् द्वितीयोध्यायः ॥ २ ॥

Ends — fol. 23^b

प्रत्यङ्गजनास्तिष्ठति संतु को चांतकाले

संसूज्य विश्वा भुवनानि गोपा

विश्वतश्चश्रुत विश्वतोमुखो विश्वतोबाहुरुत विश्वतस्पात्

सं बाहुभ्यां धर्मति संपतत्रै यावाभूमि जनयन् देव एकः ।

यो देवानां...

श्रेताश्वतरोपनिषद्

No. 1003

Śvetāśvataropaniṣad

48

1887-91

Size — 6½ in. by 4 in.

Extent — 12 leaves; 10-11 lines to a page; 20-22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, and legible but not quite uniform; complete.

Age — Not very old.

Begins — fol. 1a

श्रीरामरघुपतये ।
ॐ ब्रह्मवादिनो वदंति ।
किं कारणं ब्रह्म कुतसा जाताः जीवामनेकेन क च संप्रतिष्ठाः ।
अधिष्ठिताः केन सुखेतरेषु वर्तमहे ब्रह्मविदो व्यवस्थां । १ । etc.

Ends — fol. 12a

यस्य देवे पराशक्तिर्था देवे तथा गुरौ
तस्यैते कथिता ह्यर्था प्रकाशंते महात्मनः । ३५
इति श्रेताश्वतरोपनिषदे पष्टोध्यायः
इति श्रेताश्वतरोपनिषत्समाप्तः ।

श्रेताश्वतरोपनिषद्
with दीपिका

No. 1004

Śvetāśvataropaniṣad
with Dīpikā

25

Viśrāma (i)

Size — 8½ in. by 6 in.

Extent — 43 leaves; 16-18 lines to a page; 25-30 letters to a line.

Description — Modern paper with water marks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; text in the middle with the commentary above and below it; folios numbered in both margins; the Ms. contains the following works :-

No. 25 of Viś. (i) Śvetāśvataropaniṣad with Dīpikā.
No. 26 of Viś. „ Kauśītakyupaniṣad with Dīpikā.

- No. 27 of Viś. , , Atharvaśiropaniṣad with Dīpikā.
 No. 28 of Viś. , , Atharvaśikhopaniṣad with Dīpikā.
 No. 28 of Viś. , , Jābālopaniṣad with Dīpikā.

All these works are independent and bear separate numbers and separate pagination though all these are tied in one bundle ; complete.

Age — Modern.

Author of Comm. — Saṃkarānanda.

Begins — (Text) fol. 1^b

हरिः ॐ ॥ ब्रह्मवादिनो वदंति
 किं कारणं ब्रह्म कुत स्म जाता जीवाम केन क्वच संप्रतिष्ठाः ॥ etc.

Begins — (Comm.) fol. 1^b

श्रीगणाधिपतये नमः ॥
 श्रेताश्वतरमंत्राणां ब्रह्मार्थोपनिषद्ग्रन्थां ॥
 पुण्यकृत्पुण्यतीर्थानां अर्थमाविष्करोम्यहं ॥ १ ॥ etc.

Ends — (Text) fol. 43^b

यस्य देवे परा भक्तिर्यथा देवे तथा गुरौ ॥
 तस्यैते कथिता ह्यर्थाः प्रकाशंते महात्मनः ॥
 प्रकाशंते महात्मन इति ॥
 इति श्रेताश्वोपनिषदि षष्ठोध्यायः ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

Ends (Comm.) — fol. 43^b

तस्य गुरुभक्तस्य पृते कथिता हि उक्ताः प्रसिद्धाः ।
 उपायोपायभूताः प्रत्यक्षा इव अर्थाः विषयप्रयोजनरूपाः
 प्रकाशंते । इदमनेनेत्यमिति प्रतीयन्ते महात्मनः ।
 महान्नार्वाद्विरहितः आत्मांतःकरणं यस्य स महात्मा तस्य इति उपनिष-
 त्समाप्तौ ॥ छ ॥
 योस्तिस्युरब्रविरतं हृदयाब्जमध्ये हंसो नृकात्यारमदो विगाह ॥
 विवनसुभेदमनीशमीशः प्रीतः स भूयादसुना कृतेन ॥ १ ॥
 इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यानंदात्मपूज्यपादशिष्यस्य शंकरानंदभग-
 वतः कृतौ श्रेताश्वतरोपनिषद्विपिकायां पष्ठोध्यायः ॥
 ग्रंथसंख्या मूल १४५ टीका १२७३ पत्रे ४४.

References :—

(1) MSS. — A-Aufrecht's Catalogus Catalogorum :— i, 678^a;
ii, 161^b,

B — Descriptive Catalogues :— I. O. Cat. Nos.
525, 4928; Bikaner MSS Cat. No. 245.

श्वेताश्वतरोपनिषदीपिका
No. 1005

Śvetāśvataropaniṣaddīpikā
233 (48)
1882-83

Size — 10 $\frac{11}{16}$ in. by 4 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 654^a to 686^b leaves; 10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 233 (1) / 1882-83; Muṇḍakopaniṣaddīpikā.
foll. 655-657 missing and fol. no. 679 repeated.

At the end of this work, two stray leaves follow :—

Author — Nārāyaṇa.

Begins — fol. 654^a

श्वेताश्वतरसंज्ञेयं षडध्यायविराजिता ॥
याजुष्युपनिषत्पञ्चाशत्तमी ग्रंथसंग्रहे ॥
साक्षाद्वृत्तविद्यादर्शनं श्वेताश्वतरोपनिषद् व्याख्यायते ॐ ब्रह्मवादिनो
वदंतीति । etc.

Ends — fol. 686^b

देवभक्तिवद्गुरुभक्तेरप्यन्तरंगसाधनतामाह
यस्य देव इति द्विरक्तिः समाप्त्यर्था । इतिस्तथोतकः ॥
नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ॥
अस्पष्टपदवाक्यानां श्वेताश्वतरदीपिका ॥
इति श्वेताश्वतरोपनिषदीपिकायां षष्ठोध्यायः समाप्ता
च श्वेताश्वतरोपनिषदीपिका ॥ ७ ॥ श्रीरस्तु ॥ ७ ॥

श्वेताश्वतरोपनिषदालोक
No. 1006

Śvetāśvataropaniṣadāloka
148
1883-84

Size — 10 $\frac{1}{2}$ in. by 4 $\frac{1}{2}$ in.

28 [Upaniṣads]

Extent — 56 leaves; 10 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting careless but clear and legible; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; edges slightly moth-eaten; foll. 1 and 2 missing; incomplete.

Age — Appears to be slightly old.

Author — Vijñānabhikṣu.

Begins — abruptly on fol. 3^a

... संघिः । तया च केवलं तमडपलक्षितं धर्मधर्म्यभेदात् ।

भूतानि पञ्चभूतानि यो निःप्रकृतिः पुरुषो जीवचेतननिवहो वा । इति चित्यं इत्येतद्युक्तिः जगत्कारणत्वादिनासाभिमंतव्यमित्यर्थः । etc.

Ends — abruptly on fol. 58^b

अथवात्मांतरब्यावृत्यर्थमयं दृष्टांतः । जीवा हि आद्रेऽधनेविवदम्यक्ता एव प्रायशः

षट्प्रश्नोपनिषदीपिका

No. 1007

Saṭpras̄nopaniṣaddīpikā

223 (2)
1882-83

Size — $10\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 18^a to 36^b leaves; 9–10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 233 (1) / 1882-83 : Muṇḍakopaniṣaddīpikā.

Author — Nārāyaṇa.

Begins — fol. 18^a

॥ षणां प्रश्नाः पैष्पलादेयत उत्तरिता इह ।

पटसु संडेषु तेनोक्तोयं ग्रंथः प्रश्नोक्तरानिधः ॥

षट्विद्याप्रकाशनाय षट्प्रश्नोपनिषदारभ्यते ।

मंत्रोक्तस्यार्थस्य विस्तरानुवादीदं ब्रह्मणं ब्रह्मचर्यादि साधनविधानार्थं च आख्यायिका विद्यास्तुत्यर्था तत्र तस्मादग्निरित्यादि मंत्रेषु संक्षिप्तोक्तां पंचाग्नि विद्यामावप्रश्नेन निर्णेतुं तावत्प्रश्नानाह । etc.

Ends — fol. 36^b

अविद्याया महोदधेरिव ज्ञानमूलेन परं मोक्षाख्यं पारंतीरं तारयसि उत्तार-
यसि प्रापयसीति यावत् उदधिमम्भस्य हि शरीरं नश्यति नाशादृपि च त्वं रक्षिता
तेनापि पिता मंगलाख्यं नमस्कारः द्विरुक्तिः समाप्त्यर्था ॥

नारायणेन रचिता शंकरोक्त्युपजीविना ॥

अस्पष्टपदवाक्यानां दीपिका प्रश्ननिर्णये ॥

वसती रौद्रकेयस्य पुरे भूदेवसंकुले ।

तेनेदं कृष्णनाम्ना वै लिखितं पुस्तकं वरं ॥ ३ ॥

षट्प्रश्नोपनिषद्गाथ्य

Ṣaṭprāśnopaniṣadbhāṣya

No. 1008

702

1882-83

Size — 9 $\frac{3}{8}$ in. by 3 $\frac{13}{16}$ in.

Extent — 3 leaves; 11 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins; complete.

Commentary on Ṣaṭprāśnopaniṣad.

Age — Śaka 1544.

Author — Ānandatīrtha.

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीवेदव्यासाय नमः ॥

नमो भगवते तस्मै प्राणादिप्रभविष्णवे ॥

असदानंदसंद्राय वासुदेवाय वेघसे ॥ १ ॥

प्रजानां पालनाद्विष्णुः प्रजापतिरितीरितः ॥

स वायुं सूर्यनामानं चंद्रनाम्नीं सरस्वतीं ॥ etc.

Ends — fol. 3^a

नमो नमोस्तु हरये प्रेष्ठ प्रेष्ठतमाय ते ।

परमानंदसंदोहसंद्रानंदवपुष्मते ॥ १ ॥ ३ ॥

हृति श्रीमदानंदतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचितं षट्प्रश्नोपनिषद्गाथ्यं समाप्तं

॥ ३ ॥

शाकेभिवारांपतिबाणचंद्रैर्युक्ते तथा मासि सुमार्गशीर्षे ।
 षट्प्रभभाष्यं विलिलेख रम्यं रामार्थसूनुर्नितरां हरेरुदे ॥ १ ॥
 श्रीमध्ववल्लभार्पणमस्तु

षड्वक्त्रोपनिषद्दीपिका

No. 1009

Ṣaḍvaktropaniṣaddipikā

233 (27)
1882-83Size — 10 $\frac{11}{16}$ in. by 4 $\frac{1}{2}$ in.Extent — 348^a to 349^b leaves; 10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 233 (1) / 1882-83 : Muṇḍakopaniṣaddipikā.

Author — Nārāyaṇa.

Begins — fol. 348^a

॥ वा ॐ नमः सिद्धं । नृसिंहाय नमः ।
 षडंगे न्याससिद्धयर्थं षट्वक्त्राणि क्रमादिह ॥
 स्वरूपतो मंत्रतश्च रूप्यं । तहा प्रश्नपूर्वकं ।
 प्रभोदेशोनेन्द्रादयो ब्रह्मलोकमगच्छज्जित्याह ॐ देवा ह वा इति etc.

Ends — fol. 349^b

तापनीयोक्तस्तु पंचांगन्यासपक्षो नेज न बाध्यते नापि विकल्पतेऽधिकल्पते-
 s विकफलार्थत्वादस्य
 नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना
 अस्पष्टपदवाक्यानां षट्वक्त्रस्य प्रदीपिका
 इति षट्वक्त्रोपनिषद्दीपिका समाप्ता ॥ ७ ॥ श्री ॥

संन्यासोपनिषद्

No. 1010

Saṁnyāsopaniṣad

27 (24)
1895-98Size — 10 $\frac{1}{2}$ in. 5 $\frac{1}{2}$ in.Extent — 35^b to 37^a leaves; 12 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 27 (1) 1895-98 ; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 35^b

ॐ अथाहितामिर्ग्रियेत् प्रेतस्य मंत्रैः संस्कारोपतिष्ठते etc.

Ends — fol. 37^a

भूयस्तेन निवर्त्तनं परापरमवस्थितं परापरमवस्थितमिति १
इत्यर्थर्थवेदे संन्यासोपनिषत्समाप्ता चतुर्विंशतिः २४

संन्यासोपनिषद्

No. 1011

Samnyāsopaniṣad

1 (20)
1907-15

Size — 9½ in. by 4 in.

Extent — 45^a to 46^b leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 1 (1) / 1907-15; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 45^a

ॐ अथाहितामिर्ग्रियेत् प्रेतस्य मात्रैः संस्कारोपतिष्ठते । etc.

Ends — fol. 46^b

ये प्राप्य परमां गतिं भूयस्तेन निवर्त्तनपरात्परमवस्थितांत्परात्परमवस्थी-
द्विति ॥ ५ ॥

इति संन्यासोपनिषत्समाप्ता ॥

संन्यासोपनिषद्

No. 1012

Samnyāsopaniṣad

487 (65)
1882-83

Size — 9¾ in. by 5¾ in.

Extent — 1^b to 6^a leaves; 16 lines to a page; 32-35 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83; Īśavāsyopaniṣad (Vol. I Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्राय नमः ॥

ओं आप्यायंत्विति शांतिः ॥

अथातसंन्यासोपनिषदं व्याख्यास्यामो योनुकभेण संन्यस्यति स सन्यस्तो
भवति कोयं संन्यास उच्यते कथं सन्यस्तो भवति । etc.

Ends — fol. 6a

तारं द्वादशसाहस्रमध्यसेर्षेदनं हि तत् ।
 यस्तु द्वादशसाहस्रं प्रणवं जपतेन्वहं ॥ २६ ॥
 तस्य द्वादशभिर्मासैः परं अह्म प्रकाशते ।
 इत्युपनिषत् ॥
 ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ।
 सन्यासोपनिषत्समाप्ता ॥

संन्यासोपनिषद्

No. 1013

Samnyāsopaniṣad

---

 328 (24)
 1883-84

Size — 9½ in. by 4½ in.

Extent — 58^b to 60^b leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — See No. 328 (1) / 1883-84 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 58^b

ॐ अथाहिताभ्निर्मियेत प्रेतस्य मंत्रैः संस्कारोपतिष्ठते etc.

Ends — fol. 60^b

ये प्राप्य परमां गतिं भूयस्तेन निवर्त्तनं परापरमवस्थितां परापरमवस्थितामिति ॥ ४ ॥
 इत्यथर्ववेदे सन्यासोपनिषत्तुर्विशतितमः समाप्तः ॥ २४

संन्यासोपनिषद्

No. 1014

Samnyāsopaniṣad

---

 42 (24)
 1892-95
Size — 9½ in. by 4¹/₁₆ in.Extent — 51^a to 52^b leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 42 (1) / 1892-95 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 51^a

ॐ अथाहिताभ्निर्मियेत प्रेतस्य मंत्रैः संस्कारो प्रतिष्ठते etc.

Ends — fol. 52b

अथायं मूर्द्धनिमस्य देहेषा गतिर्गतिमतां ये प्राप्य परमां गतिं भूयस्तेन
निवर्तते परापरमवस्थात्परापरमवस्थादिति ॥
इति संन्यासोपनिषद् ॥

—
संन्यासोपनिषद्

No. 1015

Saṁnyāsopaniṣad

$$\frac{139(I)(2)}{1879-80}$$

Size — 6½ in. by 4½ in.

Extent — 4a to 5b leaves; 12 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — See No. 139 (I) (1) / 1879-80 : Maṇḍūkopaniṣad.

Begins — fol. 4a

॥ ॐ अथाहिताम्निर्मियेत प्रेतस्य मंत्रैः संस्कारोपतिष्ठते etc.

Ends — fol. 5b

ये प्राप्य परमां गतिं भूयस्तेन निवर्तनं ॥ परापरमवस्थितां परापरमव-
स्थितामिति ॥ ४ ॥
संन्यासोपनिषत्समाप्ता ॥ २ ॥

—
संन्यासोपनिषद्

No. 1016

Saṁnyāsopaniṣad

$$\frac{1(24)}{A 1883-84}$$

Size — 10¾ in. by 5½ in.

Extent — 33b to 34b leaves; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — See No. 1 (1) / A 1883-84 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 33b

ओं अथाहिताम्निर्मियेत प्रेतस्य मंत्रैः संस्कारोपतिष्ठते etc.

Ends — fol. 34b

एषा मतिर्मतिमनो ये प्राप्य परमां गतिं भूयस्तेन निवर्तनं परापरमवस्थितां
परापरमवस्थितामिति ॥
इत्यथर्ववेदे सन्यासोपनिषत्समाप्ता चतुर्विंशतिः ॥ २४ ॥

—
—

सन्न्यासोपनिषद्

No. 1017

Size — $6\frac{11}{16}$ in. by $3\frac{11}{16}$ in.Extent — 106^b to 110^a leaves; 7 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — See No. 134 (1) / 1880-81; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 106^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ अथाहिताम्निर्मियेत प्रेतस्य मंत्रै सुरकारोपतिष्ठते ॥ etc.

Ends — fol. 110^a

अथायं मुद्दान्नमस्य देहैषा गतिगतिमतां ये प्राप्य परमां गतिं भूयस्तेन
निवर्त्तत परात्परमवस्थिता ॥ परात्परमवस्थित इति ॥ ४ ॥
इत्यर्थर्ववेदे सन्न्यासोपनीषत्समाप्तं ॥ २४ ॥

सन्न्यासोपनिषद्

No. 1018

Saṁnyāsopaniṣad

 $\frac{2(24)}{1891-95}$ Size — $10\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{3}{4}$ in.Extent — 63^b to 65^b leaves; 7 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — See No. 2 (1) / 1891-95 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 63^b

॥ ॐ ॥ अथाहिताम्निर्मियेत प्रेतस्य मंत्रैः संस्कारोपतिष्ठते स्वस्यो वाश्रम-
पारं गच्छेयमित्येतासां पितृमेधकामो विधिवत्संभृत्यारण्ये गत्वामावास्यायां
प्रातरेवांतेश्चनुपसमाधाय पितृभ्यः श्राद्धतर्पणं कृत्वा ब्राह्मोष्टि निर्वपेत् etc.

Ends — fol. 65^b

ये प्राप्य परमां गतिं भूयस्तेन निवर्त्तनं परात्परमवस्थिताः परात्परमवस्थिता
इति ॥

इत्यर्थर्ववेदे सन्न्यासोपनीषत्समाप्तमा समाप्ता ॥

संन्यासोपनिषद्

No. 1019

Size — 10 $\frac{1}{4}$ in. by 6 $\frac{3}{8}$ in.Extent — 36^a to 37^a. leaves; 12 lines to a page; 32–35 letters to a line.

Description — See No. 10 (1) / 1882–83 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 36^a

ॐ अथाद्विताम्नि नियेत प्रेतस्य मंत्रैः संस्कारोपतिष्ठते स्वस्थो वा श्रमपारं
गच्छेयमिति । एतासां पितृमेधकामो विधिसंभारात्संभृत्य अरण्ये गत्वा अमा-
वास्यायां प्रातरेवांते अमिमुपसमाधाय पितृभ्यः आर्द्धतर्पण कृत्वा ब्राह्मणे
निर्वपेत् । etc.

Ends — fol. 37^a

अथ यं मूढानिमस्य देहैषा गतिर्मतिमतो ये प्राप्य परमां गतिभूयस्तेन
निवर्त्तनं । परापरमवस्थितां परापरमवस्थितामिति ॥ ५ ॥
इति संन्यासोपनिषत्समाप्तं ॥ २४ ॥

संन्यासोपनिषद्

No. 1020

Size — 8 $\frac{1}{2}$ in. by 4 $\frac{1}{4}$ in.Extent — 71^a to 73^b leaves; 10 lines to a page; 20–22 letters to a line.

Description — See No. 133 (1) / 1880–81 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 71^b

॥ ३ ॥ अथाद्विताम्नि नियेत प्रेतस्य मंत्रैः संस्कारोपतिष्ठते etc.

Ends — fol. 73^b

ये प्राप्य परमां गतिं भूयस्तेन निवर्त्तनं परापरमवस्थितां परापरमवस्थिता-
मिति ॥ ४ ॥ १ ॥
हृत्यर्थर्ववेदे संन्यासोपनिषत्तुर्विशंतितमः समाप्तः ॥ २४ ॥

Samnyāsopaniṣad

133 (24)
1880–81

सन्न्यासोपनिषद्वीपिका

No. 1021

Saṁnyāsopaniṣaddīpikā

233 (21)

1882-83

Size — $10\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{1}{2}$ in.Extent — 272^a to 295^a leaves; 9-10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 233 (1) / 1882-83: Muṇḍakopaniṣaddīpikā; fol. no. 283 repeated.

Author — Nārāyaṇa.

Begins — fol. 272^a

सन्न्यासोपनिषत्पञ्चखंडा तत्त्वमितानया ।

सन्निपत्योपकायंगं सन्न्यासो ज्ञान ईर्यते ।

योगभ्यासेन कृतात्मा साक्षात्कारस्य विदुषः सन्न्यास एवोचित इति सेति-
कर्तव्यताकं सन्न्यासं विधातुं सन्न्यासोपनिषदारभ्यतेऽथाहिताग्निरिति ।

etc.

Ends fol. 295^aतं यदाऽव्यवहितं करोति तदा पुनस्तमेव न व्यवदधातीति सत्यप्रतिश्न-
त्वादत्तापहाराकारित्वात् । मुक्तस्योन्मज्जनं नास्तीति भावः ॥ द्विस्कृतः
समाप्त्यर्थ ॥

नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ।

अस्पष्टपदवाक्यानां सन्न्यासस्य प्रदीपिका ॥

इति सन्न्यासोपनिषद्वीपिका

— —

संहितोपनिषद्विवरण

No. 1022

Saṁhitopaniṣadvivaraṇa

15

1919-24

Size — $8\frac{1}{4}$ in. by $13\frac{1}{4}$ in.

Extent — 27 leaves; 31 lines to a page; 22 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; Ms. written on long sheets of paper and on one side; complete.

Commentary on the Saṁhitopaniṣad.

Age — Modern copy.

Author — Śaṅkarācārya.

Begins — fol. 1

ॐ अथातः संहिताया उपनिषद्वित्याद्या संहितोपनिषदस्याः संक्षेपतो
विवरणं करिष्यामः मन्दमध्यमतुद्दीनामपि तदर्थाभिव्यक्तिस्यादिति तदर्थविज्ञान-
प्रयोजनं च वक्ष्यति संघीयते etc.

Ends — fol. 27

अर्थाद्यस्वंतेवासी प्रवक्ता च तस्मै एता उपनिषदो ... वत्सरवासिने
प्रवक्त्रे न ब्रूयाद्यस्वशिष्यः संव ... न्तेवास्यपि श्रोतुमर्हति तथान्तेवासी
प्रवक्ता च ... वर्णि ... कस्य शषणानि अस्मिन् पक्षेन्यत ..... पूर्णुस्तमो नियम
... पक्षे संवत्सर वा ..... अथवा ..... अन ..... प्रवक्तु .. लं विज्ञातुं
स्यान्मेधा ... पस्विने चेत्येन्ते द्विर्वचनं त्वषापनिषत्समाप्तिप्रदर्शनार्थ ...
भगवत्पूज्यपादशिष्यश्रीभत्परमहंसपरिवा ... रभगवत्कृतौ संहितोपनिषद्विव-
रणं स ... य नमः ॐ श्रीकृष्णाय नमः ॐ श्रीदुर्गादे ...

अखिलभुवनहेतुर्नित्यविज्ञानमूर्तिस्सकलजनह्वदिस्थं सर्वदा वा ... मिं देव-
देवं प्रशान्तं ...

सरस्वतीरहस्योपनिषद्

No. 1023

Sarasvatīrahasyopaniṣad

487 (106)
1882-83

Size — 9½ in. by 5¹³₁₆ in.

Extent — 1^b to 4^a leaves; 15 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 : Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I,
Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुसमचंद्राय नमः ॥
सह नाववत्विति शांतिः ॥
ऋषयो ह वै भगवंतमाश्वलायनं संपूज्य पप्रच्छुः ।
केनोपायेन तत् ज्ञानं तत्पदार्थाचभासकं ।
यदुपासनया तत्वं जानासि भगवन्वद । etc.

Ends — fol. 3^b

भिद्यते हृदयग्रंथिश्चिछ्यते सर्वसंशयाः ॥
क्षिप्यते चास्य कर्माणि तस्मिन्दृष्टे परावरे ॥ ३५ ॥

मयि जीवत्वमीशत्वं कल्पितं वस्तुतो न हि
 इति यस्तु विजानाति स मुक्तो नात्र संशय इत्युपनिषत् ॥
 ओं श्रीमद्विद्वाधिष्ठानपरमहंससत् गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
 ओं सरस्वतीरहस्योपनिषत्समाप्ता ॥ श्री ॥ छ ॥ छ ॥

सर्वोपनिषद्

No. 1024

Sarvopaniṣad

2 (41)
1891-95Size — $10\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{1}{4}$ in.Extent — 140^b to 143^a leaves; 7 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — See No. 2 (1) / 1891-95 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 140^b

ॐ कथं बंधः कथं मोक्षः का अविद्या का विद्येति etc.

Ends — fol. 143^aअसती अनिरूप्यमाणे सती लक्षण सती लक्षणशून्या सा मायेत्युच्यते ॥ छ ॥
 इति सर्वोपनिषत्सारं समाप्तं ॥ ४ ॥

सर्वोपनिषद्

No. 1025

Sarvopanisad

50
1887-91Size — $9\frac{1}{4}$ in. by $3\frac{7}{8}$ in.

Extent — 3 leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; while chalk used for corrections; edges worn out; complete.

Age — Appears to be old.

Begins — fol. 1^a

ॐ नमः सिद्धं ॥

कथं बंधः कथं मोक्षः का विद्या का विद्येति । जाग्रत्स्वप्नसुपुसितुरीयं च
 कथं ॥ etc.

Ends — fol. 3^b

अनादिरंतर्वर्ति प्रमाणसाधारणा न सती नासती न सदसती स्वयमधि-
कारहेतौ अनिरूप्यमाणे मती लक्षणाशून्या सा मायेत्युच्यते ॥
इति सर्वोपनिषदसारप्रस्त्रोतरित्सतं ब्रह्मार्पणमस्तु ॥ श्री ॥

सर्वोपनिषद्

No. 1026

Sarvopaniṣad

1 (41)
A 1883-84

Size — 10 $\frac{2}{3}$ in. by 5 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 66^b to 68^a leaves; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — See No. 1 (1) / A 1883-84 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 66^b

ओं कथं बंधः कथं मोक्षः का अविद्या का विद्येति जाग्रत्स्वभसुषुप्तुं तुरीयं
च etc.

Ends — fol. 68^a

आदिरंतर्वर्ती प्रमाणामाणप्रसाधारणा सती नासती न सदसती स्वय-
मधिकाद्विकारहेतौ निरूप्यमाणे असती अनिरूप्यमाणे सती लक्षण-
शून्या सा मायेत्युच्यते

इत्यथर्ववेदे सर्वोपनिषत्सारं समाप्ता ४१

सर्वोपनिषद्

No. 1027

Sarvopaniṣad

139 (I) (22)
1879-80

Size — 6 $\frac{1}{2}$ in. by 4 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 30^b to 32^a leaves; 12 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — See No. 139 (I) (1) / 1879-80 : Maṇḍūkopaniṣad.

Begins — fol. 30^b

ॐ कथं बंध कथं मोक्षः का विद्येति ॥
जाग्रत्स्वभसुषुप्तुरीयं च ॥ etc.

Ends — fol. 32^a

स्वयमधिकाराद्विकारहेतौ निरूप्यमाणे सती ॥
 अनिरूप्यमाणे सती न क्षणशून्या स समायेत्युच्यते ॥
 इति सर्वोपनिषत्समाप्तः ॥ १२ ॥

सर्वोपनिषद्

No. 1028

Sarvopaniṣad

---

 49 (1)
 1887-91

Size — 10½ in. by 4½ in.

Extent — 1^a to 2^a leaves; 10-12 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in left hand margins; all folios are not of uniform size; complete.

The Ms. contains the following Upaniṣads :-

1. Sarvopaniṣad	1 ^a to 2 ^a
2. Mahopaniṣad	2 ^a to 3 ^b
3. Brahmopaniṣad	3 ^b to 6 ^a
4. Gopālottaratāpanyupaniṣad	6 ^a to 8 ^a
5. Kṛṣṇopaniṣad	8 ^a to 9 ^a
6. Vāsudevopaniṣad	9 ^a to 12 ^b

Begins — fol. 1^a

ॐ कथं बंधः कथं मोक्षः का विद्या काऽविद्येति । etc.

Ends — fol. 2^a

अनादिरंतरं वर्ती प्रमाणाऽप्रमाणसाधारणा सती न न सदसती स्वयमविकाराद्विकारहेतौ निरूप्यमाणोऽसती अनिरूप्यमाणे सती लक्षणशून्या सा मायेत्युच्यते ॥
 इति सर्वोपनिषत्समाप्ता ॥

सर्वोपनिषद्वीपिका

No. 1029

Sarvopaniṣaddipikā

---

 14 (4)
 A 1883-84

Size — 10½ in. by 5¾ in.

Extent — 127^a to 129^a leaves; 16-17 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — See No. 14 (1) / A 1883-84 : Rāmapūrvatāpanīyo-paniṣad.

Author — Nārāyaṇa.

Begins — fol. 127^a

वंधादिमायापर्यंतलक्षणं तैत्तिरीयके सर्वोपनिषदा सारेः सप्तत्रिंशो चतुर्दशो
१ त्रयोविंशतेरथानामादौ स्वरूपलक्षणप्रभे वंधस्वरूपं तावताहात्मेश्वर इति
etc.

Ends — fol. 129^a

इदशी तादशीति निर्बन्धमशक्या सा माया माशब्दो निषेधे याशब्दः
प्राप्तौ प्राप्तापि यासती मा नास्ति सा माया ४
नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना
अस्पष्टपदवाक्यानां सर्वोपनिषद्विपिका
इति सर्वोपनिषद्विपिका समाप्ता

सर्वोपनिषत्सार

No. 1030

Sarvopaniṣadsāra

10 (39)
1882-83

Size — 10 $\frac{3}{4}$ in. by 6 $\frac{3}{4}$ in.

Extent — 74^b to 75^b leaves; 12 lines to a page; 32-35 letters to a line.

Description — See No. 10 (1) / 1882-83 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 74^b

कथं बंधः कथं मोक्षः का विद्या काविद्येति जाग्रत्स्वप्नुसुप्तं तुरीयं च
कथमयमन्तमयः प्राणमयः मनोमयः विज्ञानमय आनन्दमयः कथं कर्ता जीवः
क्षेत्रज्ञः साक्षी कूटस्थोतर्यामी कथं प्रत्यगात्मा परमात्मा आत्मा माया चेति
कथमात्मेश्वरः । etc.

Ends — fol. 75^b

अनादिरंतर्वर्त्ती प्रमाणाप्रमाणसाधारणासती नासती न सदसती स्वयमधि-
कादिकारहेतौ निरूप्यमाणेऽ असती अनिरूप्यमाणे सती लक्षणसती
लक्षणशून्या सा मायेत्युच्यते ॥ ४ ॥
इति सर्वोपनिषत्सारसमाप्तं ॥ ३८ ॥

सर्वोपनिषत्सार

No. 1031

Size — 9½ in. by 3½ in.

Extent — 136^a to 138^a leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 140 (1) / 1879-80 : Atharvavallyupaniṣad (Vol. I, Pt. II, pp. 10-11).

Begins — fol. 136^a

श्रीनारायणाय नमः ॥ छ ॥

ॐ कथं बंधः कथं मोक्षः का विद्या काविद्येति etc.

Ends — fol. 138^a

स्वयमविकाराद्विकारहेतौ निरूप्यमाणे सती अभिरूप्यमाणे सती
 लक्षणशून्या सा मायेत्युच्यते ॥ छ ॥

इति सर्वोपनिषत्सारं समाप्ता ॥ छ ॥

सर्वोपनिषत्सार

No. 1032

Sarvopaniṣatsāra

---

 133 (41)
 1880-81

Size — 8½ in. by 4½ in.

Extent — 139^b to 142^a leaves; 10 lines to a page; 20-22 letters to a line.

Description — See No. 133 (1) / 1880-81 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 139^b

॥ ३ ॥ कथं बंधः कथं मोक्षः का अविद्या का विद्येति जाग्रत्स्वमसुपुसं
 तुरीयं च कथमयमन्नमयः etc.

Ends — fol. 142^a

स्वयमधिकाधिकारहेतुनिरूप्यमाणे असती अनिरूप्यमाणे सती लक्षणसती
 लक्षणशून्या स मायेत्युच्यते ॥ छ । १ ॥

इत्यथर्ववेदे सर्वोपनिषत्सारमेकचत्वारिंशत्मोपनिषत्समाप्तः ॥ ४१ ॥

सर्वोपनिषत्सार

No. 1033

Size — 10½ in. by 5½ in.

Extent — 73^b to 75^a leaves; 12 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 27 (1) / 1895-98 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 73^b

कथं बंधः कथं मोक्षः का अविद्या का विद्येति etc.

Ends — fol. 75^a

स्वयमधिकाद्विकारहेतौ निरूप्यमाणे असती अनिरूप्यमाणे सती लक्षण-
सती लक्षणशून्या सा मायेत्युच्यते
इत्यर्थर्ववेदे सर्वोपनिषत्सारं समाप्तमेकचत्वारिंशत् ॥ ४१ ॥

सर्वोपनिषत्सार

No. 1034

Sarvopaniṣatsāra

---

 134 (41)
 1880-81
Size — 6¹¹₁₆ in. by 3¹¹₁₆ in.Extent — 221^b to 225^b leaves; 7 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — See No. 134 (1) / 1880-81 ; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 221^b

श्रीवाय नमः ॥

कथं बंधः कथं मोक्षः का आत्मविद्या का विद्येति etc.

Ends — fol. 225^b

अनिरूप्यमाणे सती लक्षणसती लक्षणशून्या सा मायेत्युच्यते
इत्यर्थर्ववेदे सर्वोपनिषत्सारं संपूर्ण ॥ ४१ ॥

सामवेदरहस्योपनिषद्

No. 1035

Sāmavedarahasyopaniṣad

 24
 1882-83

Size — 12½ in. by 5¾ in.

Extent — 49 leaves; 10-12 lines to a page ; 35-50 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear and legible but not uniform; borders of the first 16 folios ruled in double red lines; headings also written in red ink; complete.

Age — Samvat 1806.

Begins — श्रीराधिकावल्लभो विजयते ॥ एकदा ब्रह्मणः पुत्राः सनकादयः तत्वविवक्षया पितामहं पगच्छुः प्रणिपातपुरःसरं अहो पिता निरंतरं वैकुंठाद्यालीलाऽध्यायमानाऽनिरंतरः चिदानन्देन सह संप्रोक्षं वदामि यदि रुचिरापद्यतः ॥ १ ॥

Ends — : अयं मार्गो देवादिना न ज्ञातः रुद्रादिना न ज्ञातः यं मंडलः पास्यमानो श्रूयमाणो ध्यायमानो तन्मयताऽप्य प्रोप्यमाणो इदं रहस्यं कथितं न वाचनीयं कस्यचित् त्वया स्वेष्ट हृदि ध्यात्वा तद्वेन प्रलीयते ।

अहो लक्ष्मी इमं मार्गं समाप्तिता भक्ता शरीरसोपाधिधर्मा तद्विषयां प्राप्यते । इति सामगा निरंतरं रहस्ये संगीयमाना भवन्ति । समाप्तेतत् सामवेदस्य रहस्योपनिषद् । श्रीशुभं भवतु ॥ यद्विषयां रहस्योपनिषद् ॥ १ ॥

यादृशं पुस्तके दृष्ट्वा etc. ॥ २ ॥

समुद्रनिकटे तापीतटे सूर्यपुरस्मीपे राजन्पुरस्थपरममहावैराग्यदिशायां रत्नदासस्य शिष्यपूर्णदासस्य मितत् सामवेदस्य रहस्यं राजन्पुरस्थभटदयारामेण लिखितमिदं शुभं भवतु ।

शंवत् १८०६ ना वर्षे महामांगल्यप्रदे परमपवित्रपुण्यमासे श्रावणे कृष्णतरपक्षे शुभतिथौ पञ्चम्यां गुरौ दीने लेखः ।

References :- Cat. Cat. i, 709b

सामवेदोपनिषद्

No. 1036

Size — 7 $\frac{3}{4}$ in. by 4 $\frac{1}{8}$ in.

Sāmavedopaniṣad

8 (4)
1899-1915

Extent — 2b to 4a leaves; 11-12 lines to a page ; 30-32 letters to a line

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; moth-eaten; complete.

Begins — fol. 2^b

हरिः ॐ ॥ आप्यायंतु ममांगानि
ॐ केनेपितं पतति प्रेपितं मनः केन प्राणः प्रथमः प्रैति युक्तः । etc.

Ends — fol. 4^a

एतामेवं वेदापहत्य पाप्मानमनंते स्वर्गे लोके ज्येये प्रतितिष्ठति प्रातिति-
ष्ठाति ॥
इति सामवेदोपनिषत्समाप्तं ॥

सावित्र्युपनिषद्

No. 1037

Sāvitryupaniṣad

487 (75)
1882-83

Size — 9 $\frac{3}{8}$ in. by 5 $\frac{13}{16}$ in.

Extent — 1^b to 2^a leaves; 15 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83; Īśāvāsyopaniṣad. (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
सावित्र्यात्मा पाशुपतं परं ब्रह्मावधूतकं ।
त्रिपुरातपनं देवि त्रिपुराकद्वोचना ॥
आप्यायंत्विति शांतिः ॥
कस्सविता का सावित्री अभिरेव सविता प्रथिवी सावित्री स यत्राभिस्तुत
प्रथिवी यत्र वै प्रथिवी तत्राभिः ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनं । etc.

Ends — fol. 2^a

वरदात्मिके अतिबले सर्वदयामूर्ते बले सर्वक्षुभ्लमोपनाशिनि धीमहि धियो
यो नर्जाते प्रचुर्यः प्रचोदयात्मिके प्रणवशिरस्क रिमिके हुं फट् स्वाहा एवं विद्वान्
कृतकृत्यो भवति सावित्र्या एव सलोकतां जयतीत्युपनिषद् ॥
ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
सावित्र्युपनिषत्समाप्ता ॥

सावित्र्युपनिषद्

No. 1038

Sāvitryupaniṣad

3 (31)
1902-1907

Size — 12 in. by 5½ in.

Extent — 1^a to 1^b leaves; 13 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — See No. 3 (1) / 1902-1907 : Annapūrṇopaniṣad. (Vol. I, Pt. II, p. 38).

Begins — fol. 1^a

श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॐ श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
 सावित्र्यात्मा पाशुपतं परं ब्रह्मावधूतकं ॥
 त्रिपुरातपनं देवि त्रिपुराकहोवना ॥ etc.

Ends — fol. 1^b

एवं विद्वन्कृतकृत्यो भवति सावित्र्या एव सलोकतां जयतीत्युपनिषद् ।
 सावित्र्युपनिषत्समाप्तं ॥ ७५ ॥

सीतोपनिषद्

No. 1039

Sitopaniṣad

487 (44)
1882-83

Size — 9½ in. by 6 in.

Extent — 1^b to 3^a leaves; 16 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 ; Īśavāsyopaniṣad. (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
 भद्रं कर्णभिरिति शांतिः ॥
 देवा ह वै प्रजापतिमब्रुवन् का सीता किं रूपमिति स होवाच अजापति-
 स्ता सीता इति मूलप्रकृतिरूपत्वात् सा सीता प्रकृतिस्मृता । etc.

Ends — fol. 3^a

दिव्यसिंहासने पद्मासनारुदा सकलकारणकार्यकरी लक्ष्मिर्देवस्य गृथकृ
 भवनकल्पना अलंचकार म्यिरा प्रसंनलोचना सर्वदेवतैः गृज्यमाना वीरलक्ष्मीति
 विज्ञायतेत्युपनिषद् ॥

॥ ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ।
सीतोपनिषत्समाप्ता ॥

सीतोपनिषद्

No. 1040

Sitopaniṣad

3 (30)
1902-1907

Size — 12 in. by 5½ in.

Extent — 1^a to 2^b leaves; 13 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — See No. 3 (1) / 1902-1907 : Annapūrṇopaniṣad. (Vol. I, Pt. II, p. 38).

Begins — fol. 1^a

श्रीगजाननाय नमः ॥ सितोपनिषत्प्रारंभः ॥
ओं भद्रं कर्णेभिरिति शांतिः ॥
दे वाह वै प्रजापतिमबुवन् का सीता किं रूपमिति स होवाच प्रजापतिस्सा
सीता इति मूलप्रकृतिरूपत्वात् सा सीता प्रकृतिस्मृता । etc.

Ends — fol. 2^b

सर्वदेवतैः पूज्यमाना वीरलक्ष्मीति विज्ञायतेत्युपनिषद्
ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंसपारिवाजकाचार्यसद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
सीतोपनिषत्समाप्तः ॥ ग्रंथ ६६ ॥ ६ ॥

सुन्दरीतापन्युपनिषद्

No. 1041

Sundarītāpanyupaniṣad

2 (2)
1884-87

Size — 11½ in. by 6½ in.

Extent — 3^b to 10^b leaves; 14 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; complete.

Begins — fol. 3^b

॥ श्रीत्रिपुरसुंदर्यै नमः ।
ॐ अथ तस्मिन्नंतरे भगवान्प्राजापत्य वैष्णवं बिलकारणरूपमादित्यं परा-
भिधा भगवत्येषमादित्यं सत्यं ॐ ३ भुमुर्वः स्वरोम् ३ .etc

- fol. 5b इत्याथर्वणे सुंदरीतापन्यां प्रथमोपनिषत् ॥
 fol. 7b सुंदरीतापन्यां द्वितीयोपनिषत् ॥
 fol. 8a सुंदरीतापन्यां तृतीयोपनिषत् ॥
 fol. 8b सुंदरीतापन्यां चतुर्थोपनिषत् ॥
 fol. 10a सुंदरीतापन्यां पंचमोपनिषत् ॥

Ends — fol. 10b

त्रिमात्रा मेधायाकलात्रयमस्यदः प्रतिष्ठाकलया पुरुषादिकला तेन तत्त्वषट्
 केन पुरः षट्कं रागपञ्चकं विद्यामियन्ति कला कालेषु प्रत्येकं द्वयं द्वयमित्येक-
 विशंलाभुवनेह इति ॥ १ ॥

सुंदरीतापन्यां षष्ठोपनिषत् ॥
 इत्याथर्वणे सुंदरीतापन्युपनिषत्तुश्रत्वारिंशत्तमं संपूर्ण ॥

सुन्दरीतापिन्युपनिषद्

No. 1042

Sundaritāpinyupaniṣad

50

1891-95

Size — 8½ in. by 4 in.

Extent — 9 leaves ; 9-10 lines to a page; 22-25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting
 clear and legible but somewhat careless; borders ruled in
 double black lines; complete.

Age — Does not appear to be old.

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥
 देवा ह वै मुद्राः सृजेयमिति भगवंतमब्लवन् ।
 तान्द्रोवाच भगवान् । अवनिकृते जतुमंडलो विस्तारपद्मासन कृत्वा मुद्राः
 सृजेयमिति । स सर्वानाकार्ययति । etc.

Ends — fol. 9b

वत्रशक्तिदंडखद्गपाशः ध्वजगदास्तथा ।
 विश्वलांतुजचक्राणि शक्त्यायुयनिर्णयः ॥ ७ ॥
 इति सुंदरीतापिनिषत्पत्समाप्ता ॥ ७ ॥ श्री ॥

सुन्दरोतापिन्युपनिषद्

No. 1043

Sundarītāpinyupaniṣad

30 (6)
1884-86

Size — 9 $\frac{1}{2}$ in. by 4 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 22 b to 27 b leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 30 (1) / 1884-86: Vāsudevopaniṣad.

Begins — fol. 22 b

॥ श्रीवह्नवेदे सुंदरीतापिनी लिख्यते ॥

॥ अथैतस्मिन्नंतरे भगवान् प्राजापत्यं वैष्णवं विलयकारणरूपमादित्यं पराभिधा भगवत्येवमादिमृत्यु भूर्भुवः स्वरो ३ मिति etc.

Ends — fol. 27 b

महात्रिपुरा देवीं ध्यायेमहि ध्यानयोगेनेत्येवं सकलपूजनाच्चानुवेदेति महो-पनिषत् ॥ ४ ॥ ८ ॥

इत्यर्थर्थवेदे सुंदरीतापिनी समाप्तः ॥ ४ ॥ ८ ॥

— — —

सुन्दर्युपनिषद्

No. 1044

Sundaryupaniṣad

37
1884-87

Size — 12 in. by 4 $\frac{1}{2}$ in.

Extent - 14 leaves; 8 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear, legible and uniform; yellow pigment used for corrections; edges slightly moth-eaten; complete.

Age — Not very old.

Begins — fol. 1 b

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

ॐ अथैतस्मिन्नंतरे भगवान् प्राजापत्यं वैष्णवं विलयकारणं रूपमाश्रित्य त्रिपुराभिधा भगवत्येवमादिश्रुत्या भूर्भुवः स्वस्त्रीणि पुराणि स्वर्गभूपातालाख्यानि त्रिपुराणि etc.

Ends — fol. 14b

प्रतिष्ठा कलया पुरुषादिकलांतेन तत्वषट्केन पुरुषषट्कं रागपञ्चकं
विद्यानियति कलाकालेषु प्रत्ये(कं द्वयद्वयमित्ये)कोनविंशत्या भुवनै ह ॥
इत्यर्थणे सुंदर्योपनिषत्समाप्तपञ्चमः ॥
श्री सांबसदाशिवार्पणमस्तु ॥ ६ ॥

सुवालोपनिषद्

No. 1045

Subālopaniṣad

487 (30)
1882-83Size — 9 $\frac{3}{4}$ in. by 5 $\frac{15}{16}$ in.Extent — 1^a to 6^a leaves; 16 lines to a page ; 32 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 : Īśāvāsyopaniṣad.

Begins — fol. 1^a

अथ सुवालोपनिषत्प्रारंभः ॥
श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गु (रु) रामचंद्राय नमः ।
वीजाज्ञानमहामोहापन्द्रवाद्यद्विशिष्यते ।
निर्बोजं त्रैपदं तत्वं तदसीति विर्चितये ॥
ओं पूर्णमद् इति शांतिः ॥ etc.

Ends — fol. 6^a

सा वाल्मीजव्रहोपनिषत्ताप्रशांताय दातव्या नापुत्रानाशिष्याय नासंवत्सर-
रात्रोपिताय नापरिज्ञातकुलशीलाय न दातव्या नैव च प्रवक्तव्या
यस्य देवे पराभक्तिर्था देवे तथा गुरौ ।
तस्यैते कथिता ह्यर्थाः प्रकाशंते महात्मन ॥
इत्येतन्निर्वाणानुशासनमिति वेदानुशासनमिति वेदानुशासनं ॥ १६ ॥
ओं पूर्णमद् इति शांतिः ॥ ओं श्री रामचंद्रार्पणमस्तु ॥

सुवालोपनिषद्

No. 1046

Subālopaniṣad

70
Viśrāma(1)Size — 9 $\frac{1}{2}$ in. by 4 in.

Extent — 22 leaves; 5 lines to a page ; 22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; complete.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ हरिहरपरब्रह्मणे नमः ।
ॐ सह नाववतु । हत्यादि शांतिः शांतिः शांतिः ।
हरिः ॐ तदादुः किं तदासीत्तस्मै स होवाच ॥
न सञ्चासन्नसदसदिति । तस्मात्तमः संजायते ॥ etc.

Ends — fol. 21^b

तस्यैते कथिताप्त्यर्थः प्रकाशंते महात्मनः
प्रकाशंते महात्मन इत्येतन्निर्वाणमनुशासनमिति वेदानुशासनमिति वेदानु-
शासनं ॥ १६ ॥
इति सुबालोपनिषत्समाप्ता ॥
सह नाववतु हत्यादि शांतिः ३ ॥ हरि ॐ तत्सद्ब्रह्मार्पणमस्तु ॥ श्री ॥ छ ।
श्री ॥ छ छ छ ।
सुबालोपनिषत्समाप्तिमगमत् ॥ छ ॥ छ ॥

सूर्योपनिषद्

No. 1047

Sūryopaniṣad

487 (71)
1882-83

Size — 9 $\frac{9}{16}$ in. by 5 $\frac{11}{16}$ in.

Extent — 1^b to 2^a leaves; 15 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 : Īśāvāsyopaniṣad. (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
ओं भद्रं कर्णेभिरिति शांतिः ॥
अथ सूर्यायांगिरसं व्याख्यास्यामः । ब्रह्मा क्रष्णिः गायत्री छंदः । आदित्यो
देवता ॥ हंसः सोहं । अग्निनारायणयुक्तं बीजं । हृष्णेखाशक्तिः । वियदादिसर्ग-
संयुक्तं कीलकं । etc.

Ends — fol. 2^a

य एता महाभागः प्रातः पठति । स भाग्यवां जायते । पशून् विंदति
वेदार्थं लभते । त्रिकालमेतज्जप्त्वा क्रतुशतफलमाप्नोति । हस्तादित्ये जपति स
महामृत्युं तरति स महामृत्युं तरति य एवं वेदेत्युपनिषत् ॥

ओं श्रीमद्विष्णुधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
सूर्योपनिषत्समाप्ता ॥ श्री ॥ ॥ ॥

सूर्योपनिषद्

No. 1048

Sūryopaniṣad

---

 77 (1)
 1884-86
Size — 8 $\frac{1}{2}$ in. by 4 $\frac{3}{8}$ in.Extent — 1^b to 3^b leaves; 7 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear, legible and uniform; complete. The Ms. contains another work, viz., Devyupaniṣad.

Both these Upaniṣads belong to the Atharvaveda.

Age — Does not seem to be very old.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ अथ सूर्यथिवांगिरसं व्याख्यास्यामः ॥

ब्रह्मा कृष्णः ॥ गायत्री छन्दः ॥ आदित्यो देवताः ॥ etc.

Ends — fol. 3^b

एतन्महाभागं प्रातः पठति ॥ स कृष्णवान् जायते ॥

पशुन्विंदति वेदायं लभते ॥ त्रिकालं जप्त्वा ॥ क्रतुशतफलं प्राप्नोति ॥ इस्त
आदित्ये जपति ॥ स महामृत्युं तरति स महामृत्युं तरति य एव वेद ॥

इत्यथर्ववेदे सूर्योपनिषत्समाप्ता ॥

सूर्योपनिषद्

No. 1049

Sūryyopaniṣad

 76
 1884-86
Size — 5 $\frac{3}{8}$ in. by 3 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 6 leaves; 8 lines to a page; 15 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters; handwriting beautiful, clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; yellow pigment used occasionally for corrections; complete.

Age — Not old.

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
हरिः ॐ अस्य श्रीसूर्योपवाँगिरसं व्याख्यास्यामः ॥
ब्रह्मा ऋषिः । गायत्री छंदः । आदित्यो देवता ।
हंसायाऽमिनारायणेति बीजं । हलेखा शक्तिः । etc.

Ends — fol. 6^a

नारायणं भजत रे जठरेण युक्ता
नारायणं भजत रे भववंध सुक्ता
नारायणं भजत रे पवनं सुक्ता
नारायणासरतरं किमपीह वास्ती ३
ॐ श्रीसूर्योपनिषत्संपूर्ण ॥

सूर्योपनिषद्

No. 1050

Sūryyopanisad

52

1891-95

Size — 9½ in. by 4½ in.

Extent — 3 leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines and edges in single; white chalk used for corrections; leaves brittle; edges slightly moth-eaten; complete.

Age — Appears to be old.

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगोविंददेवो जयतिः ॥
अथ सूर्याथवाँगिरसं व्याख्यास्यामः ॥ ब्रह्मा ऋषिः । गायत्री छंदः ॥
आदित्यो देवता ॥ etc.

Ends — fol. 3b

एतन्महाभागं प्रातः पठति । स भाग्यवान् जायते पश्चनिवंदति वेदार्थं लभते
त्रिकालं जप्त्वा । क्रतुशतफलं प्राप्नोति ।
इस्तादित्ये जपति स महामृत्युं तरति स महामृत्युं तरति ।
य एवं वेद ॥ इत्युपनिषत्समाप्ता ।
सूर्य उपनिषत्

सूर्योपनिषद्

No. 1051

Sūryopaniṣad

148

1879-80

Size — 5 in. by 3 in.

Extent — 8 leaves ; 5 lines to a page ; 12 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; edges worn out; complete.

Age — Appears to be old.

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥ हरिः अँम् ॥
अथ सूर्यथर्वांगिरसं व्याख्यास्यामः ॥ ब्रह्मा क्रष्णः ॥
गायत्री छंदः ॥ आदित्यो देवता ॥ etc.

Ends — fol. 8b

एतन्महाभागः प्रातः पठन्ति ॥ स भाग्यवान्जायते पश्चनिवंदति ॥ त्रिकालं
जप्त्वा ॥ क्रतुशतफलं प्राप्नोति ॥
इस्तादित्ये जपति ॥ स महामृत्युं तरति स महामृत्युं तरति ॥ य एवं
वेद ॥

सूर्योपनिषद्

No. 1052

Sūryopaniṣad

52

1895-98

Size — $8\frac{1}{2}$ in. by $3\frac{1}{2}$ in.

Extent — 4 leaves; 6 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in left hand margins; complete.

Age — A modern copy.

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः

अथ सूर्याथर्वांगिरसं व्याख्यास्यामः ॐ ब्रह्मा ऋषिः
गायत्री छन्दः आदित्यो देवता etc.

Ends — fol. 4^a

एतन्महाभागः प्रातः पठति स भाग्यवान् जायते पश्चात् विंदति वेदार्थं
लभते त्रिकालं जप्त्वा क्रतुशतफलं प्राप्नोति हस्ते आदित्यो जपति स महामृत्युं
तरति स महामृत्युं तरति इती य एवं वेद ईंति
सूर्यउपनिषदत्समाप्तः ॥

सूर्योपनिषद्वीपिका

No. 1053

Sarvopaniṣaddīpikā

233 (36)
1882-83

Size — 10 $\frac{11}{16}$ in. by 4 $\frac{1}{2}$ in.

Extent — 535^a to 538^b leaves; 10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 233 (1) / 1882-83 : Muṇḍakopaniṣaddīpikā.

Author — Nārāyaṇa.

Begins — fol. 535^a

॥ बंधादिमायापर्यंतलक्षणं तैत्तिरीयके ।

सर्वोपनिषदां सारसप्रतिशो चतुर्दले ॥ १ ॥

त्रयोदिविंशतेरर्था नामादौ स्वरूपलक्षणप्रभ्ये बंधस्वरूपं तावदाहात्मोभर
इति । etc.

Ends — fol. 538^b

अनिरूप्यमाणेऽ विवेकदशायां सती स्वकार्यं दर्शयन्ती लक्षणशून्या ईदृशी
तांदृशीति निर्वच्नुमशक्या सा माया माशब्दो निषेधे याशब्दः प्राप्तौ ।
प्राप्तापि यासती मानास्ति सा माया ॥ ४ ॥

नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ।
अस्पष्टपदवाक्यानां सर्वोपनिषद्दीपिका ॥
इति सर्वोपनिषद्दीपिका समाप्ता ॥ ३७ ।. छ ॥

सौभाग्यलक्ष्म्युपनिषद्

No. 1054

Saubhāgyalakṣmyupaniṣad

487 (105)

1882-83

Size — $9\frac{5}{16}$ in. by $5\frac{15}{16}$ in.Extent — 1^b to 3^b leaves; 14 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 : Īśāvāsyopaniṣad. (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
ओं वाङ्मे मनसिति शांतिः ॥
अथ भगवंतं देवा उच्चुहें भगवन्नः कथय सौभाग्यलक्ष्मीविद्यां तथेत्यवो-
चत् भगवानादिनारायणः । etc.

Ends — fol. 3^b

सौभाग्यलक्ष्म्युपनिषद् नित्यमधीते सोग्निपूतो भवति स वायुपूतो भवति
स सकलधनधान्यसत्पुत्रकलत्रहयभूगजपशुमभिर्षि दासिदासयोगज्ञानवान्
भवति न स पुनरावर्त्तत इत्युपनिषत् ॥
ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
सौभाग्यलक्ष्म्युपनिषत्समाप्ता ॥ श्री ॥ छ ॥ छ ॥

स्कन्दोपनिषद्

No. 1055

Skandopaniṣad

487 (50)
1882-83Size — $9\frac{5}{8}$ in. by $5\frac{7}{8}$ in.Extent — 1^b to 2^a leaves; 16 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 : Īśāvāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ॐ श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
 ॐ सह नाववत्विति शांतिः ॥
 अच्युतोस्मि महादेव तव कारुण्यलेशतः ।
 विज्ञानघन एवास्मि शिवोऽस्मि किमतः परं । etc.

Ends — fol. 2^a

विष्णोर्यत्परमं पदमित्येवं निर्वाणानुशासनं वेदानुशासनमित्युपनिषत् ॥
 ॐ श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
 ॥ स्कंदोपनिषत्समाप्ता ॥ ७ ॥

स्कंदोपनिषद्

No. 1056

Skandopaniṣad

3 (14)
1902-1907

Size — 12 in. by 5½ in.

Extent — 1^a to 1^b leaves; 13 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — See No. 3 (1) / 1902-1907 : Annapūrṇopaniṣad. (Vol. I, Pt. II, p. 38).

Begins — fol. 1^a

श्रीमनोरथपूर्णकर्त्रे गणराजाय नमः
 ॐ श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्राय नमः
 अथ स्कंदोपनिषत्प्रारंभः ॐ सह नाववत्विति शांतिः
 अच्युतोस्मि महादेव तव कारुण्यलेशतः
 विज्ञानघन एवास्मि शिवोऽस्मि किमतः परं । etc.

Ends — fol. 1^b

विष्णोर्यत्परमं पदमित्येवं निर्वाणानुशासनं वेदानुशासनं वेदानुशासन-
 मित्युपनिषत् ॥
 ह्यति स्कंदोपनिषत्समाप्ता
 ॐ श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंसद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ६

हंसोपनिषद्

No. 1057

Hamsopaniṣad

18 (9)

1916-18

Size — 9½ in. by 5½ in.

Extent — 3 leaves ; 11 lines to a page ; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; complete.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥
गौतम उवाच
भगवन् ब्रह्मवित्वह्यसर्वशास्त्रविशारद ॥
ब्रह्मविद्याप्रबोधो हि केनोपायेन जायते ॥ १ ॥

Ends — fol. 3^a

स्वयंज्योतिः शुद्धो बुद्धो नित्यो निरंजनः शांतप्रकाश इति ।
ॐ वेदप्रवचनं वेदप्रवचनमिति ॥
इति हंसोपनिषत्समाप्तिमगमत् ॥ ७ ॥
श्रीलक्ष्मीनारायणार्पणमस्तु ॥ ७ ॥
॥ श्री वेदपुरुषार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ श्रीराम ॥

हंसोपनिषद्

No. 1058

Hamsopaniṣad

139 (I) (15)

1879-80

Size — 6½ in. by 4½ in.

Extent — 19^b to 21^a leaves ; 12 lines to a page ; 24 letters to a line.

Description — See No. 139 (I) (1) / 1879 : Maṇḍūkopaniṣad.

Begins — fol. 19^b

श्री गौतम उवाच ॥
ॐ भगवन् सर्वधर्मज्ञ सर्वशास्त्रविशारद ॥
ब्रह्मविद्यां प्रबोधो हि केनोपायेन जायते ॥ etc.

Ends — fol. 21a

स्वयंज्योतिः शुद्धो बुद्धो नित्यो निरंजनः शांतः
प्रकाशित इति ॥ ॐ वेदप्रवचनमिति ॥
इति हंसोपनिषत्समाप्तः ॥ १५ ॥

हंसोपनिषद्
No. 1059

Hamsopaniṣad
67
Viśrāma (i)

Size — 9½ in. by 4 in.

Extent — 4 leaves; 5 lines to a page; 22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; complete.

Begins — fol. 1b

श्रीगणाधिपतये नमः ॥
हरिः ॐ भद्रं ॥ शांतिः ३ हरिः ॐ
अथ हंसपरमहंसनिर्णयव्याख्यास्यामो ब्रह्मचारिणे दाताय गुरुभक्ताय ॥ etc.

Ends — fol. 4b

तस्मान्मनो विलिने मनसि गते संकल्पविकल्पे दग्धे पुण्ये पापे शदा-
शिवोंशत्मात्मा सर्वत्रवस्थितः
शांतः प्रकाशाय इति वेदवनं ॥ भवति वेदवचनं भवति ॥
ॐ तत्सद्गृह्णार्पणमस्तु ॥ ॐ तत्सदिति हंसोपनिषत्समाप्ता ॥
श्रीसदाशिवार्पणमस्तु ॥ समाप्तेयमुपनिषद् ॥

हंसोपनिषद्
No. 1060

Hamsopaniṣad
140 (6)
1879-80

Size — 9½ in. by 3½ in.

Extent — 138^a to 140^a leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 140 (1) / 1879-80; Atharvavallyupaniṣad;
32 [Upaniṣads]

Begins — fol. 138^a

श्रीः ॥ छ ॥ गौतम उवाच ॥
भगवन् सर्वधर्मज्ञ सर्वशास्त्रविशारद
ब्रह्मविद्याप्रबोधो हि केनोपायेन जायते ॥ etc.

Ends — fol. 140^a

स्वयंउयोतिः शुद्धो बुद्धो नित्यो निरंजनः शांतः
प्रकाशपरब्रह्मः ॐ वेदं प्रवचनं वेदप्रवचनमिति ॥
इति हंसोपनिषत्समाप्ता ॥ छ ॥ श्रीः ३६ ॥

हंसोपनिषद्

Hamsopaniṣad

No. 1061

134 (42)
1880-81

Size — $6\frac{11}{16}$ in. by $3\frac{11}{16}$ in.

Extent — 225^b to 228^b leaves ; 7 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — See No. 134 (1) / 1880-81 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 225^b

श्रीगणेशाय नमः ॥
ॐ गौतम उवाच ॥
भगवन्सर्वधर्मज्ञ सर्वशास्त्रविशारद ॥
ब्रह्मविद्याप्रबोधो हि केनोपायेन जायते ॥ etc.

Ends — fol. 228^b

शुद्धो बुद्धो नित्यो निरंजनः शांतः प्रकाशित इत्योँ वेदप्रवचनं वेद-
प्रवचनमिति ॥ २ ॥
॥ इत्यथर्ववेदे हंसोपनिषत्संपूर्ण ॥ ४२ ॥

हंसोपनिषद्

Hamsopaniṣad

No. 1062

10 (40)
1882-83

Size — $10\frac{1}{4}$ in. by $6\frac{3}{8}$ in.

Extent — 75^b to 76^b leaves ; 12 lines to a page ; 32-35 letters to a line

Description — See No. 10 (1) / 1882-83 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 75^b

गौतम उवाच ॥
 भगवन् सर्वधर्मज्ञ सर्वशास्त्रविशारद ॥
 ब्रह्मविद्याप्रबोधो हि केनोपायेन जायते ॥ १ ॥ etc.

Ends — fol. 76^b

स्वयंज्योतिः शुद्धो शुद्धो नित्यो निरंजनः
 शांतः प्रकाशित इति ॐ वेदप्रवचनं वेदप्रवचनमिति ॥ ५ ॥
 इति हंसोपनिषत्समाप्ता ॥

हंसोपनिषद्

No. 1063

Hamsopaniṣad

2 (42)
1891-95

Size — $10\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{3}{4}$ in.

Extent — 143^a to 145^a leaves; 7 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — See No. 2 (1) / 1891-95 : Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 143^a

गौतम उवाच ॥
 ॥ भगवन्सर्वधर्मज्ञ सर्वशास्त्रविशारद ।
 ब्रह्मविद्याप्रबोधो हि केनोपायेन जायते । etc.

Ends — fol. 145^a

स्वयंज्योतिः शुद्धो शुद्धो नित्यो निरंजनः शांतः
 प्रकाशित इत्यो वेदप्रवचनं वेदप्रवचनमिति ॥
 इति हंसोपनिषत्समाप्ता ॥ ४१ ॥ ७ ॥

हंसोपनिषद्

No. 1064

Hamsopaniṣad

487 (14)
1882-83

Size — $9\frac{11}{16}$ in. by 6 in.

Extent — 1^b to 2^a leaves; 15 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 : Īśāvāsyopaniṣad. (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्राय नमः ॥
 हंसाख्योपनिषत्प्रोक्तनादलिर्यन्त्र विश्रेत् ।
 तदाधारं निराधारं ब्रह्ममात्रमहं महः ॥
 ओं पूर्णमद् इति शांतिः ॥
 गौतम उवाच ।
 भगवन् सर्वधर्मज्ञ सर्वशास्त्रविशारद ।
 ब्रह्मविद्यां प्रबोधो हि येनोपायेन जायते ॥ etc.

Ends — fol. 2^a

दशमं च परं ब्रह्म भवे ब्रह्मात्मसन्निधौ ।
 तस्मान्मने विलीने मनसि गते संकल्पविकल्पे दर्शे पुण्यपापे सदाशिवों
 शक्त्यात्मक सर्वत्रावस्थितस्वयंज्योतिश्शुद्धो निल्यो निरंजनः शांततमः प्रकाश-
 यतीति वेदानुवचनं भवतीत्युपनिषत् ॥
 ओं पूर्णमद् इद शांतिः ॥
 ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंसद्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
 हंसोपनिषत्समाप्ता ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

हंसोपनिषद्

No. 1065

Hamsopaniṣad

27 (42)
1895-98

Size — 10½ in. by 5½ in.

Extent — 75^a to 76^a leaves ; 12 lines to a page ; 35 letters to a line.

Description — See No. 27 (1) / 1895-98 ; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 75^a

गौतम उवाच ॥
 भगवन् सर्वधर्मज्ञ सर्वशास्त्रविशारद ।
 ब्रह्मविद्याप्रबोधो हि केनोपायेन जायते etc.

Ends — fol. 76^a

स्वयंज्योतिः शुद्धो बुद्धो नित्यो निरंजनः शांतः
 प्रकाशित हृत्यो वेदप्रवचनं वेदप्रवचनमिति २
 हृत्यथर्ववेदे हंसोपनिषत्समाप्ता द्वाचत्वारिंशत् ४३

हंसोपनिषद्

No. 1066

Hamsopaniṣad

---

 1 (42)
 A 1883-84
Size — 10 $\frac{3}{4}$ in. by 5 $\frac{1}{2}$ in.Extent — 68^a to 69^a leaves ; 12 lines to a page ; 40 letters to a line.

Description — See No. 1 (1) / A 1883-84 ; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 68^a

गौतम उवाच
 भगवन्सर्वधर्मज्ञ सर्वशास्त्रविशारद
 ब्रह्मविद्याप्रबोधो हि केनोपायेन जायते etc.

Ends — fol. 69^a

स्वयंज्योतिः शुद्धो बुद्धो नित्यो निरंजनः शांतः
 प्रकाशित हृत्यवो वेदप्रवचनं वेदप्रवचनमिति ४१
 हृत्यथर्वणवेदे हंसोपनिषत्समाप्ता ४२ ॥

हंसोपनिषद्

No. 1067

Hamsopaniṣad

---

 133 (42)
 1880-81
Size — 8 $\frac{1}{2}$ in. by 4 $\frac{3}{4}$ in.Extent — 142^a to 143^b leaves ; 10 lines to a page ; 20-22 letters to a line

Description — See No. 133 (1) / 1880-81 ; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 142^a

६५ गौतम उवाच ॥
 भगवन्सर्वधर्मज्ञ सर्वशास्त्रविशारद ।
 ब्रह्मविद्याप्रबोधो हि केनोपायेन जायते । etc.

Ends — fol. 143^b

स्वयंज्योतिः शुधो ब्रुधो नित्यो निरंजनः शांतः प्रकाशित
 इत्यो वेदप्रवचनं वेदप्रवचनमिति ॥ २ ॥
 इत्यर्थवेदे हंसोपनिषत्समाप्तिः द्विचत्वारिंशत्तममिति ॥ ४२ ॥

हंसोपनिषद्वीपिका

No. 1068

Haṁsopaniṣaddipikā

---

 14 (5)
 A 1883-84
Size — 10 $\frac{1}{4}$ in. by 5 $\frac{3}{4}$ in.Extent — 129^a to 132^b leaves; 16-17 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — See No. 14 (1) / A 1883-84; Rāmapūrvatāpanīyo-paniṣad.

Author — Nārāyaṇa.

Begins — fol. 129^a

हंसोपनिषदं विद्यादृष्टिनिश्चत्तमी ततौ
 आथर्वणे चतुःखंडां हंसज्ञानपटीयसीं
 शास्त्रो ब्राह्मणि ज्ञाते सति तत्साक्षात्कारायोपाय उपदिश्यते etc.

Ends — fol. 132^b

अङ्गकाराद्यतिस्त्रो व्याहृतयः ताभ्यस्त्रिपदा त्रिभ्यः पदेभ्यस्त्रो वेदाः वेदेभ्यो
 लोकत्रयमिति द्विरुक्तिः समाप्त्यर्थाः
 नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपर्जीविना
 अस्पष्टपदवाक्यानां हंसोपनिषद्वीपिका
 इति हंसोपनिषद्वीपिका समाप्ता छ २२५

हंसोपनिषद्
with दीपिका

No. 1069

Haṁsopaniṣad
with Dipikā

---

 31 (9)
 A 1881-82
Size — 5 $\frac{3}{4}$ in. by 8 $\frac{1}{2}$ in.Extent — 27^a to 31^a leaves; 28 lines to a page; 20-25 letters to a line.

Description — See No. 31 (1) / A 1811-83 ; Nīlarudropaniṣad.

Author of Comm. — Nārāyaṇa.

Begins (Text) — fol. 27a

अथ हंसोपनिषत् ॥ ओं गौतम उवाच ॥
भगवन् सर्वधर्मज्ञ सर्वशास्त्रविशारद ॥
ब्रह्मविद्याप्रबोधो हि केनोपायेन जायते ॥ etc.

Begins (Comm.) — fol. 27a

श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ हंसोपनिषत् ॥
हंसोपनिषदं विद्यादष्टत्रिंशत्तमीं ततौ ॥
अथ वर्णे चतुर्खण्डां हंसज्ञानपटीयसां ॥
शास्त्रतो ब्रह्मणि ज्ञाते सति तत्साक्षात्कारायोपाय उपदिश्यते etc.

Ends (Text) — fol. 30a

स्वयंज्योतिः शुद्धो शुद्धो नित्यो निरंजनः ॥
शांतः प्रकाशित इत्योवेदप्रवचनं ॥
वेद प्रवचनमिति ॥
इत्यर्थवेदे हंसोपनिषत्समाप्ता ॥
द्विचत्वारिंशत् ॥ ४२ ॥ राम राम ॥

Ends (Comm.) — fol. 31a

ॐ काराच्च तिस्रो व्याहृतयः ताभ्यस्त्रिपदा त्रिभ्य पदेभ्यस्यो वेदाः वेदेभ्यो
लोकत्रयमिति ॥
द्विरुक्तिः समाप्त्यर्था ॥
नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ॥
अस्पष्टपदवाक्यानां योगतत्त्वस्य दीपिका ॥
इति हंसोपनिषद्दीपिका समाप्तः ॥
श्रीसीतारामचंद्रार्पणमस्तु ॥ श्री ॥
श्रीलक्ष्मीकांतार्पणमस्तु ॥ श्रीपार्वतीशंकरार्पणमस्तु ॥
मारुती प्रसन् ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

Extent — 539^a to 544^b leaves; 10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — See No. 233 (1) / 1882-83; Muṇḍakopaniṣaddīpikā.

Begins — fol. 539^a

हंसोपनिषदं विद्यादृष्टिंशत्तर्मीं ततौ ।
आथर्वणे चतुःखंडां हंसज्ञानपटीयसीं ।
शास्त्रतो ब्रह्मणि जाते सति तत्साक्षात्कारायोपाय उपदिश्यते तत्रापि
प्रामाण्यदादर्थायाख्यायिकारभ्यते etc.

Ends — fol. 544^b

स च शुद्धब्रह्मवाची तत्प्रतीकश्चतुर्काराच्चतस्रो व्याहृतयः ताभ्यस्त्रिपदा
त्रिभ्योः पदेभ्यस्यायो वेदाः वेदेभ्यो लोकत्रयमिति । द्विरुक्तिः समाप्त्यर्थ ॥
नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीवीना
अस्पष्टपदवाक्यानां हंसोपनिषदीपिका ॥ ३८ ॥
इति हंसोपनिषदीपिका समाप्ता ॥ ४ ॥

हनुमदुपनिषद्

No. 1071

Hanumadupaniṣad

133 (57)
1880-81

Size — 8½ in. by 4¾ in.

Extent — 191^b to 193^a leaves; 10 lines to a page; 20-22 letters to a line.

Description — See No. 133 (1) / 1880-81; Muṇḍakopaniṣad.

Begins — fol. 191^b

ॐ नमः श्रीब्रह्मवेदाय ॥
ॐ ॥ सनकादयो योगींद्रा अन्ये च ऋषयस्तथा ॥
प्रलदादा विष्णुभक्ता हनुमंतमिदं जगुः ॥ १ ॥
वायुयुत्र महावाहो किं तत्वं ब्रह्मवादिनां ।
पुराणपूर्वषादशत्सुस्मृतिपूर्वषादशस्त्रपि ॥ २ ॥ etc.

Ends — fol. 193^a

स होवाच हनुमान् विभीषणोक्तरामपरिचार्यायां सप्तसहस्राणि संस्कृत-
वाक्यानि सप्तसहस्राणि गद्यानि पञ्चशतान्यायां अष्टौ सहस्राणि श्लोकाश्रतुर्वि-

शतिसहस्राणि पद्यानि दशसहस्राणि दंडका हत्येवमनुक्रमं ज्ञात्वा कृतकृत्यो
भवेदिति ॥

इति हनुमदुपनिषत् ॥ ५७ ॥

हनुमदुपनिषद्

No. 1072

Hanumadupaniṣad

132 (4)
1880-81

Size — 8½ in. by 4 in.

Extent — 5^b to 7^b leaves; 7 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — See No. 132 (1) / 1880-81 : Yogaśikhopaniṣad.

Age — Saṃvat 1853.

Begins — fol. 5^b

ॐ सनकादयो योगींद्रा अन्ये च ऋषयस्तथा
प्रलदादाया विष्णुभक्ता हनुमंतमिदमब्रुवन् ॥ १ ॥ etc.

Ends — fol. 7^b

अष्टौ सहस्राणि श्लोकश्चतुर्विंशतिसहस्राणि पद्यानि दशसहस्राणि दंडका-
त्येवमनुक्रमं ज्ञात्वा कृतकृत्यो भवेदिति हनुमदुपनिषत् ॥

हनुमानोपनिषद्

(हनुमंतोक्तरामोपनिषद्)

Hanumānopaniṣad

(Hanumantokta Rāmopaniṣad)

No. 1073

30 (3)
1884-86

Size — 9½ in. by 4½ in.

Extent — 18^b to 20^a leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — See No. 30 (1) / 1884-86 : Vāsudevopaniṣad.

Begins — fol. 18^b

श्रीहनुमानोपनिषदो लिख्यते ॥

ॐ सनकादयो योगींद्रा अन्ये च ऋषयस्तथा ।

प्रलदादाया विष्णुभक्ता हनुमंतमिदं ब्रुवन् ॥ etc.

Ends — fol. 20^a

इत्येवमनुक्रमन्यात्वा कृत्कृत्यो भवति कृत्कृत्यो भवति ॥ ४ ॥
इति हनुमंतोक्तं रामोपनिषत्समाप्तः ॥

हनुमानोपनिषद्

No. 1074

Hanumānopaniṣad

29 (5)
1884-86

Size — 9 in. by 4 in.

Extent — 8^a to 8^b leaves; 11 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — See No. 29 (1) / 1884-86 : Gāruḍopaniṣad. (Vol. I, Pt. II, p. 198).

Begins — fol. 8^a

हनुमानो उपनीषदः लिख्यते ।
ॐ सनकादयो योगींद्रा अन्ये च ऋषयस्तथा ॥
प्रलहादाद्या विष्णुभक्ता हनुमंतमिदमवृवन् ॥ etc.

Ends — fol. 8^b

इत्येवमनुक्रमन्यात्वा कृत्कृत्यो भवति । कृत्कृत्यो भवति ॥
इति हनुमंतोक्तं हनुमानोपनिषत्समाप्तः ॥ १ ॥

हयग्रीवोपनिषद्

No. 1075

Hayagrīvopaniṣad

487 (100)
1882-83

Size — 9½ in. by 5¾ in.

Extent — 1^b to 2^b leaves; 13-14 lines to a page 32 letters to a line.

Description — See No. 487 (1) / 1882-83 : Īśavāsyopaniṣad (Vol. I, Pt. II, p. 88).

Begins — fol. 1^b

ओं श्रोमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससन्तगुरुस्त्रामचंद्राय नमः ॥
ओं भद्रं कर्णेभिरिति शांतिः ॥

नारदो ब्रह्मणमुपसमेत्योवाच ।
अधीहि भगवन् ब्रह्मविद्यां वरिष्ठां यथाचिरात्सर्वपापं अपोह्य ब्रह्मविद्यां
लब्ध्वा ऐश्वर्यवान् भवति । etc.

Ends — fol. 2b

य हमां ब्रह्मविद्यामेकादृश्यां पठेत् हयग्रीवप्रभावेन महापुरुषो भवति
स जीवन्मुक्तो भवति । ओं नमो ब्रह्मणे धारणे मे अस्त निराकरणं धारयितो
भूया संकर्णयो श्रुतं माच्योद्धूं ममामुष्यमोमित्युपनिषद् ॥
ओं श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससत्गुरुरामचंद्रार्पणमस्तु ॥
ओं हयग्रीवोपनिषत्समाप्ता ॥ ४ ॥ श्री ॥

हयग्रीवोपनिषद्

No. 1076

Hayagrivopaniṣad

26
1916-18

Size — 9½ in. by 4½ in.

Extent — 2 leaves; 6-8 lines to a page; 28-30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting
clear, legible and uniform; complete.

Age — Not old.

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ हंसो हयग्रीवमेकाक्षरेण ब्रह्मा महेश्वरं महेश्वरात्संकर्षणः संकर्षणाङ्गारदः
नारदाद् व्यासः व्यासेन लोकानां प्रकाशितम् etc.

Ends — fol. 2a

तस्माच्छिष्यं भक्तं प्रतिप्राहयेत् सोनंतफलमश्नुते जीवन्मुक्तो भवतीत्याह
नारायणो ब्रह्मणमित्युपनिषदुष्ट् सह नाववतु ॐ शान्तिः ३
इति श्रीहयग्रीवोपनिषत्समाप्ता जगता

हनुमदुपनिषद्

No. 1077

Size — $7\frac{9}{16}$ in. by $3\frac{1}{16}$ in.

Extent — 7^a to 9^b leaves; 7 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting bold, clear, legible and uniform; fol. 8 missing; incomplete

Begins — fol. 7^a

अथ हनुमदुपनिषत् ॥

ॐ सनकादयो योगींद्रा अन्ये च ऋषयस्तथा ॥

प्रलङ्घादाद्या विष्णुभक्ताश्च हनुमंतमिदमब्रवीत् ॥ १ ॥ etc.

Ends — fol. 9^b

अष्टौ सहस्राणि श्लोकाश्चतुर्विंशतिसहस्राणि पद्मानि दशसहस्राणि दंडका

इत्येवमनुक्रमं ज्ञात्वा कृतकृत्यो भवेदिति ॥

इति हनुमदुपनिषत् ॥

Hanumadupaniṣad

33 (2)
1884-87

